ALMANAH 2007

FLACĂRA

Povestea Bibliei

Erotica in nomine Christiani:

De la Madona la Madonna

Almanah anual al revistei Flacăra (fondată în 1911) • 2007 • 132 pagini • 6,00 lei

EXIMBANK
ROMANIA
Partenerul tranzacțiilor de succes.

ASIBAN
ASIGURARE - REASIGURARE
www.asiban.ro

6 422258 000153

Abonează-te la REBUS

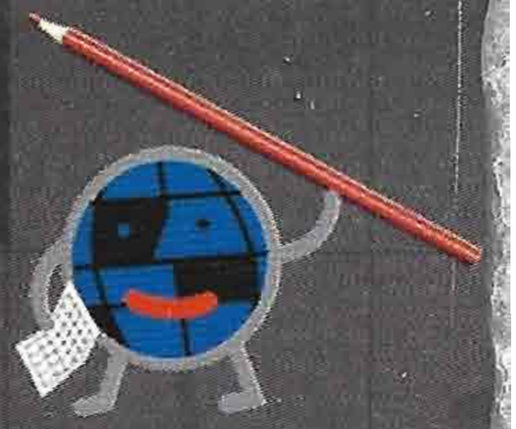

Cuvintele te premiază!

peste 1000 DE PREMII

1X excursie în Tunisia oferită de TUNISIANA TRAVEL

20X produse electrocasnice oferite de Thinking of you Electrolux

100X produse electrocasnice oferite de Genco SAMSUNG SCARLETT

15X accesorii auto oferite de CITY CENTER e altceva!!!

şi încă 900 premii

Toţi abonaţii pe un an vor primi gratuit un Calendar 2007 – Natura şi Sănătatea (365 file)

REBUS o revistă editată de PUBLICAŢIILE FLACĂRA

Almanah FLACĂRA 2007

Povestea Bibliei

La mulți ani!

IANUARIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	**6**	**13**	**20**	**27**	
D	**7**	**14**	**21**	**28**	

FEBRUARIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	
V	2	9	16	23	
S	**3**	**10**	**17**	**24**	
D	**4**	**11**	**18**	**25**	

MARTIE

L		5	12	19	26
M		6	13	20	27
M		7	14	21	28
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	**3**	**10**	**17**	**24**	**31**
D	**4**	**11**	**18**	**25**	

APRILIE

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		**7**	**14**	**21**	**28**	
D	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**	

MAI

L		7	14	21	28
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	31
V	4	11	18	25	
S	**5**	**12**	**19**	**26**	
D	**6**	**13**	**20**	**27**	

IUNIE

L		4	11	18	25
M		5	12	19	26
M		6	13	20	27
J		7	14	21	28
V	1	8	15	22	29
S	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**
D	**3**	**10**	**17**	**24**	

Calendar 2007

Sărbători religioase importante

1 IANUARIE	Sf. Vasile cel Mare
6 IANUARIE	Botezul Domnului – *Boboteaza*
7 IANUARIE	Soborul Sf. Ioan Botezătorul
30 IANUARIE	Sf. Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul şi Ioan Gură de Aur
2 FEBRUARIE	Întâmpinarea Domnului
9 MARTIE	Sfinţii 40 Mucenici din Sevastia (Moşii de iarnă)
25 MARTIE	Buna-Vestire
1 APRILIE	Intrarea Domnului în Ierusalim – Floriile
8 APRILIE	Învierea Domnului – Sfintele Paşti
13 APRILIE	Izvorul Tămăduirii
23 APRILIE	Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de biruinţă
17 MAI	Înălţarea Domnului
21 MAI	Sf. Constantin şi Elena
27 MAI	Pogorârea Duhului Sfânt – Rusaliile
28 MAI	Sfânta Treime
24 IUNIE	Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul
29 IUNIE	Sf. Apostoli Petru şi Pavel
20 IULIE	Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul
6 AUGUST	Schimbarea la Faţă
15 AUGUST	Adormirea Maicii Domnului
29 AUGUST	Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul
8 SEPTEMBRIE	Naşterea Maicii Domnului
14 SEPTEMBRIE	Înălţarea Sfintei Cruci
14 OCTOMBRIE	Sf. Cuvioasă Parascheva
26 OCTOMBRIE	Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Izvorâtorul de Mir
27 OCTOMBRIE	Cuv. Dimitrie cel Nou din Basarabi
8 NOIEMBRIE	Soborul Sf. Arhangheli Mihail şi Gavriil
21 NOIEMBRIE	Intrarea în Biserică a Maicii Domnului
30 NOIEMBRIE	Sf. Apostol Andrei cel Întâi Chemat – Ocrotitorul României
6 DECEMBRIE	Sf. Ierarh Nicolae, Arhiepiscopul Mirelor Lichiei
25 DECEMBRIE	Naşterea Domnului – Crăciunul
26 DECEMBRIE	Soborul Maicii Domnului
27 DECEMBRIE	Sf. Întâiul Mucenic şi Arhidiacon Ştefan

La mulți ani!

IULIE

L		2	9	16	23	30
M		3	10	17	24	31
M		4	11	18	25	
J		5	12	19	26	
V		6	13	20	27	
S		**7**	**14**	**21**	**28**	
D	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**	

AUGUST

L		6	13	20	27	
M		7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29	
J	2	9	16	23	30	
V	3	10	17	24	31	
S	**4**	**11**	**18**	**25**		
D	**5**	**12**	**19**	**26**		

SEPTEMBRIE

L	3	10	17	24	
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**
D	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**

OCTOMBRIE

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	**6**	**13**	**20**	**27**	
D	**7**	**14**	**21**	**28**	

NOIEMBRIE

L	5	12	19	26	
M	6	13	20	27	
M	7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	**3**	**10**	**17**	**24**	
D	**4**	**11**	**18**	**25**	

DECEMBRIE

L	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	**1**	**8**	**15**	**22**	**29**
D	**2**	**9**	**16**	**23**	**30**

Calendar perpetuu

(A) ANI										(B) LUNI													
1801-1900				1901-2000				2000-36		I	F	M	A	M	I	I	A	S	O	N	D
01	29	57	85		25	53	81		09	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
02	30	58	86		26	54	82		10	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
03	31	59	87		27	55	83		11	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
04	32	60	88		28	56	84		12	0	3	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
05	33	61	89	01	29	57	85		13	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
06	34	62	90	02	30	58	86		14	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
07	35	63	91	03	31	59	87		15	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
08	36	64	92	04	32	60	88		16	5	1	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
09	37	65	93	05	33	61	89		17	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
10	38	66	94	06	34	62	90		18	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
11	39	67	95	07	35	63	91		19	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
12	40	68	96	08	36	64	92		20	3	6	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
13	41	69	97	09	37	65	93		21	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
14	42	70	98	10	38	66	94		22	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
15	43	71	99	11	39	67	95		23	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
16	44	72		12	40	68	96		24	1	4	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
17	45	73		13	41	69	97		25	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
18	46	74		14	42	70	98		26	4	0	0	3	5	1	3	6	2	4	0	2
19	47	75		15	43	71	99		27	5	1	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
20	48	76		16	44	72	00		28	6	2	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
21	49	77	00	17	45	73		01	29	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
22	50	78		18	46	74		02	30	2	5	5	1	3	6	1	4	0	2	5	0
23	51	79		19	47	75		03	31	3	6	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1
24	52	80		20	48	76		04	32	4	0	1	4	6	2	4	0	3	5	1	3
25	53	81		21	49	77		05	33	6	2	2	5	0	3	5	1	4	6	2	4
26	54	82		22	50	78		06	34	0	3	3	6	1	4	6	2	5	0	3	5
27	55	83		23	51	79		07	35	1	4	4	0	2	5	0	3	6	1	4	6
28	56	84		24	52	80		08	36	2	5	6	2	4	0	2	5	1	3	6	1

(C) ZILE						
D	1	8	15	22	29	36
L	2	9	16	23	30	37
M	3	10	17	24	31	
M	4	11	18	25	32	
J	5	12	19	26	33	
V	6	13	20	27	34	
S	7	14	21	28	35	

Ce zi era 9 octombrie 1958?

Căutaţi în **(A)** anul şi continuaţi pe acelaşi rând până la coloana lunii **(B)**.

Adăugaţi cifra pe care o găsiţi acolo la numărul zilei, deci **3+9=12**.

Căutaţi în **(C)** în faţa numărului **12** şi veţi găsi ziua de joi.

RELIGIE 9

Biblia – o bibliotecă, nu o simplă carte

Cum se trăia în vremea lui Iisus 11

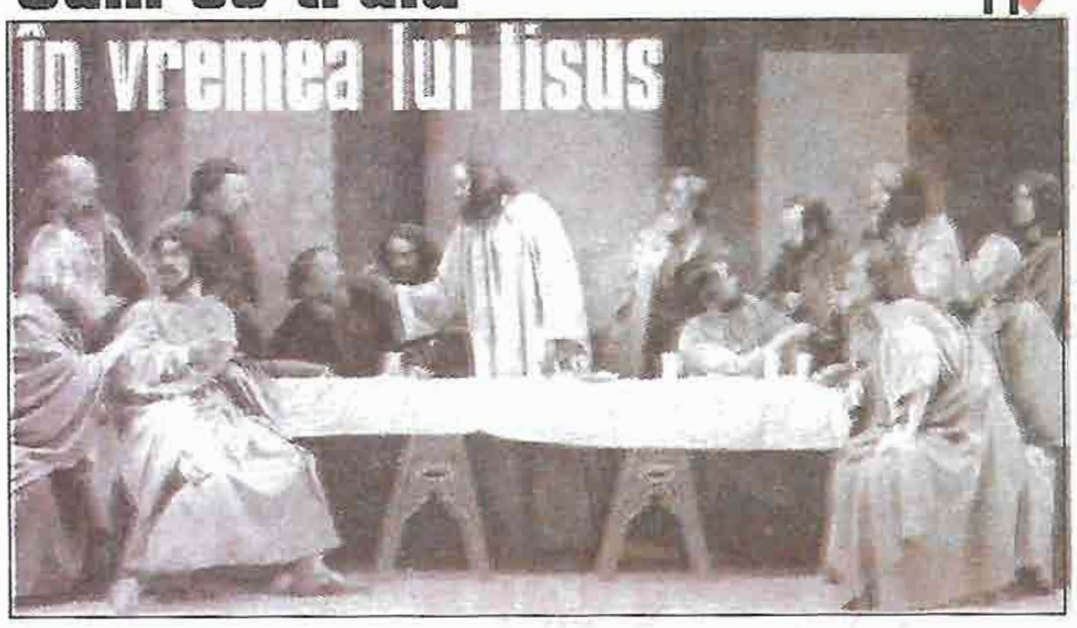

DOCUMENTAR 23

Apoocalipse Now

VIP 35

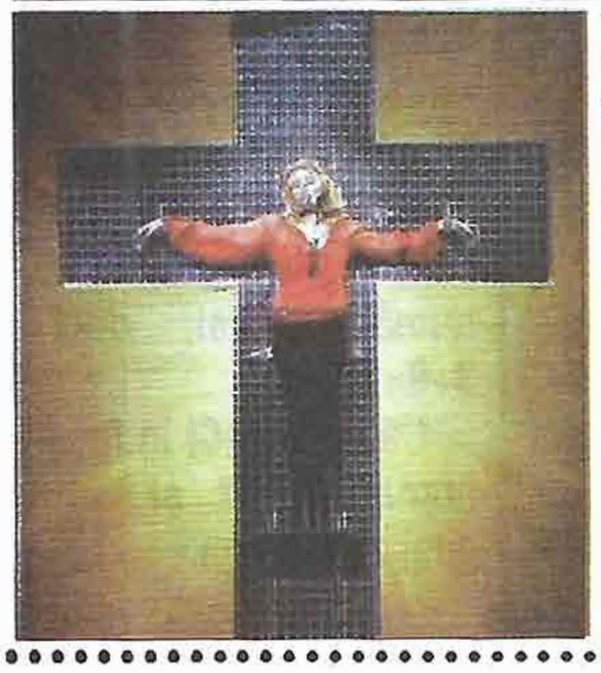

Erotica in nomine Christiani

INEDIT 39

Cultura Cucuteni, invitată la Vatican

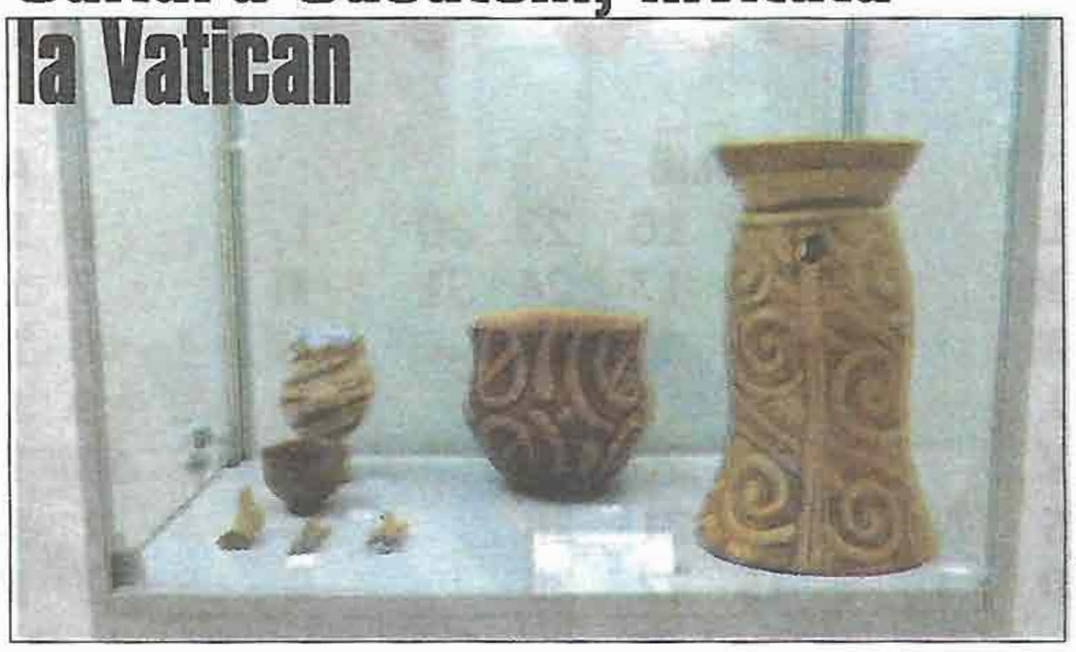

Un monstru de 200 de ani 45

CULTURĂ 49

Marguerite Duras: *Ochii albaştri, părul negru*

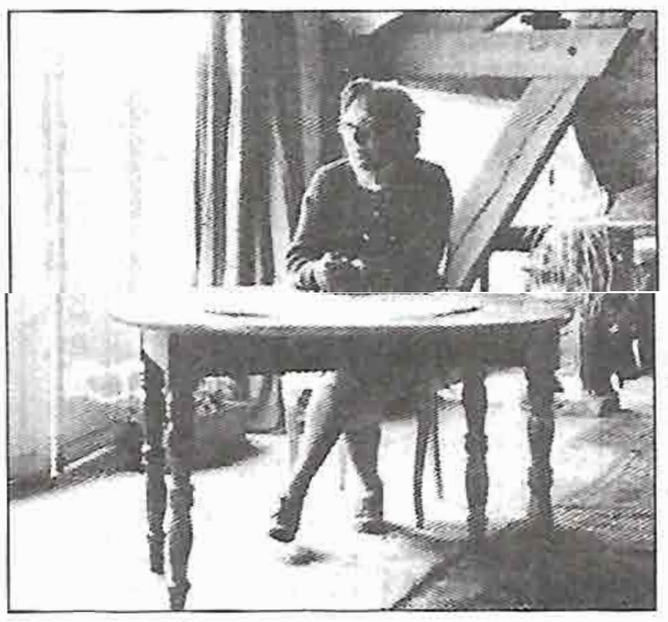

REPORTAJ 58

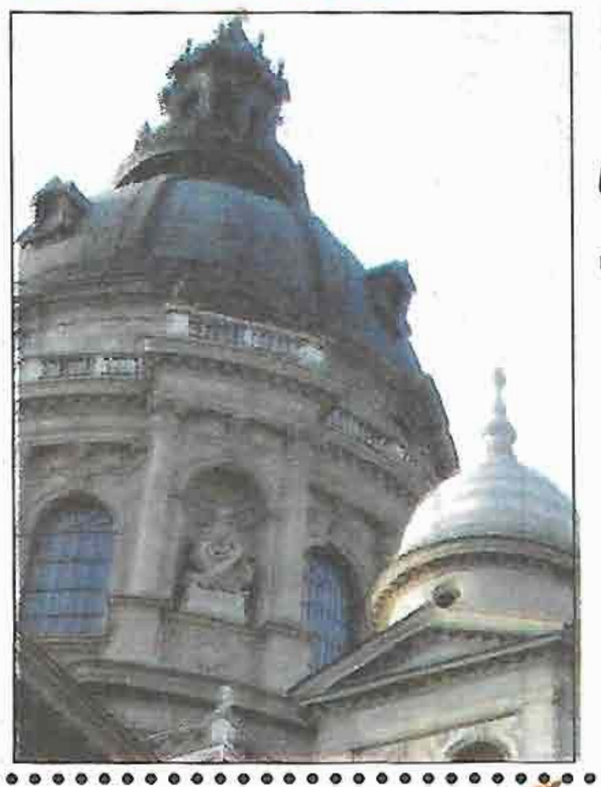

Basilica *Sf. Ştefan* – Perla Budapestei

Hoinar pe străzile Sibiului 61

Silk Day 67

Et in Monte Carlo ego 69

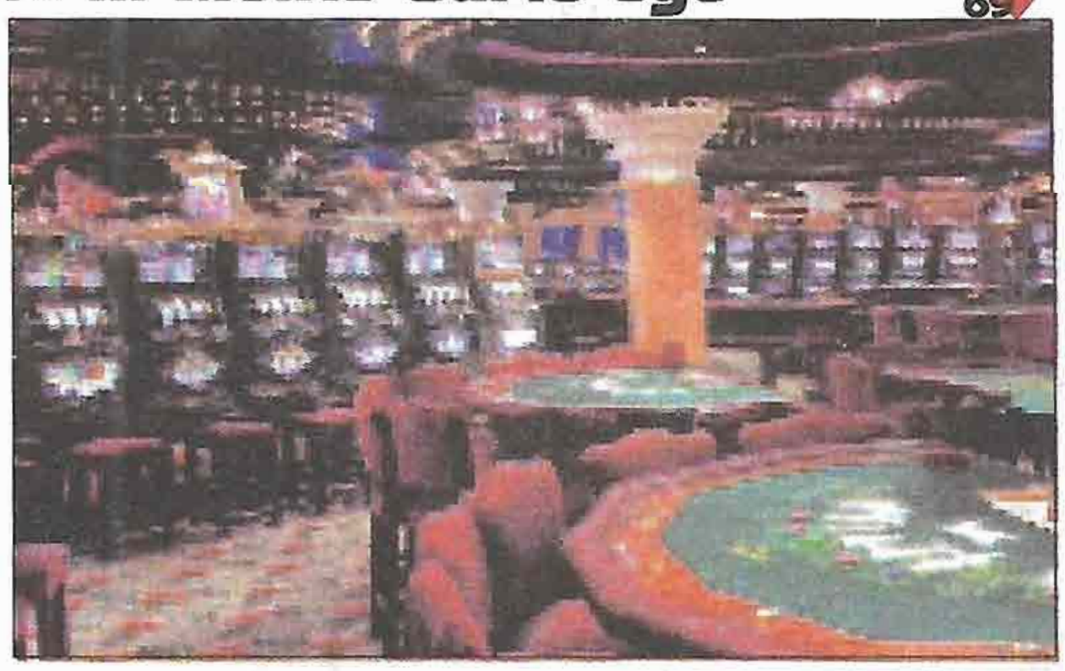

Şapte zile în zona interzisă 73

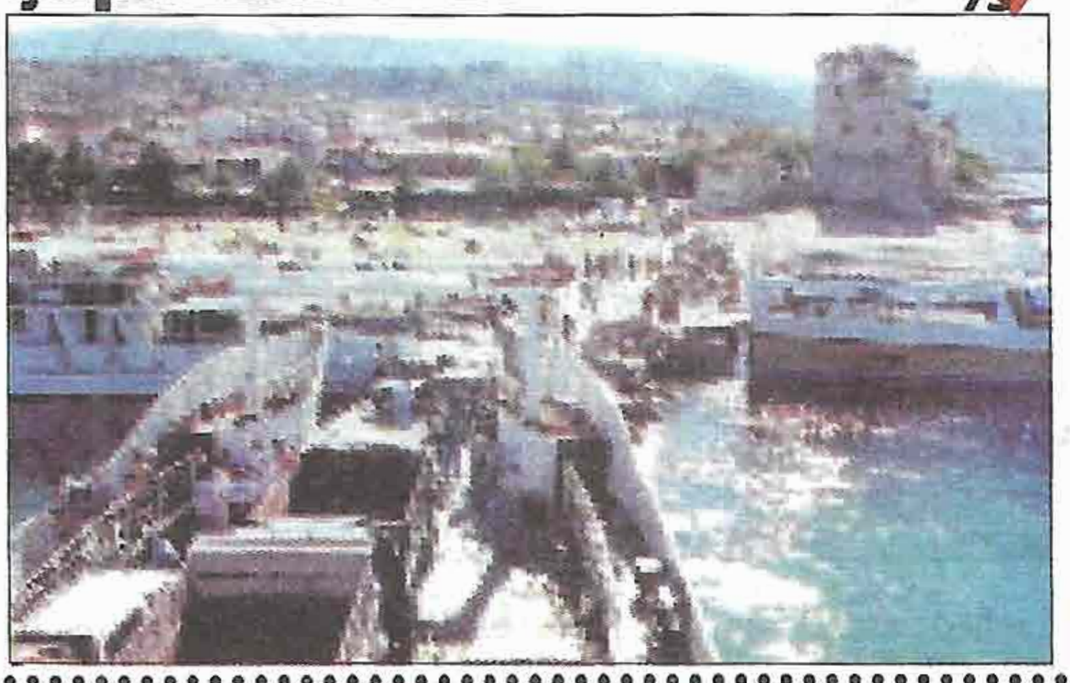

RELIGIE

Avatarurile lui Iisus 15
Este Dumnezeu internaţional? 17
Cuviosul Antonie de la Iezerul 31

DOCUMENTAR

Bomba lui Kim 27

INEDIT

Povestea vinului de Cotnari 43

REPORTAJ

Acasă la Dali 79

STIL DE VIAŢĂ

Newbestcomers in town 78

SĂNĂTATE

Impulsivitatea copilului poate fi dată de *ADHD* 91
Boala oaselor de sticlă ne afectează bebeluşii 93

ŞTIINŢĂ

Românii au inventat cutia magică antiseismică 95
Roboţi, paratrăsnete, case inteligente 97

CULINARE

Răsfăţ exotic 99

DIVERTISMENT

Jocuri, careuri, integrame 101

ASTRE

Horoscop 2007 125

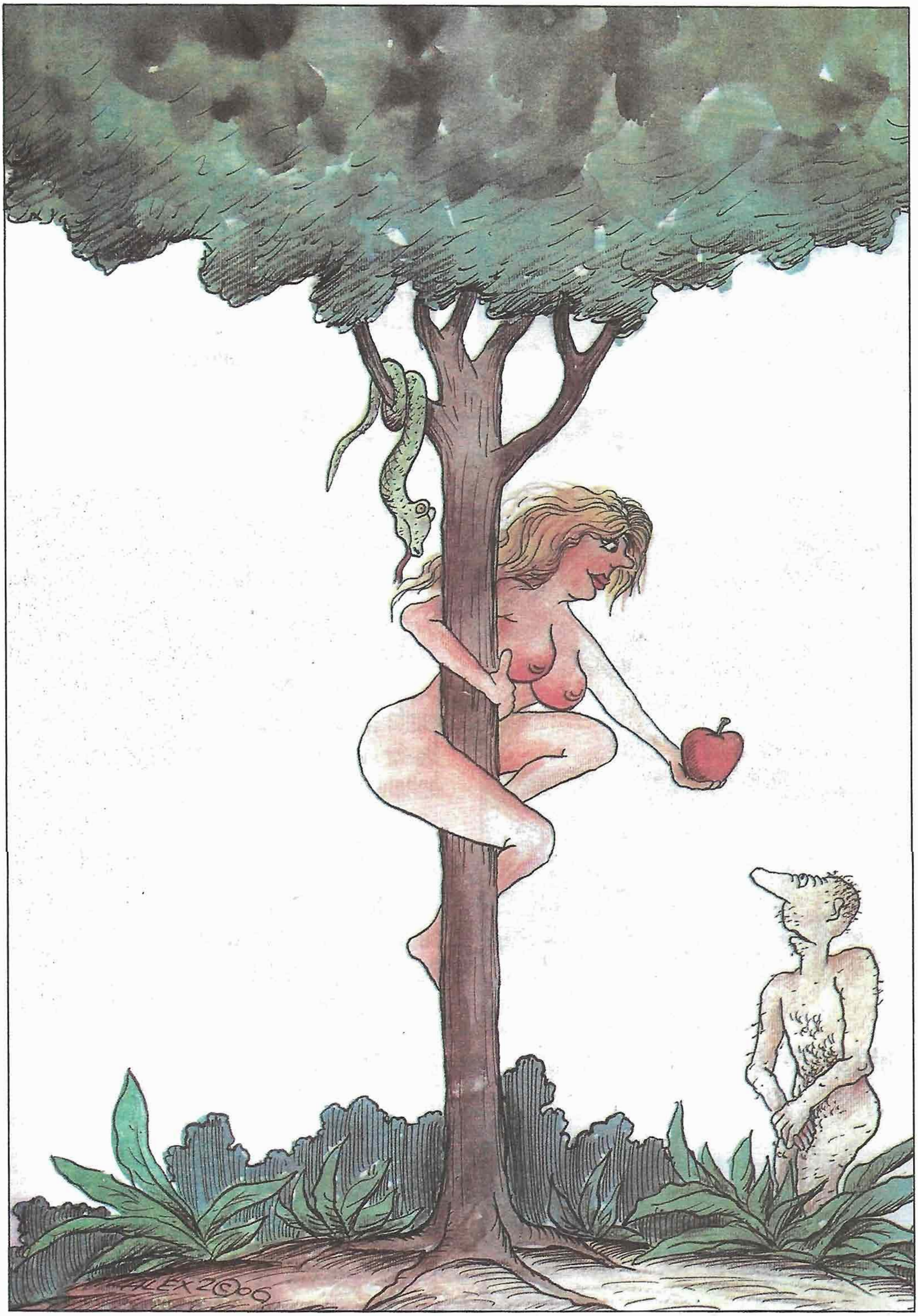

desen de **Aurel Ștefan Alexandrescu**

Biblia este o bibliotecă, nu o simplă carte

Biblia nu este o carte, ci o colecţie de cărţi, 66 în total. Mai lungi, mai scurte, foarte vechi sau mai puţin vechi. Ele conţin istorie, filosofie, predici, imnuri şi chiar scrisori personale. Cine le-a scris, când şi cum au fost adunate în cartea pe care noi o cunoaştem sub numele de Biblie? Ca să răspundem la aceste întrebări, trebuie să ştim, mai întâi, că Biblia este structurată pe două mari părţi: Vechiul şi Noul Testament.

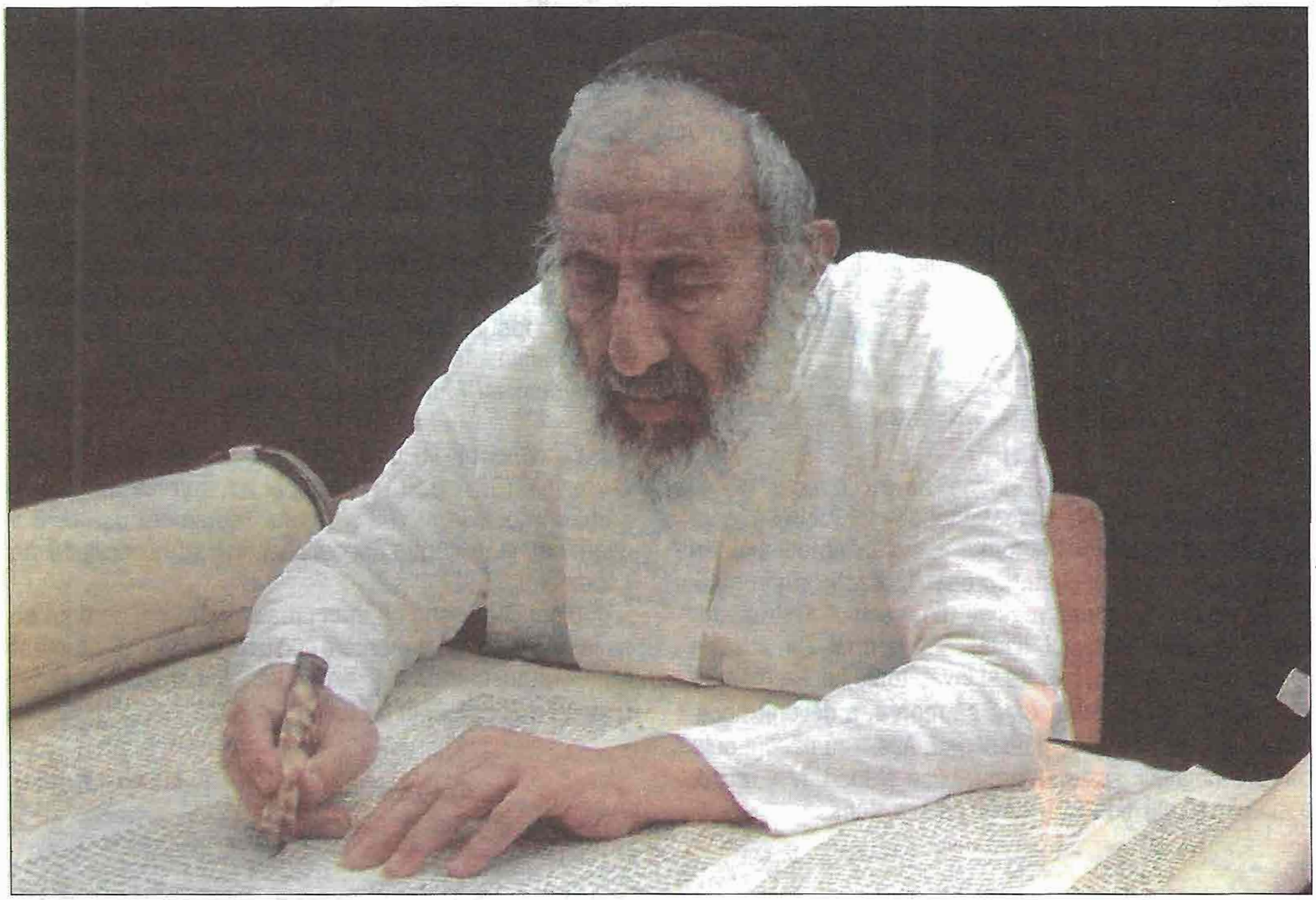

Cum a fost alcătuit Vechiul Testament

Vechiul Testament este alcătuit din primele 39 de cărţi ale Bibliei creştine. Scrise iniţial în ebraică şi aramaică, aceste cărţi sunt scrierile sfinte, scripturile poporului evreu şi ale religiei lui, iudaismul. Până în 1947, cele mai vechi manuscrise evreieşti cunoscute ale Vechiului Testament datau din secolul al IX-lea î.Hr. În anul amintit a avut loc descoperirea Manuscriselor de la Marea Moartă, mai vechi cu o mie de ani. Printre manuscrisele descoperite la Qumran există copii ale tuturor cărţilor Vechiului Testament, în afară de cea a Esterei. Ele dovedesc faptul că textul Vechiului Testament s-a schimbat foarte puţin în decursul unui mileniu.

Nu se cunoaşte exact cum a fost alcătuit Vechiul Testament, dar se ştie care dintre cărţi l-au alcătuit în perioada de dinaintea naşterii lui Iisus şi pe care dintre ele le-au considerat Iisus şi apostolii Săi ca „Biblia" lor.

Conform tradiţiei ebraice, cărturarul Ezra, a cărui istorie ne este relatată în cartea lui Ezra, a pus ordine în

cărţile Vechiului Testament, „păstrând“ 39. Majoritatea acestor cărţi sunt citate în diferite locuri din Noul Testament, acest fapt dovedind că Iisus şi apostolii săi cunoşteau Vechiul Testament în forma pe care o cunoaştem şi noi azi.

Cum s-a păstrat până azi textul Noului Testament

În timp ce în cazul Vechiului Testament abia dacă există destule date pentru a reconstitui istoria sa, în ceea ce priveşte Noul Testament se poate spune că sunt prea multe. Specialiştii se confruntă cu mii de manuscrise vechi şi trebuie să decidă care dintre ele sunt cele mai credibile şi care au păstrat versiunea cea mai fidelă faţă de original. Noul Testament a fost scris iniţial în limba greacă, apoi s-au făcut traduceri în latină, siriacă, coptă şi alte limbi. Prima ediţie tipărită a textului grecesc a apărut în 1516, într-o formă pregătită de învăţatul olandez Erasmus. Până atunci, nimeni nu a pus la îndoială acurateţea acestui text. În următoarele două secole, câteva Biblii au inclus note pentru a indica unde diferă aceste manuscrise de versiunea standard a Noului Testament.

În ultimii 252 de ani, mulţi teologi au lucrat din greu pentru a se asigura că avem un Nou Testament cât mai apropiat posibil de ceea ce au scris autorii lui. Îndoielile care mai există se referă la probleme minore, legate de exprimare, şi care nu pun la îndoială înţelesul de bază al Noului Testament.

Cum au fost adunate cărţile Noului Testament

Cu toate că există puţine dovezi directe de la începutul erei creştine, pare destul de clar modul în care Noul Testament a ajuns la forma actuală. Primele adunări ale creştinilor au respectat, probabil, practicile din sinagogile evreieşti, citind regulat din Vechiul Testament. Fiindcă se închinau lui Iisus, era normal să adauge relatarea unor părţi din viaţa şi învăţăturile lui. Pe măsură ce martorii oculari au început să moară, a devenit necesar ca aceste istorisiri să fie scrise. Aşa s-au născut cele patru Evanghelii: Matei, Marcu, Luca şi Ioan. Mai târziu, apostolii şi alţi lideri au scris câteva scrisori

Înainte de inventarea tiparului, toate scrierile trebuiau copiate de mână pentru a putea circula. De obicei, copierea era făcută de un grup de scribi, fiecare scriind propria copie, după cum dicta scribul şef. Dacă un scrib nu auzea clar sau nu se putea concentra, apăreau greşeli. La început, cărţile Noului Testament au fost scrise pe suluri de papirus, piele sau pergament. Începând din secolul al II-lea, însă, creştinii au început să folosească forma de carte pe care o folosim şi noi, Codexul, mai uşor de mânuit decât sulurile.

către diferite biserici şi persoane. Utilitatea lor pentru întreaga biserică a fost curând recunoscută, pentru că ele dădeau sfaturi generale şi folositoare credinţei şi vieţii creştine. Cartea *Faptele Apostolilor* a fost acceptată deoarece continua istoria din Evanghelia lui Luca. Ea a păstrat singura relatare completă despre începuturile creştinismului. Mai apoi şi epistolele lui Pavel au fost acceptate ca fiind la fel de importante ca şi Evangheliile. În timp, şi celelalte cărţi ale Noului Testament au fost admise ca scripturi de bază în biserică.

La conciliul din Laodiceea (363 d.Hr.) şi la cel din Cartagina (397 d.Hr.) episcopii au aprobat o listă a cărţilor întocmai cu cea a Noului Testament aşa cum îl avem noi, cu excepţia Apocalipsei, în cazul conciliului din Laodiceea.

Bisericile susţin că, mai presus de toate, au ţinut să se asigure că documentele incluse în Noul Testament reprezentau mărturia şi experienţa apostolilor, care au fost cei mai apropiaţi de Iisus.

pagini realizate de **Liliana Petruş**

În fiecare an se vând în jur de 30 de milioane de Biblii în lumea întreagă, în peste 350 de limbi, şi sunt publicate cărţi din ea în peste 2.000 de dialecte. În ciuda acestui fapt, Biblia rămâne o carte misterioasă pentru cei mai mulţi dintre noi. „Cea mai vândută, desigur, dar poate şi cea mai puţin citită şi, cu siguranţă, cea mai greşit înţeleasă carte“, susţine Jean-Claude Verrecchia, unul dintre cei mai importanţi „arheologi“ ai Bibliei, din vremurile noastre.

Cum se trăia în vremurile biblice

Se spune că pentru a înţelege mai bine un personaj este obligatoriu să cunoşti câte ceva despre timpul şi locul în care a trăit. Tocmai de aceea teologii susţin că pildele biblice, în general, şi mesajul lui Iisus, în special, nu pot fi descifrate fără a avea o imagine despre felul în care arăta lumea în urmă cu peste două mii de ani. O documentare asupra acestui subiect, însă, nu este tocmai uşoară. Şi în nici un caz nu intră la capitolul „am văzut cu ochii mei". Nici măcar dacă mergem în pelerinaj în Ţara Sfântă. Pentru că, evident, Ierusalimul nu mai este oraşul de pe vremea lui Iisus. Aşa că nu ne rămân decât muzeele, istoria, arheologia şi cărţile. Şi, mai presus de toate, Biblia însăşi.

„Şi Iisus străbătea toate cetăţile şi satele, învăţând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăţiei...“
(Matei 9:35)

În vremurile biblice, pe teritoriul Galileii se aflau în jur de 240 de sate. Fiecare dintre ele avea o suprafaţă nu mai mare de câţiva ari şi o populaţie de câteva sute de oameni. Ca amplasament, erau evitate zonele deschise, de câmpie, în favoarea pantelor cu vedere bună asupra drumului şi nu prea îndepărtate de sursele de apă. Satele mai mari, numite „oraşe“, se întindeau cam pe zece ari şi erau adeseori împrejmuite cu ziduri. La porţile unei asemenea localităţi, Nain, Iisus a întâlnit o procesiune funerară şi l-a înviat pe fiul unei femei văduve (Luca 7,11). La periferia satului se afla piaţa, de unde localnicii îşi cumpărau cele câteva lucruri necesare pe care nu le puteau produce singuri. Tot aici se întindeau atelierele tăbăcarilor şi ale olarilor, situate astfel încât mirosurile emanate acolo să nu ajungă în comunitate.

Şcolarizarea era una dintre cele mai serioase obligaţii ale unui tată faţă de fiul său, tatăl fiind, pentru început, şi învăţătorul. Copiii învăţau să citească din *Tora* de la vârsta de cinci ani. La zece ani studiau, deja, *Legea orală* şi comentariile înţelepţilor. Orele de curs se ţineau, de obicei, în sala principală a sinagogii, în fiecare zi a săptămânii, dimineaţa şi seara. Numărul maxim de elevi într-o clasă era de 25. Dacă se adunau mai mulţi, învăţătorul avea dreptul la un asistent.

Fetele nu mergeau la şcoală, dar erau educate acasă, de părinţi.

Copiii se jucau cu inele, aruncate într-un ţăruş, sau cu mingea. Zarurile erau distracţia adulţilor, fiind confecţionate din bucăţi de sticlă, fildeş sau metal. Jocurile cu mingea se desfăşurau uneori în echipe, mingea fiind umplută cu aer sau pene. Cel mai adesea se juca un fel de volei. Cineva arunca mingea în aer iar jucătorii încercau să o prindă.

Drumurile erau nepietruite, adeseori nu mai largi decât lăţimea unei cămile încărcată cu desagi. Curţile împrejmuite cu ziduri din piatră, unele înalte până peste trei metri, asigurau intimitatea locuitorilor. Nici o persoană care ar fi stat la fereastră nu ar fi putut anunţa sosirea lui Iisus, fiindcă aceste ferestre erau situate sus şi aveau dimensiuni foarte mici, doar cât să pătrundă lumina şi aerul. Datorită climei blânde a Israelului, mare parte din viaţa zilnică se desfăşura în afara casei, în curţi, pe acoperişul terasă şi, mai ales, pe câmp. În fiecare zi, cu excepţia Sabatului, ţăranii plecau, de dimineaţă, la muncile câmpului. Fiecare familie avea vii, ogoare cu grâu, ovăz şi livezi de măslini. La capitolul animale domestice, erau cel puţin două categorii: pentru transport – catârul, măgarul, calul şi pentru hrană – oi, capre, vaci.

„Zece măsuri de frumuseţe au fost date lumii. Nouă au fost luate de Ierusalim...
(Talmudul babilonian)

În timpul lui Irod, populaţia Ierusalimului s-a dublat, ajungând la 60.000 de persoane. Templul a fost extins, astfel încât cuprindea a şasea parte din suprafaţa

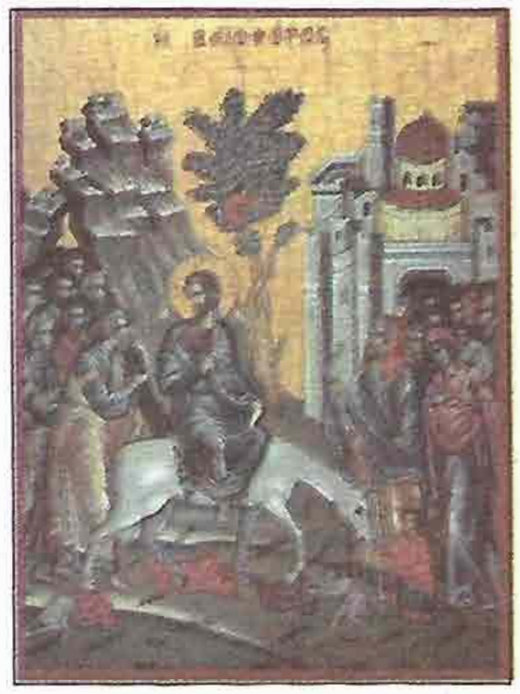

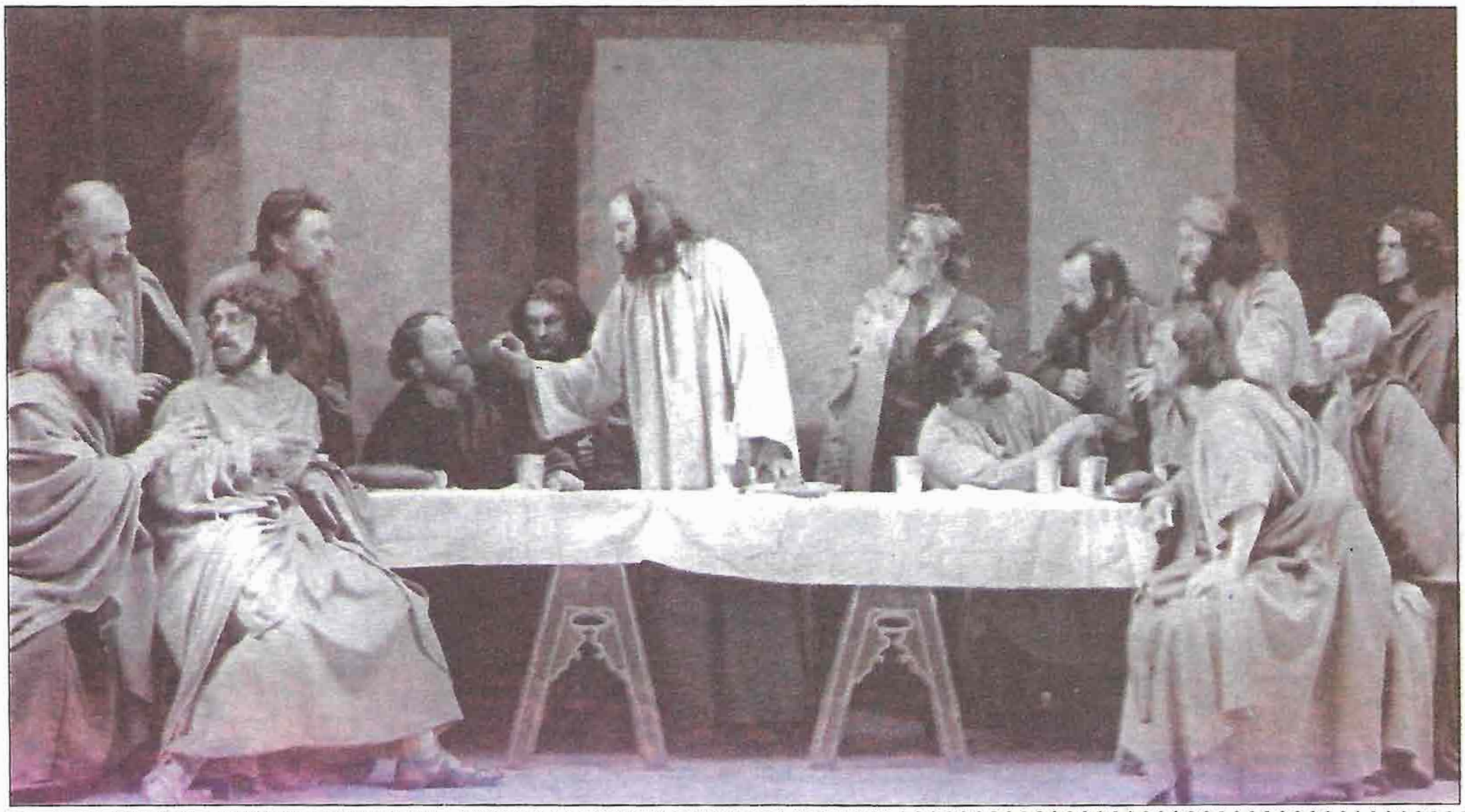

oraşului. S-au construit un hipodrom, un teatru, palatul regal şi două fortăreţe. Casele celor bogaţi erau situate în sudul şi nordul oraşului. Aristocraţii simţeau nevoia de spaţiu şi lux nu doar pentru vremea vieţii lor pământeşti, ci şi după moarte. Numeroase şi opulente morminte atestă extinderea continuă a vechiului cimitir care înconjura oraşul.

Încă din zilele lui Solomon, evreii din toată lumea veneau la templul din Ierusalim de trei ori pe an: la Paşti, la Sărbătoarea Corturilor şi la Rusalii. Cei mai mulţi dintre ei veneau cu animalele de povară, aducându-şi hrană pentru toată perioada şederii în oraş, dar şi animalele de sacrifiiu. Pelerinajul era un prilej de bucurie, manifestată prin cântece şi dansuri, dar şi de învăţătură, pentru că în templu predicau înţelepţii şi rabinii.

„Apoi i-a dus în casă, a pus masa şi s-a veselit cu toată casa, că au crezut în Dumnezeu“ *(Faptele Apostolilor 16:34)*

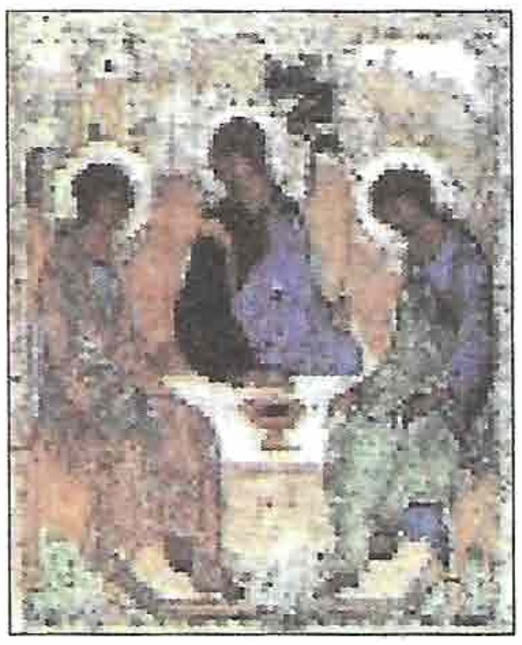

Când mâncau, oamenii simpli stăteau direct pe podea sau pe rogojini, servindu-se din bucatele aşezate la mijloc. Dar, într-o casă bogată, sau la o masă festivă, oaspeţii stăteau într-o rână, pe un divan cu trei laturi, iar bucatele erau aduse de servitori, din camerele alăturate. La o masă simplă se mânca turtă plată, care folosea atât ca lingură, cât şi ca farfurie, luându-se cu ea din alimentele servite în vase mari şi întinse. La festivităţi sau în ziua de Sabat se oferea un meniu cât mai rafinat. „Înjunghierea viţelului cel îngrăşat“ era semnul pregătirii unei mese festive. Pe lângă viţel, se mai preparau miel cu sos de mentă, salate cu ierburi aromate, anghinare cu linte şi fasole, iar, ca desert, compot de pere fierte în vin, rodii şi mere uscate cu susan prăjit.

„... a venit o femeie având un alabastru cu mir de nard curat, de mare preţ... “ *(Marcu 14:3)*

Ca şi în zilele noastre, şi în vremurile biblice tot bogaţii aveau timp liber, dar şi mijloace diverse de a se bucura de el. Femeile îşi îngrijeau tenul cu măşti de noapte, din aluat şi lapte de măgăriţă. Pudra de faţă era albă sau roşie, venele tâmplelor erau conturate cu albastru, sprâncenele şi genele vopsite cu negru sau maro. Părul femeilor era uns cu ulei de măsline şi fixat cu ceară de albine. Ca bijuterii, se purtau coliere, inele şi fibule.

„Gătită ca o mireasă, împodobită pentru mirele ei“ *(Apocalipsa 21:2)*

Ceremonia de logodnă era primul pas esenţial în instituţia căsătoriei. În timpul festivităţilor de logodnă, ce aveau loc la casa tatălui miresei, mirele redacta şi semna un contract în care se menţionau obligaţiile economice şi sociale ale viitorului soţ. Mirele sigila apoi contractul şi dăruia miresei un obiect valoros, dar care putea fi şi modest. Dacă viitoarea mireasă era foarte tânără (logodna fetelor se putea oficia şi de la vârsta de 12 ani), ea putea amâna cu câţiva ani mutarea în casa mirelui şi începutul vieţii de familie. În orice caz, se acordau cel puţin 12 luni pentru a-şi pregăti hainele şi bijuteriile. Soţul folosea această perioadă pentru a-şi pregăti, la rândul lui, casa şi festivităţile de căsătorie.

Nunta se ţinea spre seară, când mireasa era adusă la casa mirelui într-o procesiune cu torţe aprinse. Dar numai după ce mirii erau îmbăiaţi şi unşi cu uleiuri aromate, apoi îmbrăcaţi cu cele mai bune haine, păstrate special pentru această ocazie.

Când familia sau vecinii se adunau în casă sau în curte, se purificau ritual, spălându-şi mâinile, apoi se aşezau cu toţii la o masă festivă. Vinul curgea din belşug, se citeau poezii, se cânta şi se ofereau cadouri mirilor.

pagini realizate de **Liliana Petruş**

Dacă vreţi să ştiţi cum se trăia pe timpul Mântuitorului, vă recomandăm cartea *Ţara Sfântă: viaţa zilnică în vremea lui Iisus*, semnată de Miriam Feinberg Vamosh. Lucrarea a fost tipărită în Israel, în condiţii grafice deosebite, Societatea Biblică Interconfesională din România ocupându-se de traducere, adaptare şi distribuţie. O călătorie aproape reală în ţinuturile biblice, pe parcursul căreia veţi afla amănunte dintre cele mai interesante: cum se oficiau ritualurile de sacrificiu, cine şi cum trata bolnavii, cât de importantă era baia publică, unde şi cum se prelucra balsamul, care erau valutele şi preţurile vremii etc.

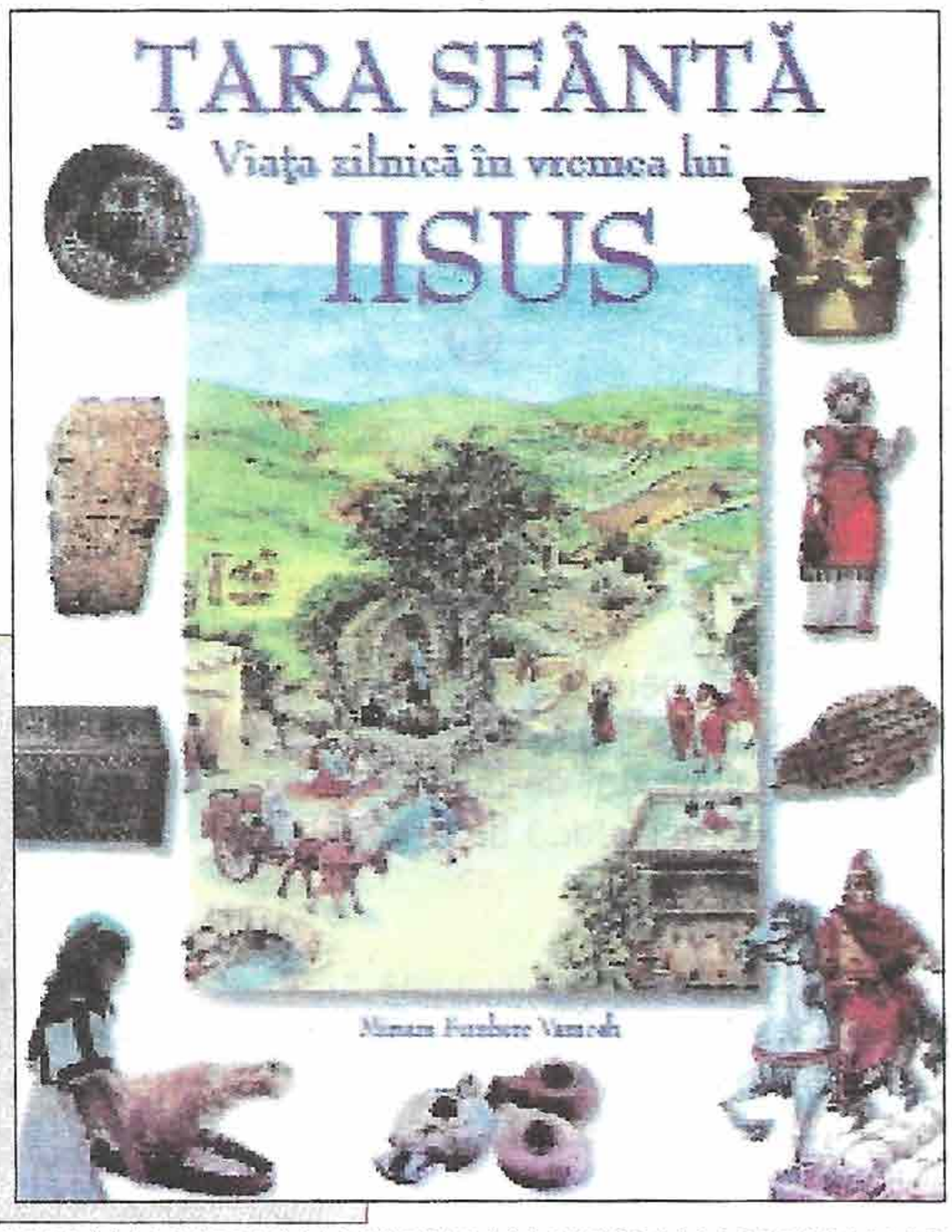

... dar nu e râsul vostru

La un concurs de paraşutişti într-o unitate militară, Bulă trebuia să facă saltul cu paraşuta, la aterizare să ia bicicleta, după care cros de 15 km. Se urcă Bulă în avion, ajunge în zona de paraşutare, sare şi trage de comandă... nu se deschide. Mai trage o dată... nimic... trage comanda de la paraşuta de siguranţă... tot nimic... mai trage o dată... nimic... După care zice:

– Parcă văd că şi bicicleta e stricată...

Un ziarist face o vizită la o stână, unde ciobanul e cu oile la păscut.

– Ce faci, bace?

– Uite, aice, cu turma...

– Pot să vorbesc cu câinele tău?

– Câinele nu vorbeşte!

Ziaristul se apleacă spre câine:

– Ce mai faci, Azor?

– Mulţam, fain. *(ciobanul rămâne cu gura căscată)*

– Ciobanul te îngrijeşte bine?

– Nu mă plâng. Îmi dă mâncare bună, nu mă bate şi din când în când ne mai şi jucăm. *(ciobanul e stupefiat.)*

– Bace! Pot să vorbesc cu măgarul tău?

– Măgarul nu vorbeşte...

Ziaristul se apropie de măgar:

– Ce mai faci, măgarule?

– Nu mă plâng. (ciobanul intră în stare de şoc)

– Ciobanul se comportă bine cu tine?

– Da. Îmi dă fân, iar dacă e vreme rea, mă bagă în şură... *(ciobanul cade pe spate).*

– Bace! Pot să vorbesc cu oaia ta?

– Apăi, bagaboanta aia minte de îngheaţă apele!

Pe o bancă, în parc, un copil mănâncă într-o disperare dintr-o cutie de bomboane. O bătrână îl vede şi îi spune:

– Nu trebuie să mănânci atâtea bomboane, te poţi îmbolnăvi!

– Dar dumneavoastră ştiţi cât a trăit bunicul meu? 105 ani!

– Şi mânca atât de multe bomboane?

– Nu, dar îşi vedea de treaba lui!

Cică merge Ion cu bicicleta să treacă graniţa în Republica Moldova. În spate are doi saci mari. Îl opreşte vameşul şi-i spune:

– Ia stai, bă! Ce ai în saci?

– Nisip, bre.

– Mai vedem noi.

Şi vameşul îi taie sacii, şi, ce să vezi, nisip. Totuşi, îl ţine pe Ion peste noapte şi trimite nisipul la laborator. Rezultatul: nimic altceva decât nisip. Ion este lăsat liber şi i se dau alţi saci noi cu nisip.

Peste două zile Ion se întoarce pe bicicletă cu alţi doi saci pe spate. Vameşul iar îl opreşte, caută în saci, şi ce găseşte? Aţi ghicit: nisip. Povestea se repetă până când, într-o zi, vameşul se întâlneşte cu Ion într-o cârciumă din Iaşi şi îl întreabă:

Bre, io ştiu că tu faci contrabandă cu ceva, da' nu ştiu cu ce, şi nu mai pot să dorm noaptea că tot la asta mă gândesc. Ia, zi, că nu spun la nimeni, cu ce faci, mă, contrabandă?

Ion, după ce mai bea puţin din ţuică, spune sec:

– Cu biciclete.

Pe stradă, soţul şi soţia.

Soţul: Uite un *Mercedes*, vito!

Soţia: Uite un *BMW*, boule!

Un tip foarte singur a hotărât că viaţa ar fi mai mişto dacă ar avea un animal de companie. Aşa că s-a dus omul nostru la un *pet shop* şi i-a spus managerului că vrea să cumpere un animal „aparte". După câteva discuţii, a cumpărat într-un final un miriapod, aşezat într-o cutie mică, albă. Se duce tipul la el acasă, găseşte un loc potrivit pentru cutie şi se gândeşte că ar fi frumos să înceapă „relaţia" ducându-şi noul companion la un bar, să bea ceva. Aşa că a întrebat miriapodul din cutie:

– Vrei să mergi cu mine până la *Frank's* să bem o bere?

Dar... nici un răspuns; asta l-a deranjat pe tipul nostru, dar a aşteptat câteva minute şi a întrebat din nou:

– Ce-ar fi dacă am merge la bar să bem o bere împreună?

Dar... iar nici un răspuns de la noul său prieten şi tovarăş. Aşa că a mai aşteptat câteva minute gândindu-se la situaţia respectivă. S-a hotărât să mai întrebe încă o dată, de data asta apropiindu-se de „casa" miriapodului şi urlând:

– Hei, tu de-acolo! Vrei să mergem la *Frank's* să bem o bere împreună?

O voce subţire se auzi din cutie:

– Te-am auzit şi prima oară! Ai, în puşca mea, răbdare, îmi pun pantofii!

Personaje fascinante ale Bibliei

Avatarurile lui Iisus

Când se vorbeşte despre AVATARURILE LUI IISUS HRISTOS, toată lumea se gândeşte, probabil, la acele încercări îndrăzneţe de a-L face, cumva, supravieţuitor al răstignirii (şi nu muritor pe cruce, precum propovăduieşte BIBLIA), adică îl plasează fie în... Japonia (cine n-a auzit de faimoasa „versiune" în care Hristos este salvat şi transportat în insulele nipone, acolo unde i se atribuie şi un mormânt), fie în Franţa (după alte „surse", El a plecat cu Maria Magdalena în sudul Franţei etc). Nu la aşa ceva ne gândim când propunem această temă de reflecţie. Noi încercăm să plasăm miza noastră mai în abis, acolo unde e vorba doar de avatarurile arhetipale, de esenţă, ale Mântuitorului, şi nu la „aventuri" ieftine, care ar face, fără îndoială, deliciul tabloidelor din toate timpurile.

Melchisedec

Este simbolul marelui preot, la israeliţi. Eroul iniţial este regele Salemului (din Canaanul promis de Yahve, cel de lapte şi miere, pentru neamul său ales). Interesant este că, pentru cei iniţiaţi, lectura numelui MELCHISEDEC trimite la mai multe lucruri în acelaşi timp. În primul rând, Melchisedec, dincolo de a fi un singur personaj uman, este mai degrabă aproape de al nostru Ioan-fără-ţară, simbolul Voievodului Perpetuu, cel reiterabil. Mai degrabă am putea spune că el, MELCHISEDEC, e un personaj transuman, ca orice rege legendar/Mare Preot (oare nu şi Zalmoxis era aşa, transgresând limitele de spaţiu şi de timp ale fiinţei omeneşti?).

Numele de MELCHISEDEC vine din ebraică, de la ***malkî-şedec***. Cum este şi preot şi rege, în acelaşi timp, el trimite la vremea imemorială în care liderul spiritual şi liderul rânduit întregului popor erau una şi aceeaşi persoană. El este un unificator, prin excelenţă. Unifică două câmpuri, ale sacrului, şi ale conducătorului în cetate, la fel precum ***poeta vates*** uneşte preotul şi poetul/artistul în aceeaşi persoană, alte două arhetipuri ale cetăţii (ideale).

De ce este Hristos asimilat Marelui Preot? Pentru că El este regele iudeilor (INRI), dar şi al întregii lumii. El este Voievodul Cetăţii Ideale, al Noului Ierusalim şi, în acelaşi timp, cununa bisericii, deasupra capului, care este Petru. Întrucâtva, tradiţia lui MELCHISEDEC se apropie de cea a Papei, papii fiind priviţi ca unul şi acelaşi personaj nemuritor.

MELCHISEDEC este şi prototipul Regelui-Mesia. Salvatorul, deci cel jertfit. Dar şi Fiu al lui David, căci, precum spune profeţia, Izbăvitorul este făcut să se ridice din neamul lui David.

Primii creştini se refereau, pe bună dreptate, la Hristos, ca la MELCHISEDEC, pentru că El era cel care inaugurase tradiţia creştină, în acelaşi timp, precum glasul său din evanghelii spune, „neschimbând legea, ci împlinind-o". Pe de altă parte, MELCHISEDEC este proiecţia metafizică, neumană a lui Hristos, Cel care Era de la Începutul Lumilor.

Logosul

În primul rând, dacă MELCHISEDEC este denumit printr-un termen ebraic, LOGOSUL intră/şi iese prin accepţia grecească a termenului. Ce este Hristos? Este „LOGOSUL lui Dumnezeu", adică anume chiar „glasul prin care vorbeşte Dumnezeu". Iată cinstea şi rangul care i se alocă, până la urmă, cuvântului. Nu imaginii, deşi lumea modernă şi post-modernă este dominată de imagine, cunoaşte o resurecţie a imaginii, uneori chiar în detrimentul cuvântului, când este vorba de exprimarea unor concepte.

Sigur, cel mai cunoscut referent al LOGOSULUI este chiar Apostolul Ioan care, în cea de-a patra evanghelie sinoptică, atribuită aceluiaşi evanghelist, menţionează, numai în prolog, de patru ori, termenul cu pricina. Şi aici i se atribuie LOGOSULUI statutul de gând preexistent al lui Dumnezeu, chiar gândul ce-i da prin gând de la începutul lumii. O temă de dezbatere foarte incitantă a

fost ***dacă LOGOSUL este creat ori increat***. La stoici, LOGOSUL ajunge principiul divin care transcende lumea/lumile şi le este, de altfel, fir conducător/călăuzitor. Poate fi LOGOSUL o călăuză nevăzută? Păi, dacă nu este asta, atunci ce este?

Chiar şi după înălţarea la cer a Mântuitorului, de-a dreapta Tatălui, LOGOSUL nu părăseşte lumea, ci lucrează continuu în ea, prin oameni. Acest lucru îl aduce, mai curând, aproape de SFÂNTUL DUH şi lucrarea acestuia.

De altfel, interesant este că există şi un plural care circulă prin scrierile biblice: LOGIA, LOGIILE, LOGHII (de unde şi poli-logia). Aceste ultime cuvinte desemnează discursul cristic.

Mesiah

Al treilea termen luat în discuţie vine din aramaică (limba atribuită vorbirii lui Iisus). Cum El înseamnă UNSUL, terenul asocierilor pe care le provoacă este cât se poate de fertil. Şi are legătură cu MELCHISEDEC. Cei care au avut, de la început, dreptul de a fi UNŞI, au fost doar regii. Ceremoniile ungerilor sunt destul de cunoscute – şi sacrosante. Puterea cu care este investit UNSUL este una cu adevărat dumnezeiască, de unde şi reproşul care se face Republicii: Preşedintele nu este UNSUL lui Dumnezeu, cu alte cuvinte, nu are legitimitate divină, ci, doar, legitimitate... omenească. De aici, monarhia are o linie de descendenţă dumnezeiască, iar revoluţia franceză e asimilată acelui curs de evenimente nefaste care au „provocat" istoria modernă. Numai apoi, mai târziu, ungerea a fost administrată şi Marilor Preoţi. MESIA, la rândul său, are trei aspecte: rege, profet şi preot. Apare, deci, şi cel de-al treilea aspect, propriu de altfel, lui Hristos, de Acela-care-va-vesti-lucruri-ce-au-să-vină. Profetul se adaugă regelui şi, apoi, preotului, întregind (aproape) o treime omenească.

text **Mihail Gălăţanu**

Este Dumnezeu internaţional?

„Cu cele treizeci şi două de căi minunate şi ascunse ale Înţelepciunii, Iahve, Dumnezeul lui Israel, Elohim cel viu şi stăpân al Timpului, Dumnezeu cel drept şi iertător, Dumnezeu cel sublim şi măreţ, Dumnezeu cel etern, Dumnezeu cel sfânt a gravat numele său prin trei elemente: Litere, Numere şi Cuvânt cuprinse în zece sephiroth, adică zece calităţi, în afară de Ain Soph, Inefabilul, şi în douăzeci şi două de litere."

SEPHER YETSIRAH, Cartea kabbalistică a Creaţiei, ne vorbeşte astfel despre un Dumnezeu atotcuprinzător, universal, cuprinzând cele zece sephiroth: Kether (Coroana), Hochmach (Înţelepciunea), Binah (Inteligenţa), Hesed (Mila), Geburah (Dreptatea), Tiphereth (Frumuseţea), Netzah (Victoria), Hod (Slava), Yesod (Temelia) şi Malkuth (Regatul). Acestea sunt după *ZOHAR*, o altă carte sfântă, principiile creatoare ale lumii, iar „Dumnezeu este izvorul vieţii şi creatorul universului, el este infinit, inaccesibil, incomprehensibil". Conform legendei, aceste cărţi i le datorăm profetului Moise. În persoana lui Moise găsim punctul comun a trei mari religii: creştinismul, iudaismul şi islamismul.

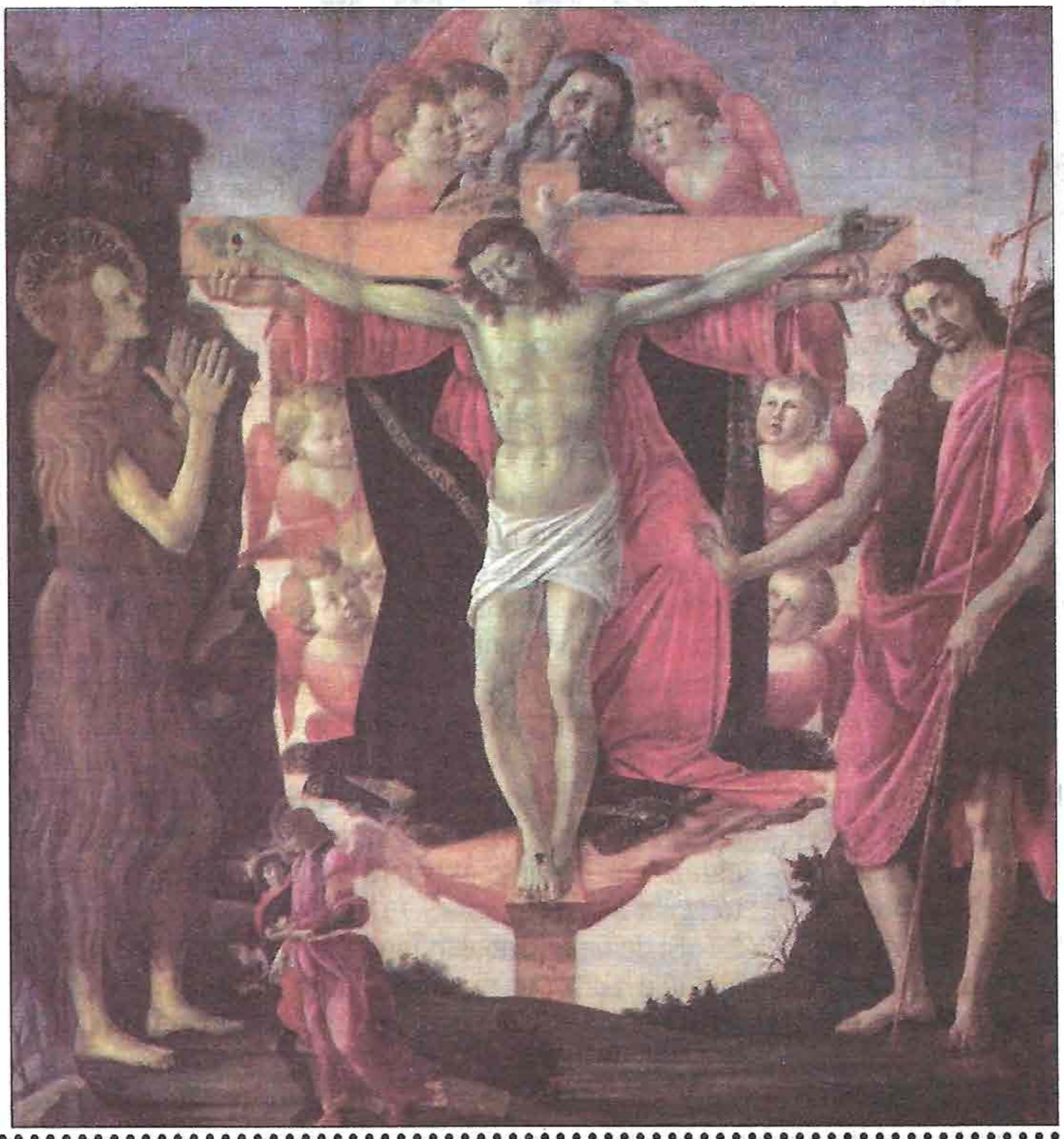

Moise s-a născut în Egipt şi a crescut la curtea Faraonului, unde a fost iniţiat în misterele sacre. El a ucis un om şi, pentru a scăpa de pedeapsă, a trebuit să fugă din Egipt. S-a refugiat în Etiopia (*Nu uita: arameica, limba etiopiană, este limba Bibliei originale) unde a cunoscut tradiţia primitivă a atlanţilor, primii oameni de pe Terra, despre Unitatea divină şi a cunoscut unele populaţii arabe venite din Yemen şi s-a căsătorit chiar cu o arăboaică, Sephora, fiica lui Ietro, unul dintre preoţii arabilor expatriaţi care se numeau evrei.

De aici, din acest punct comun care este Moise, ne confruntăm cu o asemănare izbitoare a celor trei mari religii monoteiste. Iată ce ne spune *BIBLIA*:

„La început Dumnezeu a făcut cerurile şi pământul..." Continuarea o cunoaşte toată lumea dar, iată, nimic explicit despre cine este Dumnezeu, dar subînţeles fără îndoială: Dumnezeu – Eli – este primordial.

Şi *CORAN*-ul:

„În numele lui Allah, cel mai sacru, cel mai darnic. Toată slava şi toate mulţumirile sunt ale lui Allah, Dumnezeul lui Alamin, universul, singurul stăpân al zilei

recompensei..." – „Alif-Laam-Meem", continuă Coranu,l şi acestea sunt presupuse a fi unele dintre miracolele acestei scripturi, cunoscute numai de către Allah însuşi. Alif – Aleph este, conform tradiţiei ebraice, prima literă a alfabetului şi prima literă a primului nume al lui Dumnezeu Ehieh=Esenţa Divină. Lamed este a 12-a literă a alfabetului, corespunde unui alt nume al lui Dumnezeu şi este Esenţa Luminii. Mem, a 13-a literă, corespunde numelui divin Iehovah, care guvernează cel considerat de multe secte iudaice drept cel mai preţios sephiroth, Binah, Inteligenţa.

Iată astfel ce asemănătoare sunt principiile celor trei religii. Dumnezeu pare aşadar a fi nu numai internaţional, dar şi universal valabil, numele sale diferite înseşi fiind pronunţii deosebite ale aceluiaşi înţeles: Eli, Iahve, Allah – toate pornind de la litera primordială A, începutul celor trei mari sisteme alfabetice ale lumii.

Ca un exemplu al acestei universalităţi a lui Dumnezeu, prezentăm binecunoscuta rugăciune *Tatăl Nostru* şi interpretarea ei kabbalistică (ezoterică):

Tatăl nostru care eşti în ceruri,	**Iahve creator care eşti în Ain Soph (Inefabil),**
Sfinţească-se numele tău,	**Sfinţească-se Kether, verbul tău,**
Vie împărăţia ta,	**Fie ca Tiphereth, splendoarea împărăţiei tale,**
Facă-se voia ta precum în cer aşa şi pe pământ,	**Să-şi trimită razele în Kether şi în Malkuth,**
Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi	**Dă azi lui Neschamah (Spiritului) pe Binah,**
Şi ne iartă nouă greşelile noastre	**Opune mila lui Hesed când neştiind de Hochmach**
Precum şi noi iertăm greşiţilor noştri,	**Am emanat rigoarea lui Ruach (Suflet) către fraţii mei,**
Şi nu ne duce pe noi în ispită	**Păzeşte-ne Neschamach (Spiritul) de Nephesch (Fizic)**
Şi ne izbăveşte de cel rău.	**Şi ne scapă de iluzia vană a Şarpelui Nahasch**
Că a ta este	**Căci tu eşti**
Împărăţia şi puterea şi slava	**Tiphereth şi Yesod şi Hod**
Acum şi pururea şi în vecii vecilor	**În Ain Soph,**
Amin	**Stăpân al Universului, acceptă-mi invocaţia**

Trei religii între care s-au iscat atâtea conflicte de-a lungul timpului, par aşadar a avea baze secrete reale. Răul manifestat prin Violenţă este aşadar apanajul ignoranţilor, pe când Tiphereth, splendoarea lui Alamin (a lumii şi a întregii creaţii) este accesibilă numai celor ce stăpânesc Binah şi forţa de a suprapune planului fizic pe cel spiritual. Dumnezeu este astfel universal şi, implicit, internaţional. Aparent simplu, dar extrem de complicat în fapt şi de această părere a fost creatorul celei de-a patra mari religii a lumii.

Buddha Shakyamuni era dintr-o familie princiară şi ducea o viaţă îndestulată, ba chiar destrăbălată, plină de banchete cu mâncăruri alese şi femei de toate felurile. În acelaşi timp, studia sub îndrumarea unor străluciţi brahmani. I s-a aplecat însă şi de una şi de alta şi, extrem de gras şi plin de melancolie, s-a aşezat sub copacul de la Gaya. A lâncezit acolo zile şi nopţi în şir, după care, miracol, a început să leviteze. Avusese revelaţia Samsarei – ciclul reîncarnărilor – şi a Nirvanei – iluminarea şi contopirea cu infinitul etern. A revenit printre oameni şi animale, considerate pe acelaşi plan, şi a început să-şi împărtăşească lumina. Învăţătura sa reprezintă o rupere rebelă de tradiţia marilor iniţiaţi ai omenirii de până atunci, deşi budismul corupe câteva elemente ale brahmanismului. Cine este însă infinitul etern, către care aspiră Buddha? Simplu: totul şi nimic, iluminarea ducând la stingerea eternă. Majoritatea incantaţiilor budiste conţin cuvântul „om" şi acesta nu reprezintă altceva decât sunetul vibraţiei cosmice, invocat în locul oricărui fel de stăpân. Aşadar, o religie care cuprinde aproape un întreg continent şi care capătă tot mai mare priză în Occident, în care Dumnezeu nu există. Nu înseamnă că numeroşi budişti nu manifestă o formă de idolatrie, dar că aceasta este îndreptată către Buddha, un om, ale cărui învăţături sunt urmate adeseori cu stricteţe, dar care nu poate ajuta şi nici pedepsi. Dar, revenind la întrebarea noastră. Dumnezeu poate fi universal, dacă aşa dorim să credem, dar, nu, el nu este nicidecum internaţional. Budismul nu este decât cea mai importantă negaţie a sa, dar, acestei religii i se alătură astăzi noi credinţe precum cea a raeliţilor, a scientologilor ş.a.

Şi de ce ar trebui în fond trasă o concluzie? Uneori lucrurile sunt pur şi simplu haotice, sub imperiul hazardului, şi să le pui în ordine este o sarcină superfluă şi dumnezeiască.

text **Maitreya Călinescu**

Exerciţii de hermeneutică

O interpretare (mai mult sau mai puţin ezoterică) a Apocalipsei

Departe de a fi o carte a condamnării, Apocalipsa este o previziune a mântuirii. Şi poate că finalul ei, cel referitor la NOUL IERUSALIM, este chiar prefigurarea cetăţii eterne. Dată (prin atribuire) de Dumnezeu, iar nu de om (Platon are şi el o proiecţie a cetăţii ideale, care este o lucrare a mâinii omului, o... Republică). Lucrurile ar putea sta şi invers: orice carte divin inspirată nu e nici mai mult, nici mai puţin decât o cetate ideală.

Chiar dacă este/pare înfricoşătoare, într-un anume fel, Apocalipsa este o bună vestire. Este vestirea NOULUI IERUSALIM, dar, în acelaşi timp, vestirea unei finalităţii a lumii noastre. Şi vestirea unei drepte judecăţi. Chiar dacă anunţă multă suferinţă, APOCALIPSA nu lasă „lumea în aer". Ea dă o rezolvare pentru totdeauna, ideală, a ecuaţiei lumii reale.

Structura

Toată lumea a început prin a observa că Apocalipsa lui Ioan e o cifră de şapte. Adică, de exemplu, în capitolul 8, apar 7 îngeri cu 7 trâmbiţe, se vorbeşte de cele 7 judecăţi etc. Apocalipsa este, fără îndoială, şi un exerciţiu de simbolistică a numerelor. Simbolistica se schimbă spre final, când cifrele dominante ale structurii lucrurilor din NOUL IERUSALIM se referă, mai curând, la 3 şi la 12. Am găsit, pe un site românesc, un sinoptic absolut impecabil al Apocalipsei, care poate ajuta la înţelegerea cărţii.

Alte apocalipse

Printre cele mai cunoscute – alte – apocalipse se găseşte APOCALIPSA LUI ENOH, APOCALIPSA LUI PAVEL, APOCALIPSA LUI PETRU. Cea a lui Petru face parte dintre cele „neinspirate", precum se spune. Dar, deopotrivă, literatura apocaliptică are răgazul să consemneze o APOCALIPSĂ A LUI IISAIA (numită şi „Ascensiunea lui Isaia"), o APOCALIPSĂ A LUI AVRAAM, dar chiar şi o... APOCALIPSĂ A LUI ADAM! Orice Apocalipsă avea drept misiune şi de a reasigura omul că Dumnezeu nu l-a uitat pe Pământ, că omul nu e singur, acolo, jos, printre fiare, în condiţia lui „căzută".

Simbolistica numerelor

Dintre toate numerele vehiculate în Apocalipsă, singurul asupra căruia planează o suspiciune nefastă este 6. Ea vine în special de la cifra fiarei, care este o repetiţie şi, culmea, o simetrie de trei: 666! Dar asta nu ar trebui să ne surprindă, pentru că orice număr prim înmulţit cu 2 îşi cam pierde din puterile binefăcătoare... Nici cifra 5 nu se simte întotdeauna prea bine, mai ales dacă ne gândim la câte colţuri are pentagrama! Doi nu va fi fiind ea cea mai onestă cifră, dar, oricum, este cifra cuplului, a însoţirii, a dualităţii, a contrariilor, are, uneori, şi echilibru. Trei, ei

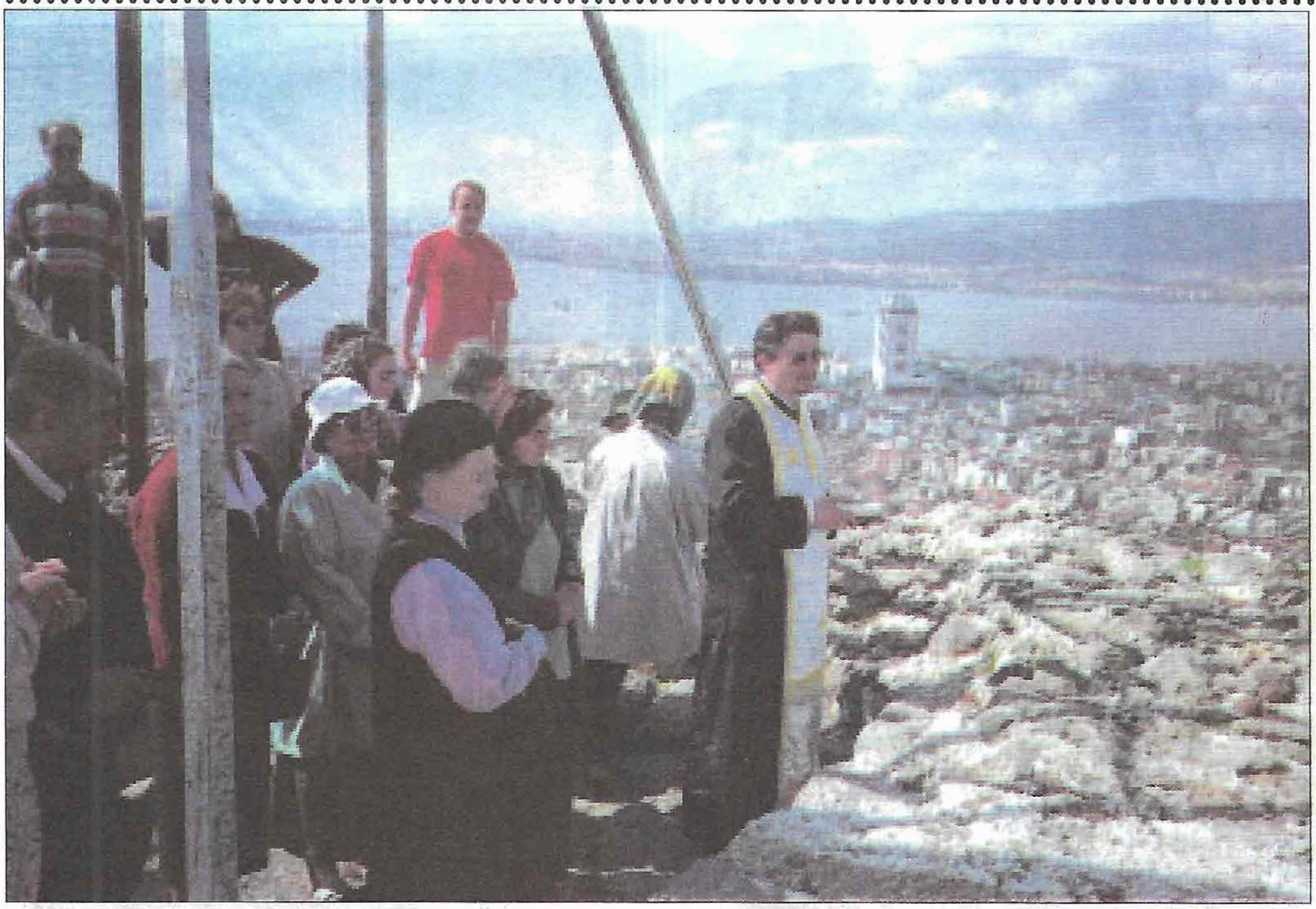

bine, trei e o cifră auspicioasă, este incontestabil cifra Sfintei Treimi, iar asta spune totul despre faptul că e asumată de Divinitate. Patru este o cifră mai lumească, a celor patru vânturi, dar şi a celor patru evanghelii, patru apostoli etc.

Cât priveşte numerologia în sine, ea era o ştiinţă care făcea parte din Kabbalah, tradiţia veche evreiască, Themuria şi Gematria dând seamă despre asta, operaţiunile kabbalei.

Mai departe: am ajuns până la şapte, care era socotită, după cum ne spune şi Steiner, cifra Pământului, unde ciclurile sunt perioadă de şapte (vezi viaţa omului). Şapte era şi o cifră a perfecţiunii sau a îndeplinirii, ca şi toate celelalte cifre superioare. Zece se referea la perfecţiunea umană, pe când doisprezece vorbea deja despre organizare divină, vezi cei doisprezece apostoli. Dar şi multiplii lui doisprezece ar putea fi auspicioşi, vezi douăzecişipatru, care întruchipa sfatul bătrânilor, forţele superior organizate. Douăsprezece erau şi zodiile, care guvernau, din umbră, viaţa umană.

Pesimistă sau optimistă?

Este APOCALIPSA o literatură sumbră, aşa, un soi de horror gothic/sau medieval? Am întâlnit adesea, alături de APOCALIPSĂ, cuvântul oroare, trimiterea la oroare. De altfel, deseori se spune: **ororile APOCALIPSEI.** Aş înclina mai degrabă să cred că ea este pesimistă în istorie. Adică relativ la istoria umană. Dar profund şi adânc optimistă în absolut, în ideal, în viitor. Finalitatea unui CER FERICIT, a unui IERUSALIM ÎNNOIT contrabalansează viziunile terifiante.

Schiţă pentru o simbolistică a culorilor

Şi culorile au semnificaţiile lor. Moartea vine, bunăoară, pe un cal vânăt. Vineţiu, adică, mov, culoarea sângelui închegat, o culoare alterată. Celelalte culori omniprezente în apocalips sunt alb, negru, roşu. Mai întâi, roşu este semnul sângelui. Iar sângele, semnul eului. Egoului. Semn marţian. Al zodiei Berbecului. În timp ce negru, sau roşu închis, ca şi pietre preţioase de aceleaşi culori, se potrivesc zodiei Scorpionului.

Între ispititor şi mângâietor

Una dintre frazele-cheie ale BIBLIEI avertizează că e mai degrabă nevoie ca Mântuitorul să plece, deoarece, zice chiar personajul christic, cu gura lui, dacă el nu pleacă, adică dacă nu se înalţă la ceruri, nu vine Mângâietorul. Mângâietorul este, deopotrivă, Duhul Adevărului, dar şi Sfântul Duh. Cel care îl trimite pe Mângâietor este chiar Hristosul înălţat la cer. Dar ce legătură între toate acestea şi APOCALIPSĂ? Păi, este: APOCALIPSA e chiar terenul de joc al MÂNGÂIETORULUI contra AMĂGITORULUI. I se mai spune ADEMENITORUL, ISPITITORUL... Dar cel mai bine i se potriveşte apelativul de „amăgitor", căci este acela care promite şi nu face sau, cum ar spune Ioan Petru Culianu, *trickster*-ul lumii noastre. Şchiopul... Cel ce rămâne, până la a doua venire, după ce Hristos a plecat, este Mângâietorul. El este ajutorul apostolilor şi al tuturor creştinilor. Nu vă las singuri, zice Hristos. Duhul Sfânt a fost întotdeauna în lume şi şi-a ţesut cu temeinicie lucrarea...

text **Mihail Gălăţanu**

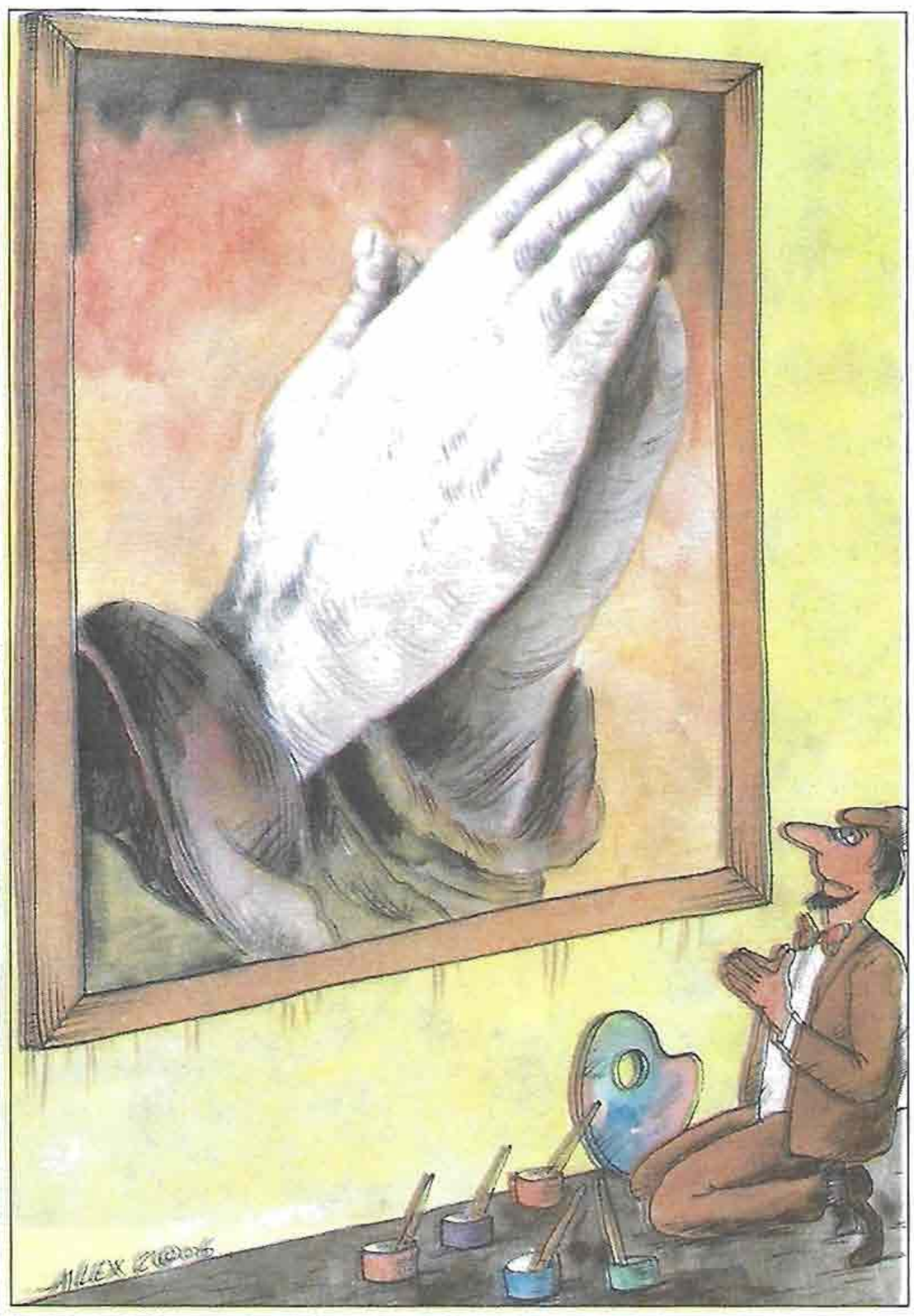

desene de **Pavel Botezatu, Aurel Ștefan Alexandrescu** și **Iulian Pena – PAI**

Appocalipse Now

Ne-am obişnuit să trăim sub emoţiile războiului transmis în direct. Îl aflăm, îl vedem, îl citim, îl comentăm zilnic acasă în fotoliu, la serviciu, în pauza de cafea, pe terasă, la o bere. Avem păreri ferme, dispunem de informaţii doldora, oferim soluţii miraculoase. Războiul ce se desfăşoară undeva aiurea în lume a devenit un subiect comun al taclalei cotidiene. Cu toate acestea, noi, oamenii simpli de pe stradă, habar nu avem ce este cu războaiele astea, care ne incită prin jurnalele de ştiri şi *blockbuster*-urile săptămânale. Nu ştim precis nici de ce au izbucnit, nici cum se poartă şi nici măcar cine le câştigă. Un paradox al societăţii informatizate, mult prea emancipate, dar care a păşit orgolioasă în mileniul III, după ce a citit *Nimic nou pe frontul de Vest* şi a văzut *Appocalipse Now*.

Între gherilele Vietcong şi trupele nord-vietnameze

Profesorul britanic dr. Phillip Taylor – reputat specialist în istoria trecută şi prezentă a propagandei la Universitatea din Leeds – a făcut o distincţie netă între **războiul mediatizat,** cel accesibil tuturor cetăţenilor planetei, şi **războiul real,** cel pe care-l trăiesc doar militarii pe front şi poate nefericiţii de civili ce se află prin preajmă. Prăpastia dintre ceea ce vedem şi aflăm prin presă, fie şi în direct, şi ceea ce se întâmplă cu adevărat în teatrele de operaţii poate fi confirmată şi de militarii români care au fost în ultimii ani în misiuni de câte şase luni în zonele bătute de soartă ale lumii din Somalia, Angola, Albania, Bosnia, Kosovo, Afganistan sau Irak. Dacă stai de vorbă pe îndelete şi *off the record*, cu oricare dintre aceşti veterani ai armatei române, ţi se va explica faptul că una este ceea ce au trăit ei acolo – ceea ce înseamnă un bagaj enorm de amintiri, senzaţii, emoţii, poate coşmaruri, poate momente incredibil de amuzante sau duioase, pe care cu greu pot să-l redea în cuvinte sau fotografii de amator – şi alta este impresia, percepţia, imaginea generală despre aceleaşi evenimente pe care şi-au format-o chiar şi familia lor, rudele, cunoscuţii,

colegii rămaşi acasă şi, în ultimă instanţă, conaţionalii lor.

Timp de secole, omul de rând nu a putut avea o imagine reală, concretă, asupra a ceea ce înseamnă un război. Astăzi, datorită efectelor speciale din cinematografie, putem beneficia, instalaţi comod în fotoliu, cu ochii pe ecran şi degetele în punga de popcorn, de fiorii crâncenelor lupte din antichitate sau evul mediu. La momentul respectiv, adică acum dincolo de doar o sută de ani, singurele mărturii palpabile ale războiului erau rănile cumplite ale supravieţuitorilor şi poveştile acestora. Abia după primul război mondial, datorită publicării în presă a litografiilor şi fotografiilor de pe front, omenirea a devenit conştientă de tot ceea ce înseamnă un conflict armat, dincolo de clişeele triumfaliste şi emoţionale. Astăzi, supuse fiind rigorilor, sensibilităţilor şi susceptibilităţilor civilizaţiei occidentale, televiziunile nu au voie să arate, chiar dacă le-au filmat, scene cu morţi şi răniţi. Genocidul este doar o expresie juridică, ce nu poate fi vizualizată în direct şi în detaliu pentru a nu afecta confortul psihic al bunului samaritean occidental.

Şi totuşi, istoria modernă consemnează situaţii în care presa scrisă şi mai apoi televiziunea au reuşit să schimbe percepţiile iniţiale ale opiniei publice asupra războiului, chiar dacă armatele în cauză au fost, în final, învingătoare.

Primul caz se referă la relatările de pe frontul din Crimeea (1853-1856) ale lui William Russell – legendarul corespondent de război al ziarului britanic *The Times* – transmise prin proaspătul inventat telegraf la Londra despre proasta conducere militară, dezastruoasa asistenţă medicală acordată răniţilor şi haotica administraţie engleză care au dus la căderea guvernului Aberdeen în 1855, deşi soldaţii disciplinaţi ai Maiestăţii Sale s-au numărat printre învingătorii acelui război. Prestaţia de un excepţional curaj a lui Russell şi a editorului lui *The Times*, John Delane, dat fiind standardele şi moravurile rigide ale epocii, rămâne, din acest punct de vedere, remarcabilă, cu atât mai mult cu cât aproape că nu mai poate fi adăugat nici un alt exemplu de aceeaşi anvergură din vremurile noastre.

La peste un secol distanţă, poate fi citat emblematicul exemplu al ofensivei Tet din 31 ianuarie 1968. În acea zi a fost declanşată simultan ofensiva combinată a gherilelor Vietcong şi a trupelor nord-vietnameze, împotriva americanilor şi armatei sud-vietnameze. Violentul atac al gherilelor Vietcong asupra ambasadei americane din Saigon a fost filmat de echipele de televiziune americane. Astfel, înainte ca oficialităţile americane să-şi poată impune victoria militară reală şi zdrobitoare în mentalul opiniei publice, acele dramatice şi şocante imagini au năvălit în milioanele de televizoare din căminele onorabililor contribuabili convinşi până atunci că invincibila lor armată lupta cu spor împotriva expansiunii comunismului în lume. Din acel moment, opinia publică americană a început să-şi schimbe percepţia şi deci atitudinea faţă de intervenţia militară a SUA în Vietnam. Chiar a doua zi după declanşarea ofensivei Tet, prestigiosul şi influentul *Washington Post* titra: „Vietcong cucereşte o parte din ambasada Statelor Unite. Clădirea este recucerită prin luptă". Ecoul acelei zile nefaste pentru America s-a şters abia în deşerturile Golfului Persic în 1991, şi pare să se audă din nou după 2003, tot în aceleaşi locuri. O certă victorie militară americană recunoscută ca atare deopotrivă de învinşi şi învingători, dar devenită prin forţa percepţiei publice o traumatizantă înfrângere.

O cât de superficială incursiune în istoria noastră recentă ar permite concluzia că românii de acasă habar nu aveau ce se întâmpla cu fraţii, fiii sau soţii lor aflaţi sub arme, pe front. În vara lui 1913, atunci când România s-a implicat militar în cel de-al doilea război balcanic, trimiţându-şi trupele la sud de Dunăre pentru a domoli tendinţele hegemonice ale Bulgariei susţinută de Austro-Ungaria, opinia publică românească a avut parte doar de percepţia unui soi de marş triumfal fără a fi necesar să se tragă nici un glonţ. Într-adevăr, la 5 iulie 1913, guvernul de la Sofia i-a trimis primului-ministru român Maiorescu o telegramă prin care cerea armistiţiu, în lipsa unei întâlniri între cele două armate, tratatul de pace ce conferea României statutul de putere regională fiind semnat la Bucureşti pe 28 iulie 1913. Puţini, foarte puţini au aflat că marele inamic al soldatului român de pe front a fost o cumplită epidemie de holeră, în faţa căreia nu a existat o ripostă sanitară semnificativă din partea autorităţilor militare.

Peace-keeperilor li se întâmplă frecvent şi astfel de surprize, în timpul misiunii SFOR în Bosnia, 1998

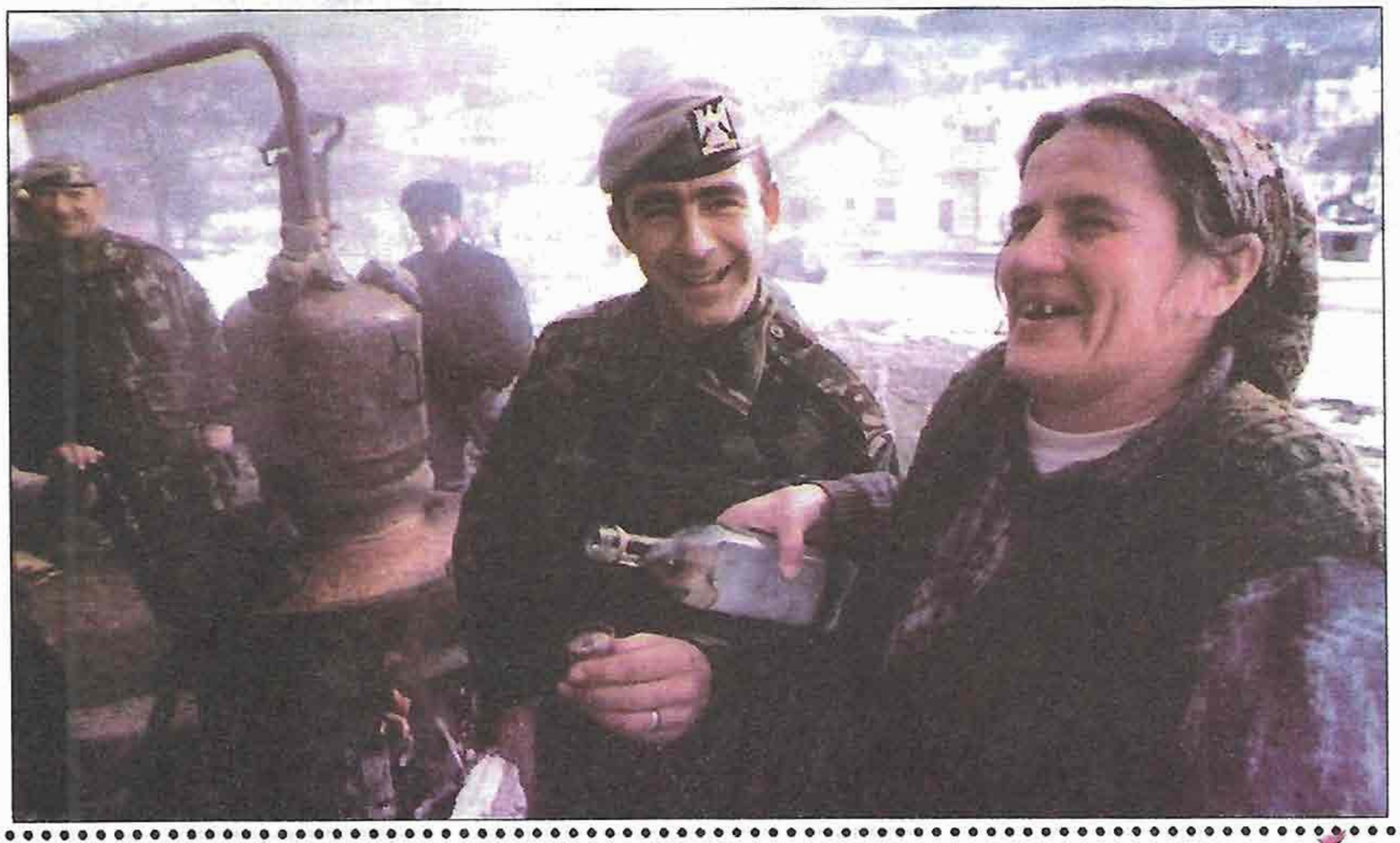

Dezhumarea cadavrelor unor români basarabeni din Orhei şi Ismail, ucişi de sovietici în retragerea lor din Basarabia, în iulie 1941

«Adevărul e prima victimă a războiului»

Al doilea exemplu de falsă percepţie asupra costurilor reale ale războiului şi chiar a victoriilor de pe front este cucerirea Odessei exclusiv de către trupele române la 16 octombrie 1941. Peste doar câteva zile, la aniversarea Regelui Mihai, 25 octombrie 1941, armata română defila victorioasă pe sub Arcul de triumf, în uralele bucureştenilor. Câţi dintre cei ce îi ovaţionau cu flori pe bravii oşteni români ştiau că preţul acelei victorii fusese de peste 100.000 de conaţionali, pierderi datorate lipsei unei tehnici adecvate asediului unui oraş şi ambiţiei lui Antonescu de a nu cere ajutorul germanilor? Câţi dintre români ştiau sau erau conştienţi de amploarea atentatului partizanilor sovietici, care cu doar trei zile înainte aruncaseră în aer clădirea din Odessa a comandamentului român, atentat urmat de cele mai sângeroase represalii asupra civililor, majoritatea evrei, executate de armata română?

În după-amiaza zilei de 24 martie 1999, întâmplarea a făcut să mă găsesc pe culoarele de la *White Hall* – Ministerul britanic al Apărării. Era vorba de o conferinţă de presă *off the record* a unor înalţi ofiţeri britanici privind capacităţile militare de ultimă generaţie pregătite a fi aruncate în luptă împotriva lui Miloşevici. Era prezentă toată presa britanică şi internaţională acreditată la Londra. Peste două ore urmau să înceapă bombardamentele NATO asupra Iugoslaviei, prima conflagraţie în inima Europei de la cel de-al doilea război mondial încoace. Deşi nimeni nu îndrăznea să o spună deschis, toată lumea gândea sau simţea: cel de-al treilea război mondial era pe cale să izbucnească. Din fericire, nu a fost aşa, dar peste 78 de zile atât Miloşevici, cât şi NATO şi-au proclamat cu tărie victoria. În schimb, astăzi, cvasiunanimitatea sprijinului din acea perioadă pentru oprirea prin forţă a unui aşa-zis genocid albanez şi a unei catastrofe umanitare a basculat spre o judecată mult mai echilibrată între partea de vină ce a revenit albanezilor kosovari şi mult prea demonizaţilor sârbi. O altă schimbare de percepţie asupra părţilor angajate într-un război, pe care puţini mai pot astăzi să-l justifice şi cu atât mai puţin să-l explice.

Rolul, dar şi răspunderea corespondenţilor de război, a mass-media în general, în formarea percepţiilor publice referitoare la un conflict, sunt astăzi covârşitoare. Inevitabil, corespondentul de război, oricât de onest, perspicace şi experimentat ar fi el, nu poate cuprinde în relatarea sa întregul peisaj al câmpului de luptă şi prin urmare este supus aşa-numitului efect al invizibilităţii pădurii din cauza copacilor. Donald Rumsfeld, secretarul de stat al Apărării, a fost extrem de sincer şi de obiectiv atunci când, în timpul avalanşei de transmisiuni în direct din linia întâi a frontului celui de-al doilea război din Golful Persic din 2003, a afirmat că tot ceea ce povestesc şi arată deja celebrii jurnalişti încorporaţi sunt doar „felii ale războiului" care nu reflectă războiul în întregul său. Alternativa la această percepţie limitată şi subiectivă este dificilă, deoarece ea presupune studiul comparat şi critic al cât mai multor şi mai diverse surse de informare, inclusiv a celor oficiale, ceea ce evident nu intră în obiceiurile omului de pe stradă.

Liderii politici de pretutindeni şi din toate timpurile au şi ei o contribuţie consistentă în formarea percepţiilor populare asupra războaielor, de care tot ei sunt răspunzători. Prin natura situaţiei aceştia au fost, sunt şi vor fi profund subiectivi şi vor impune un anumit trend, adevărat sau nu, dar obligatoriu în sprijinul politicii lor în percepţia electoratului asupra evenimentelor controversate. Credibilitatea de care se bucură un anumit lider politic faţă de simpatizanţii săi este un alt factor care stimulează formarea unor percepţii subiective şi deci partizane.

Ajungem astfel inevitabil în spaţiul multiseculare propagande şi a operaţiilor informaţionale contemporane ce devin extrem de active îndeosebi în caz de conflict armat, tocmai în scopul orientării cât mai ferme a percepţiilor publicului ţintă în direcţia dorită de sponsorul acestora. Pentru ca lucrurile să fie şi mai năucitoare pentru bietul cetăţean, mai asistăm şi la aşa-numitul „război mediatic" în care organe de presă (ziare, agenţii de ştiri, canale de televiziune) se luptă să-şi impună asupra publicului propriul punct de vedere, adesea opus celorlalte, cu privire la justeţea, mersul sau deznodământul unui război. „Adevărul este prima victimă a războiului", spune un nu foarte vechi dicton, sau altfel zis, în mai plastica formulare semnată de Winston Churchill, „În timp de război adevărul este atât de preţios, încât el trebuie apărat cu minciuni".

Concluzia logică ar fi aceea că în timp de război noi, cetăţenii obişnuiţi ai planetei, nu prea avem nici o şansă de a afla adevărul despre ceea ce se întâmplă în realitate pe front sau în spatele uşilor capitonate şi închise. Abia apoi, după trecerea timpului necesar sedimentării evenimentelor şi potolirii patimilor, putem, cu răbdare şi tenacitate, să întrezărim adevărul.

text **Călin Hentea**

foto **arhiva Călin Hentea**

... dar nu e râsul vostru

Patru bărbaţi stau de vorbă la o sticlă de vin. Se ajunge inevitabil la performanţele sexuale.

Primul: Eu fac sex cu nevastă-mea o dată pe lună.

Al doilea: Eu de două ori pe lună.

Al treilea: Eu o dată pe săptămână.

Al patrulea: Eu de două-trei ori pe săptămână.

Primul către al patrulea: Da' tu nici n-ai nevastă!

Al patrulea: Aah, nu despre a ta era vorba?

Un om se duce la doctor având o tuse rebelă. Doctorul îi dă din greşeală un medicament contra constipaţiei. Dându-şi seama de greşeală, îl sună să vină la control şi îl întreabă:

– Mai tuşeşti?

Omul nostru zice:

– Păi, ce credeţi, că mai îndrăznesc?

Un vameş iese la pensie. Ce cadou să-i ia colegii? Prima sugestie: Un *Mercedes* ultimul tip, bla, bla...

Răspuns: Nu, e prea puţin!

A doua sugestie: O vilă cu etaj... bla, bla!

Răspuns: Nu, e prea puţin, e o ocazie deosebită....

A treia sugestie: Toată şpaga din vamă din ziua următoare.

Răspuns: Dă-l dracu' că e prea mult.

Câţiva vameşi sunt întrebaţi:

– Cât timp trebuie să lucraţi, ca să vă cumpăraţi *BMW*?

Ucraineanul: 5-6 luni...

Bielorusul: 2-3 luni...

Românul: Un an şi jumătate.

– Cum? *(ceilalţi)*

– Hm! Păi *BMW* e totuşi o companie foarte mare...

Care e diferenţa dintre un diplomat şi o fată?

A: Când un diplomat spune DA înseamnă POATE, când spune POATE înseamnă NU şi când spune NU, nu mai e diplomat.

B: Când o fată spune NU înseamnă POATE, când spune POATE înseamnă DA şi când spune DA nu mai e fată...

Ce înseamnă un bărbat norocos?

Acela care poate câştiga mai mult decât poate soţia lui să cheltuiască!

Dar o femeie norocoasă?

Aceea care s-a măritat cu acest bărbat.

De ce sunt delfinii cele mai deştepte animale?

Le trebuie numai două luni de captivitate ca să-i înveţe pe oameni să vină la capătul bazinului şi să le dea peşte...

Trei bărbaţi îşi lăudau cadourile cumpărate pentru soţii.

Zice primul:

– Eu i-am cumpărat ceva care ajunge de la 0 la 100 în şase secunde.

Ceilalţi:

– Uauu, înseamnă că e o maşină tare.

– Da, un *Porsche* negru, fiindcă soţiei mele îi place negrul şi se potriveşte cu ţinutele ei.

Al doilea zice:

– Eu i-am luat ceva ce ajunge de la 0 la 100 în patru secunde.

– Nu se poate, zic ceilalţi, precis e un *Ferrari*!

– Corect, răspunde tipul, un *Ferrari* roşu, pentru că se potriveşte cu ţinuta soţiei mele.

Al treilea nu zicea nimic, dar pentru că tot insistau ăştialalţi, zice şi el:

– Eu i-am luat ceva ce i se potriveşte perfect la ţinută şi ajunge de la 0 la 100 în mai puţin de o *secundă*.

Ceilalţi, miraţi:

– Nu se poate, doar maşină mai rapidă decât *Ferrari* nu este...

– Ba se poate: i-am cumpărat un cântar...

O tipă în fustă strâmtă şi scurtă vrea să se urce în autobuz. Dă să ridice piciorul pe scară... dar întâlneşte privirea călătorilor atenţi la mişcare – se vedea cam totul. Aşa că discret, duce mâna la fermoarul de la spate şi îl descheie puţin să-şi coboare uşor pe şolduri fusta...

Încearcă din nou să urce... tot aşa. Se descheie mai mult la fustă – tot nimic. A treia oară – idem.

În spatele ei – un cioban. Ăsta o ia de umeri şi o urcă.

Tipa revoltată:

– Nesimţitule, pui mâna pe mine?!!?

Ciobanul:

– Apoi, domniţă dragă, după ce m-ai descheiat de trei ori la şliţ am crezut că suntem prieteni...

Bomba lui Kim

Şantaj nuclear sau joc propagandistic

Primul test nuclear nord-coreean a declanşat o emoţie puternică în cancelariile marilor puteri: nu mai este vorba doar de un potenţial pericol, ci de o acţiune concretă de natură să perturbe fragilul echilibru nuclear al lumii. De parcă spaimele terorismului nu erau destul de stresante şi costisitoare, angoasele ameninţării atomice din timpul Războiului Rece au început să bântuie din nou.

În toată perioada Războiului Rece retorica ameninţării nucleare, calculele distrugerii mutuale printr-un război atomic, pregătirea unei lovituri nucleare preventive, instruirea populaţiei asupra modalităţilor de autoprotecţie şi supravieţuire individuală în urma unui atac nuclear a constituit materia primă pentru ample campanii de propagandă de ambele părţi ale Cortinei de fier. În spaţiul americano-occidental, la nivelul opiniei publice, al mass-media, al serviciilor secrete, dar şi al *leadership*-ului politic şi militar a existat această psihoză a permanentei ameninţări a unui posibil atac nuclear prin surprindere din partea perfidului inamic sovietic. Criza

rachetelor sovietice instalate în Cuba şi capabile să atingă teritoriul american din octombrie-noiembrie 1962 a fost o expresie a paranoiei nucleare ce cuprinsese ambele superputeri într-un joc politic şi militar extrem de periculos fertilizat de propaganda desfăşurată de ambele părţi. În acelaşi trend, dar cu consecinţe propagandistice, economice şi politice mult mai mari, s-a înscris şi anunţul din 23 martie 1983 al preşedintelui Reagan, cel care cu puţin timp în urmă nominalizase Uniunea Sovietică drept un imperiu al diavolului, privind lansarea Iniţiativei de Apărare Strategică ce presupunea crearea unui scut antiatomic american capabil să distrugă în spaţiul extraterestru rachetele cu încărcătură nucleară ce ar fi fost îndreptate împotriva Statelor Unite. Această iniţiativă urma să creeze pentru americani un plus de securitate militară ceea ce automat însemna un substanţial avantaj strategic şi un minus de securitate corespunzător pentru rivalii sovietici al căror sistem economic muribund nu îi mai putea face faţă. De aceea, sovieticii, acompaniaţi în cor de statele comuniste (inclusiv pe un ton obsesiv ridicat de către Nicolae Ceauşescu), au calificat această iniţiativă americană drept o „militarizare a spaţiului cosmic", lansând pe această temă o furibundă campanie propagandistică internaţională.

Ceea ce în epocă s-a numit „cursa înarmărilor nucleare" a constituit o temă amplu exploatată politic şi propagandistic de către Kremlin prin toate mijloacele disponibile. Subiectul permitea atât o permanentă acuză publică privind agresiunea imperialistă americană – opusă luptei pentru pace dusă de socialism –, cât şi dezvoltarea unui joc politic şi diplomatic în forţă prin acţiuni strategice (precum criza rachetelor sovietice desfăşurate în Cuba), prin negocieri sovieto-americane de limitare a armamentelor strategice (tratatele SALT) sau prin sponsorizarea de către KGB a unor campanii internaţionale de propagandă antiamericane (de exemplu, cea împotriva desfăşurării bombelor cu neutroni de la mijlocul anilor '70 sau cea împotriva amplasării în Europa de Vest a rachetelor *Pershing* din anii '80).

De la un Imperiu al Răului la o Axă a răului

În 2006 lumea nu mai este divizată pe baze ideologice de o Cortină de fier, dar este străfulgerată de o „Axă a răului" definită de preşedintele Bush în discursul său către naţiunea americană din 2002 ca fiind formată din Irak, Iran şi Coreea de Nord. După doar patru ani, fiecare centru al acestei axe s-a inflamat la cote alarmante: Irakul invadat în 2003 a ajuns în pragul unui război civil, fiind din ce în ce mai greu de controlat atât politic, cât şi militar; Iranul refuză cu obstinaţie să renunţe la programul său de îmbogăţire a uraniului, iar Coreea de Nord a sfidat comunitatea internaţională cu primul său test nuclear în intenţia mărturisită de a deveni o putere nucleară controlată de un regim comunist dictatorial, dinastic şi impredictibil. Reacţia internaţională faţă de criza nord-coreeană este de maxim interes pentru Iran, care-şi va calibra în funcţie de aceasta propria politică nucleară, tot aşa cum şi Coreea de Nord a luat în calcul sancţiunile nu foarte dure şi nici îndelungate ce i-au fost aplicate Pakistanului după testele nucleare ale acestuia din mai 1998.

Aşadar, vorba lui Lenin, **ce-i de făcut?** Se pot imagina patru soluţii. Prima ar însemna promiterea de ajutoare şi garanţii de securitate în schimbul renunţării la programul nuclear, dar această variantă a fost infirmată în 1994

atunci când preşedintele Clinton a încercat-o, dar nord-coreenii au încălcat înţelegerea. A doua soluţie ar fi cea a unei lovituri militare aeriene, care însă ar degenera într-un război devastator în peninsula coreeană, cu consecinţe umanitare şi economice incalculabile. Nici varianta unui sever embargo politic, economic, financiar şi militar nu ar fi mai eficientă deoarece ar genera o înrăutăţire a crizei umanitare interne, iar reacţia lui Kim Jong Il ar putea fi şi mai violentă. În fine, a accepta tacit statutul nuclear al Coreii de Nord şi a posibilelor sale exporturi nucleare ar genera o şi mai periculoasă cursă a înarmărilor atomice în regiune, mai ales din partea Coreii de Sud, Taiwan-ului şi chiar a Japoniei, la care s-ar adăuga inevitabil şi Iranul.

Problema este că paranoia regimului de la Phenian nu a permis până acum identificarea obiectivelor reale şi stabile ale acestuia: a satisface orgoliile megalomanice ale liderului, a obţine garanţii de menţinere la putere a regimului şi dinastiei Kim, a căuta un maximum de profit economic, a unifica „paşnic" peninsula prin înge-nuncherea Sudului cu care Nordul continuă să se afle din 1953 doar în stare de armistiţiu. În toate aceste obiec-tive propaganda este la fel de activă fie ca scop în sine, fie ca multiplicator al acţiunii politice atât pe plan intern, cât şi extern. În anii '80, megalomanicul Ceauşescu a decis să-i înfometeze pe români, să le taie curentul şi căldura doar pentru a putea el să proclame independenţa totală a României pentru prima dată în istorie (ca şi când atunci nu am mai fi făcut parte din Tratatul de la Varşovia). O motivaţie similară – inimaginabilă în lumea occidentală – ar putea sta la baza şi a deciziilor dicta-torului de la Phenian.

Zona demilitarizată – cea mai militarizată zonă de atracţie turistică

La 25 iunie 1950, ca urmare a înţelegerilor dintre Stalin şi Mao, forţele militare ale Coreii de Nord conduse de fostul maior în Armata Roşie Kim Ir Sen au invadat prin surprindere Sudul. Profitând de neinspiratul boicot al URSS, Consiliul de Securitate al ONU a condamnat invazia şi a mandatat o forţă militară internaţională să intervină în apărarea Sudului, grosul trupelor fiind asigu-

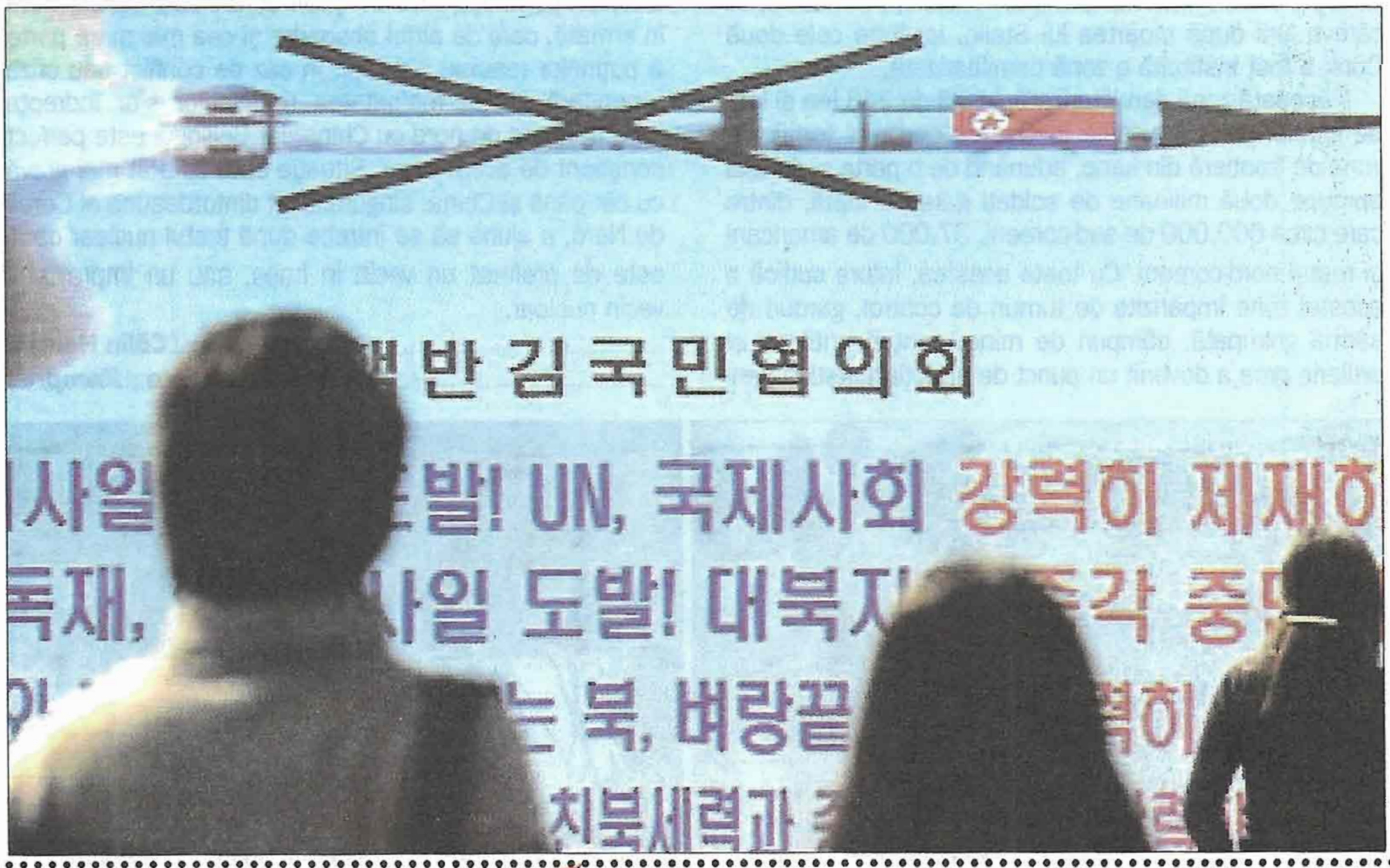

rate de americanii conduşi de eroul Pacificului din cel de-al doilea Război Mondial, generalul MacArthur. Acesta nu a ezitat la un moment de impas al operaţiunilor militare să-i propună preşedintelui Truman chiar şi utilizarea bombei atomice, dar în schimb a fost demis. Acest prim război limitat din era nucleară este recunoscut a fi fost conflictul cel mai exploatat propagandistic, de pe poziţii fie ideologice, fie voluntar patriotice de ambele tabere. Ostilităţile s-au încheiat printr-un armistiţiu în 1953, la câteva luni după moartea lui Stalin, iar între cele două Corei a fost instituită o zonă demilitarizată.

Această zonă demilitarizată, lungă de 248 km şi lată pe alocuri de 4 km, este în prezent cea mai fortificată zonă de frontieră din lume, adunând de o parte şi de alta aproape două milioane de soldaţi gata de luptă, dintre care circa 600.000 de sud-coreeni, 37.000 de americani şi restul nord-coreeni. Cu toate acestea, latura sudică a acestei zone împânzite de turnuri de control, garduri de sârmă ghimpată, câmpuri de mine, şanţuri antitanc şi artilerie grea a devenit un punct de atracţie turistică pentru sute de mii de vizitatori anual. Dacă au noroc şi vremea este bună, turiştii pot fotografia un soldat nord-coreean autentic, în rigida sa poziţie de veghe; dacă nu, ei se pot mulţumi cu vizitarea unuia dintre tunelurile săpate în secret de comunişti în eventualitatea unui alt atac surpriză. Dincolo de *no-man-land*-ul dintre cele două Corei, în nord domneşte foamea şi sărăcia de la limita unui dezastru umanitar, dar cu toate acestea aproape un sfert din populaţia între 17 şi 54 de ani este concentrată în armată, care de altfel absoarbe şi cea mai mare parte a puţinelor resurse ale ţării. În caz de conflict sau criză umanitară gravă, majoritatea refugiaţilor s-ar îndrepta spre frontiera de nord cu China, iar Beijingul este perfect conştient de acest lucru. Situaţia este cu atât mai gravă cu cât până şi China, singurul aliat dintotdeauna al Coreii de Nord, a ajuns să se întrebe după testul nuclear dacă este de preferat un vecin în haos, sau un imprevizibil vecin nuclear.

text **Călin Hentea**

foto ***Mediafax Foto*** şi ***Rompres***

Galeria sfinţilor români

Cuviosul Antonie de la Iezerul

Poporul român a odrăslit, de-a lungul secolelor, mulţi pustnici cu viaţă îmbunătăţită, care s-au nevoit prin păduri seculare şi peşteri ferite de privirile oamenilor, în adâncul cel mai îndepărtat al munţilor. Între marii sihaştri şi părinţi cu existenţă pământească sfântă, care s-au ostenit în Munţii Carpaţi, trebuie pomenit, la loc de mare cinste, Cuviosul Antonie de la Iezerul (Vâlcea), care a fost canonizat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române la 20 iunie 1992, fiind trecut în calendar, spre a fi sărbătorit întru duhovnicească neuitare, la data de 23 noiembrie a fiecărui an.

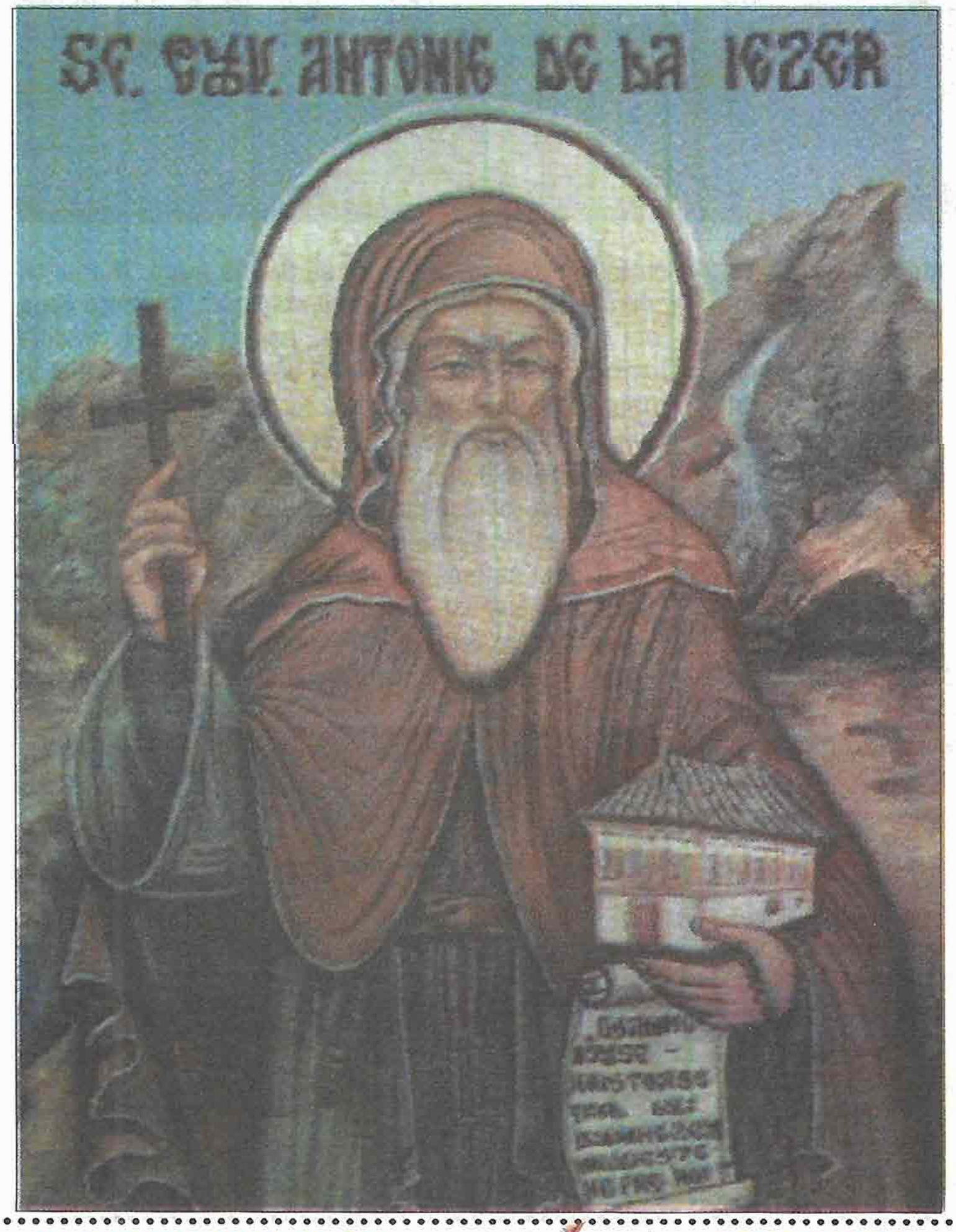

Pelerinaj la peştera sfântă

De la Cozia, dacă dorinţa de rugă în singurătăţi cercetate mai mult de Duhul lui Dumnezeu decât de oameni biruie osteneala unei călătorii nu tocmai uşoare, pelerinul se poate îndrepta spre Olăneşti, de unde drumul – asemenea unui şarpe bătrân şi înţelept – îl va purta mai departe, către poalele muntelui Cheia. Acolo se află Schitul Iezerul, una dintre cele mai izolate sihăstrii din nordul Olteniei. La vremea

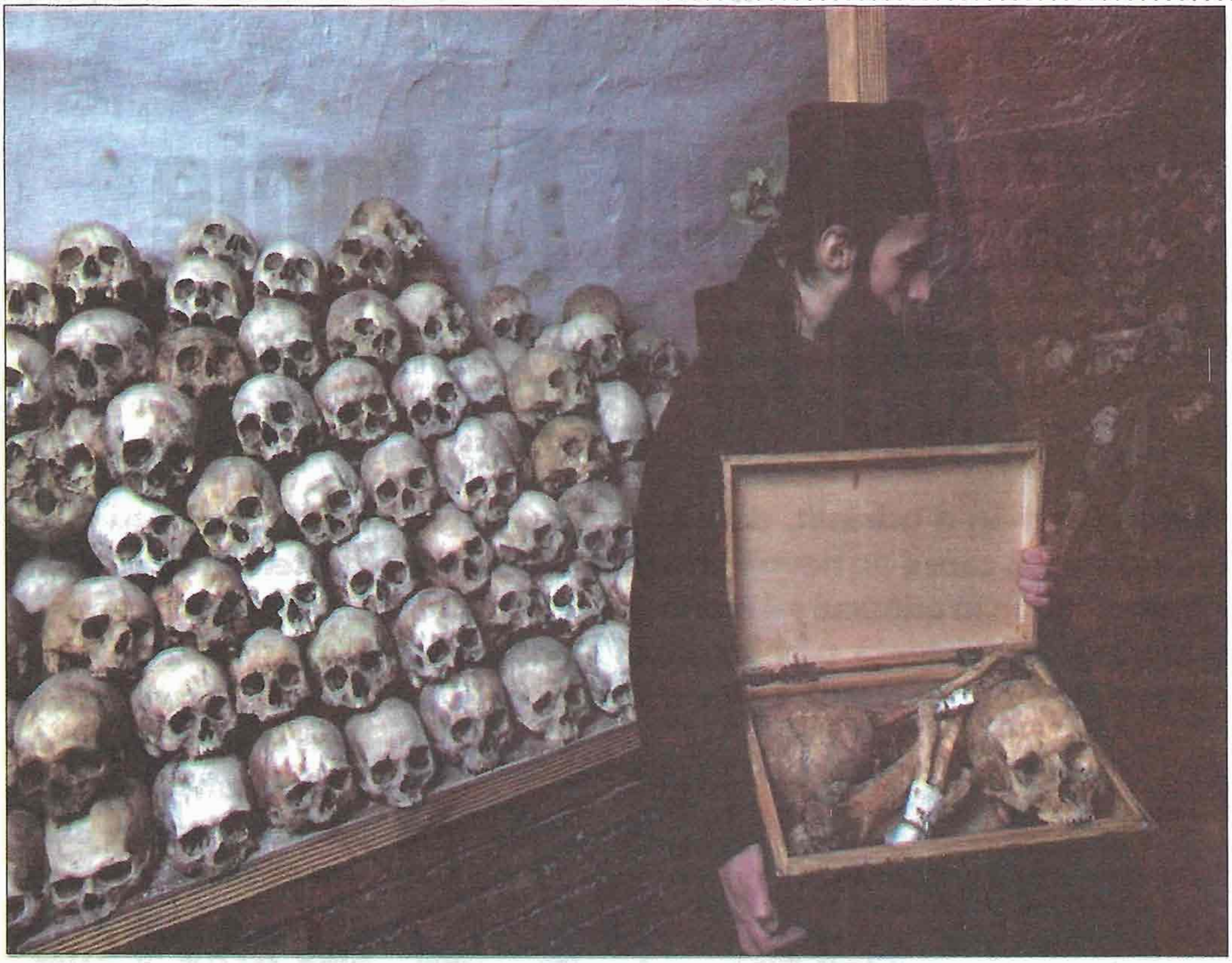

sorocită pelerinajului nostru, cumpănă dintre primăvară şi vară fiind, am refuzat comoditatea drumului forestier de pe valea râului Cheia, alegând să ajungem la Schitul Iezerul pe o potecă de munte, care trece prin satele Tisa şi Gurguiata, dar şi prin păduri seculare în care se rotunjesc încântătoare poieni, de unde se deschid incredibile privelişti spre munţii Cheia, Comarnic şi Căprăreasa, spre Plaiul lui Stan ori spre munţii Lotrului, care se bănuiesc verzi-albăstrii în zare, franjuraţi de stânci abrupte ce par a săgeta cerul inundat încă de lumina limpede a dimineţii. Mergem grăbiţi mai departe, atraşi parcă de o forţă nevăzută, către peştera în care s-a nevoit, timp de 28 de ani, Cuviosul Antonie. N-a durat mult şi am ajuns la peştera sfântă, unde ne-am rugat cu stăruinţă şi apoi am rememorat povestea exemplarei vieţi a sfântului.

O familie creştină

Nimeni nu poate veni pe lume sfânt, dar calea sfinţeniei este deschisă oricărui om. E un urcuş anevoios cât o Golgotă, pe care poţi apuca încă din zorii vieţii, în amiaza timpului tău sau după ce eşti înzăpezit în iarna vârstei, aşa cum s-a întâmplat cu binecuvântatul Antonie de la Iezerul, care s-a născut în anul 1628, la Ianina, în ţinutul Pindului, din familia credincioşilor negustori aromâni Iane şi Stana. Încă din copilărie el a arătat pricepere către comerţ, deşi părinţii săi ar fi dorit cu tot dinadinsul ca fiul lor să devină preot. Numai că *„omul propune iar Dumnezeu dispune“*, şi voinţa Sa a fost ca Antonie să continue, pentru început, tradiţia familiei, astfel că la numai 20 de ani era deja iniţiat în toate tainele negustoriei, dovedind o iscusinţă nemaiîntâlnită la tinerii de vârsta sa. Condiţiile favorabile desfăşurării unui comerţ avantajos l-au determinat pe tânăr să părăsească, în anul 1648, Iarina natală, pentru a se îndrepta spre Ţara Românească. Venind aici, tânărul Antonie s-a îndreptat spre Oltenia, stabilindu-se la Râmnicu Vâlcea. Pentru că şi soţia sa, Despina, era o femeie evlavioasă, viaţa în căminul lor s-a desfăşurat pe temelia învăţăturii propovăduite de

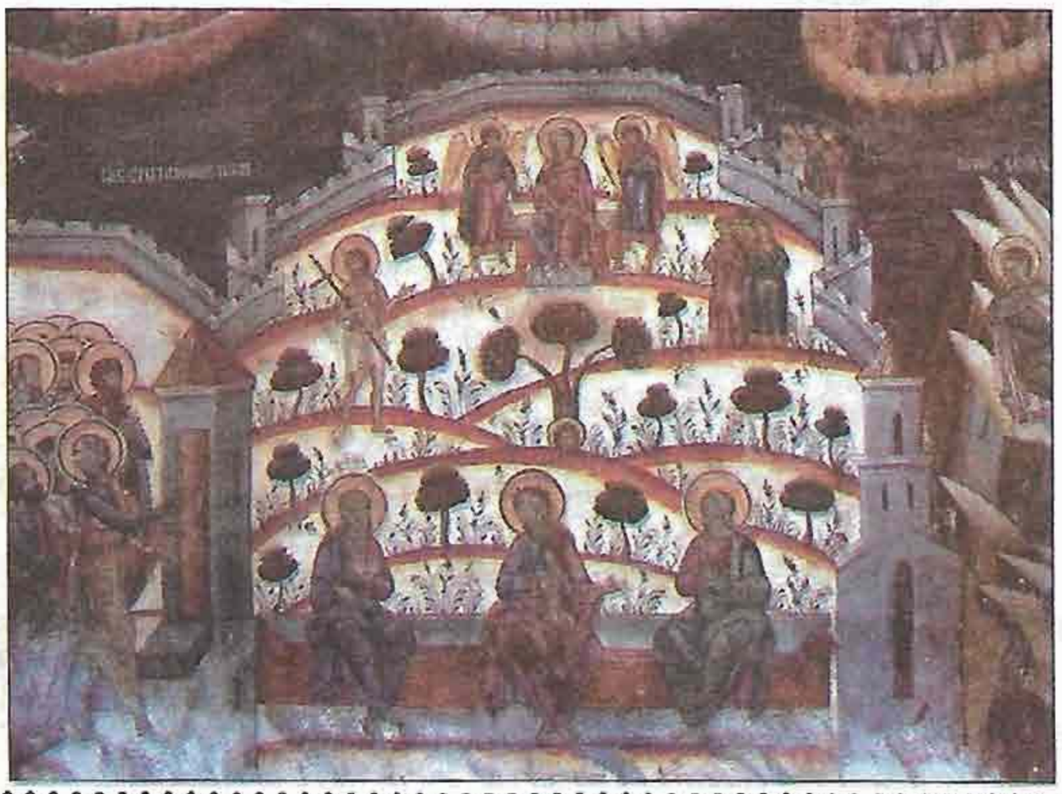

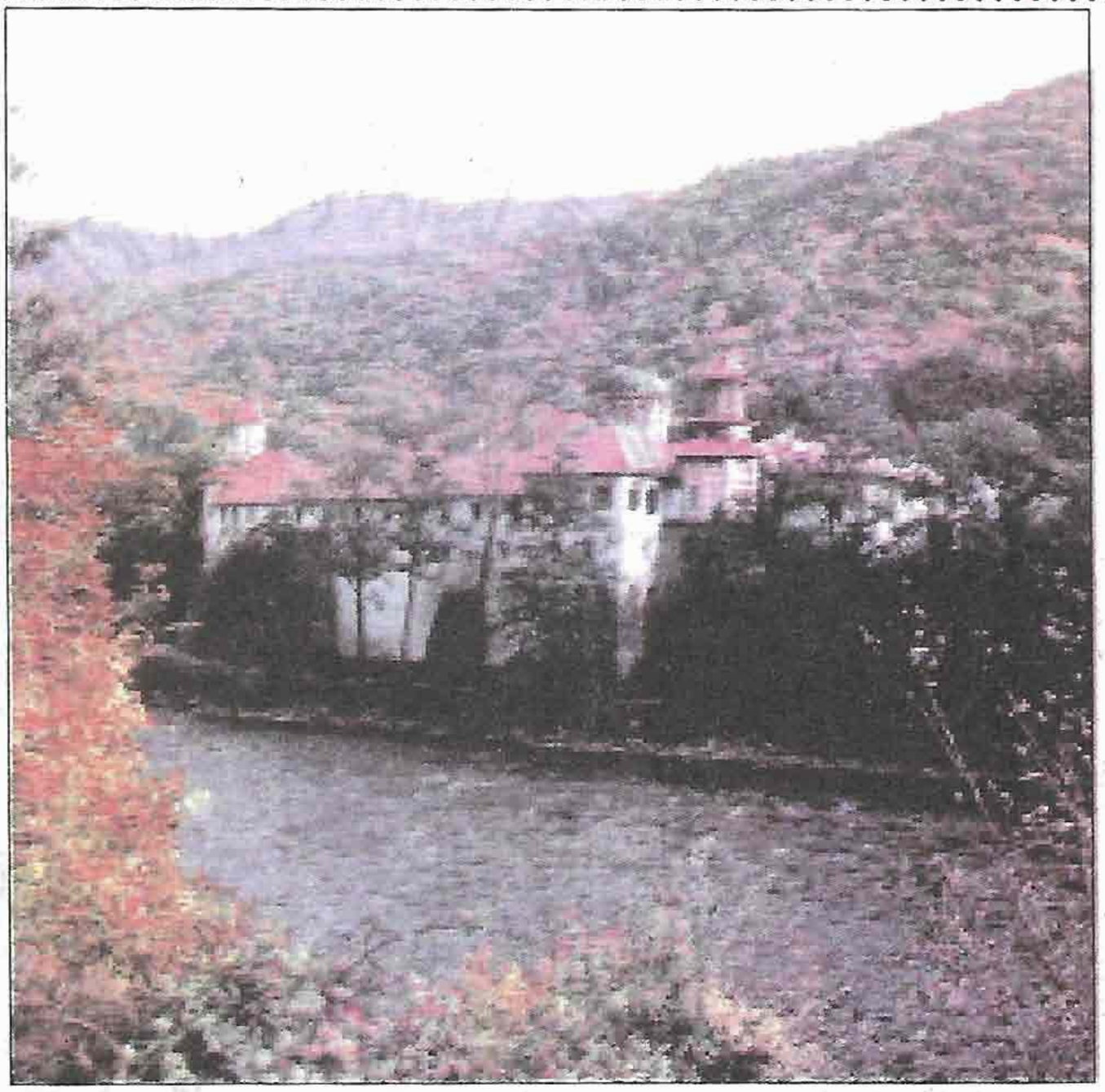

Hristos, astfel că rugăciunea, postul, milostenia, frecventarea Sfintei Biserici, munca şi fidelitatea între soţi ocupau locul principal. Pentru acest mod de viaţă trăită în spirit duhovnicesc, Dumnezeu le-a binecuvântat familia cu cel mai de preţ dar ce se poate oferi oamenilor: un copil. Care, la botezul creştin, a primit ales nume de arhanghel – Mihail – şi încă de atunci a fost închinat slujirii lui Dumnezeu. Acesta a fost primul semn că Antonie căuta mai mult împărăţia cerurilor decât comorile acestei lumi.

În anul 1692, deja bătrânul negustor Antonie s-a simţit irezistibil atras de idealurile sfinte ale desăvârşirii creştine. Prezentându-se Episcopului Ştefan – care, la vremea aceea, păstorea Eparhia Râmnicului – acesta i-a recomandat mănăstirea Sărăcineşti, unde, după cum relatează ucenicul său, Nicolae Ieromonahul, *„şi-a tuns părul şi s-a făcut călugăr, lăsând toate grijile lumeşti“*. Potrivit tradiţiei monahale, tot atunci va fi primit şi numele de Antonie. În mănăstire, Cuviosul s-a deprins cu rugăciunea neîncetată a inimii. Cuviosul Antonie a mers la Episcopul locului să-i ceară binecuvântarea de a pleca în Grecia. Acesta însă nu a fost de acord, spunându-i că şi în ţara noastră există locuri care le întrec – prin frumuseţea, liniştea şi condiţiile de viaţă – pe cele athonite. Cuviosul Antonie se supune hotărârii ierarhului, considerând-o înţeleaptă şi folositoare bisericii şi pleacă la lezer.

Anevoioasa cale a desăvârşirii

Având la temelie munca şi rugăciunea, practicate de fiecare monah şi frate în ascultare şi smerenie desăvârşită, viaţa monahală a Schitului – organizată după Regulile Sfântului Vasile cel Mare – a cunoscut o dezvoltare fără precedent. Cuviosul Antonie îşi dorea însă mai multă linişte, ca să se poată ruga neîncetat lui Dumnezeu şi să practice mai intensiv virtuţile călugăreşti. Mărturisindu-i un vis al său Episcopului Râmnicului – care, foarte probabil, se putea să fi fost chiar Antim Ivireanul – acesta i-a dat arhiereasca binecuvântare să se retragă în pustie, pentru a se desăvârşi în nevoinţele călugăreşti. Acolo a început, cu răbdare şi migală, să dăltuiască în stânca dură biserica din vis. Ucenicul său, Nicolae, consemnează, nu fără uimire, că *„...s-a apucat şi, în trei ani, singur, numai cu ajutorul lui Dumnezeu, a săvârşit...“* După ce a terminat de cioplit bisericuţa în stânca peşterii, schimonahul Antonie face o chilie, tot din piatră; apoi îşi pregăteşte sieşi locul de odihnă veşnică, săpându-şi gropniţa lângă uşa bisericii. Schimonahul Antonie a ajuns la adânci bătrâneţi, păstrându-şi trupul sănătos, mintea luminată şi sufletul senin, deşi *„multe iscusenii – adică ispite – a avut de la diavol, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, rugându-se ziua şi noaptea, pe toate le-a biruit“*. Ca bună răsplată, Dumnezeu l-a binecuvântat pe Antonie cu viaţă îndelungată, Cuviosul ajungând, în deplină sănătate, la vârsta de 92 de ani. Douăzeci şi opt de ani de viaţă monahală exemplară. Din cauza bătrâneţilor ajunsese mărunţel la statura trupului şi puţin cam gârbov. Astfel a trecut la cele veşnice, într-o zi de luni, 23 noiembrie 1720, la ceasul al nouălea din zi, un om din neamul românesc de o sfinţenie exemplară.

Deşi Cuviosul Antonie a fost canonizat abia în urmă cu 14 ani, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, n-ar trebui trecute cu vederea eforturile Prea-Fericitului Patriarh Justinian, care, în anul 1950, în vremuri când credinţa noastră strămoşească era hăituită şi încolţită de bandele activiştilor roşii, a avut curajul să propună, pentru prima dată în istoria Bisericii Ortodoxe Române, ca Sfântul Sinod să purceadă la canonizarea credincioşilor români care s-au învrednicit de la Dumnezeu cu darul sfinţeniei.

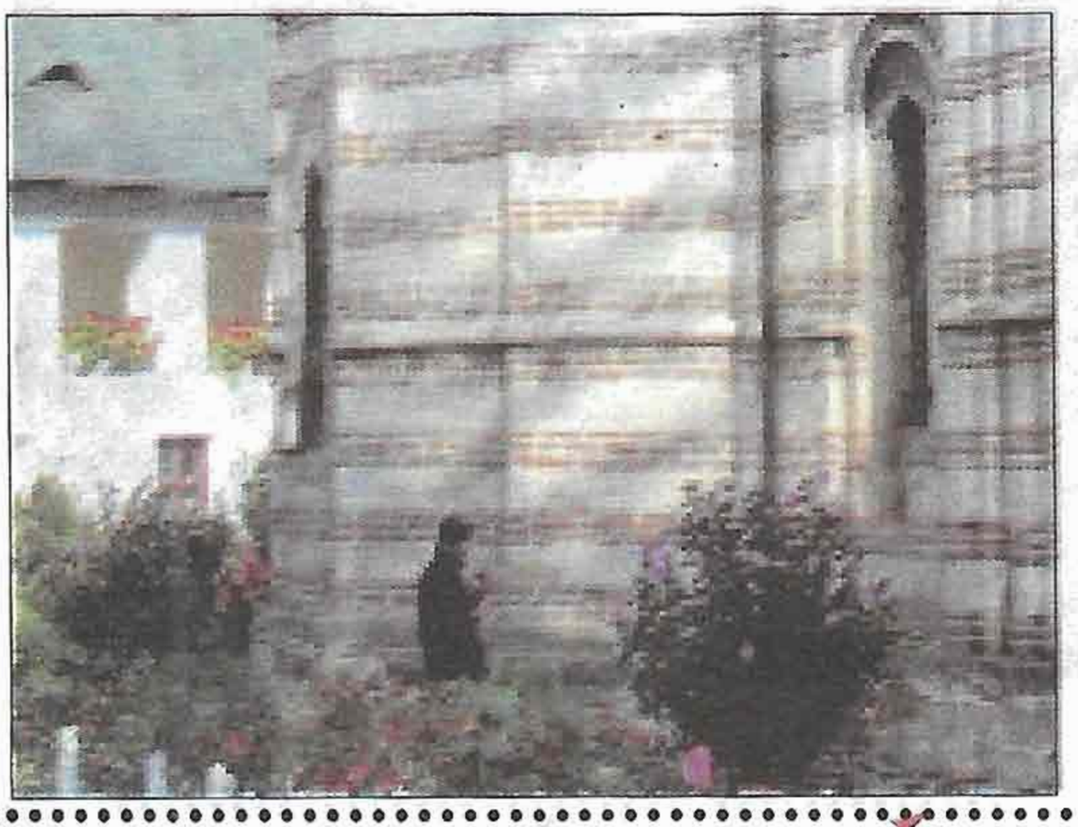

text **Victor M. Ionescu**

desene de **Iulian Pena – PAI**

Erotica in nomine Christiani

Îmi închid ochii	I close my eyes
Cad din Cer, Doamne	Oh, God, I think I'm falling
Dumnezeu să mă ajute	Out of the sky
Când îmi strigi numele	Oh, Heaven help me
Mi se pare o mică rugăciune	When you call my name
Sunt jos în genunchi	It's like a little prayer
(...)	I'm down on my knees
Îţi simt puterea	I wanna take you there
E ca un vis	I can feel your power
În afară, înăuntru, Doamne...	Just like a prayer
	It's like a dream to me
	In, out, God

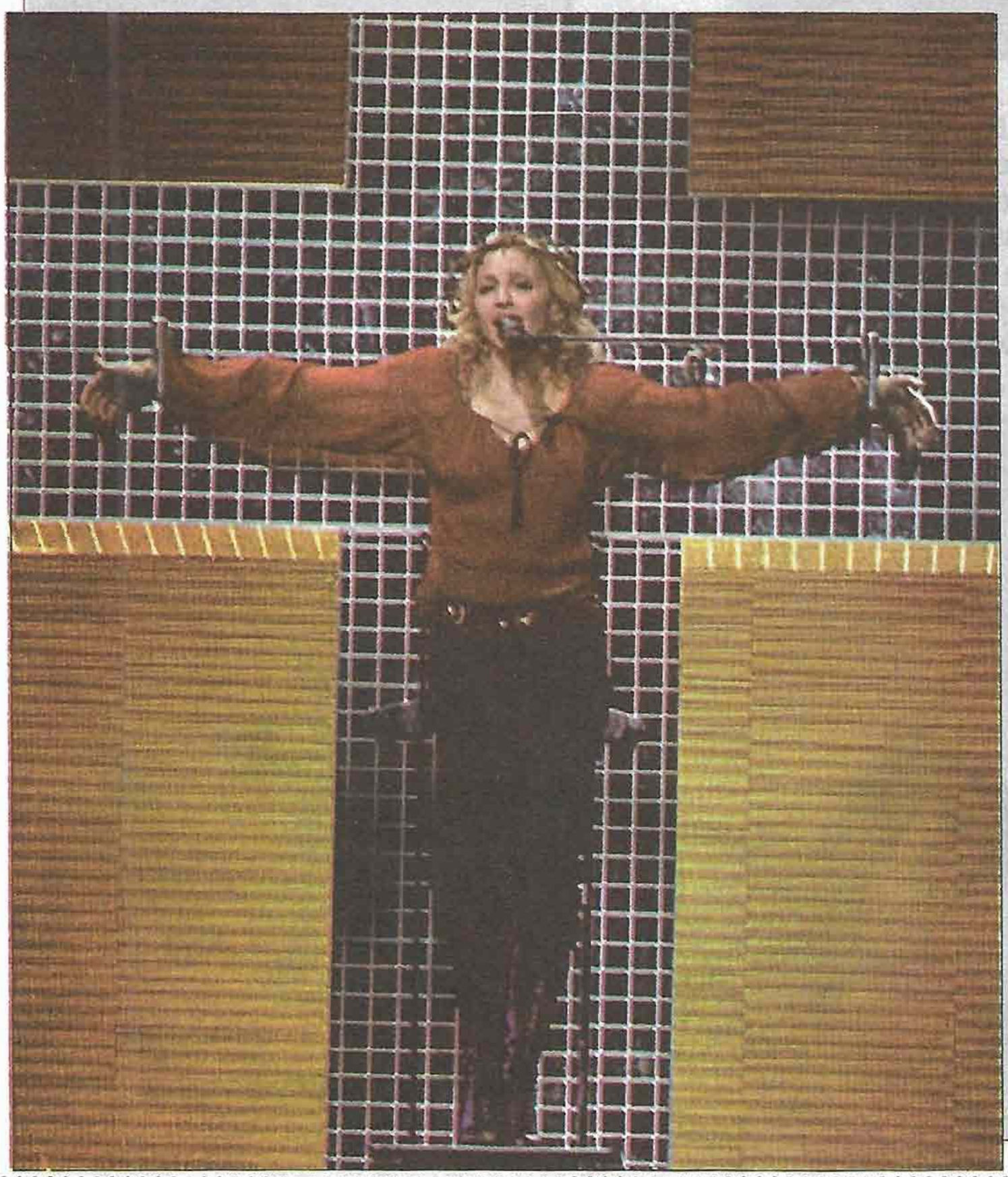

Autoarea celor de alături nu sunt eu, ci aceea creditată de *Guinness Book* drept cea mai de succes cântăreaţă a tuturor timpurilor, chiar ea, Madonna Louise Ciccone, denumită pe scurt Madonna, „Regina Muzicii Pop". Versurile aparţin cântecului *Like a Prayer – Ca o rugăciune* – şi au ajuns până la urechile Vaticanului. Dar, de unde, Doamne, a mai apărut şi născocitoarea lor, care - ca şi cum nu ar fi dat şi aşa destul de furcă bisericii – poartă tocmai numele simbolic al Fecioarei Maria?

Madonna s-a născut în zodia Leului, pe 16 august 1958, în Bay City, Michigan. A fost a treia dintre cei şase copii ai lui Silvio Ciccone, un inginer la *Chrysler*, american de origine italiană, şi ai Madonnei Louise, o canadiană de origine franceză. Internaţională încă de la naştere, cea care va cânta mai târziu *Vreau să te sărut la Paris /Şi să te ţin de mână la Roma*, a crescut într-o familie cu o puternică credinţă catolică în suburbia Detroit-ului. Mama Madonnei a murit la vîrsta de 30 de ani de cancer la sân, pe când artista avea 5 ani. Madonna s-a referit la aceasta ca fiind „unul dintre cele mai grele lucruri pe care le-am avut de înfruntat în viaţă", dar şi ceva care a impulsionat-o să se afirme.

A fost dorinţa tatălui ca toţi copiii săi să studieze muzica. Madonna nu s-a omorât însă după pian, deşi mai târziu a declarat: clasicul ei preferat este Chopin, şi l-a convins s-o dea la balet în loc. Madonna nu avea numai un talent înnăscut pentru dans, ci era la liceu şi o elevă de 10 pe linie, o excelentă sportivă şi o adolescentă populară. După ce a terminat liceul, ea a primit o bursă pentru dans la

Universitatea din Michigan. Viitoarea *Boy Toy* nu a fost, aşadar, o oareşicare „curvetă", cum le place multor lupi moralişti (şi dame „elevate"!) să creadă. Madonna avea scânteia geniului şi explozia s-a produs în 1977, în anul al doilea de facultate. Încurajată de profesorul ei de dans, Madonna a renunţat la studii şi a plecat la New York cu 35 de dolari în buzunar. ***Vreau să cuceresc lumea***, avea să declare mai târziu artista. Între timp, locuia însă într-o cameră minusculă şi lucra cu ora pe unde apuca, la *Dunkin' Donuts*, de exemplu. Nu pentru aceasta dăduse, însă, Madonna cu piciorul unei vieţi comode. Cu banii câştigaţi, ea lua în continuare lecţii de dans şi, cumnecum, a ajuns să se întreţină cu timpul numai din dans, evoluând alături de trupe renumite. Pentru „ambiţia ei blondă" nu era de ajuns, aşa că Madonna avea să înceapă să cânte în cluburi. *Everybody* a fost primul ei single de succes. *And the rest is history.*

Pe sfânta cruce, însă, cum a ajuns Madonna să fie ameninţată de doi Papi cu excomunicarea, propovăduind totodată în arta ei căutarea Divinului şi a Dragostei?

Crescută într-un mediu profund religios, de un tată sever, încă din adolescenţă Madonna a devenit o rebelă, revoltându-se împotriva valorilor superficiale ale catolicismului, nu şi a miezului său de căutare spirituală a misterului existenţei. Simbolurile catolice au fost folosite de artistă încă de la începuturile carierei sale într-un mod ingenios, poate chiar pervers, fără îndoială paradoxal,

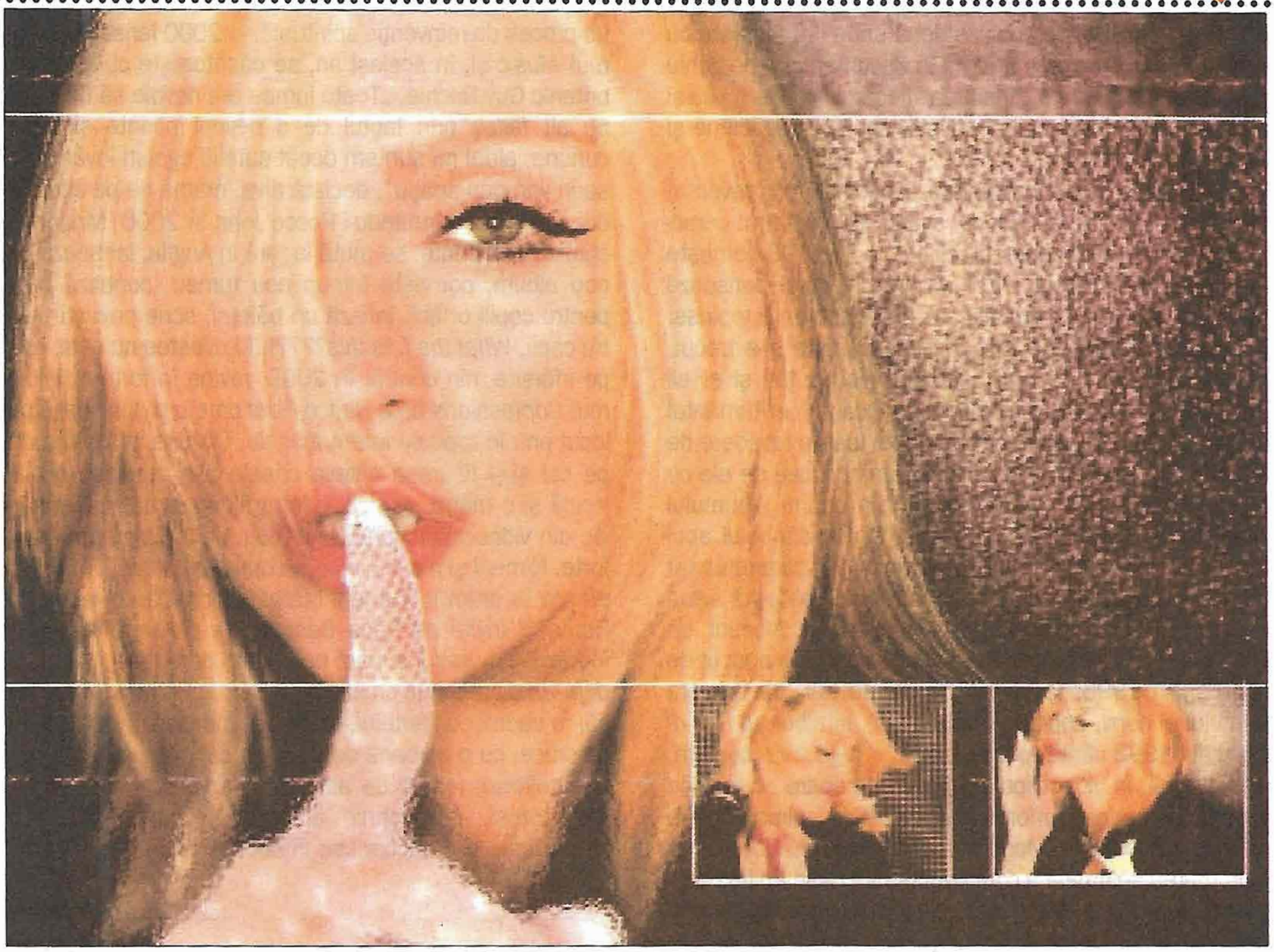

pentru a şoca şi a cuceri în acelaşi timp. În 1984 lansează albumul *Like a Virgin* în care, cu acel stil care-i va deveni marcă, târăşte în noroi şi ridică totodată în slăvi taina căsătoriei. Celebra Mary Lambert, realizatoarea *Cimitirului animalelor*, a regizat videoclipul *Like a Virgin* în care Madonna dansează într-o gondolă de-a lungul canalelor veneţiene, într-un body & stretch, purtând la gât faimoasa sa cruce, şi într-o rochie de mireasă. La Premiile MTV din acelaşi an, îmbrăcată într-o rochie de mireasă, Madonna a intrat parcă în călduri pe scenă, şi-a arătat dedesubturile şi s-a scuturat din toate încheieturile deasupra unui tort de nuntă uriaş. Reacţia publicului de atunci avea s-o urmărească pe artistă de-a lungul întregii sale cariere: un număr mare de fani au făcut o pasiune pentru ea, un număr mare de critici şi de acrituri autodeclarate arbitri ai bunului gust au etichetat-o drept o starletă mediocră, obraznică şi de proastă calitate. Dar, uneori, răul e spre bine şi oprobiul constipaţilor i-a dat un brânci serios în direcţia unei şi mai îndrăzneţe modalităţi de exprimare. În 1986, albumul de succes *True Blue* conţine hit-ul *Open Your Heart* – Deschide-ţi inima – , iar videoclipul său, realizat de francezul Jean-Baptiste Mondino, este poate cel mai pervers din istoria celei de-a opta arte, înfăţişând un băiat de vreo doisprezece ani care asistă la un peep-show. *Lăsaţi copiii să vină la mine!*, sugerează parcă Madonna dansând cu scaunul şi cântând *Nu încerca să-mi rezişti Deschide-mi inima ta / Eu ţin lacătul, / Tu ai cheia...*

În 1987, artista porneşte la drum în turneul mondial *Who's That Girl*, în care evoluează îmbrăcată în costume originale care alătură sutienul purtat pe deasupra cu simulacrele sale de sfârcuri din paiete marca Madonna, cu sfânta cruce şi rozariul purtate de gât. Italia este cuprinsă în itinerariu şi răposatul Papă Ioan Paul vede nici mai mult nici mai puţin decât apocaliptica Sodomă şi Gomoră apropiindu-se de Sfântul Scaun. Lansează un apel credincioşilor să nu cumva să pornească pe calea pierzaniei ducându-se să asiste la concertele domnişoarei Ciccone şi îl contactează la timp pe primarul orăşelului Pacentro, de unde erau strămoşii Madonnei, pentru a opri dezvelirea unei statui uriaşe a Divei în localitate.

Diavolul cu chip de femeie de-abia îşi începuse însă lucrarea şi, în 1989, trage un bobârnac pe bune în nasul Bisericii. Videoclipul de la *Like a Prayer* ne spune povestea unui Iisus sexy şi negru care încearcă să salveze de la omor o femeie şi, pentru aceasta, este pedepsit. *Happy end*, Madonna îl salvează însă în final. Clipul este condimentat cu elemente simbolice precum stigmatul (coroana de spini) şi arderea unor cruci pe acolo. Bietul Papă se cutremură şi o acuză de blasfemie pentru alăturarea simbolismului erotic cu cel catolic. În 1990, Madonna porneşte în turneul *Blond Ambition*, cel mai năbădăios din cariera sa. În Canada, Poliţia o dă jos de pe scenă întrerupându-i frumuseţe de număr în care simulează masturbarea, iar, în Europa, Papa Ioan Paul încearcă să-i interzică accesul pe teritoriul italian, dar, nereuşind, apelează în final la cucernicia publicului îndemnându-l să-i saboteze concertele. Madonna este

hulită şi trebuie să-şi anuleze două show-uri. Aceasta cu toate că, aşa cum este arătată în documentarul de geniu *În pat cu Madonna*, înaintea fiecărui concert, ea-şi strânge în jur dansatorii şi soliştii, spune o rugăciune şi se închină.

În 1992, Madonna lansează cel mai controversat album din cariera sa, *Erotica*, având un pronunţat caracter sexual, dar fără conotaţii religioase. În 1993 porneşte prin lume în turneul *Girlie Show*, în care dansează simulând scene SM, înconjurată de dansatoare topless. Insula Puerto Rico s-a răsculat când artista şi-a trecut, printre picioare, pe scenă, steagul micuţei ţări şi evreii ortodocşi au încercat să-i interzică accesul pe Pământul sfânt. Cu aceasta, Madonna şi-a cam luat la revedere de la obsesiile sale catolico-sexuale, amintindu-şi de ele cu prilejul videoclipului de la *Secret*, din cadrul albumului *Bedtime Stories* din 1994, în care apare simbolul apei sfinţite. Declarase, de altfel, încă din 1990, că a renunţat la catolicism deoarece „Biserica catolică acceptă sexul numai în scopul procreaţiei." Madonna a început să privească lucrurile dintr-o nouă perspectivă, s-a apucat de yoga şi, în 1996, la vârsta de 38 de ani, dă naştere primului ei copil, Lourdes Maria (Lola). În albumul *Ray of Light* din 1998 cântă, printre altele, o rugăciune budistă, un tehno şi, în videoclipul de la *Frozen* apare cu mâinile vopsite cu *henna* conform unui obicei musulman. Către sfârşitul mileniului, Madonna descoperă *Kabbala* sub îndrumarea spirituală a controversatului rabin Philip Berg, adoptă numele biblic de Estera şi întreprinde în general un proces de reinvenţie spirituală. În 2000 lansează albumul *Music* şi, în acelaşi an, se căsătoreşte cu regizorul britanic Guy Ritchie. „Toată lumea are nevoie să fie pusă pe alt făgaş prin faptul de a deveni părinte şi a se cununa, altfel nu suntem decât sateliţi egoişti învârtindu-se în van prin spaţiu", declară diva, mamă de pe acum a doi copii, Lolei urmându-i Rocco John în 2000. Madonna continuă să cânte, se mută la ţară în Anglia, lansează un nou album, porneşte într-un nou turneu, donează bani pentru copiii orfani, înfiază un băieţel, scrie poveşti pentru copii. *What the f. is this*????!!!! Povestea nu este însă pe sfârşite, din contră. În 2005, revine în forţă cu albumul *Confessions on a Dance Floor* care o propulsează pe locul unu în topurile internaţionale. Căzuse între timp de pe cal şi-şi fisurase câteva coaste şi-şi rupsese o claviculă şi o mână, aşa că, pentru filmarea dansului energic din videoclipul *Hung Up* trebuie să ia calmante ultraforte. Nimeni şi nimic n-o poate opri din dans şi, în 2006, pleacă la drum în Turneul Mărturisirilor. Când trece prin Roma, îl invită pe Papa Benedict la concertul său, iar îndrăzneala divei îl supără pe părinte care, IAR, ca într-un *déjà-vu*, o ameninţă cu excomunicarea. Să nu mai vorbim că, în cadrul concertului, Madonna simulează răstignirea pe cruce, cu o coroană de spini pe cap. Nu, nu a revenit la catolicism (cântă de altfel câteva versuri în ebraică), dar, totuşi, îşi încheie albumul şi concertul cu o spovedanie şi o eucharistie în stil Madonna *(foto)*.

text **Claudia Golea**

„Poţi să mă numeşti păcătoasă
Sau poţi să mă numeşti sfântă,
Să mă ridici în slăvi pentru ceea ce sunt,
Să mă placi pentru ceea ce nu sunt
Să mă pui pe un piedestal
Sau să mă târăşti în noroi,
Beţele şi pietrele îmi vor rupe oasele
Dar nu mă vei putea răni niciodată.
Eu voi fi grădina, iar tu şarpele.
Poţi să-mi culegi toate fructele,
Mai bine Diavolul pe care-l cunoşti
Dragostea ta pentru mine va creşte
Pentru că asta sunt eu
Că-ţi place sau nu,
Poţi să mă iubeşti sau să mă părăseşti
Căci, oricum, n-am să mă opresc niciodată.
Nu lăsa fructul să putrezească în vie,
Umple-ţi cupa şi hai să bem vinul..."

Cultura Cucuteni, invitată la Vatican

Începutul anilor '90, undeva în Canada. Medicul Romeo Dumitrescu tocmai părăseşte una dintre cele trei clinici ale sale. Maşina înaintează greu prin viscol şi zloată. Ilustraţia muzicală George Enescu. Până când nu mai vede şoseaua. Doar drumurile interioare. Trage într-o parcare şi plânge. Sigur că da, se va întoarce acasă.

Anul 1999, undeva în România. Omul de afaceri Romeo Dumitrescu umblă năuc printr-un lan de porumb. Rodit chiar în „vase" de Cucuteni.

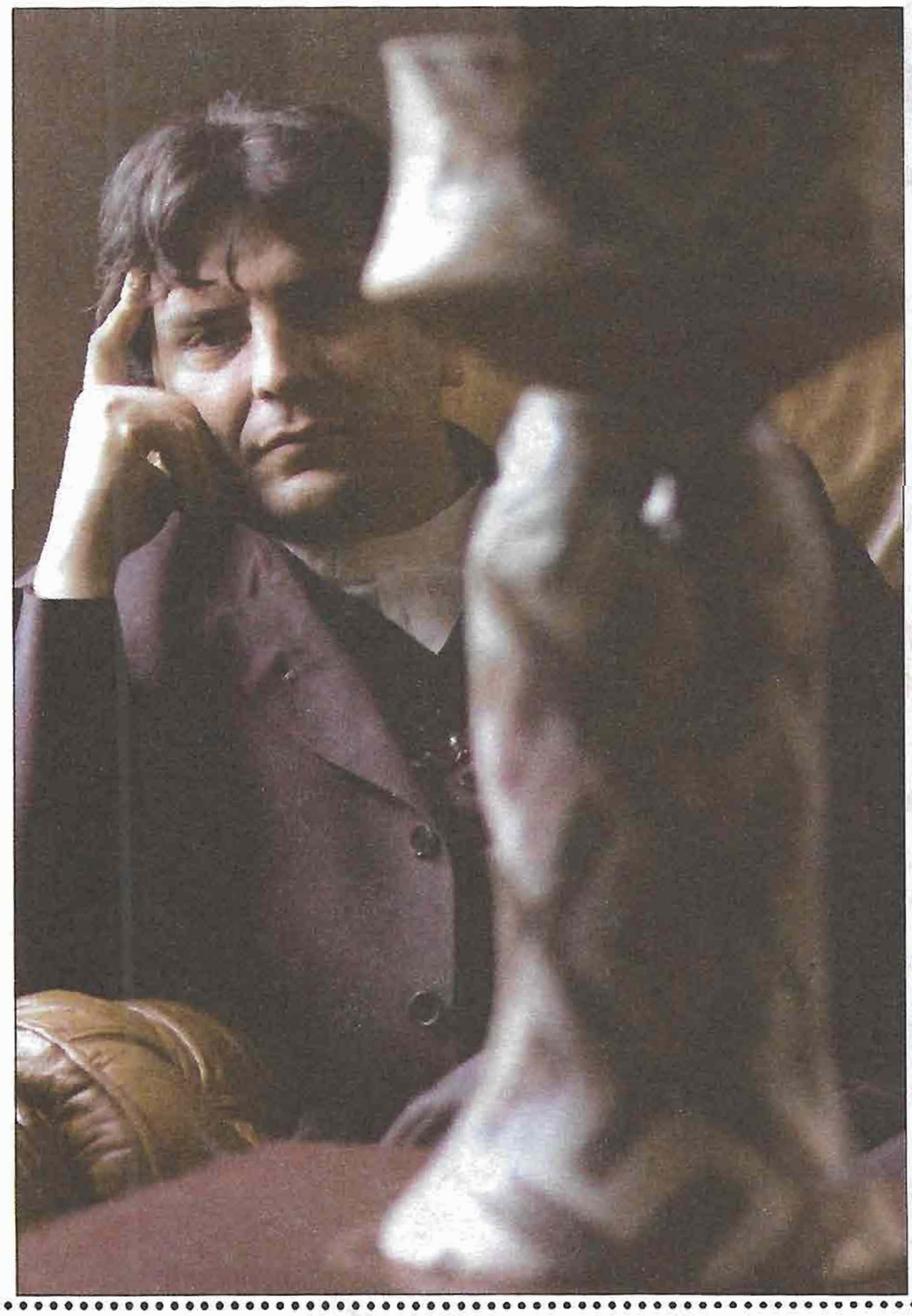

Se cruceşte de aşa carnagiu arheologic. Ţăranii nu pricep ce-i trebuie domnului ăsta pământul de sub păpuşoiul lor. Dar i-l vând, să fie sănătos, cu situl lui arheologic cu tot!

1 septembrie 2007, sala *Sixtus*, de la Vatican. Expoziţia *Arta Culturii Cucuteni – Tripolie* va prezenta lumii vreo 300 de „bijuterii" arheologice recuperate tocmai din neolitic. De la cioburi până la obiectul întreg, fiecare piesă a „înghiţit" în jur de 1.500 de dolari. Romeo Dumitrescu, preşedintele *Fundaţiei Cucuteni pentru Mileniul III-Arheolityk*, îi va mulţumi lui Dumnezeu. Că l-a ales pe el să dea aceşti bani.

Un carnagiu arheologic întins pe două hectare

Sigur că a vrut să devină arheolog. Unul dintre profesori, însă, l-a sfătuit să-şi ţină asta ca hobby. După ce şi-o face un rost. Cu o profesie unde se câştigă şi bani. Variantă susţinută şi de tatăl lui. Aşa că Romeo Dumitrescu a ales medicina, la Iaşi. Finalizată cu două specializări: pediatrie şi psihiatrie. Dar şi cu patru fresce simbolizând vârstele omului. Pentru că, în timpul mai mult sau mai puţin liber, studentul de atunci, căzut în cele zilnice, se ridica prin pictură. În 1984 a fugit în Canada, via Austria, unde a dat bot în bot cu munca de jos. După săpat şanţuri şi alte asemenea preocupări „exotice", a venit şi vremea de confort. Ca să vezi, cam anost, de vreme ce rezolva doar partea materială a alcătuirii sale. Ziua trecea cum trecea, avea trei clinici particulare. Noaptea, însă, mai în somn, mai în veghe, mereu se întorcea în România. Până când s-a întors pe

Un fel de Pompei la plic

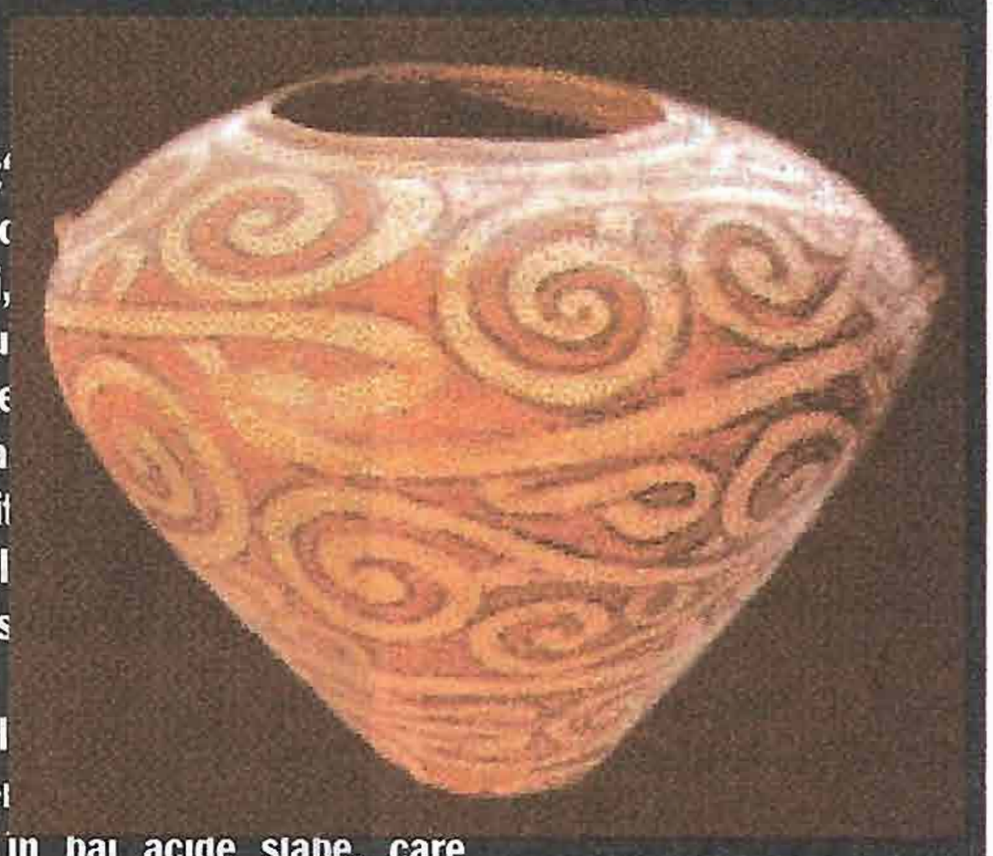

Romeo Dumitrescu este de-al casei în şantierele de „rit" Cucuteni. Oricât de ocupat ar fi şi oricât l-ar solicita afacerile, o lună pe an, cel puţin, are „bilet de tratament" printre cioburi, oale şi ulcele. Îl fascinează totul, de la culori până la praful cu „aromă" de peste şase mii de ani: „Oamenii se iau după petele roşii de pe teren, un indiciu de case arse. Munca se concentrea în jurul clădirii. Cucuteniul este un fel de Pompei la plic. Locuit dădeau foc la case şi nu se atingeau de nimic. Aşa că ziduril căzute, frumos, n-avem decât să le ridicăm, ca şi când am des plic. Înăuntru le găseşti pe toate, vase, unelte, cenuşă".

Cu o combinaţie de detectiv, medic legist şi încă multe al reconstituie, apoi, obiectul, momentul, contextul. Piesele, ide pungi de hârtie, ajung la depozitul fundaţiei. Sunt băgate în bai acide slabe, care funcţionează precum un revelator. Şi să vedeţi când apar culorile! Urmează un fel de joc de puzzle, bucăţile se lipesc între ele şi se completează cu gips colorat. Evident, e nevoie de multă răbdare şi imaginaţie pentru asta. Vasele nu se găsesc niciodată întregi, uneori trebuie să aduni sute de bucăţi între ele. Dar merită migăleala, cu vârf şi îndesat. Vasul, în toată splendoarea lui finală, are o frumuseţe stranie, codificată, aproape divină.

bune, în 1995, şi a pus pe picioare două firme de comerţ cu aparatură medicală. Ca să aibă din ce-şi sponsoriza pasiunea. „Instituţionalizată", mai apoi, în *Fundaţia Cucuteni pentru Mileniul III-Arheolityk*.

Povestea s-a legat, ca de obicei, adunând nişte cioburi. În 1999 a venit la Bucureşti un student cu nişte „suveniruri arheologice". Vase incomplete, de-o frumuseţe stranie, ademenitoare. Domnul Dumitrescu le-a văzut, plăcut, luat... la întrebări. Mândru de o aşa ispravă, studentul a zis că poate aduce căruţe întregi. Că sunt pline tarlalele de păpuşoi de la Poduri, de lângă Moineşti. Pasionatul nostru de arheologie a cam înţepenit. A luat „martorul" în maşină şi fuga la Poduri, sit arheologic de excepţie, un adevărat regal de Cucuteni. Unde cercetările s-au oprit în 1992, din lipsă de fonduri. Ajuns acolo, Romeo Dumitrescu a înţepenit şi mai tare. Nu-i venea să-şi creadă ochilor. Un carnagiu arheologic întins pe două hectare. Pământul a fost retrocedat ţăranilor şi ei, normal, l-au semănat cu păpuşoi. Arheologic vorbind, nici nu puteau găsi o plantă mai proastă. Cu nişte rădăcini mai distructive. Başca lucrările agricole. Destul şi bine că pământul era plin de cioburi. Avea două culturi, simultan: de porumb şi de Cucuteni. Puteai să-ţi alegi. Studentul şi-a scos lopăţica şi a dat să presteze. Domnul Dumitrescu a scos bani din buzunar şi i-a dat studentului. Ca să nu mai facă asta niciodată. Apoi s-a dus la ţărani şi a cumpărat pământul. Vreo două hectare, împărţite între şase fraţi. Zece mii de euro, în total. După ce a ridicat un gard de protecţie, a plecat săgeată la Bucureşti.

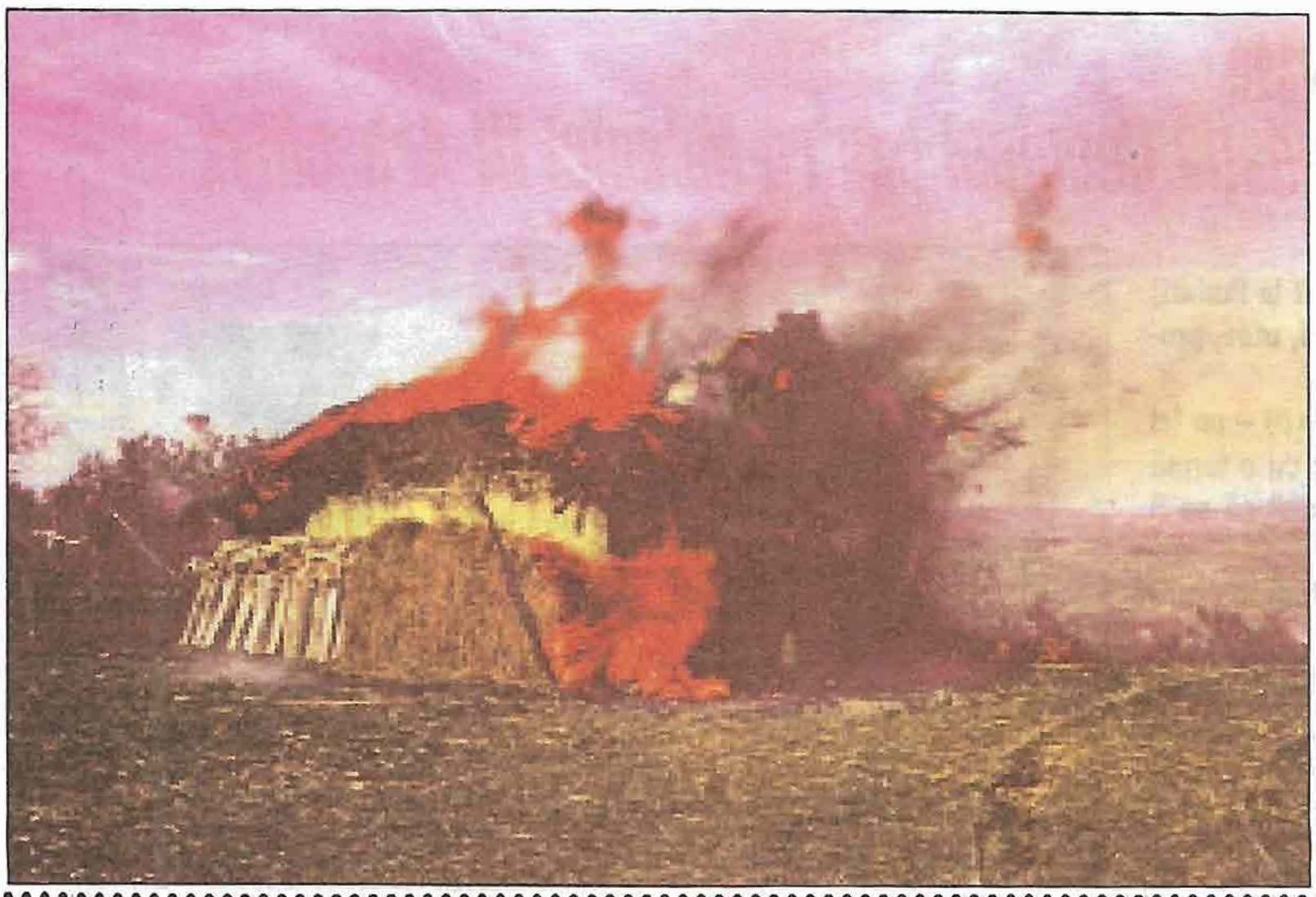

Muzeul de arheologie a înţeles starea de urgenţă şi a convocat specialiştii necesari unui asemenea proiect. Cercetările arheologice în situl de la Poduri au fost reluate în primăvara anului 2000. Într-un mod mai mult sau mai puţin asemănător, *Fundaţia Arheolityk* a salvat şi siturile de la Isaia, Domneşti, Ruginoasa şi Hoiseşti. Ultimului i-au făcut curte chiar şi specialiştii de la Louvre. Printre altele, pentru că aici s-au descoperit, pe un vas mare, primele imagini de om-diavol.

Şapte pentru Cucuteni

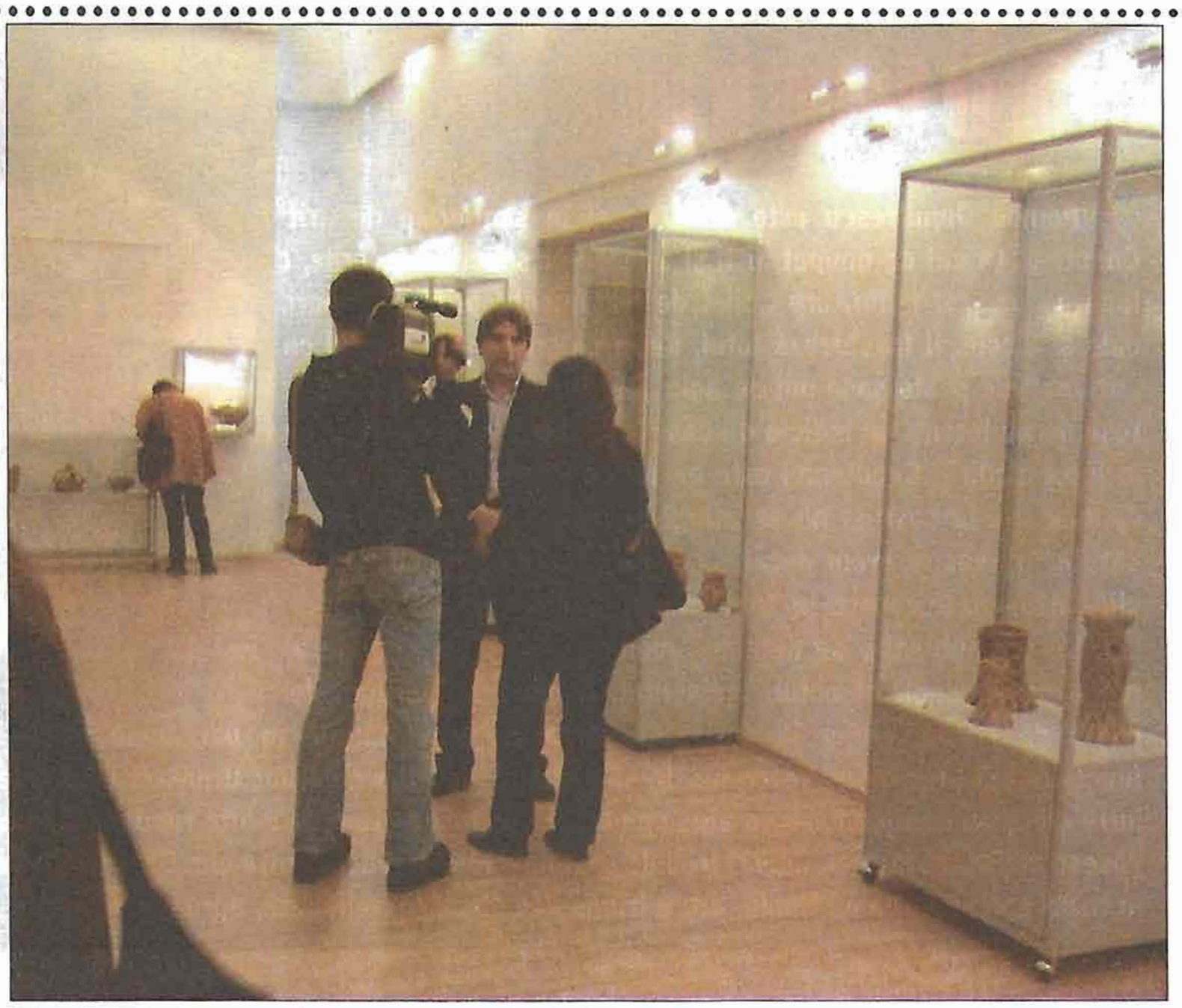

Romeo Dumitrescu munceşte şi câştigă nişte bani. Părinţii l-au învăţat că 10% e partea lui Dumnezeu. Procedează întocmai, aproape matematic. Mai construieşte o biserică, renovează alta, face donaţii. Oricărei religii, fără discriminare. Prin fundaţie, desigur. Adică dânsa este personajul principal. Că altfel se va supăra pe mine, mi-a atras atenţia. După Dumnezeu, urmează arheologia. Mai exact, cultura Cucuteni. Unde se duc alţi 50% din banii despre care vorbeam. Adică peste 350 de mii de euro, în şapte ani. Într-o traducere aproximativă, asta înseamnă şantiere, muncitori, specialişti, aparatură de cercetare, restaurare, expoziţii, cărţi, filme... Şi, poate mai presus de toate, formarea unei echipe de viitor. Pentru că România are doar şapte specialişti în Cucuteni, aproape toţi spre pensionare. De când cu fundaţia, însă, şapte tineri au fost „şlefuiţi" până la filonul Cucuteni. Tobă de carte, de specializări şi de pasiune, ei preiau, deja, din mers, credinţa, aproape religioasă, că din Cucuteni ni se trage o anume lumină. Mircea Eliade o numea „cea mai importantă parte din istoria României". Domnul Dumitrescu o vede, deja, brand de ţară. Deşi nu s-a săpat, cercetat nici atât, nici 0,2% din „zestre". „Vă daţi seama la ce surprize uriaşe ne putem aştepta?" Din păcate, însă, nici o ţară din lume nu poate suporta costul exorbitant al unor cercetări arheologice complete. Cu atât mai puţin România. Aşa că o facem şi noi pe bucăţi, încet, dar cu drag, şi cu *bogdaproste* pentru mâna întinsă de sectorul privat. În afară de bani, că ăia nu prea sunt, *Fundaţia Arheolityk* chiar a fost băgată în seamă de autorităţi. Cu o lună în urmă, de pildă, preşedintele Băsescu s-a arătat entuziasmat de proiectul unui muzeu Cucuteni la Bucureşti. Până atunci, însă, evenimentul cel mai important rămâne invitaţia Vaticanului, respectiv expoziţia programată pentru 1 septembrie – 1 noiembrie 2007. Când România, Ucraina şi Basarabia vor intra altfel în Europa. Şi în lume. Prin Cucuteni, cultura lor comună.

text **Liliana Petruş**

foto **arhiva *Fundaţiei Cucuteni pentru Mileniul III-Arheolityk***

Cele mai frumoase vase reconstituite de *Fundaţia Cucuteni pentru Mileniul III-Arheolityk*

Vasul vaselor **(descoperit la Poduri) – un vas suport, cu patru găuri, utile, probabil, pentru ridicare**

Riga Cripto **(de la Moineşti) – un fel de scrumieră uriaşă, în mijloc cu o formă de ciupercă, în care este posibil să se fi pus esenţe mirositoare**

Godacul **(descoperit la Poduri) – are forma unui pui de mistreţ**

Venus cea Neagră **(de la Târgu Frumos)**

Vasul cu şerpi **(descoperit la Bălţaţi)**

Soborul zeiţelor **(de la Poduri)**

Povestea vinului de Cotnari

A fost odată ca niciodată – şi încă mai este fiindcă altfel nu s-ar povesti – un perimetru de 300 kmp de dealuri domoale plantate, cât vezi cu ochii, numai cu viţă-de-vie. Între Târgu Frumos şi Hârlău, călătorul ia aminte la Coasta Dealul Mare, coasta Târgu Frumos-Cucuteni-Cotnari-Hârlău-Flămânzi, adică face cunoştinţă cu mare parte din ceea ce alcătuieşte micuţa, dar renumita Podgorie Cotnari.

Podgoria Cotnari este alcătuită din patru centre viticole: centrele de la Cucuteni, Cotnari, Hârlău şi Frumuşica. Cele mai vechi atestări ale Podgoriei Cotnari le au Hârlăul – 1384 şi Cotnarii – 1420. Cultivarea viţei-de-vie în această zonă este foarte veche, dar abia din secolul al XIV-lea, sub regimul proprietăţii domneşti asupra târgurilor, devine o îndeletnicire preponderentă şi caracteristică zonei. Podgorie veche, cu istorie şi renume aparte, clădită într-un mediu cultural şi confesional variat, Cotnari este şi astăzi recunoscut pentru celebrele soiuri de struguri: *Grasă de Cotnari, Fetească albă, Frâncuşă* sau *Busuioacă de Moldova* şi, evident, pentru şi mai faimoasele vinuri purtând aceeaşi denumire ca soiurile din care se fac. *Cu prădalnica ei fire/Grasa-i ca un cal arab/Duce-n cârcă om subţire,/Dar prăvale pe cel slab*, anunţă în versuri cunoscutul epigramist Alexandru O.

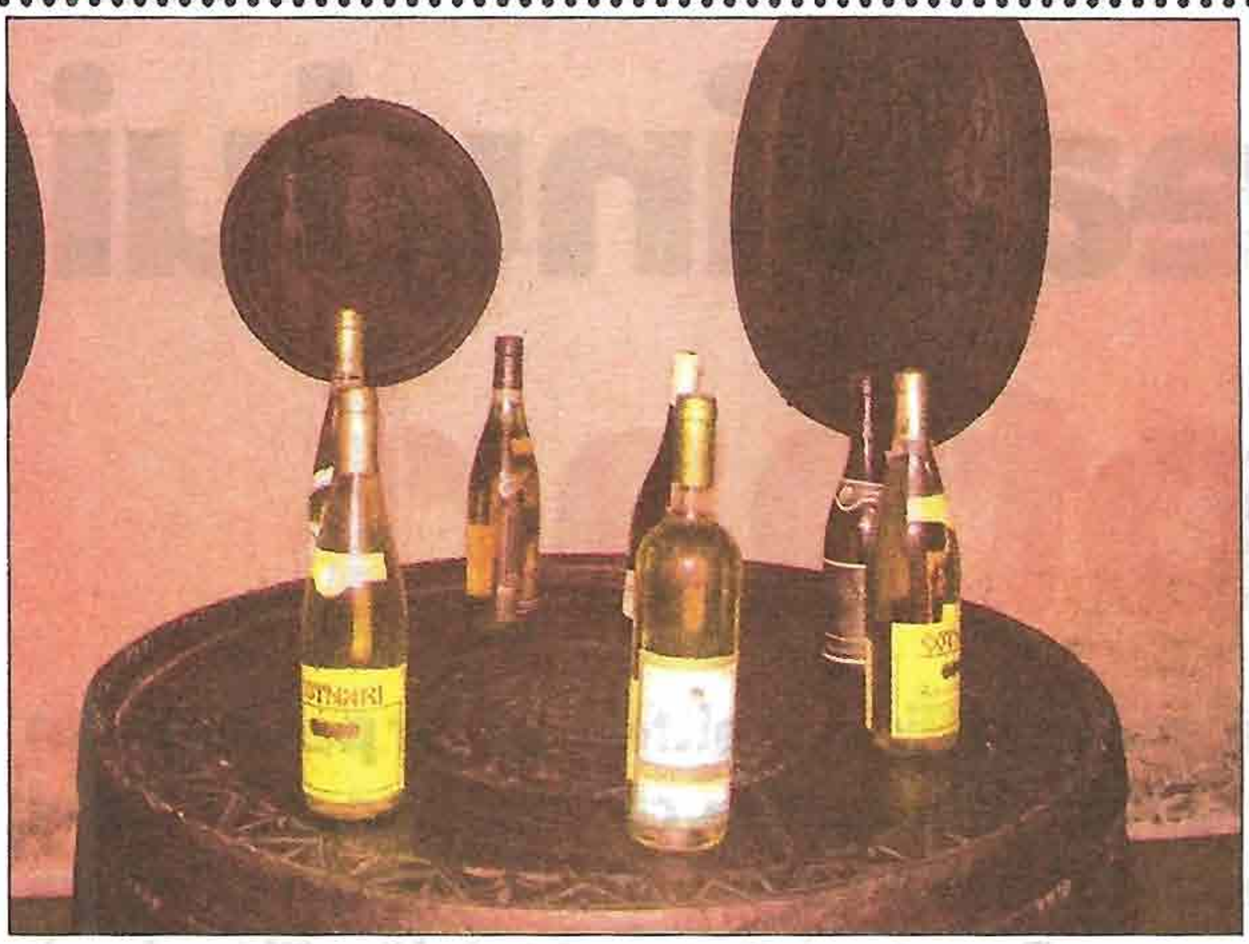

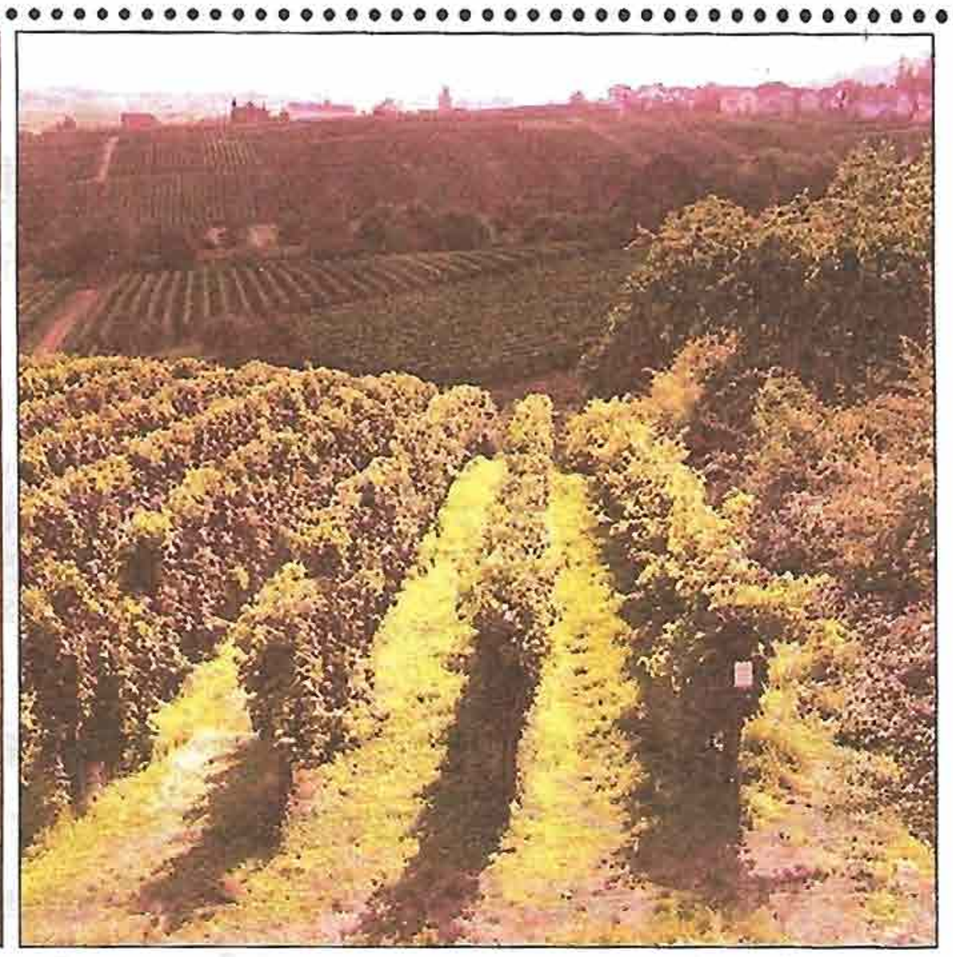

Teodoreanu (Păstorel), iar despre celelalte soiuri un alt poet îndrăgostit de vinurile de la Cotnari, Constantin Profir, le descrie în *Cântec popular pentru vin Cotnar*: *Vrei lichid cu strop de soare/Şi cu gust de miez de nucă?/ Bea vin Grasă, ce licoare!/Fericirea te apucă./Vrei simţire tinerească/Trupul plin de dulci fiori?/Bea de la Cotnari, Fetească/Cu parfum bogat de flori./Dacă trupul îţi rugineşte/Şi necazu' te îneacă,/Inima ţi-o înveseleşte/ Un vin tandru, Busuioacă/Cine vrea trupul să-i fie/Bogat, cu puteri de zmei,/ Bea Frâncuşă apă vie*. Aşadar, poeţii laudă calităţile vinurilor albe ale acestei regiuni viticole, iar mulţi le apreciază virtuţile comparându-le cu cele ale unor vinuri celebre, franţuzeşti.

Că se face vinul la S.C. *Cotnari* S.A. sau la S.C. *Vinia* Iaşi S.A., un vin bun de Cotnari ca să confirme versurile lui Constantin Profir trebuie întotdeauna să îndeplinească anumite caracteristici pe care academicianul V.D. Cotea şi colaboratorii săi le dezvăluie în recent apăruta monografie *Podgoria Cotnari*. Potrivit oenologilor, un vin de calitate nu rezultă aşa doar bătând din palme: dăm la zdrobitor nişte struguri, tragem la teasc mustul, îl lăsăm să fermenteze şi gata e vinul de Cotnari! Dacă ar fi aşa, atunci nu ar mai exista diferenţe atât de mari între podgorii şi vinurile acestora şi toată lumea ar spune că are vin bun la masă. Câteva detalii dau esenţa acestor licori: *aspectul* – limpede, cristalin, fără impurităţi în suspensie; *gustul* caracteristic vinului obţinut din struguri cu boabe bine coapte sau stafidite asemănător combinaţiei dintre miez de nucă şi migdale, concentraţia alcoolică la 20° în volum de minimum 11%, concentraţia în zaharuri de minimum 60 g/l, aciditatea exprimată în acid tartric 6 g/l, aciditatea volatilă maximum 1 g/l dioxidul de sulf (SO_2) liber/total 50/300 mg/l.

Că a face vin este o ştiinţă şi o artă este deja un fapt cunoscut, un vin bun se face, ne asigură specialiştii, atunci când strugurii sunt culeşi la maturitatea deplină. De pildă, pentru mult lăudata *Grasă de Cotnari*, strugurii se culeg cu grijă la supramaturare, atunci când concentraţia în zaharuri a mustului este de minimum 260 g/l. Se evită strivirea boabelor în timpul transportului, iar zdrobirea efectivă a strugurilor pentru must se face fără a strivi şi seminţele. Urmează macerarea în recipienţi statici (24-36 de ore) sau recipienţi rotativi (10-15 ore), apoi mustul e separat de boştină (ciorchine, coajă, seminţe rezultate în urma zdrobirii) şi limpezit prin diverse metode, dintre care una este centrifugarea, urmează fermentarea în vase, la temperaturi de 20-22° C. Vasele de fermentaţie nu trebuie să fie din beton! La 10-15 zile de la fermentaţie, vinul se scoate din aceste recipiente de fermentat în sistem închis, fără să pătrundă aerul pentru a se evita oxidările, şi se centrifughează din nou filtrându-se pentru ca, apoi, să se depoziteze în butoaie masive din stejar timp de minimum doi ani, la 10-12° C. Desigur, tehnologia este ceva mai complicată decât simpla ei descriere aici, ea este cam aceeaşi, cu diverse variaţiuni, în cazul obţinerii fiecărui sortiment de vin de la Cotnari.

text şi foto **Alice-Claudia Gherman**

Un monstru de 200 de ani

1816. O vilă aparţinând excentricului poet britanic Lord Byron. O vilă aflată pe malul unui lac din Elveţia. O vară capricioasă, cu furtuni violente. Printre invitaţi: bunul prieten al gazdei, poet şi el, Percy Shelley. Însoţindu-l, cea care nu peste multe luni avea să-i devină soaţă, Mary Wooldstonecraft Godwin, de numai nouăsprezece ani. Ca mijloc de trecere a timpului: lecturi la lumina şemineului dintr-un volum de poveşti cu fantome. Şi o provocare. Fiecare dintre cei prezenţi să scrie propria sa poveste înspăimântătoare. Povestea junei Mary s-a numit *Frankenstein*.

O vară şi doi monştri

Anul 1816 a fost un an deosebit. A fost „anul fără vară“, când a nins în luna lui Cuptor. Cu un an în urmă erupsese vulcanul Tambora şi aruncase lumea într-o „iarnă vulcanică“. Aşa se face că, venind la Villa Diodati de lângă lacul Geneva din Elveţia, Percy Bysshe Shelley şi logodnica sa Mary, fiica celebrului William Godwin (teoretician politic, romancier şi editor) şi-a ferventei feministe Mary Wooldstonecraft, care-a murit în chinurile facerii pe 10 septembrie 1797, însoţiţi de medicul lor personal John William Polidori, răspunzând invitaţiei bunului lor prieten, poetul care-a schimbat faţa poeziei secolului XIX, Lord Byron, s-au văzut nevoiţi toţi patru să se adăpostească de frig la căldura şemineului. Oameni umblaţi, oameni cultivaţi, ştiau cu toţii că nimic nu pune mai bine sângele în mişcare (nici chiar o băutură tare) ca o poveste înfricoşătoare. *Fantasmaforia*, o antologie germană de poveşti cu fantome, apăruse de puţin timp şi făcea deliciul tuturor cunoscătorilor. A fost aşadar alegerea firească, şi-n mai multe seri la rând cei patru s-au delectat şi s-au înfricoşat la ceas de seară, cu vântul şuierând printre copaci şi bătând furios în uşi şi geamuri, cu lemnele care trosneau în foc când era tensiunea la culme.

Epuizând la un moment dat tezaurul de poveşti germane, în tipicu-i spirit de aventurier, Byron a propus oaspeţilor săi un concurs inedit. Fiecare trebuia să scrie câte o poveste înfricoşătoare, s-o citească seara în faţa focului şi, după ce toate iţele se vor fi deşirat, povestea cu cea mai vizibilă influenţă asupra ascultătorilor avea să iasă câştigătoare.

Zis şi făcut. Mary, la cei nouăsprezece ani ai ei, a fost poate cea mai impresionată de zilele deja scurse în izolare, ascultând istorioare bizare. N-a pus geană pe geană câteva nopţi la rând, iar când a reuşit totuşi să aţipească, a fost vizitată de-un ciudat coşmar, în care „un tânăr palid, student al artelor profane, îngenunchea în faţa arătării pe care-o alcătuise“. De la vis la concretizare pe hârtie n-a mai fost cale lungă.

Inutil de spus că juna Mary a câştigat concursul, întrecându-l până şi pe simbolul literar al vremii, Byron, care-a născocit doar un fragment având la bază legendele vampirilor auzite pe când călătorea prin Balcani. Polidori a amplificat povestea şi-a publicat în 1819 *The Vampyre*, poate prima manifestare în literatură a vampirului romantic.

Astfel, într-o singură vară cu ninsori, s-au născut nu mai puţin de doi monştri care înflăcărează imaginaţia oamenilor şi astăzi, după 200 de ani.

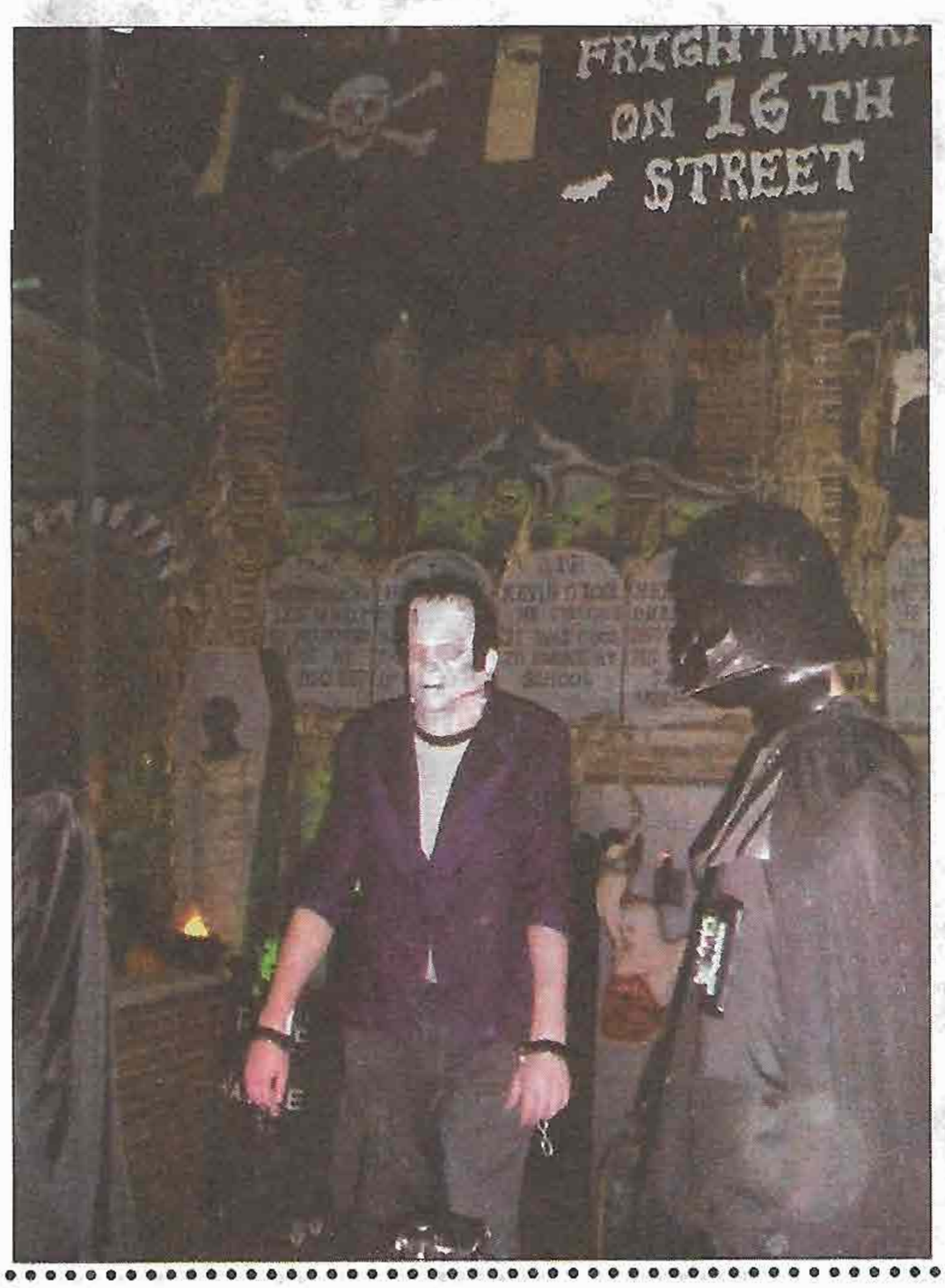

Gotic, da' un gotic SF

Elementele gotice din povestea doctorului Victor Frankenstein şi-a monstrului său sunt acum evidente. Fără-ndoială, viitoarea doamnă Shelley cunoştea şi citise romanele gotice ale vremii – Anne Radcliffe cu *Misterele din Udolpho* (1794), M. G. Lewis cu *Călugărul* (1796) şi Willia Beckford cu *Vathek* (1786) – considerate prea senzaţionale, facile, nedemne de marea literatură. Din acestea, Mary Shelley a învăţat uzul corespondenţei dintre temă, personaj şi decor. Unul dintre elementele principale ale romanului său este folosirea atmosferei pentru a inspira o anumită stare sufletească. La fel ca şi Victor Frankenstein, protagoniştii poveştilor gotice sunt captivii semiobscurităţii şi nu se pot bucura de lumina zilei. Sunt descendenţii lui Cain, Satan şi Prometeu – eroici în rebeliunea lor şi totuşi patetici în destinul pe care-l au. Durerea şi suferinţa îi ridică deasupra omului de rând.

Totuşi, toate aceste lucruri şi multe altele, cum se întâmplă în privinţa adevăratelor creaţii literare, nu sunt decât o distilare, o rafinare, o sintetizare a unor fapte reale, a unor frământări de care tânăra Mary a avut parte cu asupra de măsură, a unor credinţe comune-n epocă şi-a unor evoluţii ştiinţifice. Nu degeaba s-a spus că romanul britanicei este primul roman ştiinţifico-fantastic (Brian Aldiss a zis-o).

Morţi aduşi la viaţă

La vârsta de cincisprezece ani, Mary l-a cunoscut pe Percy Shelley, care era căsătorit la acea vreme. Doi ani mai târziu, au fugit în Franţa. S-au căsătorit în decembrie 1816, la două săptămâni după ce prima lui soţie s-a înecat. Pe-atunci, Mary îi adusese deja pe lume doi copii.

În romanul ei, autoarea nu suflă o vorbă despre cum reuşeşte doctorul Victor să-şi aducă la viaţă creaţia, spunând doar că izbânda lui a încununat „zile şi nopţi de munci şi chinuri incredibile“. Totuşi, oamenii de ştiinţă şi medicii vremii, preocupaţi de ideea graniţei firave care separă viaţa de moarte, au încercat s-o forţeze prin experimente folosind organisme de viaţă inferioară, studii de anatomie umană, încercări de-a resuscita victimele de

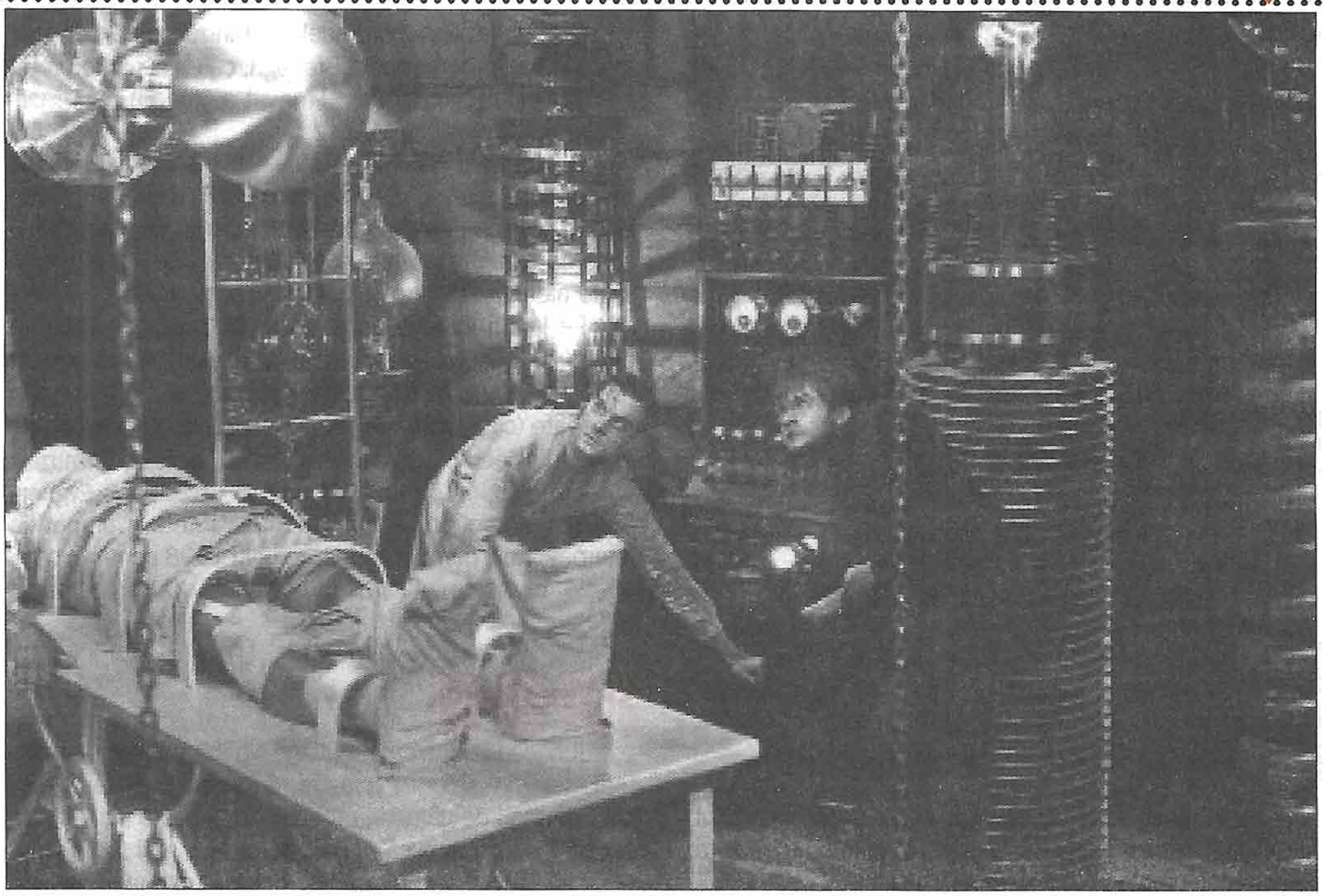

înec şi experimente folosind electricitatea pentru a readuce viaţa celor morţi de curând.

În martie 1815, anul erupţiei, Mary Shelley a visat că fiica sa cea mică, moartă la naştere, este readusă la viaţă când este ţinută în faţa unui foc şi scuturată puternic.

Mai mult decât atât, când a murit prima soţie a lui Shelley, Harriet, înecată în Londra în 1816, salvatorii i-au dus imediat trupul neînsufleţit la o staţie de recepţie a London Society. Acolo, aplicarea unor săruri, folosirea electricităţii şi-a respiraţiei artificiale erau mijloace folosite încă din anii 1760 pentru a readuce la viaţă victimele înecului. Harriet, însă, a fost o încercare eşuată.

În aceeaşi idee, în anii 1790, medicul italian Luigi Galvani a demonstrat ceea ce acum ştim că sunt impulsurile nervoase ale muşchilor, aplicând curent electric muşchilor unei broaşte. Totuşi, când a fost publicat *Frankenstein*, cuvântul „galvanizare" însemna eliberarea prin electricitate a unor misterioase forţe vitale.

Nu e lipsit de importanţă nici faptul că anii aceia vedeau o puternică revoluţie industrială, o vreme a schimbărilor dramatice, a unui avânt ştiinţific care le-a dat multora impresia că pot stăpâni orice, până şi moartea.

Cum să nu ni se pară deci firească apariţia unui asemenea roman? Ciudat ar fi fost să nu-l fi scris nimeni.

Nu e uşor să publici monştri

Ei bine, contemporanii autoarei n-au fost de aceeaşi părere. Mai întâi că nici editorul lui Shelley, nici al lui Byron n-au vrut să audă de publicarea unei asemenea fantasmagorii. Cu o prefaţă scrisă de soţul ei, *Frankenstein,* sau *Modernul Prometeu* a apărut totuşi în 1817 într-un tiraj confidenţial de numai 500 de exemplare (în 3 volume) la mica editură londoneză *Lackington, Hughes, Harding, Mavor & Jones.* Dintre toţi comentatorii cărţii, vorbe de bine-a avut – se pare – doar Walter Scott, care salută geniul original al autorului (rămas necunoscut până la a doua ediţie, cea din 1823, în două volume) şi expresivitatea ieşită din comun.

Cum se întâmplă însă cu aproape orice carte hulită de-o critică prea elitistă, *Frankenstein* şi-a câştigat numaidecât publicul. Ca dovadă, în 1831 apare cea mai completă ediţie (cea care poate fi găsită astăzi în orice librărie), de data aceasta într-un singur volum, pentru a fi accesibilă tuturor.

Monstrul trăieşte

Şi-a trebuit să treacă aproape un secol ca monstrul doctorului demiurg să înceapă să circule cu adevărat. Şi-a fost nevoie ca tehnica imaginii în mişcare să-i dea suflet în 1910 (Charles Ogle l-a interpretat – filmul s-a crezut pierdut, până când un colecţionar a anunţat în 1980 că are în posesie o copie a peliculei originale) pentru ca adevărata explozie mediatică să se producă.

Sigur, nimeni nu l-a întruchipat pe monstru mai bine ca Boris Karloff, începând cu 1931, într-un film în regia lui James Whale. Au urmat alte două filme legate de povestea lui Frankenstein avându-l tot pe Karloff în rolul principal, după care acesta i-a predat ştafeta lui Lon Chaney Jr., care i-a predat-o lui Bela Lugosi (mai cunoscut pentru rolul lui Dracula) într-o peliculă din 1943 (*Frankenstein Meets the Wolf Man*). În Marea Britanie s-a

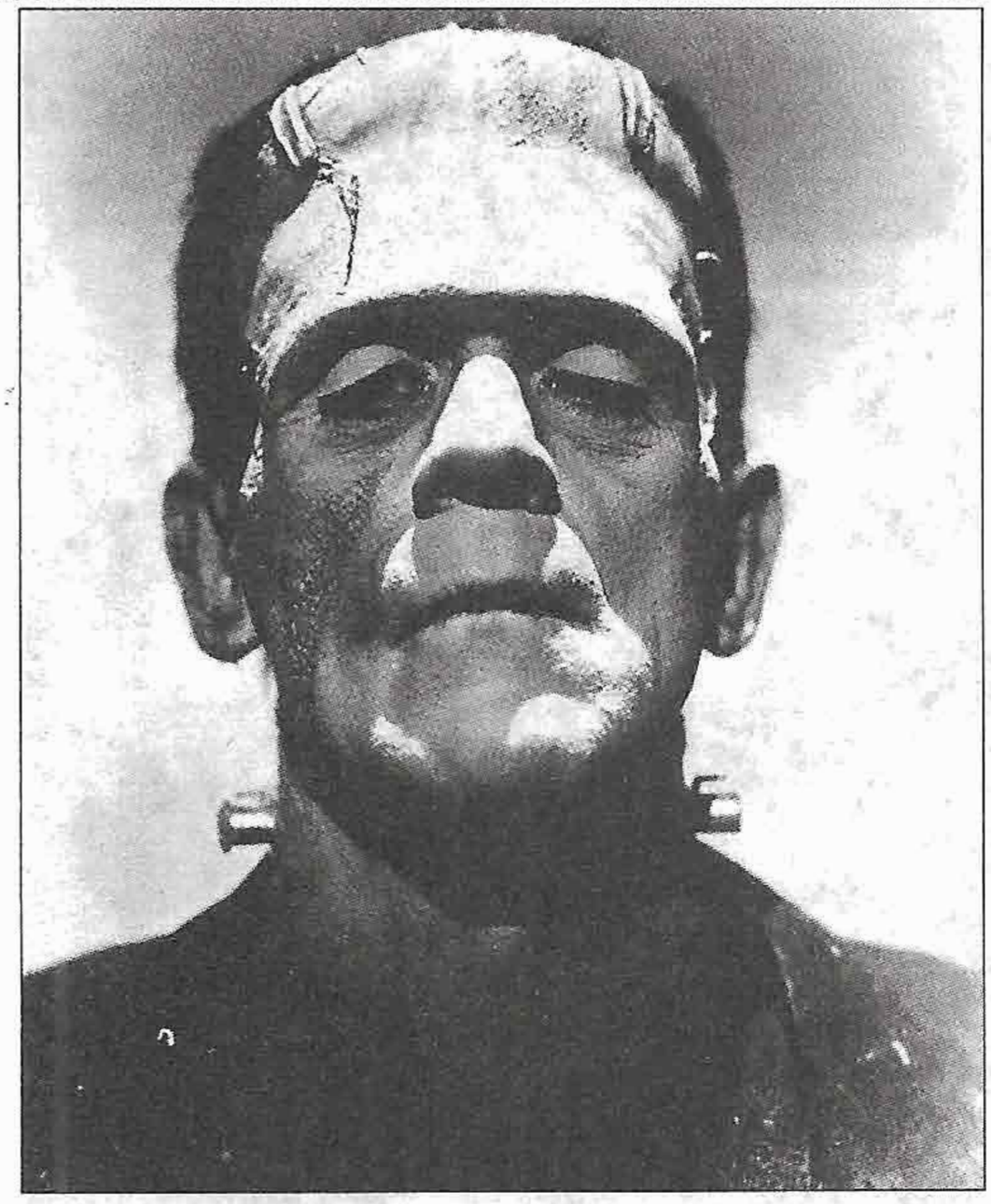

turnat o întreagă serie avându-l pe Peter Cushing în rolul doctorului Frankenstein, monstrul rămânând de data aceasta într-un plan secund. Ciudat e şi faptul că în 1957 un alt actor recunoscut mai cu seamă pentru rolul lui Dracula, l-a jucat, iată, şi pe bătrânul Frankenstein. E vorba de Christopher Lee şi de *Blestemul lui Frankenstein*.

Una dintre cele mai fidele ecranizări este cea realizată în 1994 de Kenneth Branagh, care l-a şi interpretat pe doctorul nebun, şi care l-a avut alături, în rolul monstrului, pe Robert DeNiro.

O încercare recentă şi încă-n plină desfăşurare de reinterpretare a mitului i se datorează scriitorului Dean Koontz, care a publicat deja două volume dintr-o serie la scrierea căreia a invitat să colaboreze alte nume importante ale industriei de carte americane.

Pe lângă toate acestea, desigur, sunt nenumărate, dar *chiar* nenumărate apariţii în seriale de televiziune (*Dosarele X*, *Buffy: Vânătoarea de vampiri* etc.), în benzi desenate (cele de la *Marvel şi DC Comic,* cu precădere), în jocuri video, în emisiuni radiofonice şi chiar în muzica clasică (compozitorul rus de origine ucraineană Evgheni Kostiţin a ocupat locul întâi la Prima Competiţie Internaţională pentru Compozitori din 1998 pentru o compoziţie muzicală multimedia intitulată *Cum am făcut asta*).

Şi va mai trăi

Judecând după cât de adânc s-a înfipt acest monstru fără creier în creierele noastre, devenind o parte de vorbire, un mod de gândire, probabil că şi peste alţi 200 de ani se vor mai scrie cărţi, articole, se vor mai turna filme şi se va mai vorbi mult şi bine despre bătrânul Frank N. Stein. Păcat doar că noi nu vom fi acolo să le consumăm. Sau cine ştie...

text **Mircea Pricăjan**

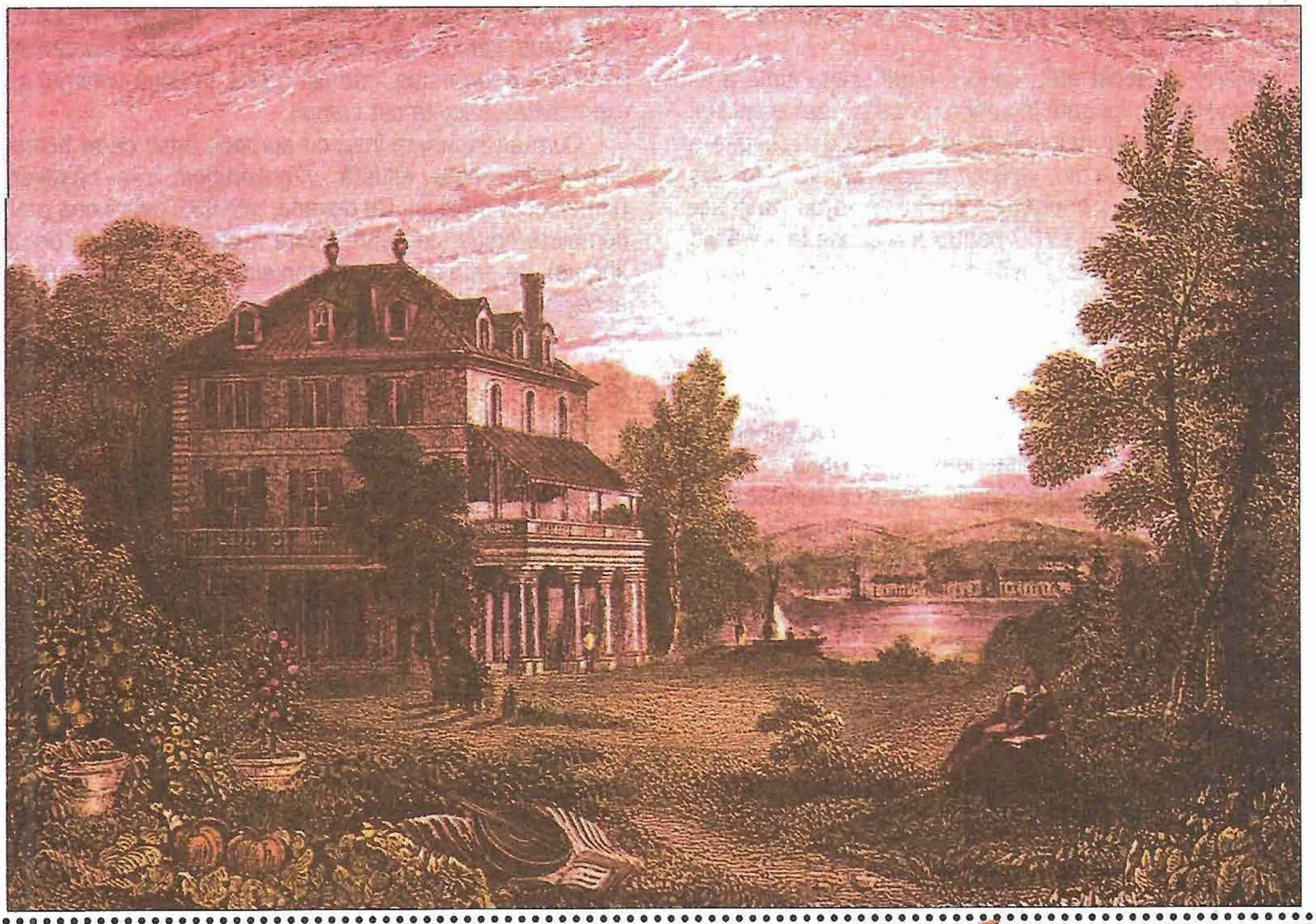

Marguerite Duras:

Ochii albaştri, părul negru

Marguerite Duras – una dintre cele mai spectaculoase şi reputate prezenţe feminine ale momentului, în literatura universală. Ea este cea despre care, dacă mai necesită vreo prezentare, enciclopedia culturală & de artă a lumii ne spune că: Marguerite Duras este o prozatoare de origine franceză, care s-a născut în Vietnam în 1914. A venit în Franţa în 1927 unde a cunoscut o prodigioasă carieră de romancieră *(le nouveau roman)*, scenaristă şi cineastă. A debutat în 1942, dar a devenit cunoscută în anii '50, mai ales după ce a scris scenariul filmului *Hiroshima, mon amour* (ecranizat în 1959, în regia lui Alain Resnais). S-a stins din viaţă în 1996. Opera ei, care poate părea cumva statică, e populată de personaje care încearcă să scape de singurătate, străduindu-se să dea un sens vieţii lor prin recursul la o dragoste absolută, la crimă sau la nebunie. Romane scrise de Marguerite Duras: *Un baraj contra Pacificului* – 1950, *Caii cei mici din Tarchinia* – 1953, *Moderato cantabile* – 1958, *Vice-consulul* – 1966, *Amantul englez* – 1967, *Amorul* – 1971, *La maladie de la mort* – 1983, *Amantul* – 1984 *(Premiul Goncourt)*. Sunt doar câteva titluri. Dintre scenariile de film selectăm *Hiroshima, dragostea mea* – 1959, *O absenţă atât de lungă* – 1961, *Camionul* – 1977. Poate cea mai cunoscută – sau una dintre cele mai cunoscute – lucrări ale Marguritei Donnadieu, *Amantul*, o carte scrisă în şoaptă. O poveste ascunsă între ridurile unui chip de femeie bătrână. O tânără albă în floare, în peisajul exotic al Saigonului. Ea. Cincisprezece ani şi jumătate. Un bărbat coboară dintr-o limuzină neagră. Îi oferă o ţigară, îi tremură mâna: un chinez bogat care s-a îndrăgostit de nimfeta albă. Aşa începe vraja acestei cărţi invadate de căldură, tristeţe, de o nesfârşită senzualitate.

Acesta este un roman autobiografic, care a fost regizat de J.J. Annod în 1992. Nu este singurul. Bogdan Ghiu, reputat scriitor şi traducător optzecist, spunea despre Marguerite Duras şi una dintre cărţile ei, *Durerea*, apărută la *Editura Trei*: „Veţi citi, în cartea de faţă, povestirea (autobiografică?) *Domnul X*, numit aici Pierre Rabier, şi veţi fi, probabil, atinşi de ambiguitatea şi de tensiunea situaţiei, de erotismul interzis şi de pulsiunea criminală născută în cadrul unei relaţii dintre o femeie şi agentul gestapovist care i-a arestat soţul, în care nu se ştie, până la urmă, cine ucide – fără a ucide – pe cine. Or, Marguerite Duras chiar se pare că a întreţinut o astfel de relaţie, iar aşa-numitul «Pierre Rabier» se chema, de fapt, Charles Delval. Iar ceea ce, literar, este, aici, filigranat-insuportabil, în viaţă se pare că a fost de-a dreptul încurcat – demn, însă, de altă specie de autori şi de altfel de «literatură», mai aproape de gustul «marelui public», în care nimic nu se reţine de la act, şi din care nici nu se reţine nimic...“

Fragmentele pe care vi le prezentăm beneficiază de traducerea lui Vasile Savin şi a Darcléei Tomescu-Berdon. Volumul este în curs de apariţie la *Editura Univers*. Deoarece cartea nu are capitole, am ales, deliberat, câteva fragmente. *(N. red.)*

Iar mai trece un timp până reîncep să vorbească. Ea se află în faţa lui. Faţa îi este descoperită, nu mai are mătasea neagră. El nu ridică ochii spre ea. Rămân aşa, nemişcaţi, timp îndelungat. Apoi ea îl părăseşte, iese din lumină, se duce lângă perete. O întreabă despre ce se întâmplă pe plajă, să-i explice, fiindcă nu ştie nimic, pentru că locuieşte de puţin timp în oraş. Ea îi spune că e vorba de oameni care se ascund pentru a se regula şi a-şi satisface poftele fără măcar să se cunoască sau iubi, aproape fără să se vadă. Vin din oraş şi din mai multe staţiuni balneare. O întreabă dacă sunt şi femei. Ea zice da, chiar şi copii, şi câini, şi nebuni. El zice: Soarele se-mpreunează cu marea.

O pată de soare a apărut în partea de jos a peretelui din cameră, vine de sub uşa de la intrare, o pată mare cam cât o palmă, tremurând pe piatra zidului. Durează câteva secunde. Dispare brusc, parcă smulsă de pe perete de propria-i viteză, cea a luminii. El zice: A fost soarele, a venit şi a plecat ca la puşcărie.

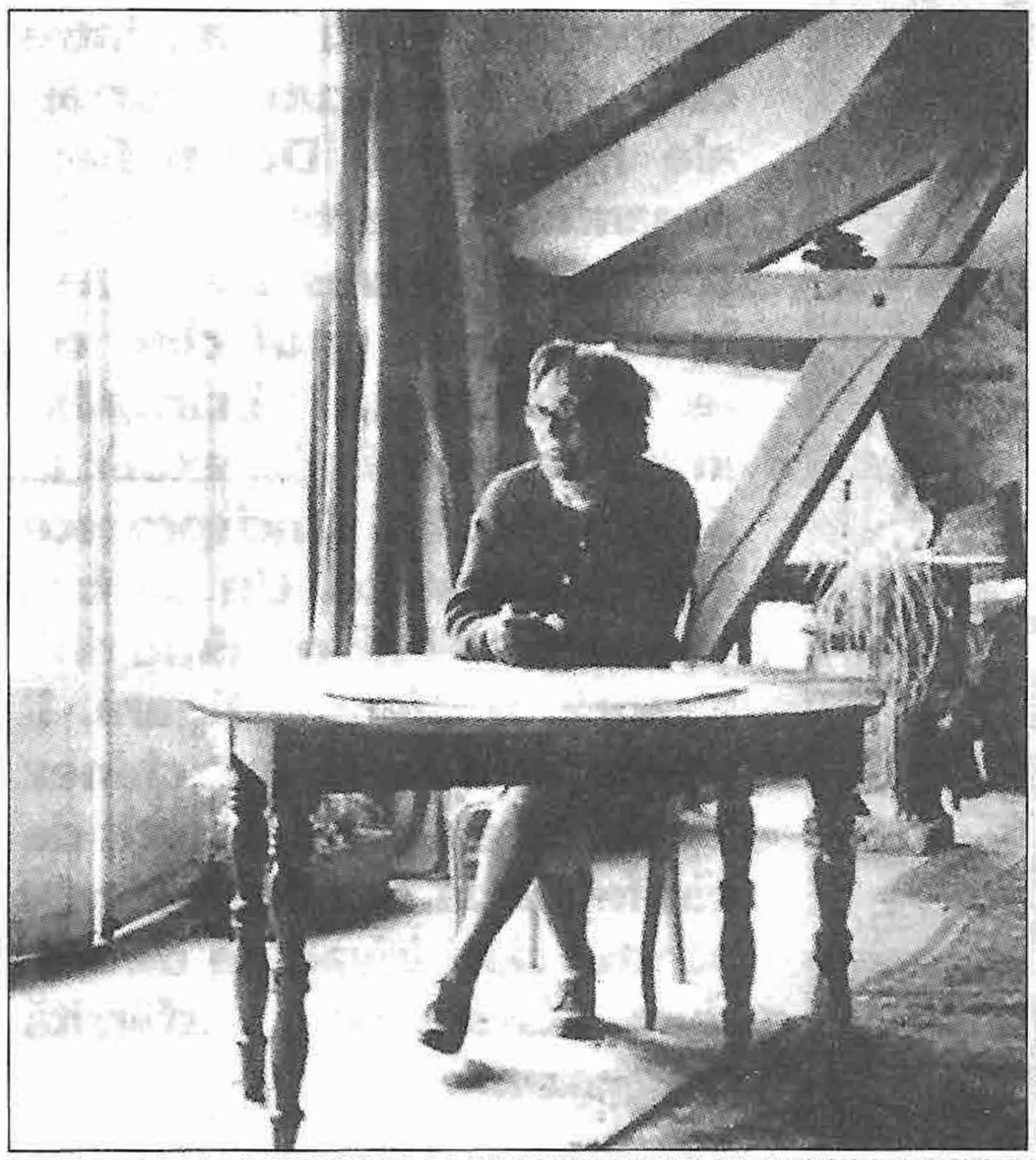

Îşi pune din nou bucata de mătase neagră pe faţă. El nu mai vede nimic, nici din figură şi nici din privire. Ea plânge cu icnete uşoare. Spune: Nu-i nimic, de emoţie. Mai întâi el se îndoieşte de cuvânt, întreabă: Emoţie? Apoi îl spune pentru a-l pronunţa cu propriile-i buze, fără vreo interogaţie, fără obiect: Emoţie.

Pe ea somnul trebuie să o fi ajuns mult mai târziu. Soarele era sus pe cer şi tot nu dormea. El adormise la rândul său, şi atât de adânc încât nu a auzit-o ieşind din cameră. Când s-a trezit nu mai era acolo. Stă lângă ea, fără a-i atinge trupul. Ea adoarme în lumină. Culcată. El priveşte forţa acelor încheieturi subţiri din trupul delicat. Îl lasă singur. Nu face nici un zgomot. Este gata ca la orice clipă din noapte să rămână în cameră, dar şi să plece, alungată.

O trezeşte. Îi cere să se îmbrace şi să meargă în partea luminoasă ca să o privească. Ea se supune. Merge să se îmbrace în fundul camerei, în umbra zidului dinspre mare. Apoi revine în zona de lumină. Stă în faţa lui ca să o privească. E tânără. Poartă tenişi albi. În jurul taliei, legată neglijent, are o eşarfă neagră. În părul negru, o bentiţă de un albastru închis, acelaşi albastru incredibil al ochilor. Poartă un şort alb.

Stă în faţa lui, gata să-l ucidă fiindcă o trezeşte în felul acesta şi tot atât de pregătită să stea în picioare în faţa lui întreaga noapte. El nu ştie de unde le vine această capacitate de a răbda tot ce li se întâmplă ca fiind o poruncă divină. O întreabă dacă întotdeauna e îmbrăcată ca acum. Ea îi spune că de când îl cunoaşte, da.

– Mi s-a părut că-ţi place, aşa că am pus aceleaşi culori.

O priveşte îndelung. Ea spune: Nu, n-a văzut-o niciodată înainte de seara aceea, atunci în cafeneaua de la malul mării. Regretă. Se dezbracă. Se întinde la locul ei din partea luminată. Are o privire cruntă care plânge fără să ştie, aşa, ca a lui. Părerea lui este că se aseamănă. I-o spune. Şi ei i se pare că au aceeaşi talie, ochii la fel, de culoare albastră şi părul negru. Îşi zâmbesc. Ea

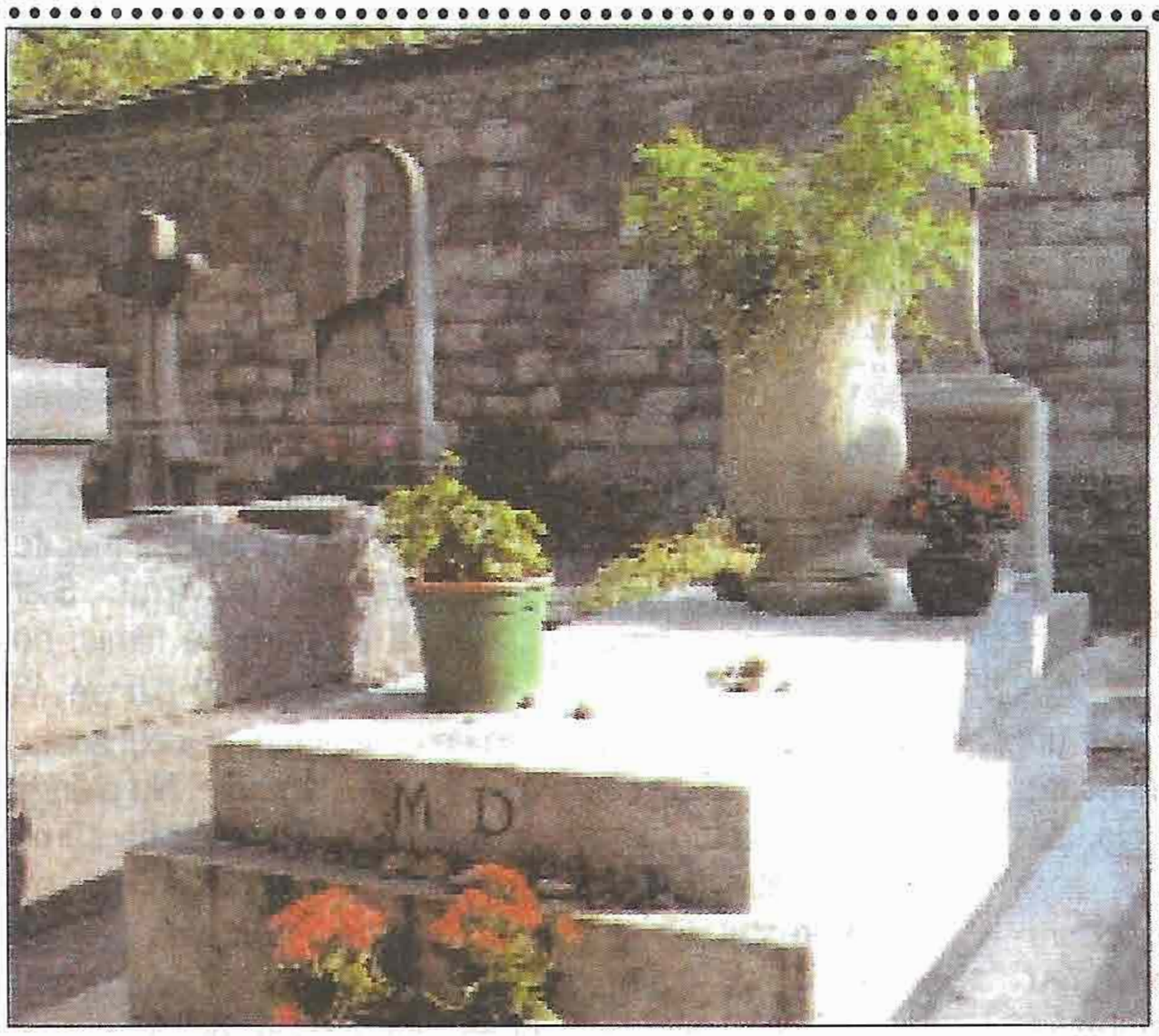

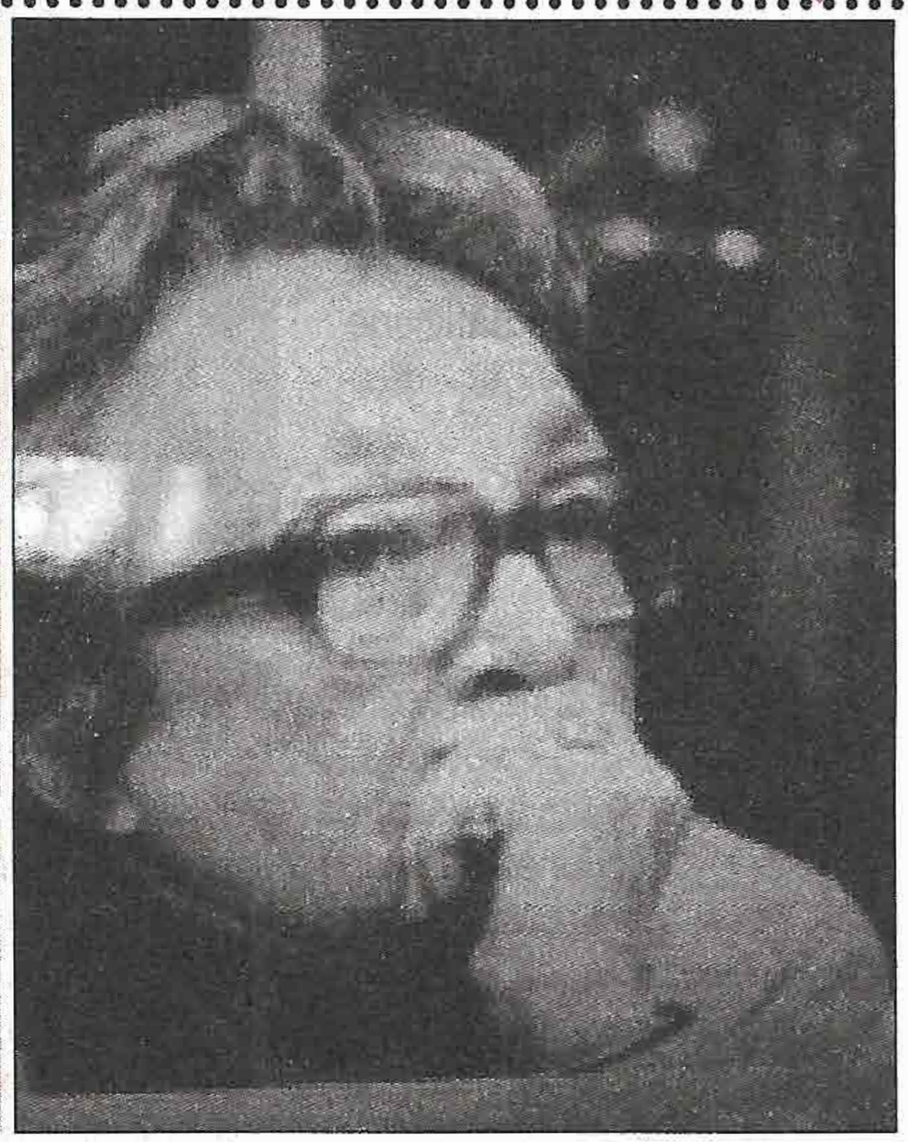

spune: Iar în privire, tristeţea unui peisaj nocturn.

Uneori el este cel care se îmbracă în toiul nopţii. Îşi fardează ochii, dansează. De fiecare dată crede că n-a trezit-o. Câteodată îşi pune bentiţa albastră sau eşarfa neagră.

Într-o noapte. Ea îl întreabă dacă i-ar putea-o face cu mâna, fără ca totuşi să se apropie de ea, chiar fără să o privească.

El spune că nu poate. Nu poate face ceva de genul acesta cu o femeie. Nu reuşeşte să spună ce efect are asupra lui această cerinţă a ei. Dacă ar accepta, ar risca să nu mai vrea să o vadă vreodată, şi poate chiar să-i facă vreun rău. Ar trebui să părăsească încăperea, s-o uite. Ea spune că tocmai asta e, că nu poate să-l uite. Că din moment ce nu se petrece nimic între ei, memoria rămâne infernală în privinţa celor ce nu se întâmplă. Ea o face cu mâna în faţa lui care o priveşte. În timpul juisării ai zice că cheamă pe cineva, e un cuvânt, spus încet, ca un sunet înfundat, ceva de foarte departe. Un fel de nume, fără nici un sens. El nu recunoaşte nimic. O crede purtătoare a unei clandestinităţi naturale, fără memorie, făcută din inocenţă, din disponibilitate fără repere.

El zice:

– Aş dori să mă scuzi, nu pot fi altfel, e ca şi cum dorinţa s-ar risipi când mă apropii de tine.

Ea spune că şi ea este la fel în ultimele zile.

El spune că puţin mai devreme a zis un cuvânt, ceva ce ar semăna cu un cuvânt străin. Ea spune că chema pe cineva în sfârşeala care o cuprindea la capătul juisării. El îi zâmbeşte şi-i spune:

– Nu-ţi pot cere să-mi spui totul despre tine. Chiar plătindu-te.

Ea are acea culoare a ochilor şi a părului amanţilor pe care îi doreşte: acel albastru al ochilor când părul este de un asemenea negru. Şi acea piele albă pe care soarele nu o atinge. Uneori mai sunt şi nişte pistrui, dar de o culoare deschisă, decoloraţi de lumină. Mai are şi acel somn adânc care îl eliberează de prezenţa sa.

Forma chipului este foarte frumoasă, desenată sub mătasea neagră.

Ea se mişcă. Ieşită din cearceafuri, îşi întinde oasele, stă un timp aşa, încordată, iar când revine păstrează noua formă, topită de acea uşurinţă care vine uneori dintr-o nesfârşită oboseală. Se duce la ea. O întreabă în urma cărui fapt se odihneşte, de unde oboseala aceasta. Fără să răspundă, chiar fără să-l privească, ea îşi ridică mâna şi-i mângâie faţa aplecată deasupra ei, buzele, marginea buzelor, acolo unde ar vrea să-l sărute; faţa rezistă, ea continuă să mângâie, dinţii se strâng, faţa se retrage. Mâna îi cade. El întreabă dacă cererea lui, de a fi lângă el în fiecare noapte, e cea care o face să doarmă. Ea ezită şi spune că probabil, da, că aşa trebuie să fi înţeles ea lucrul, adică el o dorea lângă el dar mereu dormind şi cu figura anulată de mătasea neagră ca de un alt sentiment. Ea se află în umbră, separată de lumină. Lustra acoperită cu ceva negru luminează doar locul unde stau trupurile. Umbra lustrei face umbrele diferite. Albastrul ochilor şi albul cearceafurilor, albastrul bentiţei şi paloarea pielii s-au acoperit de penumbra camerei, cea a verdelui de la plantele de pe fundul mărilor. Ea este acolo, printre culori, iar umbra, mereu tristă din cauza unei boli de care ea nu are habar. Născută aşa. Cu acest albastru în privire. Această frumuseţe. Ea spune că îi convine să trăiască ceea ce trăieşte în aceste clipe cu el. Se întreabă ce altceva ar fi făcut dacă nu s-ar fi întâlnit în acea cafenea. Adevărata ei vară s-a petrecut aici. Tot aici a avut loc şi acea experienţă, experienţa detestării sexului propriu şi a corpului, a vieţii. El o ascultă neîncrezător. Ea îi zâmbeşte şi-l întreabă dacă vrea să continue să vorbească. El spune că ea nu are ce-i transmite, că tot ce poate spune ea sunt idei comune, de-a gata. Ea zice:

– Nu-ţi vorbesc de tine, ci de mine. Complicaţia vine de aici, de la mine. Faptul că mă deteşti, nu mă priveşte. Vine de la Dumnezeu, trebuie acceptat ca atare, aşa cum respecţi natura, marea. Nu-i nevoie să-l traduci într-un limbaj personal.

Ea priveşte mânia reţinută pe buzele strânse, în

ochi. Râde. Tace. Uneori în cameră se instalează frica, dar în noaptea asta parcă e ceva mai mult, nu e teama de a muri, ci aceea de a i se face un rău, de către o sălbăticiune care ar zgâria-o, ar desfigura-o.

...

Sub lumina galbenă, faţa dezgolită.

Ea vorbeşte de lucrul acela interior. Înlăuntrul acestuia e cald ca sângele.

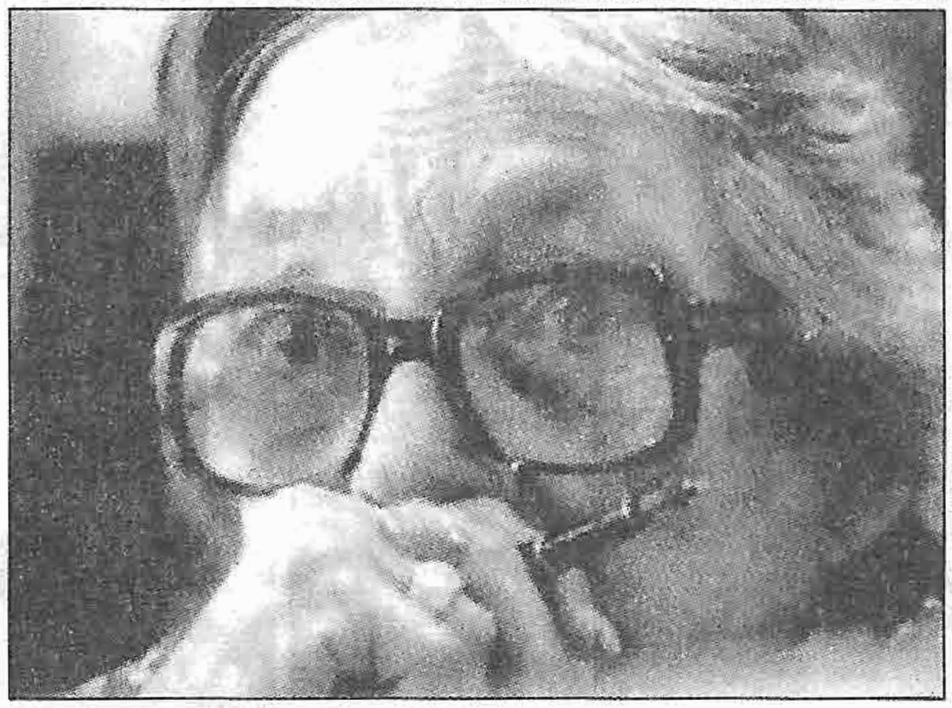

Probabil că ar fi ceva posibil de făcut ca şi cum ar fi un loc diferit, o ficţiune, să aluneci înăuntru, o alunecare lentă până atingi căldura sângelui, să rămâi acolo, să aştepţi, doar atât, să aştepţi, să vezi cum vine.

Ea repetă: Să vii ca să vezi. Acum ori altădată, oricum e ceva ce nu se poate evita. Parcă ar plânge. Suportă greu s-o audă plângând, o lasă. Ea îşi pune din nou mătasea neagră pe faţă. Tace. Tocmai când nu-i mai cere nimic, exact atunci el se apleacă spre sexul expus. Ea îşi desface picioarele pentru ca el să se aşeze în golul dintre. El se află în golul dintre picioarele depărtate. Îşi pune fruntea deasupra întredeschiderii care închide acel lucru interior. Se sprijină de monument, aproape de umiditatea lui, aproape de buze, în răsuflarea lui. Într-o ascultare docilă, de-ţi vine să plângi, stă astfel timp îndelungat, cu ochii închişi, pe partea netedă a abominabilului sex. Abia atunci ea îi spune că el este adevăratul ei amant, din cauza faptului că i-a spus că nu voia niciodată nimic, că gura îi este atât de aproape, că nu mai rezistă, că trebuie să o facă, să o iubească cu gura, să o iubească aşa cum iubeşte ea, căci iubeşte pe cel care o face să juiseze. Strigă că îl iubeşte, să înceapă, că pentru ea, el este o persoană oarecare, ca şi ea pentru el. Ea încă mai strigă, după ce el şi-a retras faţa. A tăcut. El se refugiază lângă perete, aproape de uşă. Zice:

– Trebuie să mă laşi, totul este inutil, n-am să pot niciodată.

Ea se culcă cu faţa în jos. Ţipă de mânie, se abţine să lovească, apoi nu mai strigă, plânge. Adoarme. El vine lângă ea. O trezeşte, îi cere să spună ce crede. Ea crede că e deja prea târziu ca să se despartă.

Se întoarce pe o parte. El se duce din nou la perete. Ea spune:

– Probabil că dragostea se poate trăi şi aşa, în modul acesta îngrozitor.

Ea doarme acoperită de mătasea neagră până în plină zi. A doua zi, ea se duce lângă perete. Doarme toată noaptea. N-o trezeşte. Nu-i vorbeşte. Ea pleacă în zorii zilei. Cearceafurile sunt strânse. Lumina e aprinsă. El doarme, nu o aude plecând. El rămâne în cameră, cuprins brusc de teama că a fost părăsit. Furtună. Stă, nu stinge lustra, rămâne în lumină. Seara, ea nu-i acolo. A trecut ora când trebuia să sosească. Nu doarme. Crede că o aşteaptă ca s-o ucidă, să o ucidă cu mâinile sale. Ea soseşte noaptea târziu, aproape în zori. Spune că a întârziat din cauza furtunii. Merge la peretele dinspre mare, în acelaşi loc. Fără îndoială, crede că el nu doarme. Îşi aruncă hainele pe jos, cum face de obicei, mereu cuprinsă de aceeaşi grabă de a dormi. Se acoperă cu cearceafurile, se întoarce cu faţa la perete. Adoarme imediat. Doarme. Abia după ce a adormit îi vorbeşte. Îi spune că o va alunga înainte de termenul prevăzut. S-ar zice că ea nu aude nimic, nu mai aude nimic. El plânge. El nu plânge decât atunci când ea este acolo, în locul acela, numai al lui, şi pe care ea l-a luat în stăpânire. Nu plânge decât în cazul în care ea e acolo, iar el ar vrea ca să nu fie decât atunci când îi porunceşte. Brusc, lacrimile nu-şi mai au rostul, ca şi somnul. Plânsul lui este ca somnul ei. Uneori plânge şi ea, noaptea, neauzit. Când a adormit, ascunsă în cearceafuri, lui i-a venit desigur pofta de a se servi de această femeie, să cerceteze cavitatea caldă a sângelui, să se bucure de o altfel de juisare, nedemnă. Dar pentru aceasta, ea ar fi trebuit să fie moartă, iar el, el uitase să o ucidă. Îi spune că l-a minţit asupra motivelor întârzierii. Îi vine mereu pe buze acest cuvânt: a minţi. Dovada: ea doarme. El poate să tot vorbească, ea doarme. Minte ca toate femeile, şi doarme. Strigă: Mâine ea va părăsi camera pentru totdeauna. Vrea să fie liniştit. Are altceva de făcut decât poliţie în propria-i casă. Va încuia uşa şi ea nu va mai intra. Va stinge toate luminile, ca ea să creadă că nu-i nimeni acolo. Îi va spune: Nu mai e nevoie să vină, niciodată. El închide ochii. Încearcă să audă, să vadă: camera este în întuneric. Nici o lumină, pe sub uşă. Ea bate, el nu răspunde, atunci ea strigă să i se deschidă. Nu-i ştie numele, cere să i se deschidă uşa. Eu sunt, deschide. Şi-o poate imagina singură în oraş sau printre cei care se caută pe plajă. A mai făcut-o, şi-a imaginat-o. Spre exemplu, atunci când vine şi este întuneric. Dar nu şi-o poate imagina în faţa uşii închise. Şi-ar da seama rapid. Aşa este ea, înţelege imediat că uşa închisă e doar o prefăcătorie. Fără îndoială că va pricepe de îndată ce va vedea că nu mai este lumină. Se înşală. O ia de la început: nu, nu va striga; va pleca fără să bată la uşă şi nu va mai reveni. Gestul de a ucide, de a părăsi pentru totdeauna, de a pleca pentru totdeauna, dacă va trebui să se producă, ea va fi aceea care-l va face. Uitându-se la ea cum doarme înţelege imediat: este o persoană care nu revine pentru că face parte dintre cei ce cred ceea ce li se spune. Aşa cum doarme, aşa crede.

El doarme până târziu. Când se trezeşte, este demult dimineaţă. E soare puternic. Se vede prin interstiţiile de la uşă, pe unde se filtrează spuma lui, cu o strălucire de oţel.

Ea nu se mai află în cameră.

...

traducere

Vasile Savin, Darclée Tomescu-Berdon

Misionarul

de **Nichita Danilov**

Toată noaptea suflase un vânt aspru, şuierând printre liniile de calea ferată, zguduind geamurile şi uşile. În balcon, rufele întinse pe sârmă fuseseră smulse de rafale şi aruncate în stradă. Am ieşit, spre dimineaţă, şi am început să alerg după ele, culegându-le de pe mijlocul bulevardului. Nu se vede nici ţipenie de om. Doar tramvaiele şi microbuzele aşteptau goale la capătul traseului să-şi facă apariţia, ieşind de pe scările blocurilor scufundate în întuneric, primii călători. Şoferii dormitau la volan, iar cei doi vatmani coborâseră şi ei din vagoane, refugindu-se la *Non-stop*-ul de după colţ, unde acum, probabil, îşi savurau, stând de vorbă cu vânzătoarele, cafele fierbinţi scurse din automat. Era sâmbătă şi oamenii îşi odihneau oasele şi creierii după zile întregi de alergătură. Doar vântul, de septembrie, neobişnuit de rece, îşi făcea de cap pe străzi. Cu hainele fâlfâind pe mine, gata-gata să fiu smuls de pe trotuar, încercam să recuperez ultimele cearşafuri, pijamaua şi cămăşile pe care vântul mi le smulsese în furia lui şi le împrăştiase pe marele bulevard. Era ca după un naufragiu. O mulţime de ziare, de afişe, şi tot felul de ambalaje se roteau pe trotuar, rostogolindu-se în stradă. Trezită din somn din cauza zgomotelor pe care le producea vijelia şi negăsindu-mă în pat, soţia ieşi în balcon, să vadă dacă rufele sunt la locul lor, dar nu văzu nici urmă de ele. Şi atunci aruncă o privire în jos. O mogâldeaţă albă, răsucită de vânt, mergea aplecată, când oprindu-se în loc, când alergând, căutând să oprească învălmăşeala de gunoaie şi lucruri pe care rafalele vântului le răsuceau într-o furie sălbatică pe trotuar. Simţind privirea aţintită asupra mea, ridicai ochii din pământ şi privii în direcţia balconului. Soţia mă recunoscuse: îmi făcea semne disperate cu mâna să las totul baltă şi să urc în casă. Recuperasem totuşi pijamaua, un cearşaf, celălalt rămăsese agăţat de arţarul din faţa staţiei Peco: se făcuse ferfeniţă. Prin vânt, răzbătu un strigăt: „N-are nici un rost să te opui mâniei Domnului. Ce-a fost luat să fie luat... Aruncă tot ce-ai găsit şi vino sus“. Am urcat, dar nu m-am îndurat să arunc lenjeria pe care o recuperasem. „Aruncă pijamaua şi cearşafurile şi tot ce mai ai la gunoi, spuse soţia cu un glas în care se simţeau îngrijorarea şi teama de necunoscut. Lucrurile astea ne vor aduce ghinion“, mai adăugă ea. „Şi dacă le pierdeam nu ne aduceau?“ Soţia nu răspunse, ci luându-mi cearşaful

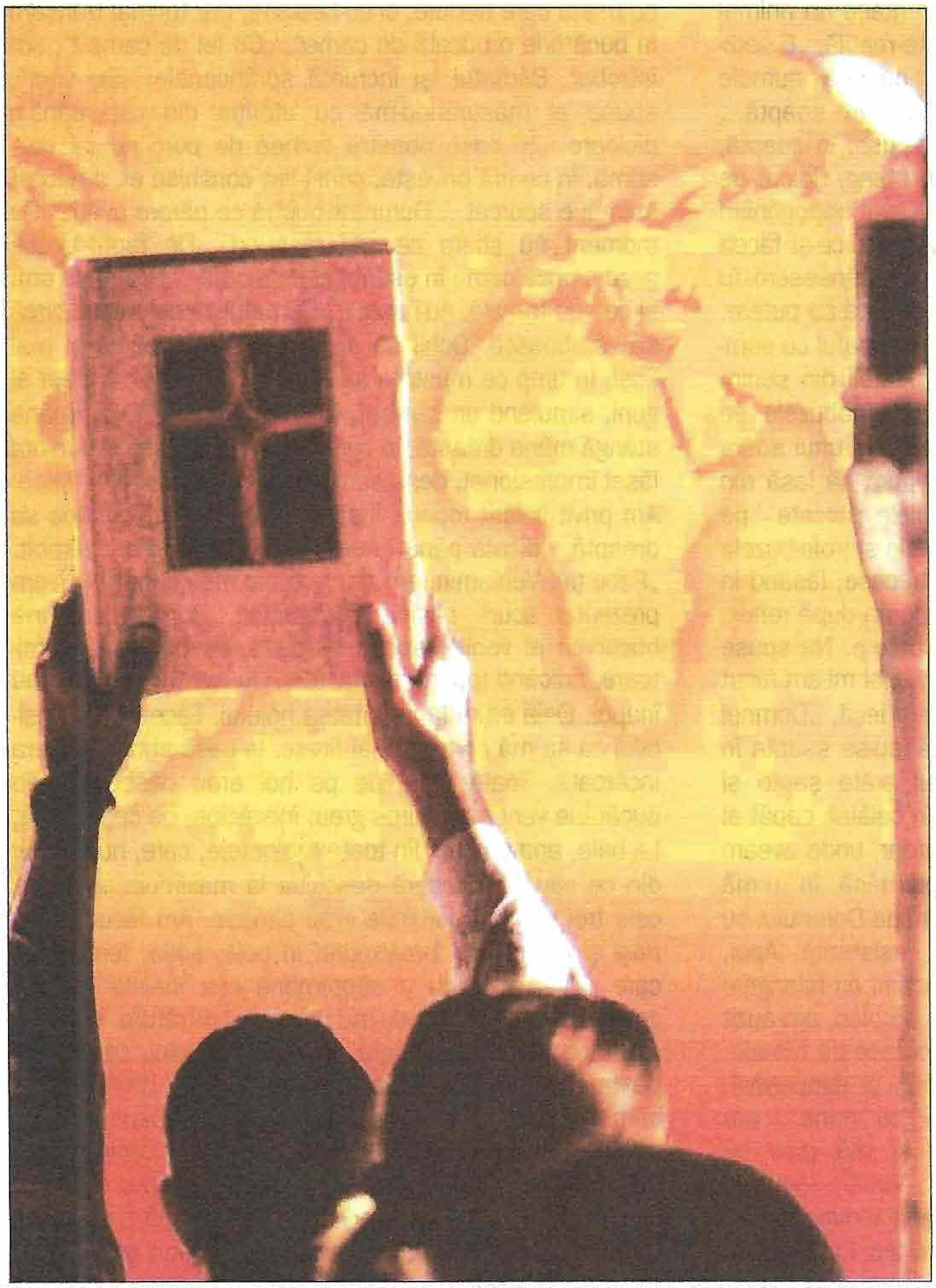

din braţe, îl desfăşură pe hol. Rămasem înmărmurit, în mijlocul lui se vedea un desen, reprezentând un animal ciudat, pe jumătate pasăre, pe jumătate reptilă. „E semnul...“ N-a mai continuat. În casa noastră numele Necuratului nu se rostea, nici măcar în şoaptă... „Strânge totul şi aruncă la gunoi...“, spuse, în şoaptă, soţia. Şi părul ei arămiu flutură ca un steag, ridicat de curentul stârnit de deschiderea uşii. Am ieşit bodogănind în sine, căzut pradă unei spaime nedefinite, ce-şi făcea loc în conştiinţa mea. În curând tot ce strânsesem fu aruncat la tomberon. Vântul continua să bată cu putere. Apoi, în timp ce îngrămădeam cu băţul cearşaful cu semnele Gheenei în tomberon, furtuna se potoli din senin. Cerul se înseninã şi el, tramvaiele şi autobuzele se mişcară din loc şi odată cu primele raze ale unui soare crud, parcă primăvăratic, oamenii începură să iasă din blocuri, îndreptându-se spre automobilele parcate pe marginea bulevardului sau spre tramvaiele şi troleibuzele ce staţionau la capătul liniei. Furtuna trecuse, lăsând în urma sa un val întreg de gunoaie, ca marea după reflux. Am revenit în casă. Soţia mă privi în tăcere. Nu spuse nimic. M-am spălat pe mâini şi pe faţă, apoi mi-am făcut rugăciunea şi, sărutându-o pe frunte, am ieşit. „Domnul să-ţi lumineze calea“, i-am auzit stingându-se şoapta în urma-mi. M-am uitat la ceas. Ceasul arăta şapte şi douăzeci. La ora opt trebuia să ajung în celălalt capăt al oraşului, într-un cartier sărăcăcios, murdar, unde aveam de îndeplinit o misiune. Cu o săptămână în urmă bătusem la uşa familiei S. Aduceam lumina Domnului cu mine. Apăsasem butonul soneriei cu insistenţă. Apoi, văzând că nu răspunde nimeni, am ciocănit cu falangele degetelor în uşă. Când tocmai dădeam să plec, am auzit pe coridor nişte paşi şi apoi am auzit o voce de femeie. „Pe cine căutaţi?“ Vocea nu era aspră, ci dimpotrivă, îmbietoare. „Aduc lumina Domnului cu mine“, am răspuns. Femeia întredeschise uşa şi mă privi cu bunăvoinţă. „Soţul meu nu-i acasă. Veniţi sâmbăta viitoare“. „La ce oră?“, am întrebat. „Veniţi dimineaţă. Pe la opt“, adăugă femeia. I-am întins cartea lui Ellen G. White, *Marea Luptă*, iar femeia a primit-o măsurându-mă cu atenţie din ochi. „Citiţi-o când aveţi timp“. „Bine, răspunse femeia. Voi citi. Veniţi sâmbătă“. Nu era nici tânără, nici bătrână. Se apropia de patruzeci.

La ora opt, eram din nou la uşa ei. Sunai de trei ori. Dinăuntru se auzi o voce, aspră, bărbătească: „Poftiţi, poftiţi, vă rog...“ Bărbatul deschise şi cu gesturi largi mă pofti înăuntru. „Intraţi, intraţi domnule misionar, spuse. Şi scuzaţi, vă rog, ţinuta“. L-am privit în treacăt. Bărbatul era uscăţiv, înalt şi mustăcios. Ochii săi negri, imobili, imprimau feţei sale ascuţite trăsături energice. Dure. „Dar să mă prezint, spuse, întinzându-mi nu mâna dreaptă, ci stânga. Veniamin, Mă cheamă Veniamin şi sunt lăcătuş mecanic. Scuzaţi-mă, vă rog, că nu dau noroc cu dumneavoastră cu mâna care trebuie, ci cu cealaltă, dar tocmai tranşam la bucătărie o bucată de carne“. „Ce fel de carne?“, am întrebat. Bărbatul îşi încruntă sprâncenele: „De viţel“, spuse el măsurându-mă cu atenţie din cap până-n picioare. „În casa noastră carnea de porc nu se consumă. În ce mă priveşte, consider, conchise el, că acest animal e spurcat... Dumneavoastră ce părere aveţi?“ Pe moment nu ştiam ce să-i răspund. „De fapt, spuse gazda, orice carne în esenţa ei e stricată... Şi cea de om, şi cea de femeie, nu-i aşa...“ Bărbatul zâmbi sau încercă să zâmbească. Ochii săi ficşi deveniseră parcă şi mai ficşi. În timp ce mustaţa sa se ridicase în colţul drept al gurii, simulând un zâmbet, Veniamin îmi arătă cu mâna stângă mâna dreaptă, în care ţinea o toporişcă. Nu m-am lăsat impresionat, deşi teama pusese stăpânire pe mine. Am privit liniştit toporul însângerat încleştat în mâna sa dreaptă, ridicată până în dreptul pieptului şi am zâmbit. „Pace ţie, Veniamin, am zis. Numele meu e Iosaf“, m-am prezentat scurt, păşind în vestibul. „Bună, Iosaf, mă bucur că ai venit“, spuse bărbatul, cu o voce zeflemitoare, ridicând toporul şi mai sus. Nu aveam cum să dau înapoi. Deja eram la jumătatea holului. Făceam tot posibilul ca să mă port cât mai firesc. În casă atmosfera era încărcată. Toate uşile de pe hol erau deschise. Din bucătărie venea un miros greu, înecăcios, de carne arsă. La baie, apa curgea din toate robinetele, care, nu se ştie din ce cauză, fuseseră deschise la maximum. În toate cele trei camere, luminile erau aprinse. Am făcut câţiva paşi şi am rămas înmărmurit. În baie, soţia, femeia pe care o văzusem cu o săptămână mai înainte, stătea goală în cadă, privindu-mă prin deschizătura uşii. Îşi pieptăna părul lung, negru, ca pana corbului, ce-i cădea peste piept în şuviţe, acoperindu-i sânii. „Poftiţi, zise bărbatul, iată şi carnea care ar trebui însufleţită de cuvântul lui Dumnezeu...“ „Nu pentru ea am venit, ci pentru tine“, i-am zis lui Veniamin. „Pentru mine, dar cine te-a chemat în casa mea?“ „Nu m-aţi poftit dumneavoastră să intru?“ „Dumneavoastră aţi venit şi când nu

v-am chemat eu", zise Veniamin, politicos, dar tot mai ameninţător. „Aţi venit săptămâna trecută, când aţi vorbit cu ea", şi Veniamin arătă spre femeia ce se spăla în baie. „Ea m-a chemat", am zis. „Vedeţi, zise Veniamin, nu trebuia s-o ascultaţi, prin ea a vorbit diavolul. Dacă n-aş fi fost acum acasă, în faţa cui aţi fi propovăduit?" „Tocmai de aceea am venit, am zis, ca s-o feresc de ispită". „Se cuvine oare, zise Veniamin, să propovăduieşti cuvântul Domnului în faţa unui trup despuiat, care freamătă de dorinţă?" „Cuvântul Domnului, am zis, binecuvântează orice trup, îmbrăcat şi dezbrăcat, şi-l îndeamnă spre căinţă". „Văd că eşti tare meşter la vorbă, suceşti şi răsuceşti cuvintele după plac, de parcă n-ai fi inspirat de Dumnezeu, ci de Satana. Nu cumva eşti martorul lui?" Mâna dreaptă a bărbatului stătea ridicată deasupra capului meu, iar cealaltă mână mă apucă de piept şi mă trase spre el. „Nu ţi-e teamă c-am să te omor?", răcni el. „Poţi să mă omori, am răspuns, căutând să adopt un ton cât mai liniştit. Am venit aici ca să mor pentru credinţă". „Să mori pentru credinţă?", spuse bărbatul dând înapoi. „Exact", am răspuns. „Ca vechii creştini". „Dumnezeule, făcu Veniamin, aruncând toporul pe pardosea. Ca vechii creştini? Acum cred", zise el, îngenunchind în faţa mea şi sărutându-mi teatral mâna. „Te lepezi de Satana?", l-am întrebat. „Mă lepăd, mă lepăd, spuse repede Veniamin, pe un ton ce se vroia glumeţ". „Te lepezi şi te converteşti?", l-am întrebat... „Mă convertesc, zise repede Veniamin, dar cu o condiţie..." „Care?" „Să te împărtăşeşti din acest trup, zise el, adăugând zeflemitor, din care s-au împărtăşit în lipsa mea şi alţii..." Am privit involuntar în direcţia băii.

Femeia stătea ridicată în picioare, tremurând ca varga. „Freamătă de dorinţa de-a se lepăda de Satana, zise bărbatul. Dacă tu eşti curat şi aduci cântul Domnului, atunci sădeşte acest cuvânt în carnea sa păcătoasă şi scap-o de păcate..." „Aruncă în întuneric sămânţa de lumină, adăugă schimonosindu-şi faţa Veniamin, şi atunci am să-ţi fiu recunoscător în vecii vecilor..." „Amin", am zis eu, ridicând mâna şi făcând semnul crucii, mai întâi spre el, apoi spre ea. Şi atunci se auzi un vuiet. Şi vântul care se liniştise se porni să bată cu furie. Geamurile începură să zdrăngănească. Uşile se zgâlţâiră din ţâţâni. O furie oarbă cuprinse toată casa. Hainele începură să iasă din dulapuri, zburând val-vârtej pe hol. La bucătărie, toată vesela se făcu ţăndări. Părul femeii stătea ridicat spre tavan. Din negru se făcuse alb ca laptele. Toporul lepădat pe pardosea se afla din nou în mâna bărbatului, care mă privea ameninţător. Deodată, uşa de la intrare se deschise brusc. Şi odată cu ea toate geamurile. Hainele care pluteau pe hol fură absorbite de curent, dispărând în hăul ameninţător de afară. Păturile şi cearşafurile fură smulse şi ele de pe paturi, zburau răsucindu-se ca nişte fantome pe coridor, în căutarea unor trupuri pe care le adăpostiseră nu de mult. Pe unul din ele am văzut imprimat semnul Gheenei. Am vrut să-l prind şi să-l arunc pe geam, dar cearşaful se desprinse din mâinile mele şi zbură spre trupul gol al femeii, care cu părul vâlvoi şi mâinile ridicate în sus, îngenunchease pe hol. Cearşaful se răsuci ca un şarpe în jurul trupului ei gol, sugrumând-o.

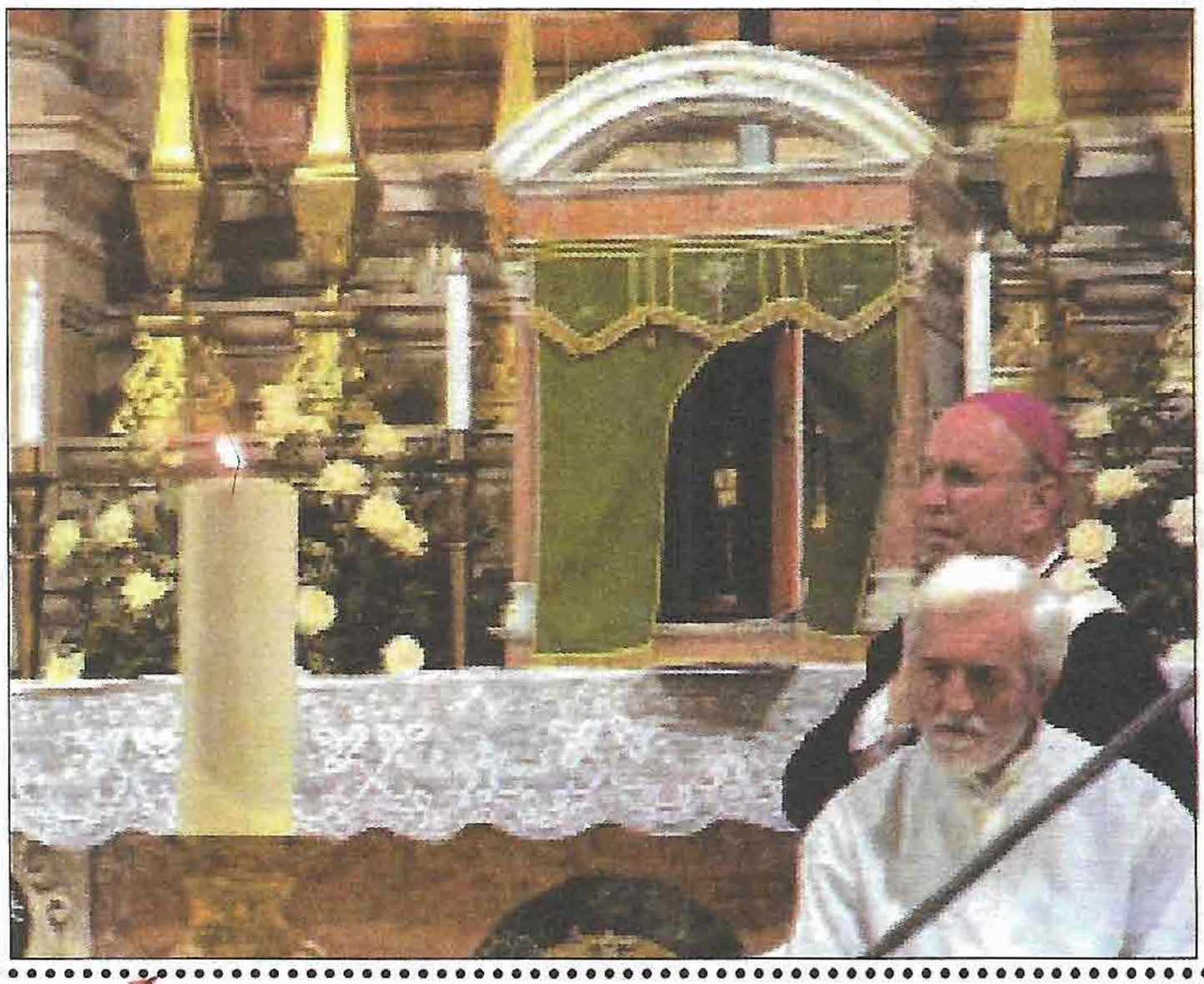

Discipolul lui Corneliu Baba

Romeo Niram s-a născut în Bucureşti în 1974. Prima întâlnire cu lumea picturii a avut-o în clasa a 8-a când maestrul Corneliu Baba a ajuns, în căutare de talente, la ora sa de desen. A început să frecventeze atelierul maestrului, furişându-se după programul şcolar, în podul plin de pânze şi vopsele, spre îngrijorarea părinţilor săi. Îşi aduce aminte bine de „miracolul" la care a asistat odată cu primul drum la atelier. Pe o pânză murdară, într-o atmosferă apăsătoare pentru un copil de 14 ani, maestrul aşeza cu pensula pete de culoare: maro, gri, negru. Încetul cu încetul, din aceste culori şi pete care păreau să nu aibă nici un rost şi nici o frumuseţe, a început să se nască un chip. Naşterea frumosului din nimic, actul creaţiei experimentat pe viu, sub mâna pictorului l-a fascinat atunci şi continuă să îl fascineze şi în prezent.

A continuat ucenicia cu maestrul C. Baba în anii de liceu şi până la moartea acestuia, timp în care devenise deja student la secţia de Pictură a Academiei de Arte Frumoase din Bucureşti. În 1997 îşi începe aventura prin lume, întâi se mută în Istanbul, Ankara, apoi în Germania, Spania iar din 2001 se stabileşte în Lisabona, Portugalia. În 2004 reuşeşte să pună pe picioare un proiect ambiţios, la care visa de mai mulţi ani: un ziar de cultură românească, în afara teritoriului ţării. Astfel se naşte *Diaspora Română şi Moldavă,* un ziar de cultură bilingv destinat atât românilor cât şi portughezilor. Lansarea are loc la Institutul Camões, primul număr fiind dedicat lui M. Eminescu, următorul lui N. Iorga, conţinând printre altele *Luceafărul* tradus în portugheză, eseuri de Andrei Pleşu, Teodor Baconsky, Simion-Doru Cristea, traduceri din Mircea Eliade, Părintele Stăniloae, N. Steinhardt, articole legate de marii oameni de cultură români. În paralel cu activitatea periodistică va continua să picteze şi să expună în galerii de artă din Lisabona şi să realizeze lucrări de artă murală în reşedinţe particulare. Următoarea sa expoziţie, *HUMANITAS,* este o retrospectivă a ultimilor ani de pictură, în care predominantă este figura Omului, surprins în mai multe ipostaze: religioasă, literară, erotică. De aici titlul expozitiei – *Humanitas* – explicat şi de motto-ul: „Orice Om este întotdeauna infinit mai mult decât ceea ce ar fi dacă ar fi numai ce este" (M. Heidegger). Dar care este relaţia dintre Om şi Pictor? Şi cum vede Romeo Niram actul de creaţie? „Ca oameni alergăm mereu după un vis, un ideal, o ţintă... Pictorul, în intimitatea pânzelor minţii sale face acelaşi lucru: arta, ca şi viaţa, este o lungă suferinţă, o întrebare pe care ţi-o pui mereu ţie însuţi. Trebuie sute de flori ca să faci o picătură de parfum, dar mai sunt şi cei care preferă florile artificiale... Întindem braţele către o Ţintă supremă. Ea se trage înapoi în timp ce noi ne străduim să o atingem... şi dispărem fără să o fi cuprins în braţe... Şi oricât ar fi o viaţă de reuşită, ea tot se dovedeşte faliment dacă ne referim la Ţelul ce ni-l propusesem, către care s-au întins braţele noastre. Pictura e pentru mine un aspect extrem de intim. Nu-mi place să mă inspire imagini care dau buzna din afară şi urăsc să-mi fie arătate oriunde şi oricum pânzele. Multe dintre ele sunt momentele mele intime de iubire. Când pictez pentru bani trebuie să mă străduiesc să mă ignor, căci nu reuşesc să pictez niciodată ceva fără nici o legătură cu mine indiferent ce îmi cere clientul. În timp ce pictez îmi vin imagini ce mă obligă să le interpretez pe pânză. Nu de multe ori, făcând vreun portret cuiva a trebuit să-i execut un al doilea, ca să pot rămâne eu cu primul unde ascunsesem vreo obsesivă imagine ce nu mi-a dat pace. Pictura este jurnalul meu intim, este mărturia a ceea ce este extrem de important în mine. După ea ar trebui să mi se dea sentinţa la Judecata de Apoi. După ea să cobor în iad ori să mă apropii de Rai."

text **Lora Haranaciu**

... dar nu e râsul vostru

Într-o zi vine Bulă de la şcoală şi îi zice tatălui său:
– Tată, tată, am avut prima mea experienţă sexuală!
– Da? Atunci stai jos şi povesteşte-mi!
– Aaa, păi nu pot, tată, că mă doare fundul.

Culmea unui nasture: când ia *Viagra* – se face pionează.

– Care-i diferenţa între soţie şi amantă?
– De vreo 25 de kilograme!
– Dar între soţ şi amant?
– De 45 de minute!

Două şoricuţe vorbeau între ele:
– Auzi, dragă, am un nou prieten. Am chiar şi o poză cu el! Uite...
– Dar ăsta e un liliac!
– Da? Mie mi-a zis că e pilot?!

Un beţiv iese dintr-o cârciumă, vede o doamnă cu un cărucior şi o întreabă:
– Doamnă, io văd dublu?
Doamna răspunde:
– Nu, sunt gemeni.
Beţivul:
– (*Hâc!*) Toţi patru?

Discuţie între două femei:
– Ştii... o relaţie e ca o partidă de cărţi. Dacă nu ai partener bun, măcar o mână bună să ai.

Îţi place să fii mângâiat? Să fii atins? Să fii pipăit? Să fii încins? Îţi place să simţi respiraţia celuilalt lângă urechea ta? Sau poate pe gât ori pe faţă? Îţi place să încerci poziţii noi? Să începi rece şi să sfârşeşti fierbinte şi transpirat? **Regia Autonomă de Transport Bucureşti** – cu noi, fanteziile tale devin realitate. Încearcă-ne! 30 de zile alături de noi, la un preţ care sfidează concurenţa.

Ce scrie pe aeroportul canibalilor? „Bine aţi venit, mânca-v-aş!"

Un canibal se mută la oraş, iar după ceva timp vine maică-sa în vizită. Se aşază la masă, iar femeia zice:
– Ştii, nu prea îmi plac vecinii tăi...
– Atunci mănâncă doar legumele.

Un canibal călătorea cu avionul. Stewardesa îl întreabă:
– Ce aţi dori să serviţi de mâncare?
Canibalul răspunde:
– Îmi aduceţi, vă rog, lista pasagerilor?

Doi poliţişti se întâlnesc:
– Mă, se apropie Paştele, ţi-am cumpărat un ou *Kinder*.
Se întâlnesc şi a doua zi.
– Ce zici, ţi-a plăcut oul?
– Ciocolata era excelentă, dar capsula am înghiţit-o cam greu.

Doi poliţişti patrulau prin cartierul inginerului Ionescu. Domnul inginer iese cu gunoiul în miezul nopţii. Unul dintre poliţişti zice către celălalt:
– Ghiţă, uite un spion!
– Nu, bă, e unu' cu gunoiu'!
– Ba e spion! Mă duc să-i cer actele.
Se duce poliţistul la dl inginer:
– Actele dumneavoastră, vă rog!
– Care acte, domnule, am ieşit cu gunoiul!
– Eşti spion! Mergi la secţie!
– Domnule, mă numesc inginer Ionescu, locuiesc în blocul acesta, la apartamentul opt.
– Ghiţă, du-te la asociaţie şi verifică!
Se duce Ghiţă şi vine fuga înapoi:
– Nu locuieşte nici un inginer Ionescu la apartamentul opt.
Merg cu inginerul la secţie, dar dl Ionescu continuă să spună că stă la apartamentul opt. Îl mai trimite şeful pe Ghiţă încă o dată să mai verifice, acelaşi rezultat: nici un Ionescu la apartamentul opt. A doua zi, de dimineaţă, apare şi şeful poliţiei, vecin de scară cu inginerul Ionescu. Aude povestea şi-l eliberează pe om. Inginerul merge supărat direct la asociaţia de locatari. Administratorul nici nu-l lasă să deschidă gura:
– Domnu' Ionescu, aveţi probleme. V-a căutat poliţia de două ori, dar le-am spus că nu staţi aici!

John crede că este canibal şi familia l-a convins, în sfârşit, să meargă la un psihiatru renumit. Când se întoarce John acasă, după prima vizită la medic, soţia îl întreabă:
– Cum ţi s-a părut medicul?
– Delicios, răspunde John, lingându-şi buzele.

Basilica Sf. Ştefan – Perla Budapestei

Nu poţi merge la Budapesta şi să nu vizitezi basilica Sf. Ştefan. Nu poţi, pur şi simplu fiindcă domul, în stil neo-renascentist, alături de clădirea Parlamentului, domină Pesta şi e imposibil să nu îţi atragă atenţia prin masivitatea şi frumuseţea sa. „Binecuvântată fie memoria celor care au construit această biserică şi a acelora care au împodobit-o cu sculpturi şi fresce", declara în 1995, Canon Géza Szabó, unul dintre participanţii la cea de a 90-a aniversare dedicată basilicii Sf. Ştefan. Şi acelaşi lucru l-ar putea spune toţi turiştii care vizitează Capitala ungară.

De la *Keleti pályaudvar* (gara unde te lasă multe dintre trenurile sosite din România) spre centru poţi lua autobuzele 7, 73, 173 sau, mai simplu, un taxi. O călătorie cu autobuzul la Budapesta costă cam 189 de forinţi, aproximativ 0,72 euro. Dar îţi poţi achiziţiona, de la recepţia oricărui hotel sau de la birourile turistice, un *Budapesta Card care îţi asigură 48 de ore/72 de ore de* călătorii cu orice mijloace de transport în comun, plus unele reduceri la diverse obiective turistice pe care le vizitezi. Costă 5.200 de forinţi/6.500 de forinţi (20 de euro/25 de euro) şi e ideal când nu vrei să stai mult în Budapesta. Dacă nu vrei să treci podul Elizabeta şi să ajungi în Buda, la muntele Gellért (de fapt un deal de circa 300 m înălţime), te opreşti la intersecţia bd-ului. Rákóczy cu str. Károly. De aici e mai bine să o iei pe jos fiindcă deja te afli în plin centru şi sunt multe de vizitat. Cea mai mare biserică a oraşului, catedrala catolică Sf. Ştefan te aşteaptă pe bd. Bajcsy Zasilinszky. Exact în continuarea străzii Károly şi nu îţi ia mult de mers pe jos. În plus, ai ocazia să vezi şi Sinagoga, cea mai mare din Europa, construită între 1854 şi 1859 de către arhitectul vienez Ludwig Förster, cu un interior şi de dimensiunile unei biserici catolice, având două turnuri foarte asemănătoare unei biserici creştine. Dar nu la sinagogă am de gând să zăbovesc.

Odată ajunsă în piaţa bazilicii, nu poţi să nu te minunezi mai întâi de cât de impunătoare este catedrala Sf. Ştefan, mai ales aici, când sunt faţă în faţă cu ea. Turiştii vin grupuri, grupuri încontinuu la ea. Intrarea este liberă,

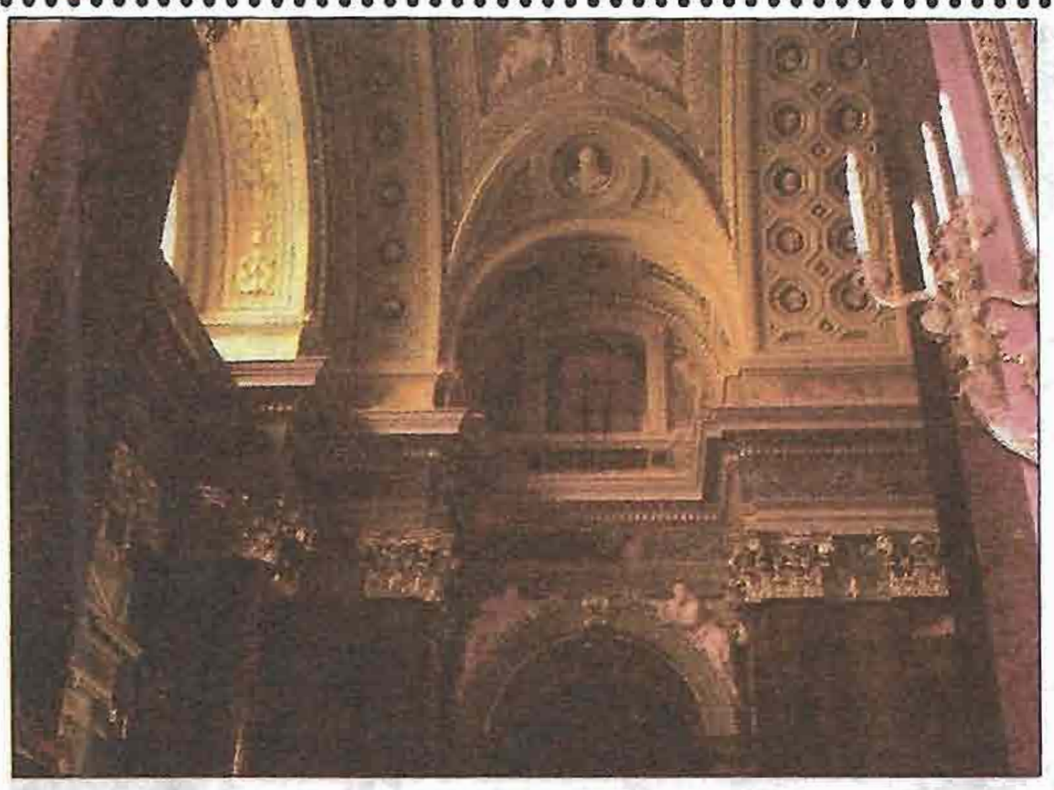

afară de vizitarea *Tezaurului*, unde trebuie să plăteşti 300 de forinţi sau 250 de forinţi (1,15 euro), dacă ai *Budapesta Card*. Cei mai mulţi turişti sunt asiatici, germani sau americani. În interior ai voie să faci fotografii, inclusiv la tezaur. Japonezii şi chinezii sunt însă cei care fac cele mai multe fotografii, dar şi cei mai disciplinaţi. Pentru a vedea panorama oraşului din turn plăteşti 500 de forinţi sau 400 de forinţi cu *Budapesta* Card (1,92 sau 1,53 euro). Pentru a avea şi un ghid, te mai costă 1.500 de forinţi (5,76 euro). Cu 1.990 de forinţi (7,65 euro) poţi, însă, să îţi cumperi un ghid tipărit al principalelor monumente budapestane, inclusiv despre basilica Sf. Ştefan, şi să rămâi cu nişte imagini de foarte bună calitate pe care să le duci celor de acasă. Ceea ce un ghid uman nu-ţi poate oferi! Ba mai mult, am observat că, din

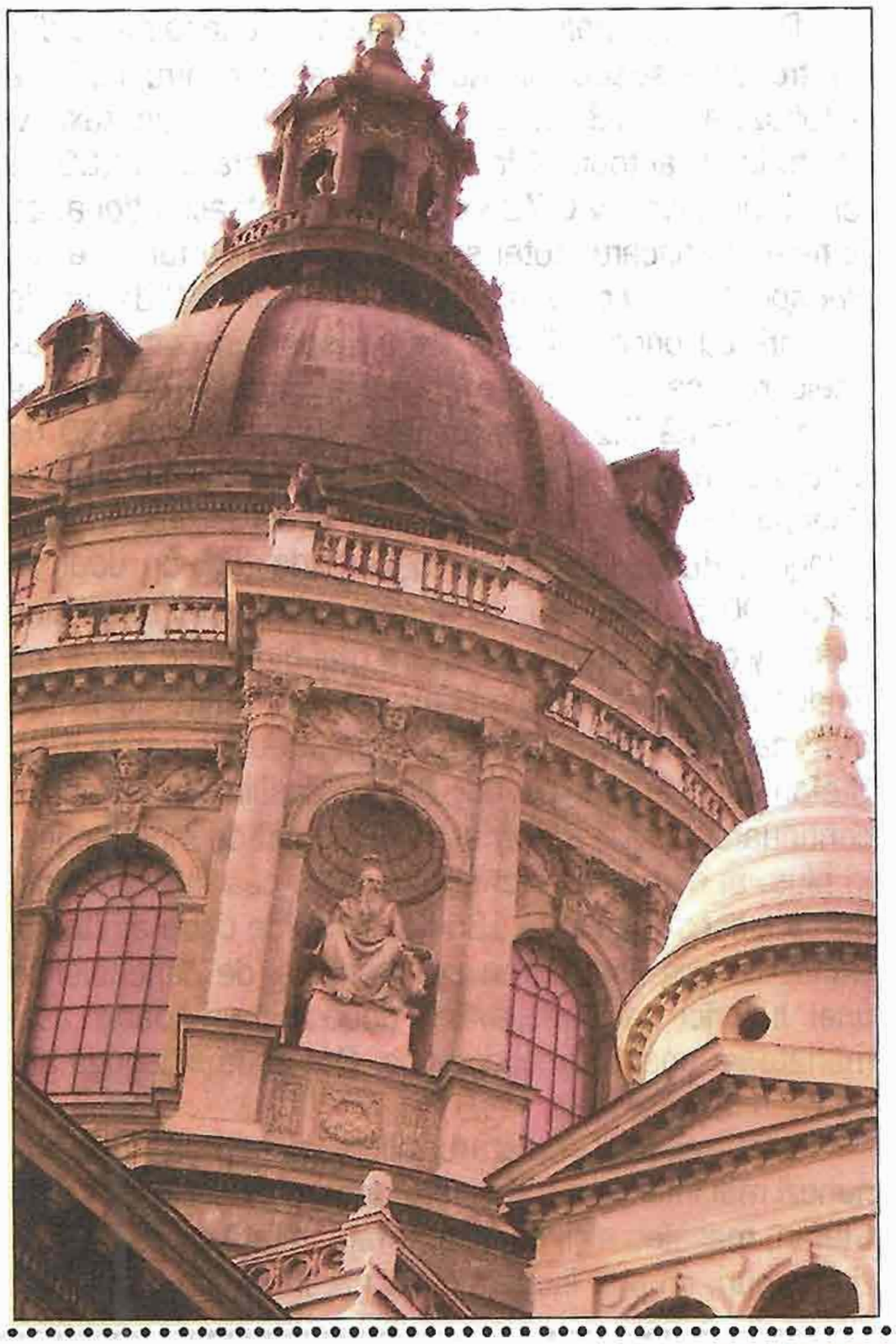

cauza afluxului de turişti (nu puţini ca la Bucureşti – *n.b.*), aceştia dau explicaţiile destul de grăbiţi. Şi nu ştii la ce să fii mai întâi atent, la ghid sau la priveliştea fascinantă a interiorului. Eu cred că varianta a doua e mult mai importantă. Fiindcă în orice colţ al edificiului te-ai afla, impresia este că tu eşti mic, mic de tot, că te pierzi în Casa Domnului. O casă impunătoare: cu o capacitate de 8.500 de locuri în 1.895 mp, pe o lungime de 86,37 m şi 55 m lăţime, cu 22 m diametrul interior al domului principal şi înălţimea interioară de 65 m. La exterior edificiul măsoară 96,3 m, având aceeaşi dimensiune ca şi clădirea Parlamentului maghiar. În turnul principal se află cel mai mare clopot din Ungaria, care cântăreşte nouă tone. Nu-i de mirare că basilica este cea mai mare bisericǎ a Budapestei şi chiar a Ungariei.

Deşi destul de „tânără" ca număr de ani, dacă te gândeşti că a fost inaugurată abia la începutul secolului XX, catedrala care domină Pesta are un trecut furtunos. Iniţial s-a dorit ca edificiul să fie numit basilica Sf. Leopold, patronul *Casei de Habsburg*, dar preotul Lénárd Lollok a trimis o petiţie Arhidiecezei de Esztergom cerând permisiunea de a schimba numele şi implicit sfântul patron al noii basilici. Înalta autoritate arhiepiscopală a fost de acord cu punerea bisericii sub protecţia regelui apostolic al Ungariei – Sf. Ştefan. Astfel, catedrala a fost construită în onoarea primului rege maghiar – Ştefan (1001–1038), a cărui mână mumificată a fost păstrată în biserică până în 1951. Acum, relicva Sf. Ştefan este păstrată în capela din spatele altarului, unde turiştii nu au voie să facă fotografii cu bliţul (în catedrală în schimb se pot face asemenea fotografii). Capela a fost numită, în 1938, cu prilejul a 900 de ani de la moartea Sf. Ştefan, drept Basilica Minor.

Construcţia domului a fost începută în 4 octombrie 1851 de către arhitectul József Hild. După moartea acestuia, Miklós Ybl i-a continuat şi supervizat munca, constatând câteva greşeli ale planurilor iniţiale. De altfel, în ianuarie 1868, câţiva pereţi s-au prăbuşit din cauza cedării pilonilor principali. Astfel, Miklós Ybl a fost nevoit să refacă planurile, dar nu a reuşit să finalizeze lucrarea murind în 1891. Misiunea sa a fost preluată şi finalizată de către arhitectul Jòzsef Kauser abia în 1906. Cei mai buni artişti ai acelei perioade au contribuit la decorarea interiorului: Alajos Stróbl, János Fadrusz, Leó Fessler, Mór Than, Bertalan Székely, Károly Lotz, Gyula Benczúr, Árpád Feszty şi Róbert Nádler. Basilica a fost construită în stil neo-renascentist, faţada principală fiind îndreptată către Dunăre. Arhitecţii au clădit un edificiu clasic, încercând să se inspire din arhitectura basilicilor *Sf. Petru* din Roma respectiv *Santa Maria di Carigano* din Genova, dar şi după *Domul Invalizilor* din Paris.

Am stat în Catedrala *Sf. Ştefan* aproape o oră, aşa doar ca să-i admir picturile şi basoreliefurile. Şi tot nu m-am plictisit! Am privit-o de afară, de pe terasele cafenelelor din jur alte vreo două ore şi am revenit la ea şi cu o zi înainte de a părăsi Budapesta. Şi tot nu m-am plictisit să o privesc. Operele de artă nu pot să te plictisească niciodată.

text şi foto **Alice-Claudia Gherman**

Hoinar pe străzile Sibiului

Că vii din nord – de la Mediaş, ori din sud – de la Râmnicu Vâlcea, că vii din vest – dinspre Alba-Iulia–Sebeş sau din est – de la Făgăraş, Sibiul îţi stă în cale. Şi bine face! E musai să te opreşti în el să-l vizitezi! Acest oraş medieval de la poalele munţilor Făgăraş şi Cibin are onoarea să reprezinte România în 2007, în faţa lumii întregi, sub numele de *capitală culturală europeană*, alături de Luxembourg. Asta înseamnă că îl găseşti gătit de sărbătoare, sau în orice caz, în plină pregătire. Eu l-am surprins toamna, când încă mai erau lucrări de restaurare pe centru. Chiar şi aşa, Sibiul şi-a dezvăluit, cavalereşte, splendorile.

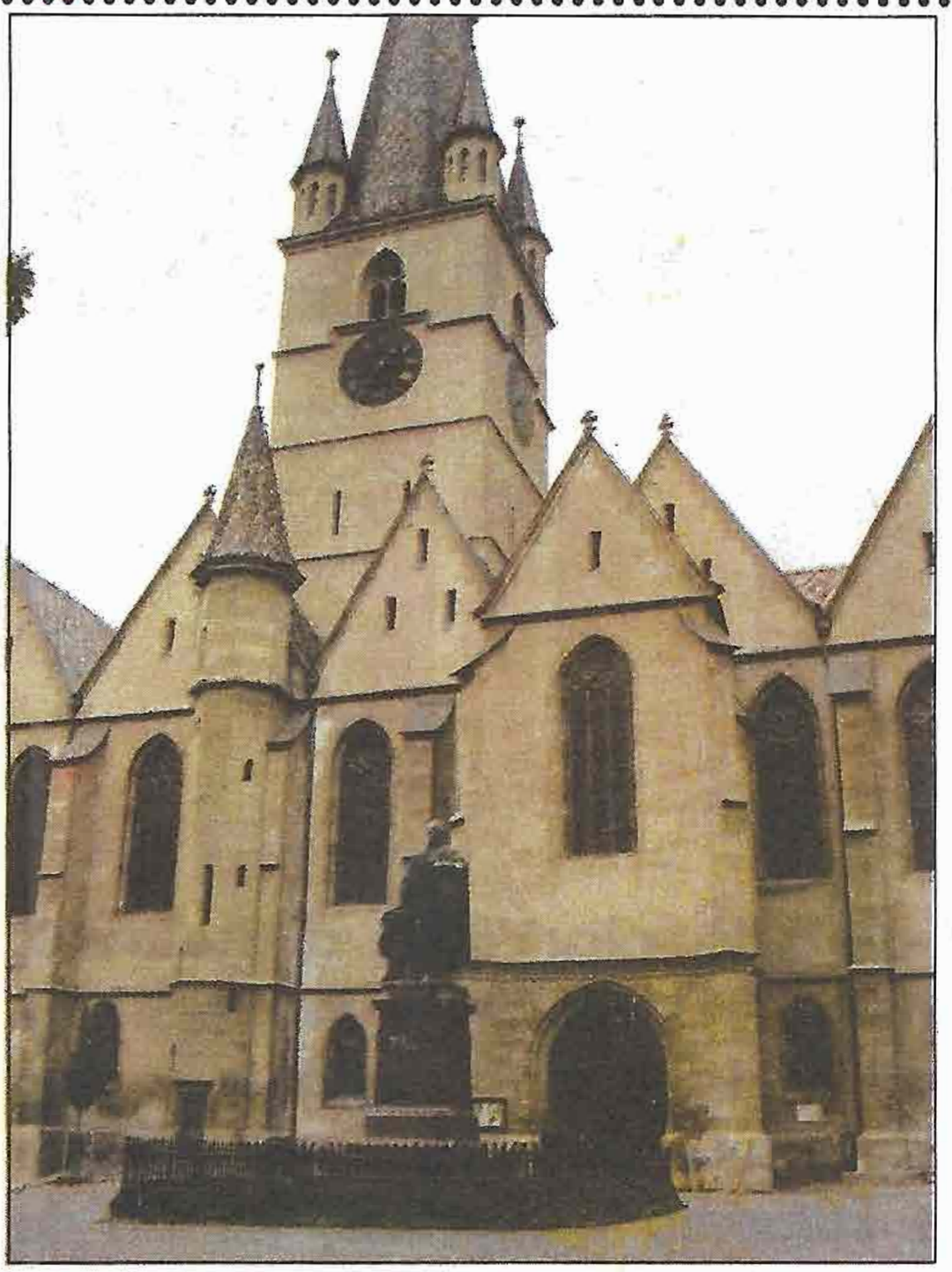

Am vizitat Sibiul în 1999, dar atunci, fiindcă nu era nici un program de reabilitare a clădirilor vechi, mi s-a părut doar frumos şi trist. Programul de restaurare a centrului istoric al Sibiului (*Piaţa Mare, Piaţa Mică, Piaţa Huet, Pasajul scărilor, Pasajul aurarilor*) în care municipalitatea a investit circa o sută de milioane de lei, a dat roade. Într-adevăr, poţi spune: *Tânăr din 1191* – după cum anunţă sloganul campaniei de mediatizare a Sibiului.

Nu-mi propun să vizitez muzeele Sibiului, ci doar să hoinăresc pe străzile cetăţii vechi. De altfel, îţi trebuie mai mult timp ca să reuşeşti să vezi totul într-un oraş, iar muzeele ocupă mult din timpul unui turist. În plus, din pricina restaurării, unele dintre acestea nici nu sunt deschise. Mai mult, străzile au toate o istorie în spate şi au cunoscut diverse denumiri de-a lungul timpului, adaptate veacului în care au apărut în peisajul Sibiului. Aşadar, o pornesc agale pe străzi. Nici nu ajung bine în centrul *Oraşului de Sus – Piaţa Unirii* că str. Nicolae Bălcescu (denumită la 1555 str. Hetauer), acum zonă pietonală, mă atrage ca un magnet cu forfota şi clădirile ei vechi, mare parte dintre ele renovate. Strada se termină în *Piaţa Mare*, numită la 1411 *Piaţa de Cereale* (*Korn Margt*). Şi pe drept cuvânt, fiindcă aici, odată cu săpăturile pentru reabilitarea pavajului pieţei, s-au descoperit depozite de grâne vechi din secolul al XV-lea. Edilii au avut inspirata idee să transforme gurile de aerisire ale depozitelor în bănci circulare pentru odihna turiştilor, în acelaşi timp amintindu-le prin inscripţii despre istoria acestor „bănci". În *Piaţa Mare* atracţiile principale sunt *Muzeul Naţional Samuel von Brukenthal* – clădire în stil baroc, al cărei corp principal a fost ridicat între 1778 şi 1788 şi înfiinţat ca muzeu în 1817 pe baza colecţiilor *Brukenthal*, cărora li s-au adăugat colecţiile *Muzeului Societăţii Carpatine*; vizavi de el, clădirea *Primăriei*, sediul I, proaspăt renovată; *Biserica Catolică*, a cărei piatră de temelie s-a pus în 1726 şi finalizată în 1733, pictată apoi de către Ludwig Kandler din Viena abia în 1904; *Turnul Sfatului*, înalt cât o clădire de şapte etaje şi la parter o boltă impunătoare pe sub care se poate trece în *Piaţa Mică*. *Casa Heller* reprezintă, de asemenea, o altă atracţie a Pieţei Mari. Dar eu nu trec în *Piaţa Mică*, ci continui să admir dansul jucăuş al apei ţâşnind direct din pavaj – o ingenioasă fântână arteziană – mai spectaculoasă seara, când lumini multicolore însoţesc ghiduşiile apei.

O iau pe lângă *Muzeul Naţional Brukenthal* şi ajung în *Piaţa Huet*, dominată de *Biserica Evanghelică Parohială*, în stil gotic. Edificiul început în 1320 şi terminat abia în 1520 domină Sibiul, constituind un adevărat simbol al acestui oraş. Biserica adăposteşte o serie de morminte ale personalităţilor oraşului, printre care şi mormântul baronului Samuel von Brukenthal. Lângă biserică se află clădirea barocă a *Colegiului Naţional Brukenthal* datată 1782, iar în spatele ei se află Casa Capitoliului bisericii evanghelice. După ce vizitez biserica merg spre *Podul Minciunilor* menţionat încă din 1591 (*Auf der Lügenpruk*). Podul oferă o perspectivă deosebită asupra *Oraşului de Jos*. Mă îndrept însă către *Piaţa Mică* (denumită în secolul al XVI-lea *Circulus parvus*), unde principale atracţii le reprezintă *Muzeul de Istorie a Farmaciei, Casa Luxemburg*, muzeele *Astra, Emil Sigerus* (autorul Cronicii oraşului Sibiu, 1100–1929) şi *Franz Binder*. De aici, trec mai departe pe sub bolta *Turnului Sfatului* din nou în *Piaţa Mare*. Aleg să o iau pe str. Avram Iancu, unde, în capăt, se află *Biserica Ursulinelor* construită în 1474, în afara cetăţii, de către călugării dominicani, iar apoi, din cauza numeroaselor asedii, reconstruită în cetate şi predată călugăriţelor ursuline în 1734. Iniţial, realizat în stil

gotic, edificiul a fost transformat, odată cu donaţiile substanţiale provenite de la împărăteasa Maria Teresia, într-unul baroc. Doar capela laterală mai păstrează ceva din stilul gotic. De la *Biserica Ursulinelor*, dacă o iei pe str.Felinarului, din *Oraşul de Jos*, apoi faci stânga pe str. 9 Mai şi continui cu str. Faurului şi iar faci stânga, ajungi la *Turnul scărilor* respectiv *Pasajul scărilor*. În Sibiu, ca în orice oraş istoric din lumea aceasta, este bine să mergi pe jos şi să te pierzi pe străzile şi străduţele sale, fiindcă ai parte nu doar de privelişte a marilor monumente istorice, ci şi de atmosfera din cartierul unei alte epoci. Păcat că nu toţi sibienii din oraşul vechi au posibilităţi financiare să-şi renoveze casele. *Pasajul scărilor* mă debarcă în str. Alexandru Odobescu (în 1659 denumită Sub şcoală/*Unter der Schulen*) unde se află *Muzeul de Istorie Brukenthal*, o apuc pe str. Mitropoliei (fostă *Platea carnficum* în 1494, fostă *Fleischergasse*/str.Măcelarilor pe la 1751, devenită în 1919 str. Mitropoliei, iar în '48 str. 1 Mai, la denumirea de astăzi s-a revenit după 1990), unde se găsesc *Biserica Reformată* inaugurată în 1786, dar şi Catedrala Ortodoxă *Sf. Treime*, o impunătoare construcţie ridicată între anii 1902 şi 1906 sub îndrumarea arhitecţilor Virgil Nagy şi Iosif Kamner din Budapesta. Mozaicurile au fost executate la München, iconostasul, pictura în frescă a cupolei – Isus Pontocrator – şi cei patru evanghelişti de pe pandantiv sunt semnaţi Octavian Smigelschi şi prietenul său Arthur Coulin. Au urmat picturile din 1957 semnate Ioan Kober şi Anastase Demian.

Îmi continui drumul pe str.Tribunei, numită aşa din 1919, dar menţionată încă din 1501. Şi ajung din nou la capătul str. Nicolae Bălcescu dinspre Turnul Poarta Cisnădie. De această dată o iau pe str. Cetăţii, denumită între 1872 şi 1947 str. Harteneck, după comitele Johann Sachs von Harteneck executat în 1703. Aici privelişte a fortificaţiilor din secolul al XV-lea e impresionantă. Denumite după numele breslelor însărcinate cu apărarea oraşului, o salbă de turnuri stau mărturie a trecutului, unul după altul: *Turnul Archebuzierilor*, *Turnul Olarilor*, *Turnul Dulgherilor*, *Turnul Gros*, dar şi *Muzeul Ştiinţelor Naturale Brukenthal* şi *Sala Thalia – Filarmonica de Stat*. La Sibiu nu doar turnurile poartă denumiri după bresle ci şi un număr impresionant de străzi au asemenea nume demonstrând astfel cât de puternice erau breslele şi cât de prosper era oraşul în veacurile trecute: str. Tipografilor, str. Ţiglarilor, str. Vopsitorilor, str. Rotarilor, str. Pânzarilor, str. Şelarilor etc. Ce-i drept, multe dintre ele au avut în istorie diverse alte denumiri, dar unele străzi şi-au păstrat acele nume până astăzi, de pildă str. Blănarilor/*Kürschnergasse*, denumită aşa încă din 1872, sau str. Grădinarilor/*Gärtnergasse*, nume păstrat de la 1874. De pe str. Cetăţii, cotesc stânga pe str. Gheorghe Lazăr, unde în capăt se află clădirea impozantă a *Colegiului Naţional Gh. Lazăr*. Strada se termină în str. G-ral Gh. Magheru, foarte aproape de *Piaţa Mare*. Mă întorc aici, dar ştiu că nu am epuizat toate străduţele din oraşul vechi. Singura soluţie, o plimbare într-o nouă zi.

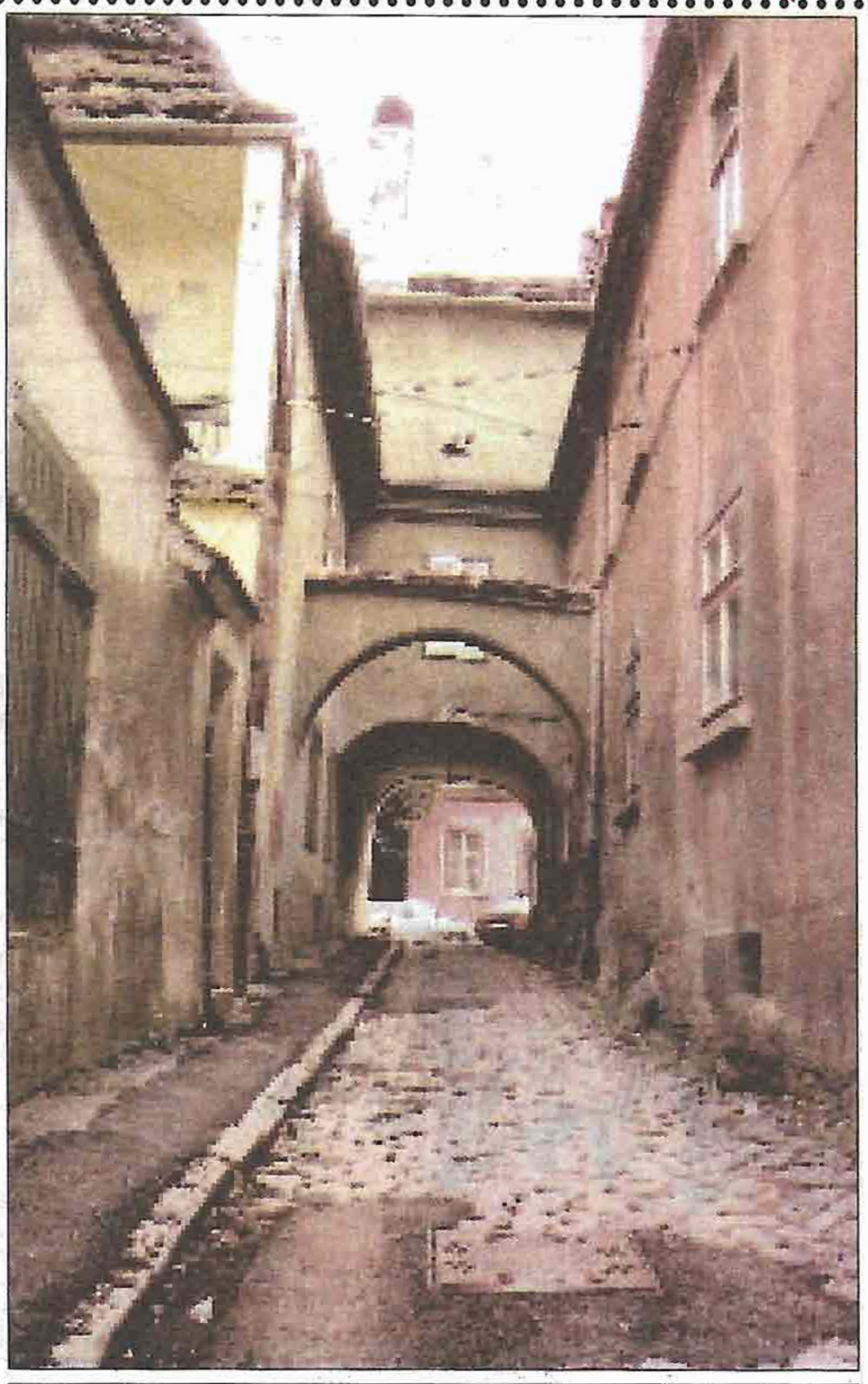

text şi foto **Alice-Claudia Gherman**

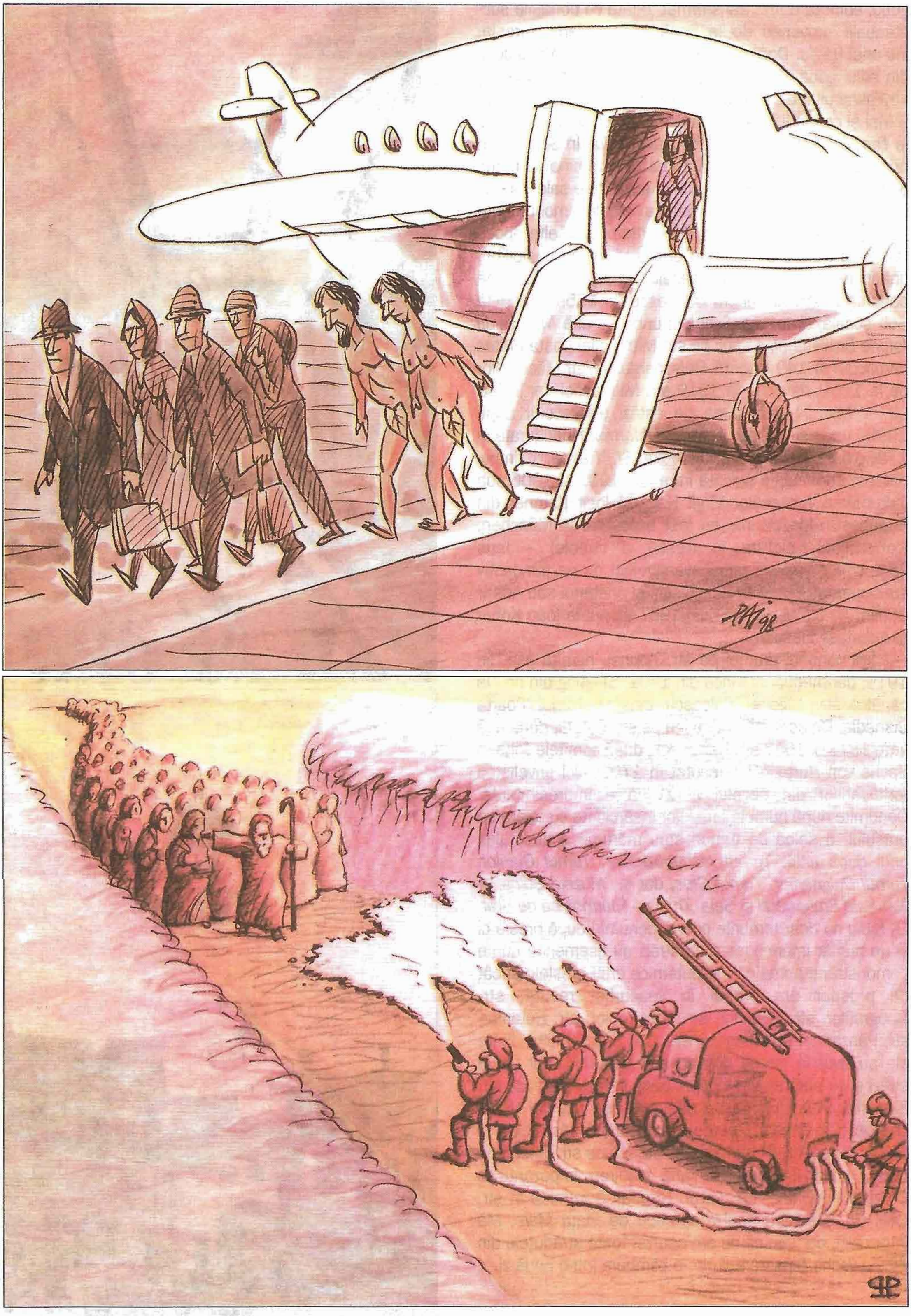

desene de **Iulian Pena – PAI**

Vară la Ahtopol

Ahtopol, cel mai sudic oraş de pe litoralul bulgăresc, aflat la 86 km de Burgas, m-a primit în această vară cu soare şi linişte, simplu şi direct, aşa cum sunt şi oamenii locului peste care Bizanţul şi Orientul şi-au lăsat fiecare semnele credinţei şi iubirii.

Denumirea oraşului vine de la vechea cetate grecească Agatopolis (sec. VI), ale cărei ruine se mai văd încă pe străzile ce coboară spre port, ziduri antice prinse între zidurile caselor bulgăreşti.

Vara, în Bulgaria, la Ahtopol, Marea Neagră e parcă mai albastră, plajele nu sunt acoperite de alge şi gunoaie, smochinii îşi lasă crengile cu fructe pârguite peste gardurile de piatră, iar la terase berea *Kameniţa* ori *Sumenska* are altă savoare pentru noi românii, în acordurile melodiilor interpretate de Mihai Trăistariu sau Morandi.

Departe de luxul ostentativ, de cinci stele, de la Nisipurile de Aur sau Albena, la Ahtopol viaţa e ieftină, pensiunile au două stele, manelele nu se aud, transportul în comun e inexistent, lumea nu se grăbeşte, umblă agale, balcanic.

În centru, pe uliţa Kraimorska, tarabele sunt ticsite cu suveniruri populare: scrumiere de la Cerno More, delfini albaştri de Ahtopol (!), şiraguri nesfârşite de

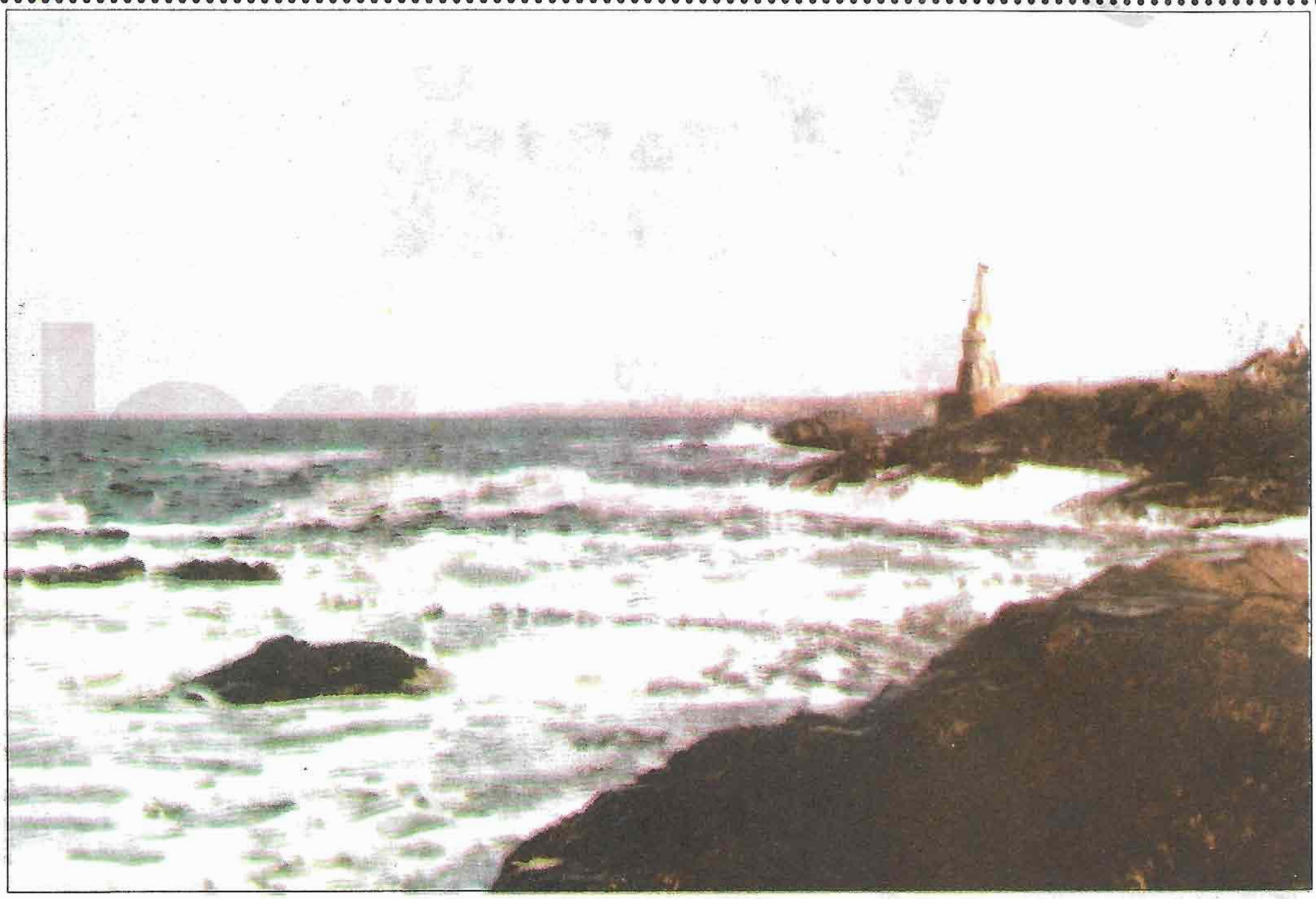

scoici, melci şi stele de mare. Unii negustori mai isteţi te îmbie să cumperi şi altfel de marfă, adusă tocmai din Filipine, India sau China – peşti balon plini de ţepi, colţi de rechin, crabi şi melci uriaşi – şi încearcă să convingă turiştii naivi că toate acestea au fost găsite pe plajele din Bulgaria. Obiceiul a prins şi în România doar că oferta e mai modestă!

În piaţa Primăriei, aproape de port, pentru o săptămână Ahtopolul şi-a dat întâlnire cu umorul la Festivalul de caricatură *Destinaţia Bulgaria*, cele peste 200 de desene din toată Europa, expuse pe simezele în aer liber, stârnind deopotrivă comentarii acide sau zâmbete ironice.

Oraşul parcă trăieşte adunat în jurul golfului, străzile curg spre micul port, unde printre sutele de bărci de pescari, o şalupă albă, obosită de ani şi de furtuni, aşteaptă răbdătoare turiştii pentru un spectaculos tur pe mare, printre stâncile de granit din jurul farului, tur care nu costă decât 3 leva (aproximativ 1,2 euro). Iahturile de lux cu şampanie şi femei frumoase le-am văzut ancorate doar la cheiurile din Varva şi Burgas.

Pe la prânz, Ahtopolul pare pustiu pentru câteva ore, doar pe terasele aşezate pe stânci, în jurul golfului, bulgari şi străini laolaltă devorează panorama şi platourile uriaşe cu guvizi şi chefali prăjiţi, însoţite de nelipsita salată bulgărească şi de vinurile seci de Pomorie – 2,5 leva/sticla.

Seara, oraşul se animă brusc, arde ca o flacără, toată lumea are chef de petrecere, îţi vine să te opreşti la fiecare terasă unde muzica din Balcani curge în valurile asfinţitului.

Ahtopol rămâne amintirea unei vârste care a fost, care a trecut ca o briză furată dintr-o vară de demult.

Mulţumesc, Ahtopol! *Dovijdenie!*

text **Aurel Ştefan Alexandrescu**

SILK DAY

Prima zi a fost una tracasantă, dar a doua, de-a dreptul o **zi de mătase.** Pentru că, în Vietnam, a doua zi a *excursiilor de documentare* (aşa le-am botezat eu, cel puţin!) a fost ziua mătăsii. SILK DAY a venit după toate chestiile alea cu ceramica, incitante şi ele, dar parcă mai obositoare. Însă nu vreau să vă spun bla-bla. Vreau, doar, să vă spun cum a fost. Deci, Vietnam, cu o lună sau două în urmă, o transmisiune emoţională aproape în direct, din patria viermilor de mătase.

Nu cred că există vreun individ care să nu fi auzit de DRUMUL MĂTĂSII. Ei bine, eu nu am fost pe DRUMUL MĂTĂSII cel autentic, deşi sper să ajung într-o zi, pentru că DRUMUL MĂTĂSII trece prin China, iar eu acolo n-am ajuns încă. Dar am ajuns ceva mai la sud, la vreo câteva sute de kilometri, unde există un drum paralel, iar tradiţia se păstrează la fel ca în cantoanele chinezeşti. Pentru vietnamezi, China este cam ca URSS-ul. Uniunea Sovietică este Marele Nostru Vecin de la Est. Ei bine, vietnamezii au fost blagosloviţi cu (un) *Naş* la Nord; în consecinţă, pentru ei, Uniunea lor Sovietică începe din Nord. În ce priveşte China, ea e un colos care poate înghiţi orice, iar proporţiile se păstrează: noi eram de vreo zece ori mai puţini ca sovieticii, iar chinezii de zece ori mai numeroşi decât vietnamezii. În fapt, dacă stau bine şi mă gândesc, la ora asta, vietnamezii sunt cam la fel de numeroşi ca şi locuitorii... Federaţiei Ruse. Adică peste 80-85 de milioane. Prognoza spune că, în cel mult zece ani, vietnamezii vor atinge suta de milioane. În timp ce noi vom fi de fix cinci ori mai puţini.

Pe magazinul în care intrăm scrie, deasupra, mare, firma, cu galben pe fond albastru: VAN PHUC SILK.

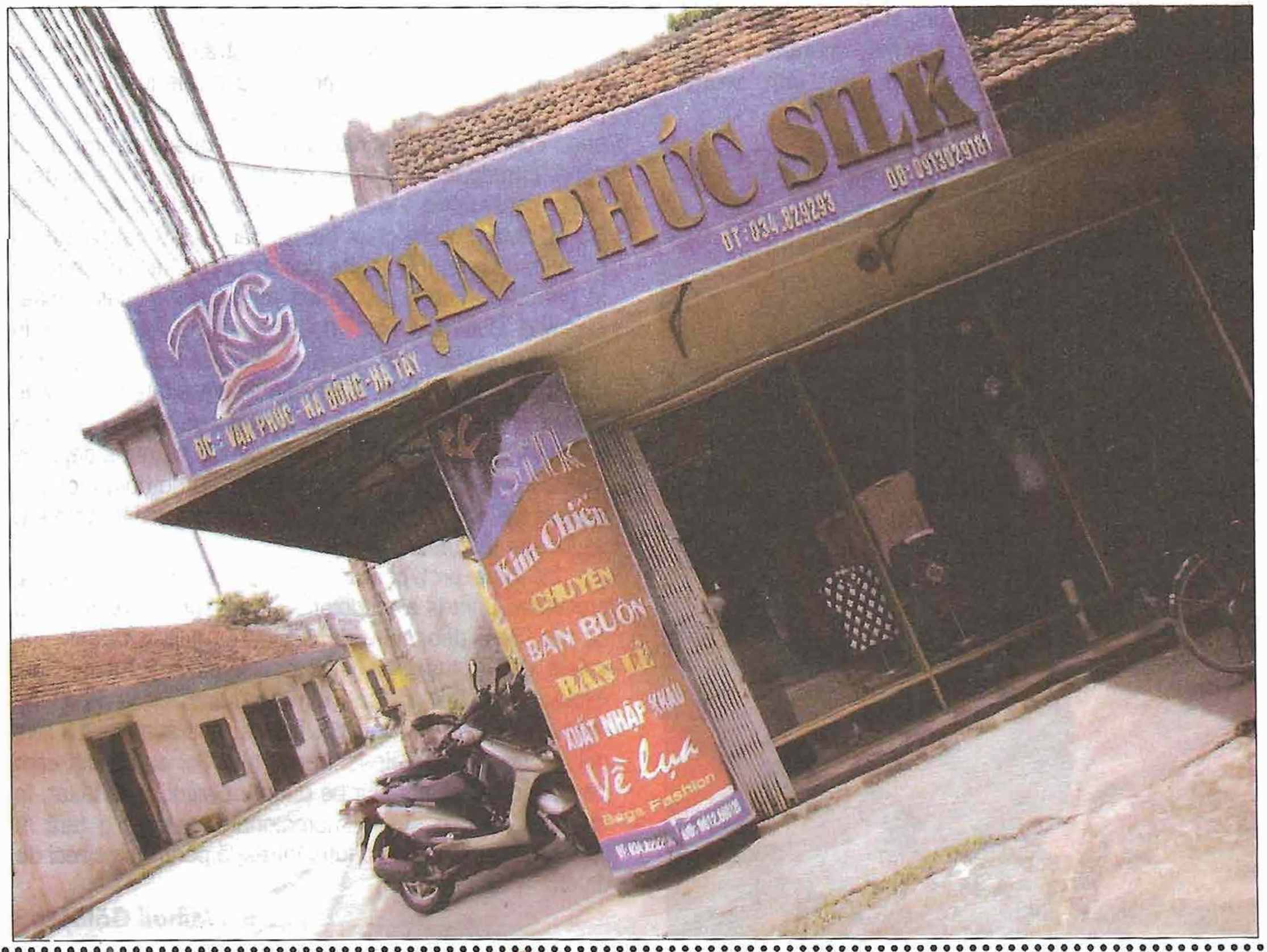

Intrarea e străjuită de ghivece mari cu flori. Alături, cineva a adăugat: BAGS FASHION. Cei care au ajuns aici înaintea noastră şi-au lăsat motoretele (nişte scutere) şi bicicletele la poartă. La intrare, primul lucru de care dai sunt nişte manechine. Pe ele spânzură două bluze în culorile preferate ale locului: vişiniu şi nuanţe pastelate de portocaliu mergând până la teme mai întunecate de ocru.

Mătasea e o tradiţie, la vietnamezi, ca şi la chinezi, aproape bi ori tri-milenară. Pe stradă, cotrobăind printre buticurile Hanoiului, dai peste o reală risipă de mătase. Poţi cumpăra, dacă te târguieşti savant & balcanic, ca în târgul Obor (iar mie, pe bune, chiar îmi face o vie plăcere să mă târguiesc, aproape la orice!), o ţoală din mătase chiar şi cu modesta sumă de 2 dolari. Magazinele de pe strada Hong-Trong şi din preajma lacului stau mărturie. Surpriza cea mai mare o ai după ce ai cumpărat haina: ea este, literalmente, neagră de praf, în special la guler, aşa că primul lucru pe care trebuie să îl faci, chiar înainte de a o îmbrăca, este să o dai la spălat. Explicaţia e simplă: prăvăliile sunt deschise toată ziua, iar marfa e tot mai expusă intemperiilor, pe umeraşe sau direct pe trotuar.

Însă a doua zi avem noroc şi mergem direct pe strada mătăsarilor, într-o localitate care din asta trăieşte, în afara oraşului. Prima supriză este că preţurile sunt mai sus decât ne aşteptam noi. În ciuda faptului că mătasea vietnameză are renumele unei calităţi sub cea a producţiei chineze, dar având şi preţuri în consecinţă. Unii zic chiar că nu e mătase soi, dar nouă, cei care am încercat-o, parcă nu ne vine să credem. Ba, dimpotrivă, începem să ţesem un nou drum al mătăsii. Din mătase facem un drum prin istorie, pe urmele spătarului moldav Nicolae Milescu, dregător cam de prin vremea Cantemirului.

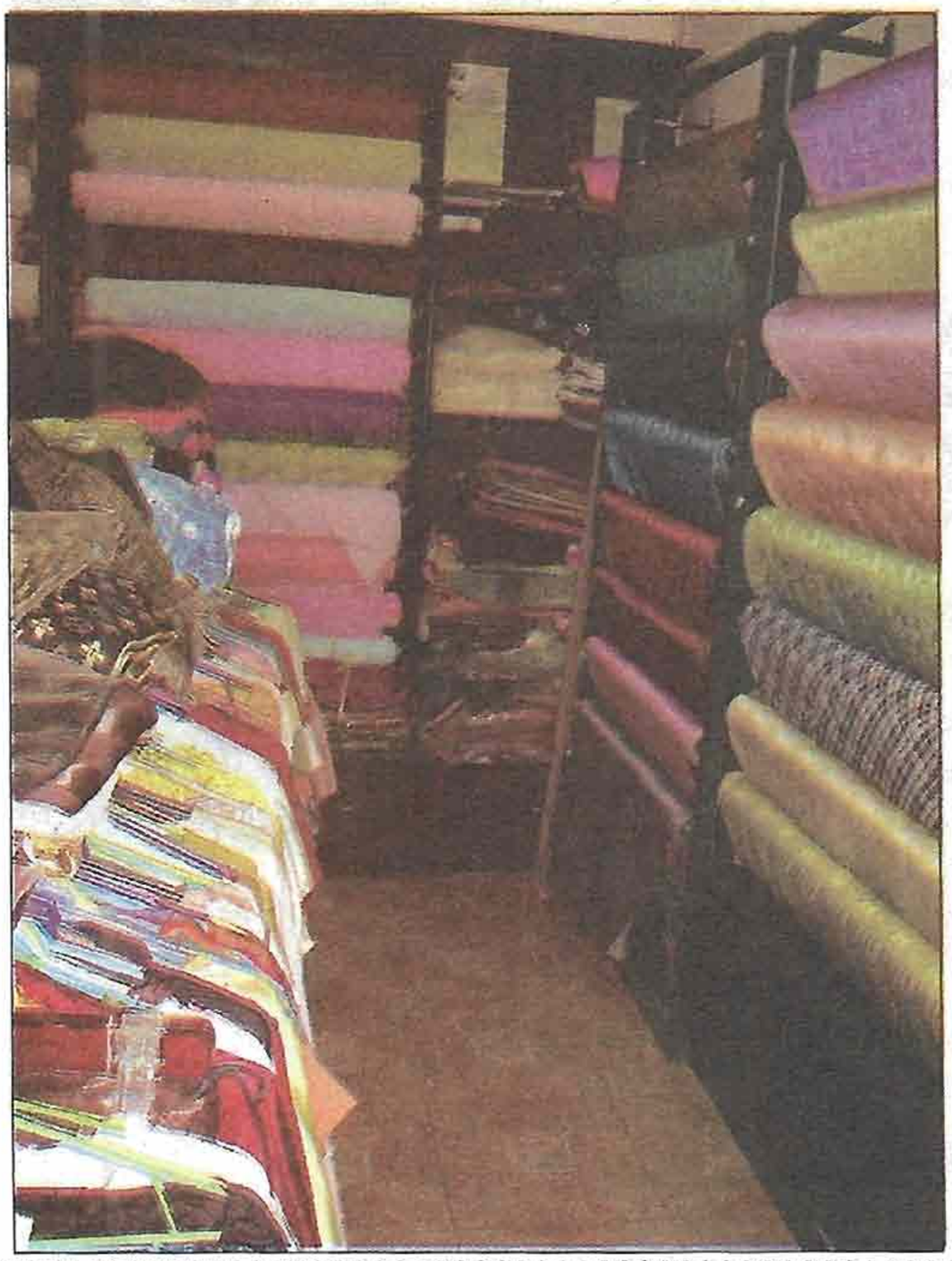

„Apa din care beau cocostârcii"

Dar drumul mătăsii noastre intră în primul magazin şi întreabă, în engleză: cât costă chestia asta? Chestia asta e, în principiu, o bluză. Şi, tot aşa, principial, costă 120.000 de dongi (porecliţi de noi *diftongi*). Nu există nici o piesă care să coste sub 100.000 de dongi (1 USD = 16.000 diftongi). Pentru comparaţie, mai schimbăm magazinul. În magazinul alăturat, găsim o bluză cu 80.000 de dongi. E ispititoare. Ea (şi nicidecum vânzătoarea, veşnic & profesional zâmbăreaţă...) ne face cu ochiul. Cinci dolari e un preţ şi pentru ea, deoarece înseamnă cam a cincea parte din salariul mediu al unui vietnamez cinstit şi nedus la biserică. Culoarea bluzei se apropie de cea a mierii, un pic roşietică, asemeni cu o peltea proaspătă de fructe. Îmi vine deja, prin reflex condiţionat, să salivez. *Yammy, yammy*, dacă era în locul meu o muiere, poftea de mult...

Locul faptei geme de mătase. Baloturi scumpe, rulouri mari, de orice culoare. Un paradis al stofelor & fineţurilor. Pun mâna pe produs. E o mătase foarte subţire. Horia Gârbea, prietenul meu, vrea să îi cumpere ceva soţiei însărcinate şi o roagă, în secret, pe o micuţă vietnameză, să îi probeze aşa, teoretic, hăinuţa. Adică să-i servească drept model/manechin.

Moment în care mintea mea o ia razna şi se întoarce cu 2.000 de ani în urmă, pe când se inaugura Calea Mătăsurilor. Ea unea provincia chinezească Xian cu ţărmurile Mării Mediterane, unde exista o fertilă piaţă de desfacere.

Cel mai frecvent item dorit de străini este un kimono din mătase. Cele mai frumoase sunt cele lungi, „grele", roşii, pictate cu scene de genul „apa lacului din care beau cocostârcii". Rafinamente tipic orientale, îmi zic în gând. Împreună cu Nichita, colindăm magazinele şi dăm peste câteva piese foarte frumoase, costând între 15 şi 30 de dolari, unele chiar peste, care pot fi negociate. În cazul în care iei mai multe bucăţi, preţul se reduce rapid la jumătate. Foarte frumoase mi se par şi cele negre. Doamna Dao Kim Hua încearcă să ne ajute şi ea în negocieri, având, în avantaj, vietnameza. Cele mai răspândite, la baloturi, sunt culorile pastelate şi motivele florale. Horia a terminat deja negocierea şi s-a decis: va cumpăra mai multe şi va plăti în valută. I-a întins deja, pe tejghea, vânzătoarei, o bancnotă de 20 de dolari, contra a două sau trei piese, iar acum, din secundă-n moment, va începe târguiala.

La mare preţ/căutare sunt, pentru noi, bărbaţii, şi cravatele. Sunt la cinci dolari, dar acceptă să ni le dea şi cu trei. Spre deosebire de Occident, aici, în Orient, cravatele din mătase au culori mai îndrăzneţe, adică mai explozive. Ieşim încărcaţi din magazine, cu o pradă pe măsură, la care se adaugă, fireşte, şi cravatele. La rândul lor, şi vânzătoarele îşi freacă mâinile: au vândut cam de trei ori cât salariul lor pe o lună. *Gaijinii* şi-au lăsat, în magazinul lor, o sumă impresionantă pentru o ţară în care un om munceşte o lună întreagă pentru cincizeci de dolari.

text **Mihail Gălăţanu**

ET IN MONTE CARLO EGO

Cine ar rezista, odată ajuns la Monte Carlo, să nu viziteze măcar Casinoul, dacă nu cumva chiar să joace, pentru ca, apoi, să poată spune: „Am jucat şi eu la Monte Carlo"? Să joci la Monte Carlo, în casino, reprezintă un fel de utopie, dar şi un standard aspiraţional: chiar dacă îţi permiţi o singură dată acest „lux", îţi poţi închipui, după aceea, că „ştii cum e", deşi poate acest lucru e fals, numai jucătorii „adevăraţi"– care trăiesc şi mor în tranşeele meselor de joc – ştiu, cu adevărat, **cum e.**

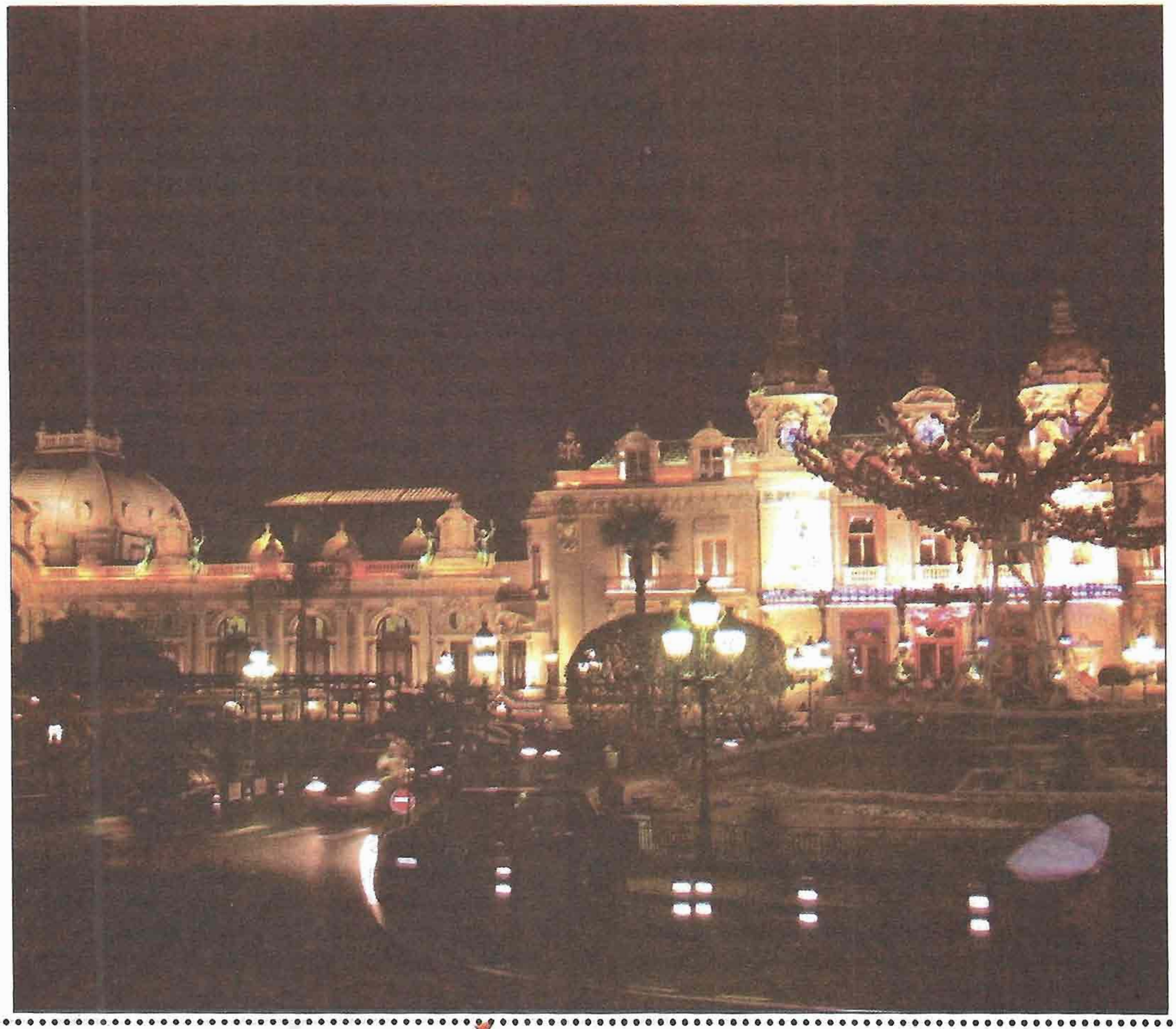

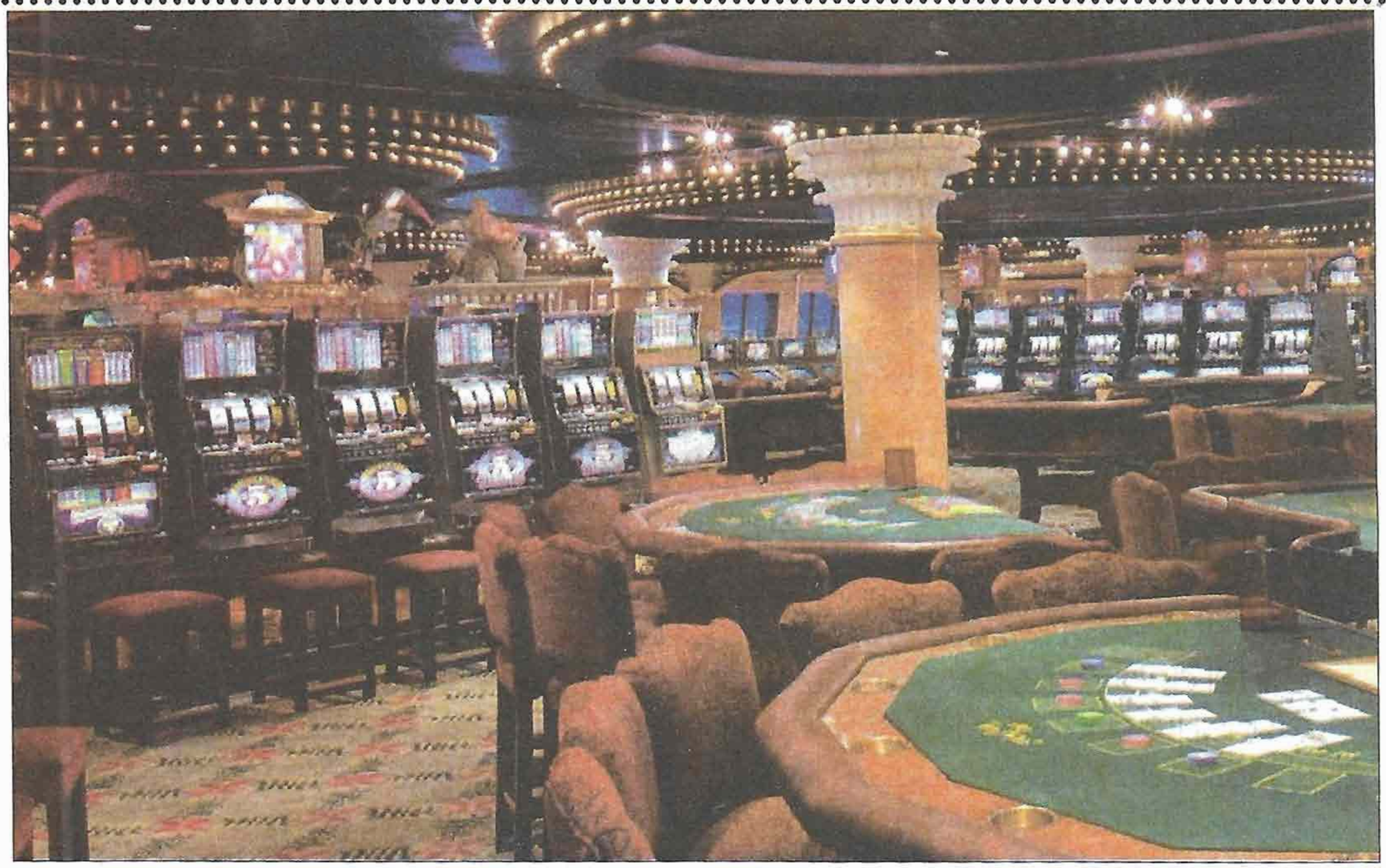

Am ajuns în Monte Carlo în jurul prânzului. Era o amiază caniculară, încă vară în toată puterea rosturilor ei. Şi primul meu gând – curiozitatea banală a oricărui turist de duzină! – a fost să văd faimosul Casino – să intru în el şi – de ce nu? – să joc la el. Cu toate că nu eram în stare să sacrific o sumă impresionantă dar curiozitatea a fost cea care a făcut să dispară seminţia pisicilor din vechime, nu? Şi, dacă nu poţi să-ţi joci toţi banii (din raţiuni simple: trebuie să îţi ajungă un sejur în cap), poţi să-ţi joci tot timpul pe care îl ai la dispoziţie pentru vizitarea staţiunii. La urma urmei, nu ne jucăm, în fiecare zi, la loterie, viaţa noastră? Şi ce câştigăm? Întotdeauna, masa câştigă...

Mai întâi, legendele

Despre Casino-ul din Monte Carlo circulă multe „legende". Una dintre ele aparţine familiei Becali, din rândul căreia un component (nu, nu e vorba de Gigi!) a povestit, într-o spumoasă emisiune de televiziune, că a rămas, într-o seară, falit, în Monte Carlo. Dar nu oricât de falit, ci chiar (a)lipit pământului. Drept care a trebuit să, conform relatării sale, pirateze un *Mercedes* nou-nouţ (mai frecvent, în Monte-Carlo, decât *Daciile* la noi!), din rezervorul căruia a extras (să zicem, mai degrabă, subtilizat?), benzina necesară *tirării* din staţiune. Ca să nu mai pomenim de faimoasele poveşti (de gura casinoului) cu Nicu Ceauşescu care, ca orice prinţ, ar fi jucat averea „niamului" la niscaiva rulete care, lipsite de reverenţa necesară, nu au luat (chiar) poziţia de drepţi în faţa lui, lăsându-l la pielea goală (postură binevenită vara, mai ales pe Coasta de Azur, căci plajele sunt aproape şi asta abia aşteaptă).

Bar de lux şi bijuterii

Casinoul este pus pe o culme relaxată din centrul staţiunii. Înarmat cu experienţa a vreo trei casinouri bucureştene (pe sponci, căci Fane, prietenul meu – hei, Fane, unde eşti? mă auzi? – de masă de joc), am intrat înăuntru, dându-mi singur ghes, mie şi inimii. Mă însoţea MANUALUL DE RULETĂ pe care l-am primit cadou de la o jucătoare înrăită, aflată acum la o vârstă de peste nouăzeci de ani (să mai spună cineva că jucătorii nu sunt longevivi!). Deşi n-am morbul jocului injectat în venă, curiozitate – oho! – am – şi încă pentru toate felinele din lume! Aşa că am păşit pe intrarea laterală, cea dinspre vest, a cazinoului. Pe afară se poate vedea doar o clădire monumentală, cu două turnuri laterale, între care un ceas bate orele tuturor jucătorilor. Într-o extremă a casinoului, se lăfăie o fântână arteziană, circulară. Sub apărătoarea de ploaie a intrării se etalează câteva dintre cele mai elegante maşini din lume: vreo şapte *Ferrari*, *Mustang*-uri, *Masserati*. Nici măcar urmă de maşină „populară". Ca la oricare loc înfloritor, în jurul intrării, pe stânga şi pe dreapta, s-au constituit galerii. Cele mai vândute produse ale galeriilor şi, neîndoios, cele care îţi fură ochii, sunt bijuteriile. Explicaţia e simplă: dacă ieşi fericit şi ai câştigat, îi poţi cumpăra şi unei femei, care te aşteaptă în oraş, un cadou-surpriză! Nu mai vorbim de cazul în care te şi însoţeşte. Bijuteriile par de un gramaj îngâmfat, ca şi cum ar fi crescut peste noapte. Preferinţe speciale pentru aur alb şi platină.

În dreptul intrării, doi gealaţi. Negri. În costum cu fireturi. Cu şepcălie, în ciuda căldurii înăbuşitoare. Ţinuta de cazinou rămâne ţinută de cazinou, oficială adică.

Ei îţi recită, foarte rapid, poezia: ce ai voie şi ce n-ai voie să faci.

Cum e să intri într-o legendă...

Sălile de bază ale Casinoului sunt: *Atrium, Salon de L'Europe, Salle Blanche, Salle Touzet, Salle Médecin.* Casinoul este deschis în fiecare zi, până la douăsprezece/două noaptea, în perioada estivală, anumite incinte chiar până la trei, patru sau chiar cinci dimineaţa (ore mici, cu ochi cârpiţi). În "sălile europene" se găsesc *slot machines* şi ruletă. În sălile private, *black jack, chemin de fer, ruletă, punto banco.* La English Club, *black jack* şi ruletă (englezească). "Jocul e suveran aici, spun monegascii, încă din 1863, de pe când principele Carlo (Carol) al III-lea a inaugurat primul casino. Când se întrerupe jocul, fiesta, însă, continuă. Prin serate de gală, spectacole memorabile "lângă eleganta cornişă a Cabaretului". Imaginat de Charles Garnier, casinoul şi-a impus prestigiul la scară internaţională – afirmă una dintre prezentările făcute acestui monument al jocului. Cu numai o sută cincizeci de ani în urmă, pe aceleaşi locuri se găseau nişte grote submarine, cât se poate de sălbatice. Lui François Blanc, fondatorul Societăţii *Bains de Mer*, i-a luat trei ani ca să construiască faimosul viitor loc de perdiţie pentru împătimiţi. Alături de sărbătoarea continuă (uneori veselă, alteori tragică) a jocului, la Monte Carlo se succed festivaluri, raliuri, evenimente sportive. Ba chiar şi un salon de automobile, mai noi sau mai vechi. A fost o vreme în care, aşa cum se plângeau turiştii englezi, te costa 10 euro doar să intri în aria de joc, iar acolo semne specifice te avertizau că toate pălăriile, pardesiile, paltoanele, trench-urile şi telefoanele mobile trebuiau lăsate la garderobă. Contrar faimei sale, James Bond n-a călcat niciodată pe aici. Nu că nu şi-ar fi permis, dar, probabil, nu era tocmai în spiritul stilului său englezesc. Compatrioţii săi turişti, însă, se dau în vânt după Coasta de Azur. Şi, mai de curând, toată coasta e împânzită de ruşi, care sorb caviar şi sunt mână spartă...

Dacă eşti cu un minor, te avertizează că trebuie să îl laşi afară. Culmea, nu spun nimic de pantalonii scurţi, ţinuta de plajă nefiind exclusă din anume săli şi la anume ore. Pe dreapta, primul care îţi atrage atenţia este barul. Fete stau pe scaunele înalte, din faţa barmanilor. Sunt cele care aşteaptă o companie. Nu e aglomeraţie. Preţurile sunt pe măsură, iar registrul băuturilor, cu ştaif: n-ai să vezi decât băuturi de top, branduri de branduri, de la gin la whisky, de la creme sau lichioruri la vodcă şi *sambucca*.

Folclorul de cazinou, specie recentă

Sala propriu-zisă de joc este compusă din mai multe săli. Mese de ruletă, de *black-jack*. Nu sunt aglomerate, la această oră din după-amiaza care trenează spre seară.

La fiecare masă, aşezaţi, stau câte doi-trei jucători. Cel puţin unul dintre ei e femeie. Primul scurt popas îl facem la masa din stânga. Jucătorii nu sunt ca la noi, par mai calmi, mai atinşi de un jemanfişism, de bon-ton, al locului.

Peste tot e un du-te-vino continuu, se intră, se iese, se circulă foarte mult. Diferenţa de temperatură e evidentă: înăuntru sunt vreo cinsprezece grade, iar cei care intră au, imediat, un frison.

Se poate urca şi la etaj, pe o scară laterală. Sub candelabre, câţiva băieţi în tricou s-au aşezat cu coatele pe masă şi se hlizesc, discută. Îşi estimează, probabil, şansele. Ceea ce mi se pare frapant este că, deşi afară e ziuă, dinăuntru lipseşte aproape total lumina zilei. Crupierii au o cămaşă albă, călcată impecabil, iar în jurul gâtului doar un papion negru, aproape simbolic. Stau spate în spate, la mese aproape vecine.

Am stat aproape trei sau patru ore în cazinou şi în împrejurimi – şi ne-am plimbat cu mare plăcere prin grădinile sale îmbietoare, unde, firește, am şi făcut o groază de fotografii.

Am auzit şi noi poveşti, tot din categoria folclorului de cazinou, unul dintre cele mai recente. Locul e unul care te ruinează sau îţi dă aripi. Unii dintre fericiţii câştigători şi-au cumpărat, pe Coasta de Azur, vile şi hoteluri. Cum cel mai ieftin apartament atinge 100.000 de euro, în Nisa, Cannes sau Saint-Tropez, vecinătăţi imediate, dar ca să îţi poţi cumpăra o locuinţă

Un român la *European Pocker Tour*

Cum nu suntem jucători de profesie, când am ieşit, vremea se mai răcorise un pic, aşa că era numai bine pentru o baie în mare. Am coborât, în trepte, spre Mediterana, ocolind maşinile de lux. Jucătorii parchează aici fie la casino, fie în parcările subterane de la supermarketurile din zonă. Circuitul e plin de poliţişti înarmaţi cu radare şi walkie-talkie, poligloţi, politicoşi, dar foarte prompţi. Cum oraşul e relativ restrâns, nu ai, însă, neapărată nevoie de maşină ca să te mişti în centru sau pe plajă. Tot din folclorul de cazinou, am aflat că sunt câţiva jucători români foarte bine cotaţi şi la Monte Carlo. Unul dintre ei, un timişorean, s-a calificat şi la *European Pocker Tour* din Monte Carlo, care s-a desfăşurat în primăvara acestui an, începând după 7 martie.

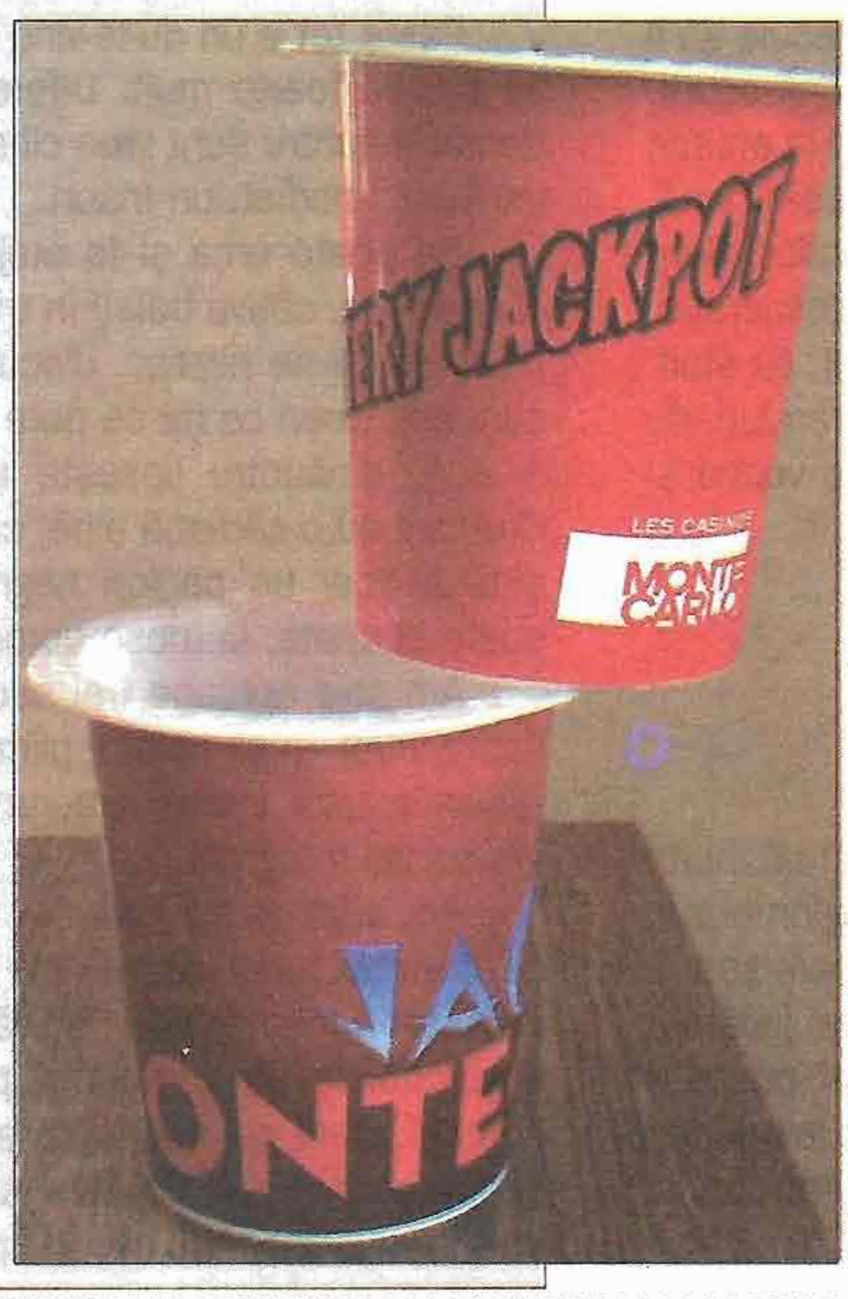

rezidenţială trebuie să ieşi pe poarta cazinoului cu cel puţin câteva sute de mii de dolari. Am auzit şi de existenţa faimoasei „scări a sinucigaşilor“, de pe terasa care duce spre mare. Acolo unde îşi pun capăt zilelor cei care au pierdut averea la pocher sau ruletă. Noi, însă, încă mai avem zile.

Când am ieşit, deja începea să se însereze un pic. Luminile s-au aprins peste tot, până am coborât noi, spre mare, spre plajă, ocolind o nuntă evreiască (i-am recunoscut după tradiţionalele ciupice!) care se consuma, la foc mic, pe o terasă extrem de generoasă (dintr-o latură a casinoului), pe care încăpeau o sută sau două de persoane, tocmai aşteptând ca mireasa să spună: „Da!“. Numai uitându-te la limuzinele nuntaşilor îţi puteai face o părere clară despre standardul de prosperitate al nunţii. O elită financiară, prosperă, bine îmbrăcată, hrănită şi zâmbitoare, deci aparent fericită.

Arteziana din faţa uneia dintre intrările casinoului tocmai prinsese cele mai vii culori din lume, ca o coadă de păun irizândă. O perdea de apă în care se amestecau reflectările unei seri unde protipendada trăieşte ca pe veşnicile plaiuri ale vânătorii. Iar aici se vânează doar plăcerea&bună dispoziţia. Adică o seară numai bună spre a-ţi rămâne în memorie ca o oază a ostroavelor fericite.

text **Mihail Gălăţanu**

Şapte zile în *Zona interzisă*

Din Ouranopolis începe *Zona interzisă*. Cel puţin pentru mine, ca femeie. Deşi am fost avertizată că e ciudat să plec în Grecia cu un grup de şapte bărbaţi, care vizitează Athosul, m-am încăpăţânat să încerc. Ei şi-au luat permisul de intrare pe Sfântul Munte, apoi vaporul spre Daphni. Eu am rămas pe post de Penelopă, într-un orăşel turistic, preţ de şapte zile.

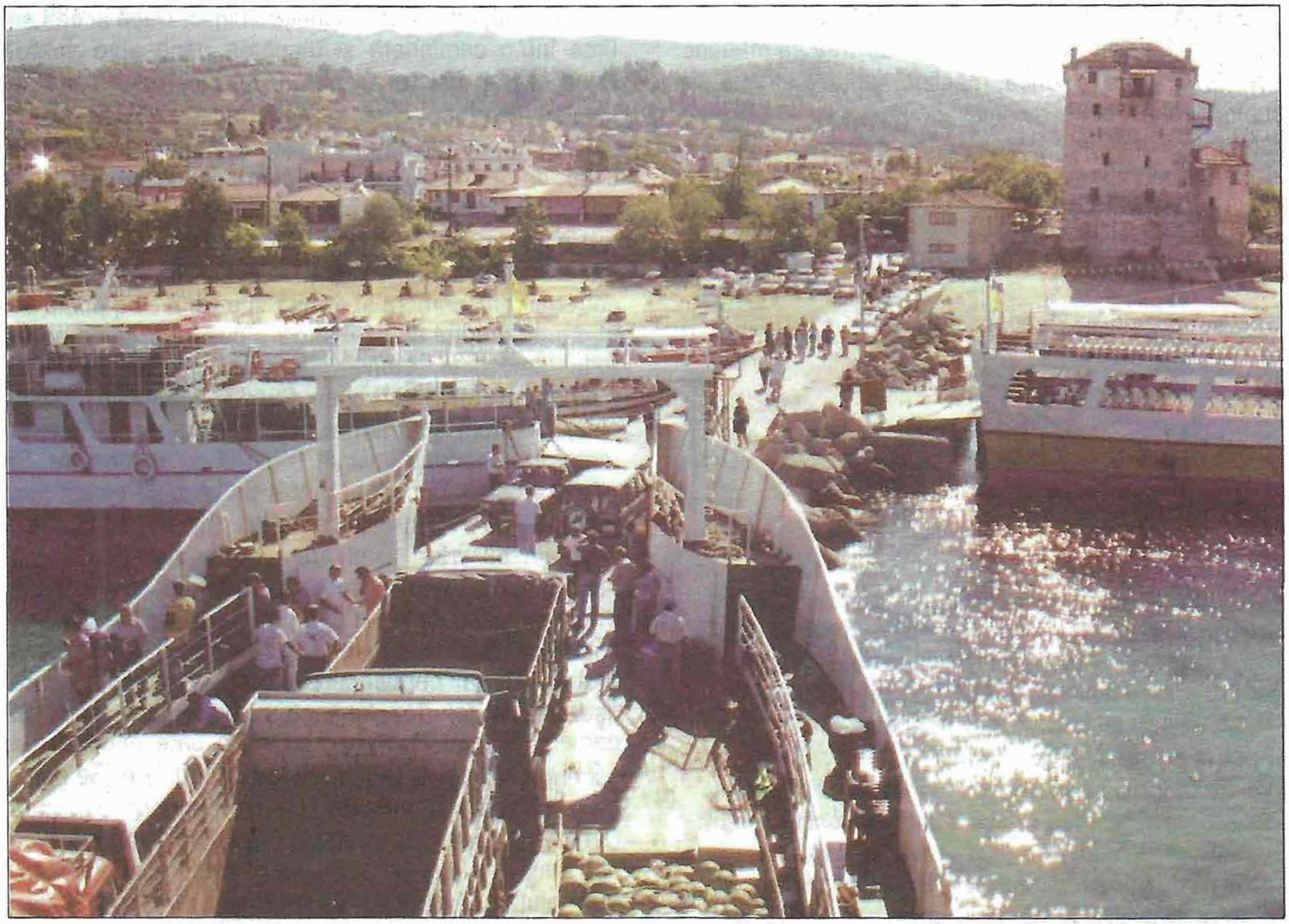

Ţăranii îşi cară cartofii cu *Toyota* şi *Passat*-ul din dotare

După o plimbare de vreo jumătate de oră, ştiam tot oraşul. În fapt, o stradă lungă, paralelă cu marea, „decorată" cu zeci de pensiuni şi taverne. În spatele lor, casele localnicilor, albe şi „îngropate" în leandri, portocali şi măslini. În parcarea din zona portului am ochit câteva maşini cu număr de România. Probabil că proprietarii se aflau tot pe Munte. Nimeni nu vine să stea în Ouranopolis, pur şi simplu, ci doar o noapte, în tranzit, la plecarea sau întoarcerea din Athos. Drept dovadă, în pensiunea *Avia*, unde m-am cazat, contra 20 de euro pe zi, eram singurul turist. Proprietara era plecată la Salonic, la nu ştiu ce cursuri, aşa că eu am rămas în grija părinţilor ei, Ghiorghia şi Dimitris, un moş şi o babă simpatici foc. Cu această ocazie am devenit, de nevoie, expertă în *esperanto*. Eu nu ştiu greceşte, ei nu au habar de engleză, franceză, română nici atât. Aşa că ne-am înţeles, şi chiar bine, aş putea spune, doar

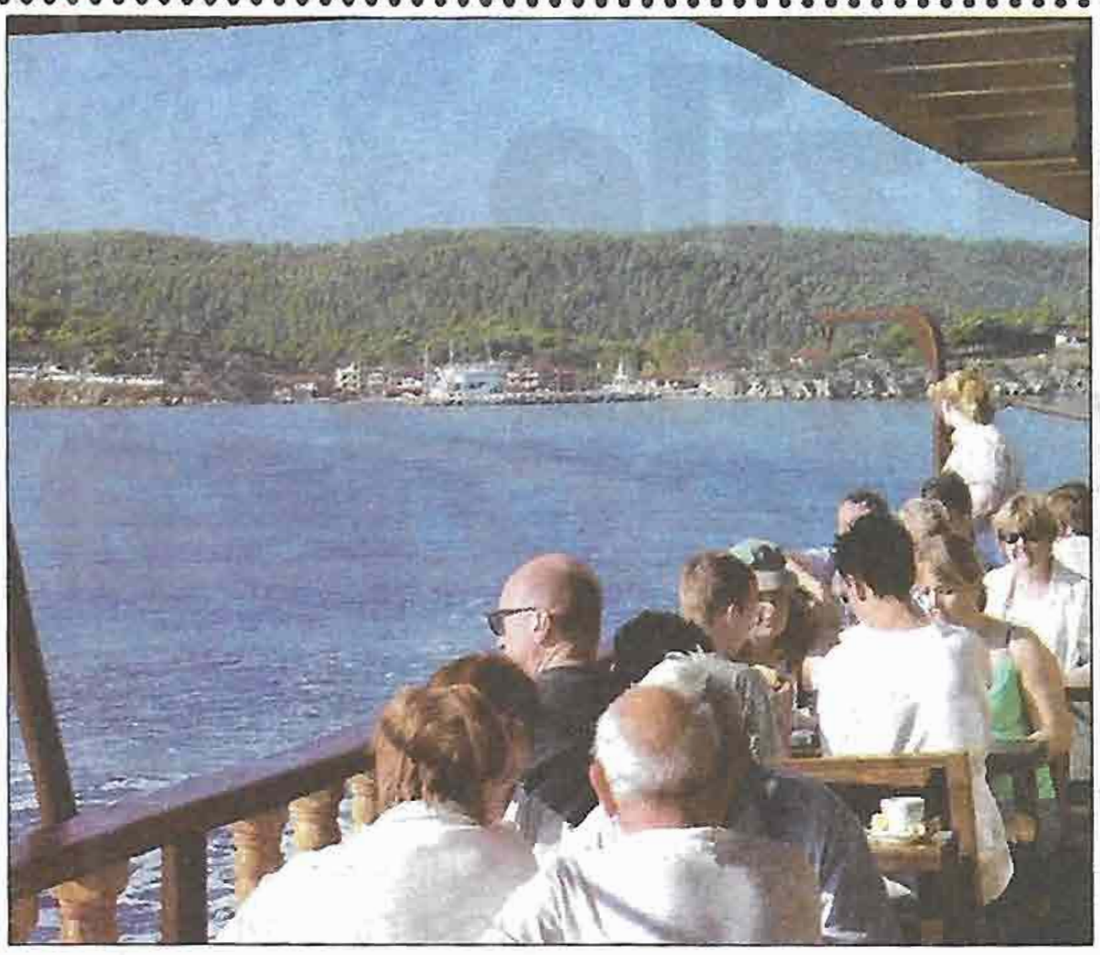

prin semne şi exclamaţii. Dimineaţa, de pildă, când coboram din cameră, gazdele mă pofteau să vizionez frigiderul. Eu arătam cu degetul ce aş vrea să mănânc: ouă, roşii, brânză, şuncă, măsline, lapte. Cafeaua era subînţeleasă. Mai zâmbeam unii la alţii, mai puneam de-o muzică...

Spanac şi brânză de capră

La ieşirea din portul Ouranopolis, pe stânga, înainte de-a intra în oraş, se află o patiserie destul de modestă. Câteva mese şi scaune, o terasă şi tăvi imense cu produse de patiserie, expuse în vitrină. Când vine câte un vapor, e înghesuiala de pe lume. În rest, însă, eram singurul client. Fidel, în fiecare zi, pe la prânz, timp de o săptămână. Pentru că tocmai descoperisem cea mai bună plăcintă cu spanac din lume. După ce ne-am împrietenit niţel, Labros, unul dintre chelneri, mi-a spus că secretul stă în combinaţia dintre frunzele de spanac şi brânza de capră, frământată cu ulei de măsline. L-am asistat într-o zi la facerea ei, mi-a dat şi reţeta, poate vreţi s-o încercaţi. Foile de plăcintă, asemănătoare celor care se găsesc şi la noi în comerţ, se întind în tava unsă şi se stropesc cu ulei de măsline. După trei-patru foi, se pune umplutura din frunze de spanac crude, rupte cu mâna, şi brânză frământată în prealabil. Se mai pun nişte foi, iar umplutură, iar foi, până se umple tava. Peste ea se întinde, apoi, un sos făcut din smântână, verdeţuri mediteraneene şi ouă bătute. După o jumătate de oră de copt în cuptor, plăcinta este gata. Pe fiecare felie tăiată se pun două-trei linguriţe de iaurt şi se serveşte cât e caldă.

Moşul îmi aducea chiar şi ziarele, din care nici măcar fotografiile nu-mi spuneau nimic. După aceea se urca într-o camionetă şi dispărea până spre seară. Când era şi mai vesel, pentru că începea ritualul cu diverse licori pe care gazdele mă îndemnau să le testez. Am dedus că erau nişte lichioruri preparate în casă, cu arome exotice, dar cam necunoscute mie. În urma unei degustări prelungite, care ne-a înveselit pe toţi peste măsură, bunica Ghiorghia a hotărât să mă lămurească definitiv asupra acestei probleme. A cotrobăit prin cămară şi pivniţă şi a venit cu o poală de fructe. În dreptul fiecărei sticle a pus materia de bază: rodii, smochine, stafide, lămâi şi mentă. Din acel moment m-am civilizat şi eu. Când venea vorba de drincuială, arătam spre lămâiul din curte şi ei înţelegeau metafora, aduceau imediat lichiorul corespunzător. Şi uite-aşa ne-am împrietenit. Atât de tare, că moşul m-a urcat, a patra zi, în camioneta lui. Tot prin semne. Eu credeam că vrea să-mi arate ceva, dar el a pornit motorul şi a ţâşnit pe poartă. După ce am ieşit din oraş, am luat-o pe nişte coclauri, prin livezi de măslini. Localnicii se aflau la cules şi o făceau într-un mod cam barbar, după nepriceperea mea. Sub copac era aşezată un fel de plasă cu ochiuri foarte mici. Şi oamenii băteau în crengi, cu nişte bâte enorme, de cădeau şi frunze şi ramuri, nu numai fructele. Se pare, însă, că asta e metoda. La un moment dat, nea Dimitris a oprit şi mi-a arătat o grădină. Am dedus că era a lui. S-a pus pe cules roşii, broccoli şi gogoşari. L-am ajutat, că doar ce să fac? Oricum, era mai mare dragul, că aşa legume n-am văzut în viaţa mea. Enorme, cărnoase, ca şi când cineva le-ar fi umflat cu pompa. N-am văzut nici urmă de îngrăşământ pe la ei, aşa că meritul cred că e al pământului, extrem de fertil, şi al climei, mediteraneeană, desigur. Apoi, nici urmă de căruţă sau ceva asemănător. Ţăranii greci merg la câmp cu *Toyota*, *Passat*-ul sau *Ford*-ul din dotare. La întoarcere, burduşiţi de recolte, am trecut prin port. Ca să mă cinstească, probabil, pentru cât am prestat la grădină, tataie a cumpărat vreo două kile de sepii, de la pescari. Le-am făcut la grătar, stropite cu vin alb şi cu nişte mirodenii necunoscute mie.

Pe graniţă cu sfinţenia

Un vecin care ştia engleză mi-a spus că merită să fac o drumeţie până la mânăstire. Ea se află exact pe graniţa dintre Ouranopolis şi Muntele Athos, adică la vreo trei kilometri de pensiune. Înainte de a se construi schiturile de pe Sfântul Munte, toţi călugării coborau duminica la slujba de aici. Zis şi făcut, am plecat la drum. Iarăşi prin livezi de măslini, singură şi uneori lătrată de câte un câine. Casele s-au terminat demult, nici ţipenie de om. Tocmai când începeam să mă întreb dacă nu cumva am rătăcit drumul, deşi o ţinusem paralel cu marea, conform indicaţiilor, am zărit o clădire destul de mare, chiar pe plajă. După aspect, nu era mânăstirea, dar nici casă de locuit nu părea a fi. Văzută din spate, mi-a sugerat mai degrabă un fel de tavernă, o cafenea sau ceva asemănător. Am intrat, evident, cu gândul la o *megala* cu gheaţă, celebra cafea grecească de vară. În loc de chelneri, însă, m-au luat la rost nişte poliţişti. Politicos, dar tot m-au legitimat. Nimerisem în sediul Poliţiei de frontieră a Muntelui Athos şi nimeni nu înţelegea ce caut pe acolo. Eram chiar suspectă, ţinând cont că la câţiva metri mai încolo începea *Zona interzisă*. Le-am explicat, cu toată engleza de care sunt eu în stare, că am gânduri paşnice şi vreau doar să văd mânăstirea. Ghinion, era închisă. În cazul în care doream să mă uit la ziduri, mi-au indicat o cărare din dreapta, cu precizarea ca nu cumva să ignor avertismentele de pe indicatoare. Am promis şi am plecat mai departe. Iată şi gardul înalt, din sârmă, pe post de graniţă. Chiar să fi vrut, tot nu l-aş fi putut sări. Zeci de panouri, agăţate în copaci şi pe stâlpi, îţi explică toate regulile locului, în toate limbile de circulaţie internaţională. Esenţialul este că în Athos nu se intră pe aici, ci numai prin portul din Daphni. Cine încearcă este arestat imediat. Mi-ar fi plăcut ca măcar să-mi încapă degetele printre ochiurile plasei din sârmă. Ca să zic că am atins şi eu Sfântul Munte. Ceea ce nu s-a întâmplat. De unde am avut un sentiment destul de straniu. Probabil de om confruntat cu o limită. De data aceasta, mult prea explicită şi îngrozitor de reală.

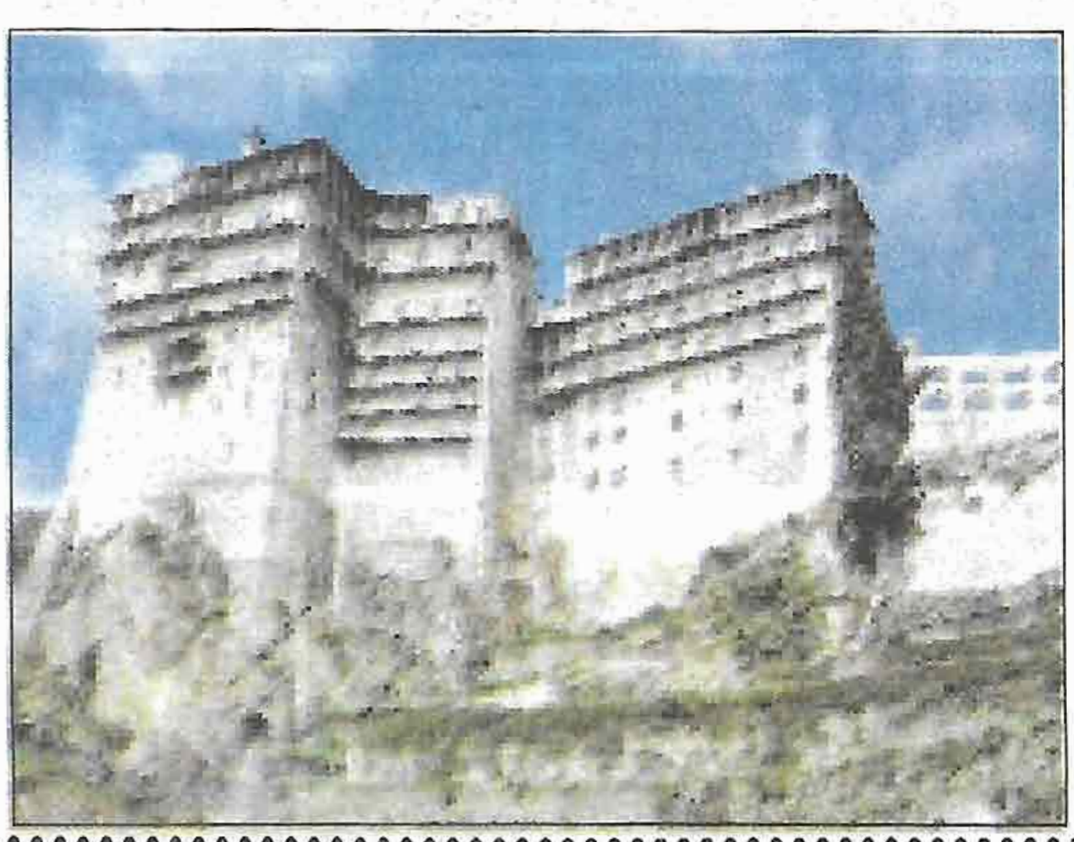

text Liliana Petruş

Sugestii de lectură

Nichita Danilov, *Secol*, Ed. *Junimea* – O carte antologică. La propriu şi la figurat. Mărturisesc că nu mai citisem niciodată înainte pe marele poet Nichita Danilov antologat de la începuturi până în prezent – şi sună bine! **Marius Ianuş, *Dansează Ianuş*, Ed. *Vinea*** – Bine, nu săriţi pe mine, recunosc, e o carte pe care am primit-o mai demult, dar e, oricum, o carte de semnalat. Prima antologie a primului „clasic 2000". Bine, alături de Dumitru Crudu. Se pregătesc George Vasilievici, Elena Vlădăreanu, Dan Sociu. **Florica Madritsch Marin, *Nocturne*** – Nu, Florica nu e o nocturnă, ci, mai degrabă, o solară. O solară „nordică", fie îngăduit paradoxul, care îmi aduce aminte de Edith Sodergran şi Else Marie Lasker Schuller. **Peter James, *Viu sau mort*, Ed. *Nemira*** – Sincer, prefer viu. Nu e singura carte de Peter James apărută la *Nemira*. OK, e un polițist, dar ce-ați fi vrut, să fie un mic tratat de filosofie cu numele ăsta? **Augustin Buzura, *Refugii*, Ed. *Corint*** – Şi aceste minunate cărţi de la *Corint* le-am primit mai devreme, dar nu le-am semnalat, nu din pricina lenei, ci din pricina avalanşei de cărţi „bune" care, din fericire, au năvălit la redacţie. Un clasic incontestabil, absolut de referinţă, dacă ne gândim la *Vocile nopţii*... **Costache Olăreanu, *Ficţiune şi infanterie*, Ed. *Corint*** – Reprezentant al şcolii de la Târgovişte... aşa sună orice început-clişeu despre autor. Un prozator care are o operă pe masă. OK, corectura îmi atrage atenţia să spun că e vorba de o reeditare. Reeditare. **Raluca Baciu, *Tăietura din ochi, no name*** – O poezie sfielnică, adolescentină, studenţească aproape, cu tuşe de o prospeţime care se poate pierde cu vremea. **Adrian Sângeorzan, *Tatuaje pe marmură*, Ed. *Scrisul Românesc*** – Tatuaje pe marmură, adică ediţie bilingvă, româno-engleză. Adrian ne asigură că „Moartea e sigur femeie, simt asta, una cu labii tăioase". **Carmen Firan, Adrian Sângeorzan, *Voci pe muchie de cuţit/Voices on the razor's edge*, Ed. *Scrisul Românesc*** – „Pe vremea aceea/Cuvintele îşi pierduseră înţelesul/ Nu înnebunise nimeni/doar lingviştii şi copiii sub un an/Repetau obsesiv câte o silabă..." **Frank Herbert, *Dune*, Ed. *Nemira*** – Serie reeditată la *Nemira*, din care citesc cu mare plăcere şi astăzi, la mai bine de zece ani de la apariţia dintâi. **Vasile Ghe. Popa, *Din copilărie*, 2 vol., Ed. *Fundaţia Culturală Antares*** – O megabiografie scrisă printre amintiri şi lacrimi. Comunicată de doctorul Bacalbaşa. O carte document, care nu ar fi trebuit să lipsească. **Julian Barnes, *Trois*, Ed. *Nemira*** – O poveste de iubire, printre alte atâtea poveşti. Şi triunghiul, care am uitat cum se numeşte: conjugal? adulterin? Oricum, e ceva cu dragostea, dar, parcă, nu mai ţin minte bine... **Elvira Iliescu, *Falsul roman al infernalei maşinaţii – Patul lui Procust*, Ed. *Ex-Ponto*** – Autoarea a avut ideea de a dedica un poem fiecărui nume care i-a spus ceva. Consecinţa: cartea seamănă cu o piesă de teatru, pe multe voci. **John Sanford, *Legile crimei*, Ed. *Nemira*** – Cum poate fi altfel decât nemaipomenit un volum al cărui autor a luat *Premiul Pulitzer* şi despre a cărui carte Stephen King dixit: „Mieros şi obraznic... o lectură înspăimântătoare"? **Maeve Binchy, *Nopţi cu ploi şi cu stele*, Ed. *Nemira*** – Deşi a trecut vara, iată... o poveste de vară. Şi, mai mult, o poveste de dragoste, scrisă cu dragoste. **Jerôme Clement, *Femeile şi dragostea*, Ed. *Nemira*** – Cu femeile, nu ştiu cum e. Cu dragostea, doar îmi închipui... Dialoguri cu şi despre dragoste. Cred femeile în dragostea la prima vedere? Nu ştiu nici eu, dar cred că ar fi bine să aflăm... **Elmore Leonard, *Hot Kid*, Ed. *Nemira*** – Un tip care ştie să scrie bine policier. Autorul unui eseu care se cheamă *Cele zece reguli de scriere ale lui Elmore Leonard*. Sunteţi curioşi care e cea mai importantă regulă? Ei bine, iată: „Dacă textul sună ca şi cum ar fi literatură, îl rescriu!" **Florin Abraham, *România de la comunism la capitalism*, *Biblioteca de istorie*, Ed. *Tritonic*** – Un volum care va interesa, cu siguranţă, pe spe-

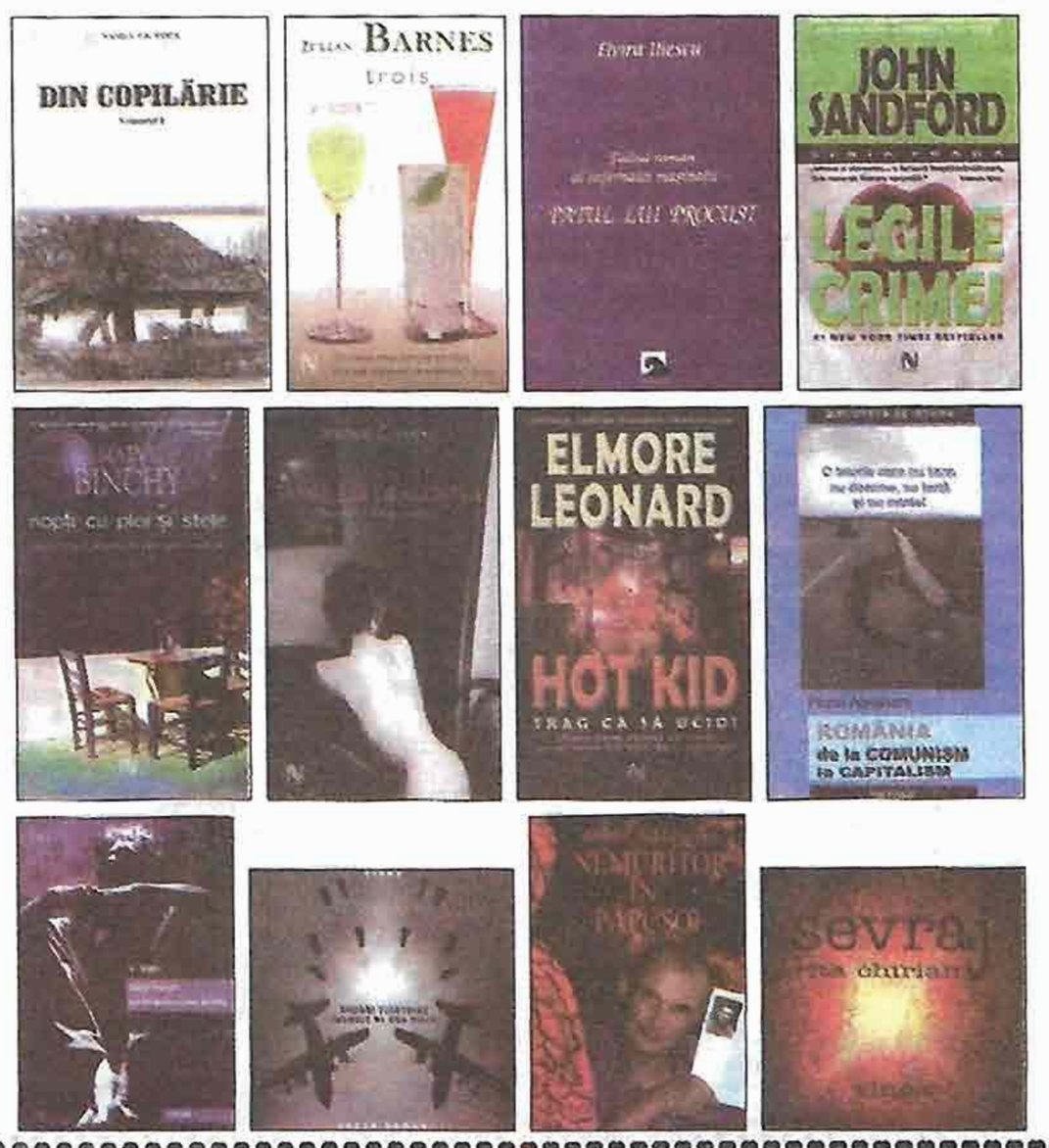

cialişti, sociologi, oameni de presă. O excelentă analiză a „sistemului“: partide, guvern, massmedia, societatea civilă. **V. Leac, *Seymour: Sonată pentru cornet de hârtie,* Ed. *Vinea*** – A doua ediţie a unei cărţi de poezie care se vrea în răspăr. „Încerc şi eu un cuvânt nou“ – zice poetul. „Cum încearcă o virgină să intre în mare“. **Eugen Suman, *Arcuri electrice. Formele de sub piele,* Ed. *Vinea*** – O carte care abundă în lirică de notaţie: „Cu adevărat am coborât azi în sufletul meu/Şi atunci ce rost are să-ţi spun/Că ai avut dreptate/Şi că nimeni n-a locuit vreodată acolo“. **Mihai Vakulovski, *Nemuritor în păpuşoi,* Ed. *Vinea*** – Un poet, un autenticist, un autor care încearcă, pe cât poate, să reprime falsul trăirii prin sinceritatea mărturisirii. Un poet al confesiunii. **Rita Chrian, *Sevraj,* Ed. *Vinea*** – O carte lucidă şi dramatică, aşa cum îi stă bine unei cărţi, fie ea şi de tinereţe: „În spatele tău creşte moartea ca o cocoaşă. Într-o bună zi, trupul tău va fi un vid infam.“ **Vasile Petri *Fati,* Ed. *Vinea*** – O antologie realizată de poetul Marian Drăghici pentru un autor mort nedrept de prematur, bun orfevru, om rafinat. Ar fi meritat o antologie în timpul vieţii. Parcă nedrept de uitat la această oră. **Maryse Wolinski, Dr. Laurent Chevalier, *Armonia din farfurie,* Grupul editorial *Corint*** – Poate fi, oricând, un ciclu: Armonia din farfurie, armonia din pat... O pledoarie pentru sport, atenţie la ritmul cardiac, care ne spune, cu precizie, câte cruditătţi trebuie să consumăm la micul dejun şi de ce. Asta dacă vrem, totuşi, să ştim... **Iulia Pană, *Noaptea Scorpion,* Editura *Du Style*** – O poetă neîmblânzită, ce pot să cred despre Iulia, dacă ea scrie „E o sălbăticie în sângele meu/Şi tu mă faci să simt cuşca“. Hei! Cine? Eu? **Tache, *Iubiri de şmecher,* Cartea de week-end** – O lectură foarte uşoară, care poate să încapă în orice buzunar, agrementabilă cu momentele foarte light ale zilei. **Program editorial Nemira 2007** – Un program editorial care face dintr-o avantpremieră de-a dreptul o carte, pe care o poţi citi cu sufletul la gură pentru că eşti cu ochii la celelalte cărţi. Dacă nu aveţi bani, e bun şi el. E gratis. **Julian Barnes, *Papagalul lui Flaubert,* Ed. *Nemira*** – La umbra postmodernismului poţi înnădi/pune de un parteneriat textual. Nici nu poţi să-ţi închipui ce se poate întâmpla sub statuia lui Flaubert! **Paul Aretzu, *Urma lui Uriel,* Ed. *Vinea*** – Un poet mistic, zice despre Paul Aretzu cineva care se pricepe la poezie, adică Marian Drăghici. Iată: „Şi mai iartă, Doamne, pe păcătosul Tău, scriitorul, că nu a deprins încă îndemânarea morţii.“ **Gelu Diaconu, *Fabian,* Ed. *Marineasa*** – O proză care începe fără nici un fel de efort într-un compartiment de vagon clasa a doua, căptuşit cu vinilin scorojit – şi cu personaje de aceeaşi factură. O proză care te lasă pe gânduri. Dacă ai. **Ruxandra Novac, *Ecograffiti,* Ed. *Vinea*** – Una dintre cele mai bune poete care vin şi un vârf de lance douămiist: „Cineva s-a spânzurat în camera ta/cineva a fost disecat cu lentoare şi graţie/ cineva a orbit cunoscând viitorul.“ **Mugur Grosu, *SMS/Ei respiră şi fac dragoste ca şi fluturii,* Ed. *Vinea*** – O carte care se poate intitula *zapping poetry*. Autorul şi-a închipuit un poem prin SMS, din mesaje cusute unul lângă celălalt, într-o piele strâmtă... **Cosmin Perţa, *Santinela de lut,* Ed. *Vinea*** – Cosmin vede inima tatălui său ca pe o „mireasă tânără ascunsă cu de-a sila în moara dezafectată din piaţă“. **Robert Mîndroiu, *Efectul de peliculă,* Ed. *Vinea*** – Un poet care practică o lirică intelectualizată. „Când e foarte linişte/poate numai atunci/unele lucruri ţi se îndoaie/în carne/ca unghiile de la picioare.“

text **Mihail Gălăţanu**

Raftul *Humanitas*

Pascal Quignard, *Toate dimineţile lumii* – **Editura *Humanitas*** a scos, deja, patru sau cinci cărţi ale acestui autor francez. Cine e Quignard? Un absolvent de filosofie pe care l-aş fi putut avea profesor la Paris. Şi cred că îl citesc tocmai pentru a recupera ceva dintr-o asemenea extraordinară şansă pierdută. **Mihail Sebastian, *Femei*** – Cine şi-ar fi închipuit, în anul de graţie 1990, la câteva decenii bune de la moartea lui Mihail Sebastian, că în el se va redescoperi un mare scriitor (care va da, realmente, o capodoperă a literaturii române, în Jurnal...)? De această dată, însă, *Humanitas* vă propune o altă carte. **Ştefan Heym, *Relatare despre regele David*** – Am citit demult cartea cu pricina, ea apăruse în *Globus*, pe când România era încă o închisoare. Ce m-a impresionat cel mai mult, la prima vedere, a fost aerul de epocă, reconstituirea minuţioasă şi magistrală a unei vremi aproape imemoriale... **Tim Lott, *White City Blue*** – Un scriitor britanic cu mult, foarte mult umor, pe care colegii de birou au vrut, literalmente, să mi-l smulgă din mână. Îi anunţ, şi pe această cale, că nu-l dau. Nu-l dau, bă, auziţi! Să vi-l cumpăraţi. Bine, bine, OK, mă mai gândesc, poate îl împrumut! Da' tot pe bani... ***Elogiu pentru „Raftul Denisei“:*** Rubrica noastră are şi ea, la rândul ei, o subrubrică, RAFTUL..., care are şi ea, la rândul ei, o altă subrubrică, mai mică, iar asta se intulează chiar ELOGIUL EDIŢIEI. El se îndreaptă astăzi, cu toată inima, către RAFTUL DENISEI, ţinut de DENISA COMĂNESCU. O selecţie de cărţi excelente, făcută, cu adevărat, la sânge... Un fel de selectionată „carriocas“ a cărţilor. Sau, mă rog, o selecţionată de prună... Da, dar cu/de prune brumate. E o mândrie să fii pe raftul Denisei.

Newbestcomers in town

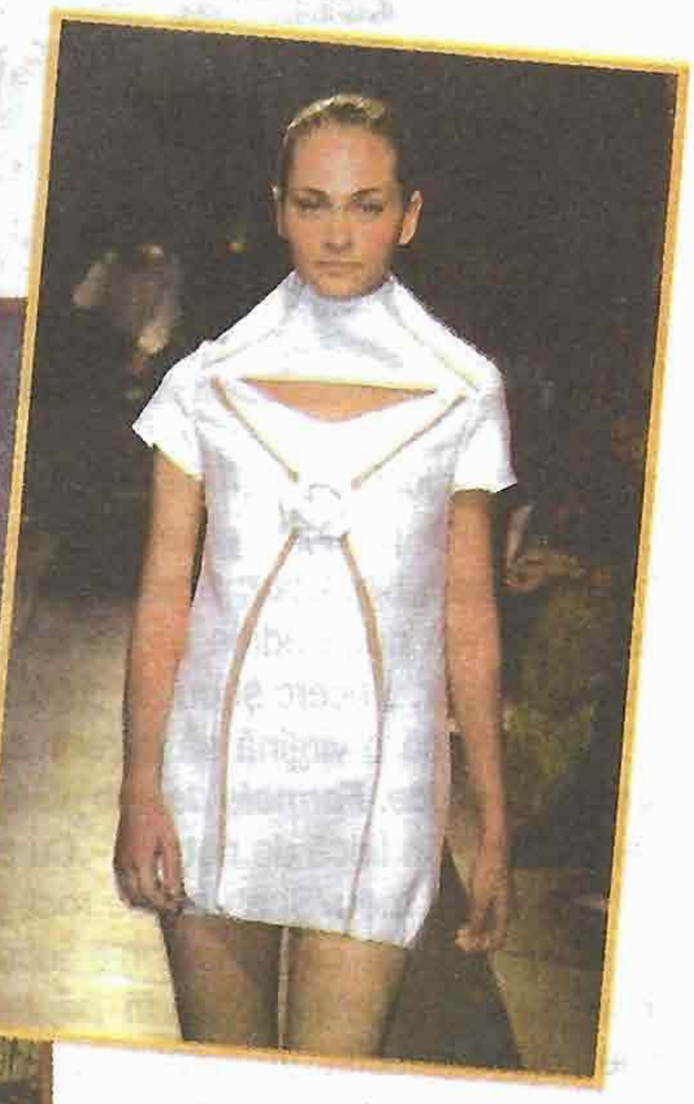

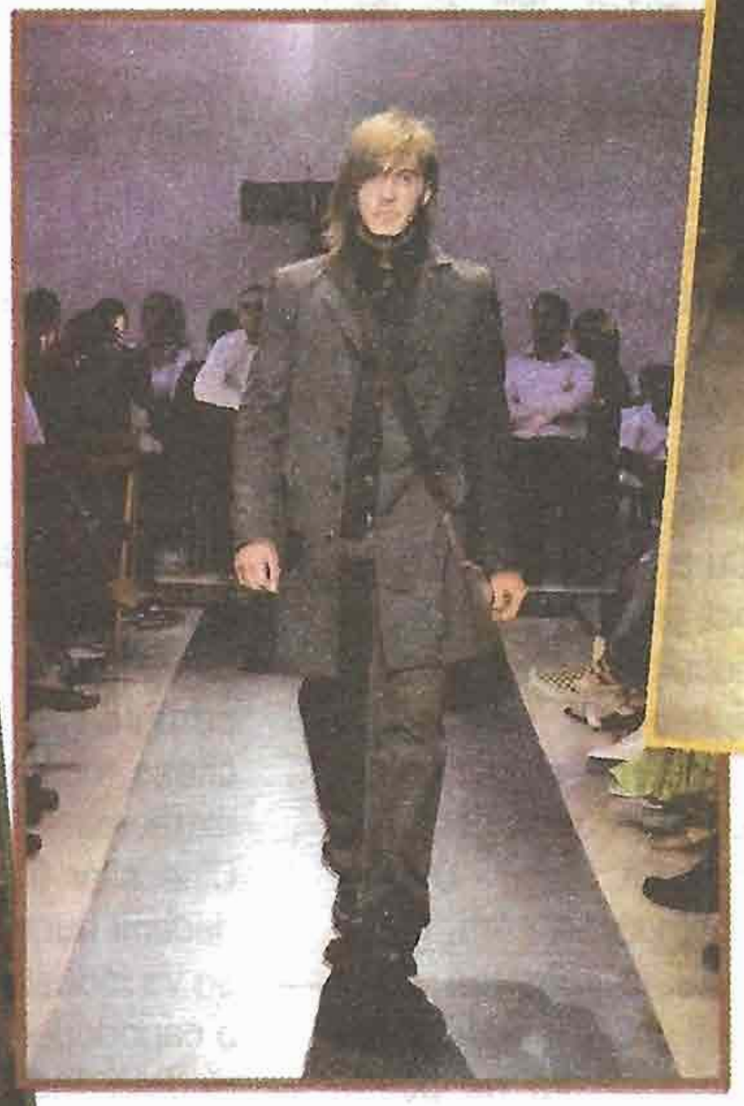

Una Moda Group, Agnes Keszeg, Amir Doboş, Iryna Katsel şi Smaranda Almăşan sunt un grup de tineri designeri români pe care *City Mall* a încercat să-i promoveze şi să-i prezinte publicului în cadrul show-ului vestimentar *Newbestcomers*. Reunind exclusiv chipuri şi proiecte noi, acest spectacol a adus în prim-plan un nou val de creatori care promit să rescrie povestea modei româneşti. Tineri, motivaţi, conectaţi la tendinţele internaţionale ale momentului şi la discursurile contemporane legate de modă, cele cinci apariţii noi nu au alt *parti-pris* decât pasiunea lor pentru design vestimentar. Fie că se inspiră din povestea drumului mătăsii (*Silk Road/Una Moda Group*), din imaginarul icoanelor ortodoxe ruseşti (*Galeria Tretiakov/* Agnes Keszeg), din siluetele slim gen Pati Smith şi Pete Doherty (*Gritly-Glam Culture* /Amir Doboş), din trendul spaţial al anilor '60, impus de André Courreges şi Pierre Cardin (*La lune*/Iryna Katsel), sau reciclează în mod absolut original haine second-hand (*Recycle*/Smaranda Almăşan), toate colecţiile prezentate în show-ul *Best Newcomers* au avut concepte coerente şi anunţă apariţia unor noi amprente stilistice în moda românească.

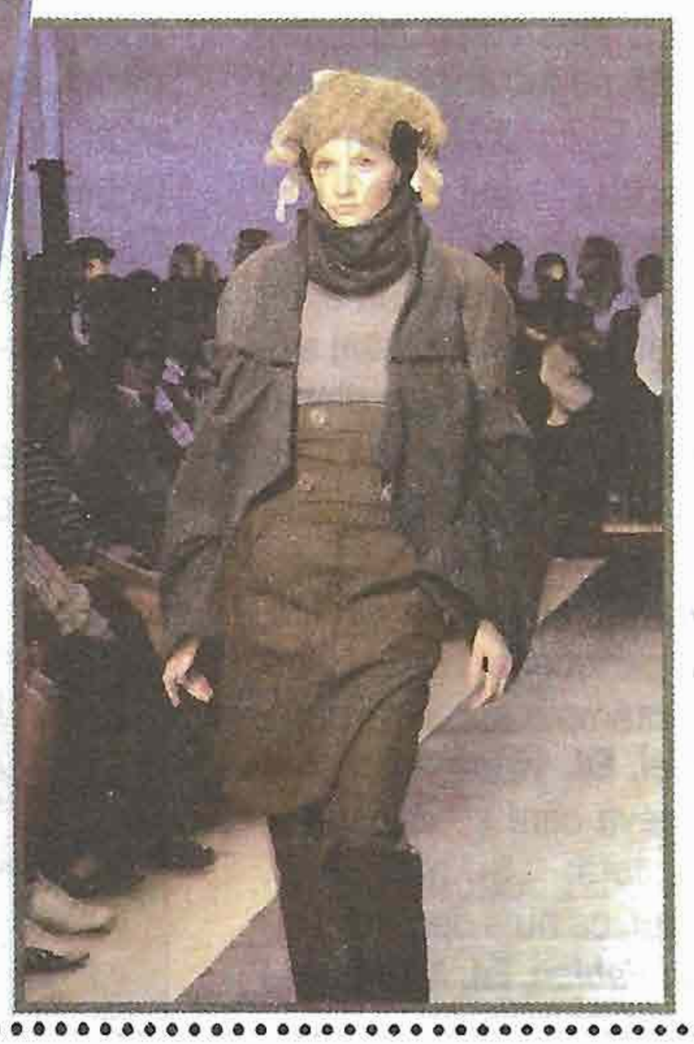

Acasă la Dali

Acasă la Dali înseamnă, în primul rând, Spania, dar, deopotrivă, Catalunia, Barcelona. Însă cel mai acasă la Salvador Dali este niciunde altundeva decât la Figueres, locul natal. Ba mint. Cel mai acasă la Dali este chiar în inima picturii sale, e în imagine – şi atât. În viziune, adică. Părinţii săi, oameni cu stare (dacă nu mă înşel, tatăl său a fost notar), i-au amenajat, încă de pe când era copil/adolescent un „studiou“ de imagine pe coasta catalană, lângă un port.

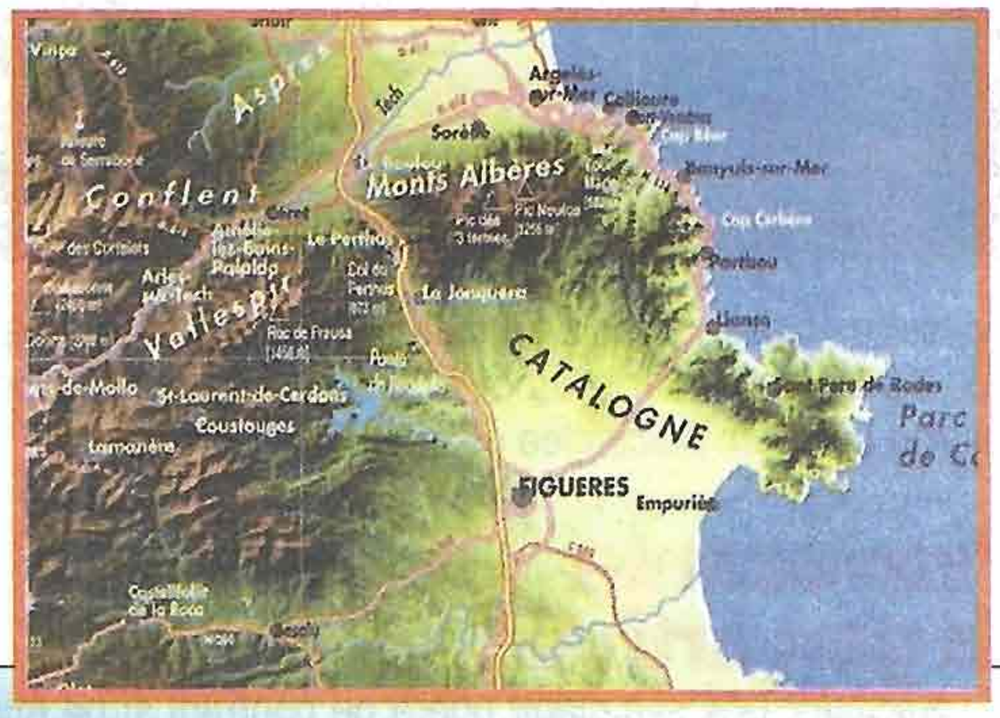

Figueres. Un loc în nordul Spaniei. În Catalunia. Un oraş. La vreo câteva zeci de kilometri de graniţa cu Franţa. Orăşelul se află foarte aproape de autostrada pe care mergem, cu autocarul (avem cam nouăzeci de kilometri la oră), împreună cu George Stancu, ghidul nostru şi cu *echipa de şoc* (şoferii, în două sau trei schimburi) alcătuită de Teodor Călimănescu, de la *Europa Travel* (*www.europatravel.ro*), agenţia de la care am primit invitaţia pentru o excursie de „documentare“ la Barcelona. Pentru ce ne documentăm? Bunăoară, pentru pictură. Barcelona e un loc minunat ca să te documentezi pe tot ce mişcă, râul/ramul, în ce-i priveşte pe Picasso, Dali, Juan Gris, Juan Miro. Pentru mine, fiecare e un episod aparte.

Figueres (Figuerito, aşa îmi vine să îl alint!) e un loc aproape necunoscut. Dar nu şi pentru admiratorii lui Salvador Dali. Pentru că acolo, nu foarte departe de coasta bravă, del sol & mai jos doradă (adică aurită, nu-i aşa, precum frumosul nume de alint al ţigăncilor, Daurita!), s-a născut Salvadooooooorrrrr Dallllliiiii, doamnelor şi domnilor. Cred că Dali are, deopotrivă, admiratori fanatici, ca şi hulitori. Viaţa lui trece, de altfel, cel puţin pentru mine, între aceşti doi poli, aceste două noţiuni: hulă şi adulaţie. Supunem la vot, în autocar, dacă o să coborâm. Spre surpriza mea, sunt şi mâini care se ridică împotrivă. Cred că aceia, pur şi simplu, nu s-au întâlnit niciodată cu Dali. Pentru că, dacă te-ai întâlnit o dată cu Dali, sigur ai să fii nerăbdător să te întâlneşti şi a doua oară.

Numele localităţii mă trimite cu gândul la parfumul smochinilor. De aici şi până la Perpignan, primul mare oraş din sudul Franţei, nu sunt mai mult de douăzeci-treizeci de mile.

Peisaj exterior & mai ales interior

Peisajul exterior de la Figueres nu diferă foarte mult de cel din restul Spaniei. Localitatea se află la 16 kilometri de traseul autostrăzii şi nu cu mult înainte de începutul lanţului muntos. Dar, aici, cel mai mult, diferă peisajul interior. Cine i-a cunoscut operele lui Dali, precum şi cine i-a citit jurnalul, a putut sfârşi prin a fi iritat de *coneriile* pe care, uneori, pare să le debiteze cu o mină impasibilă (oricine poartă o mască, n'est-ce pas?), dar, în aceeaşi măsură, extaziat de maniera sa de a picta. Peisajele lui interioare debordează de imaginaţie, iar Dali e un specialist în crearea de ***spaţii fictive***, în care realitatea e „alterată" de artă. Era să spun, chiar, amendată. Ca şi alţi mari artişti, a ajuns, ca interpretare, prizonierul propriilor sale poncife: ceasuri curgând, cupluri filiforme/fusiforme etc.

Imaginea Teatrului-Muzeu din Figueres este cea a unei construcţii neverosimile. Ca şi cum ar fi fost un castel încropit din turtă-dulce sidefie & diafană. Pe creneluri

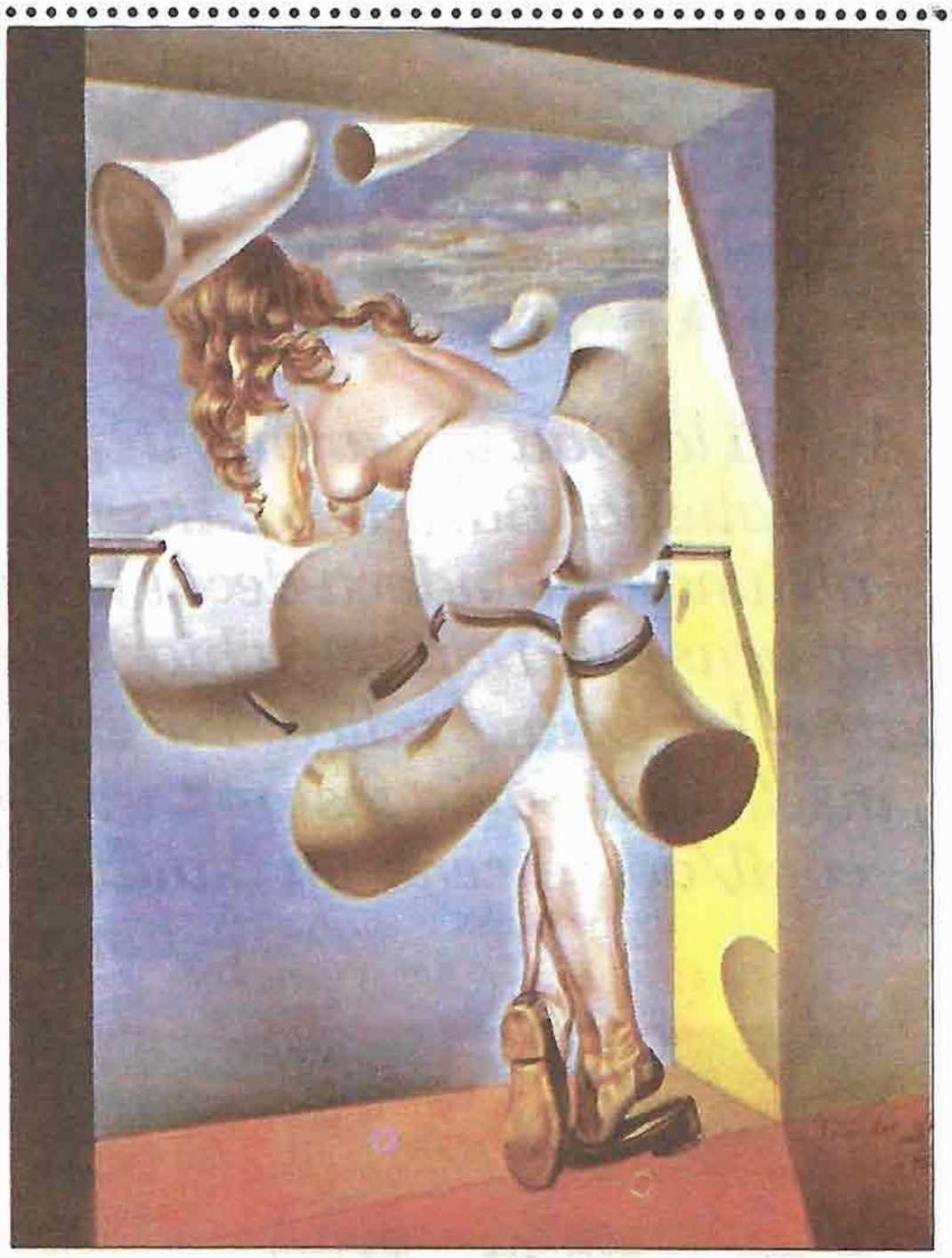

zac/se rostogolesc/par a se rostogoli/şi, în acelaşi timp, stau într-un echilibru fragil... ouă. Şi oul viu, la vârf cu plod, îmi vine să spun. Adicătelea cu operă închisă în sine.

Provocarea ca gen artistic

Salvador Dali şi-a clădit opera pe contrarii şi pe surpriză. La el, provocarea a ajuns un gen artistic. A fost, fără îndoială, unul dintre cei mai iconoclaşti, iar în cazul lui, viaţa a fost cât se poate de consubstanţială cu opera. Recunoaşterea sa timpurie, ca şi talentul său, a determinat/întărit acest apetit pentru provocare, deşi el a fost, poate, unul înnăscut.

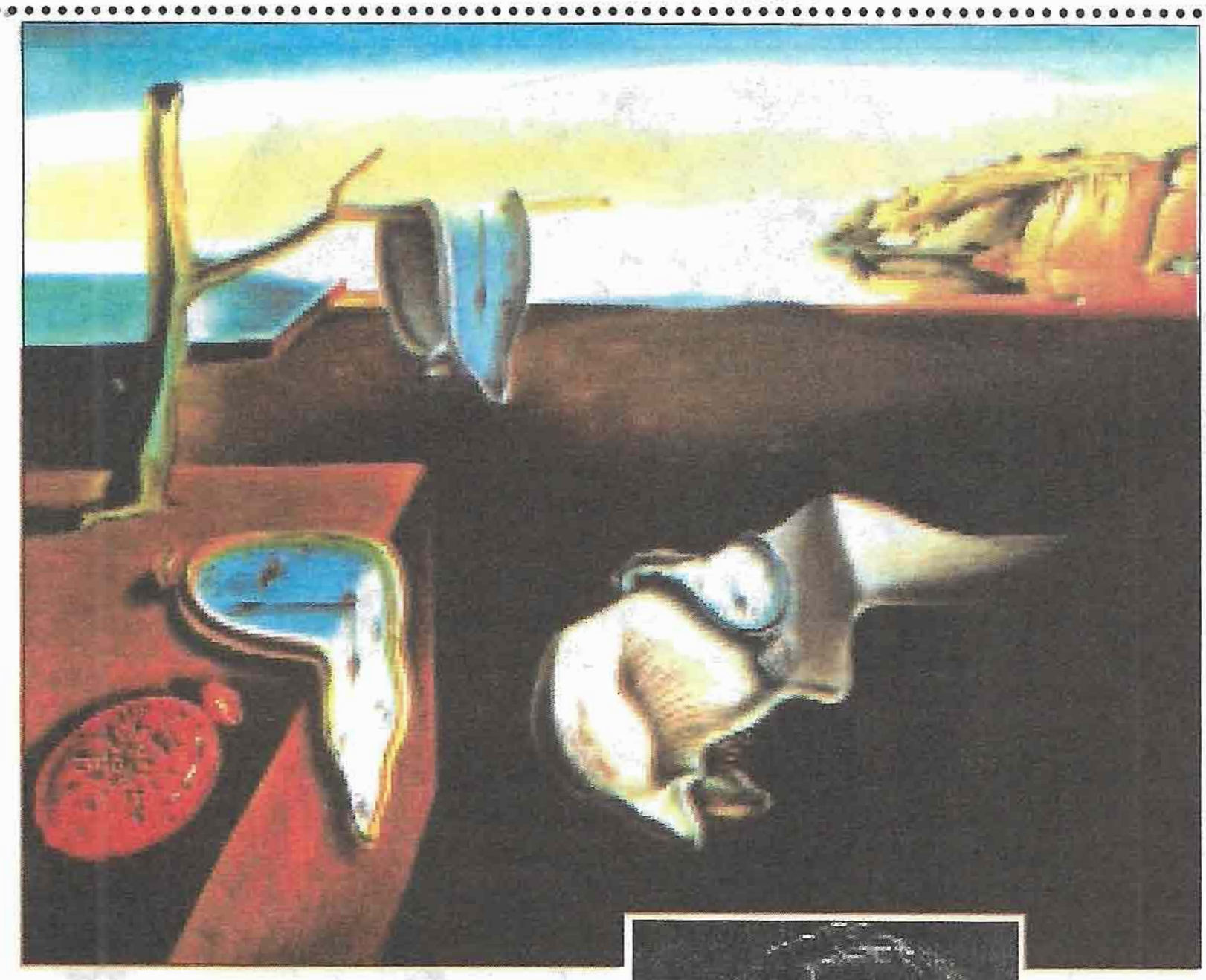

Imagini monstruoase, dramatice. O faţă umană mutilată de timp, de conceptul de timp. De utopie. Animale fantaste, care ar putea alimenta cu uşurinţă un bestiariu personal. Peşti înghiţind tigri. De fapt, metafore înghiţind metafore. Metafore pentru frică. Pentru lumea subţire, de abur, a visării. O lume a artei pure, artă pentru artă.

Nuduri dormind peste banchize, roci şi hărţi. De multe ori, Gala, soţia artistului – şi fosta soţie a poetului Paul Eluard – apare urcată pe sociu, între unghiuri drepte, armonioase. Universul Dali este unul dislocat, explodat, expandat. Se revarsă în afară, asemeni ceasurilor, curge, umple lumea reală – şi, finalmente/fatalmente, o înlocuieşte. Dincolo de legendă, Dali are un cuvânt de spus în artă, deşi, uneori, la el, legenda bate /transgresează faima meseriaşului.

Obsesiile lui Salvador pendulează între visuri şi poduri. Tot universul lui Dali pare un vis părelnic, are carnaţia unei himere. Iar podul, ei bine, podul se termină în aer, ca şi cum ar fi urmat de un pod în o altă dimensiune, de un pod invizibil. Puntea nu mai aparţine lumii sensibile. Iar siluetele donquijoteşti par decupate din registrul oniric. Noul om se naşte dintr-o asistenţă divină, dintr-o coajă a unui ou-matrice care se scurge şi el peste sol, peste suprafeţele plane, parcă indecise şi ele. Din crăpătura oului străbate un firicel de sânge, la început subţire. Cuplul primordial se regăseşte şi aici, dar cel care se naşte este, direct, bărbatul, în timp ce femeia s-a născut deja, este în afară.

Salvador Dali are întotdeauna îndrăzneala de a rescrie sacrul. Crucificarea lui Iisus (de notat că, după anii '50, Dali revine la credinţa catolică, căsătorindu-se religios cu Gala, ulterior!) – în şocante forme cubice o atestă din plin. Lecţia lui Dali, foarte vizibilă de altfel, este despre curaj în artă. Curaj mai ales în reinterpretarea temelor fundamentale, mai cu seamă cea cristică. Unul dintre tablourile sale îl înfăţişează pe Hristos crucificat deasupra lumii. Dedesubt, este Cerul şi Pământul, dedesubt este lumea. O condiţie care seamănă cu cea a artistului, crucificat şi el pe opera sa, undeva deasupra lumii, iar în faţa sa, doar întuneric. O viziune terifiantă, care închide cercul existenţei sale, aşa după cum Figueres, oraşul de suflet al lui Dali, o închide pe cea a ciclului său biologic, care are drept punct de start precum şi de oprire acelaşi loc de pe hartă: Figueres, 11 mai 1904, 23 ianuarie 1989.

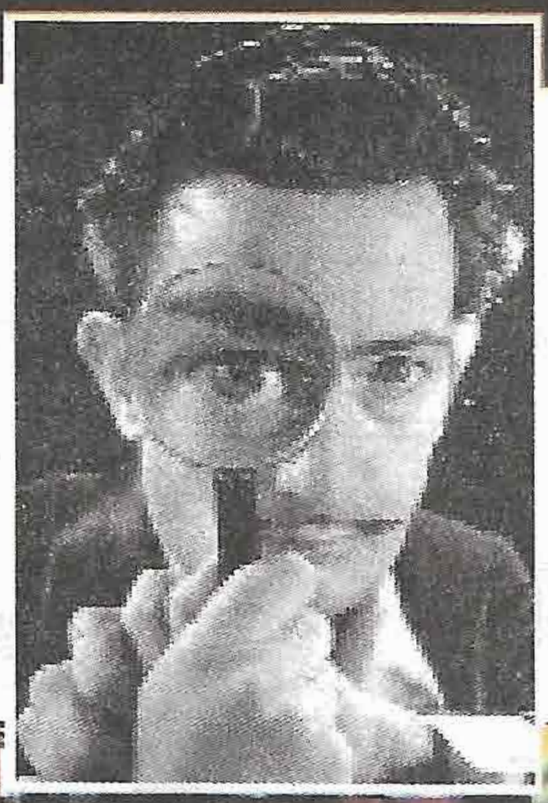

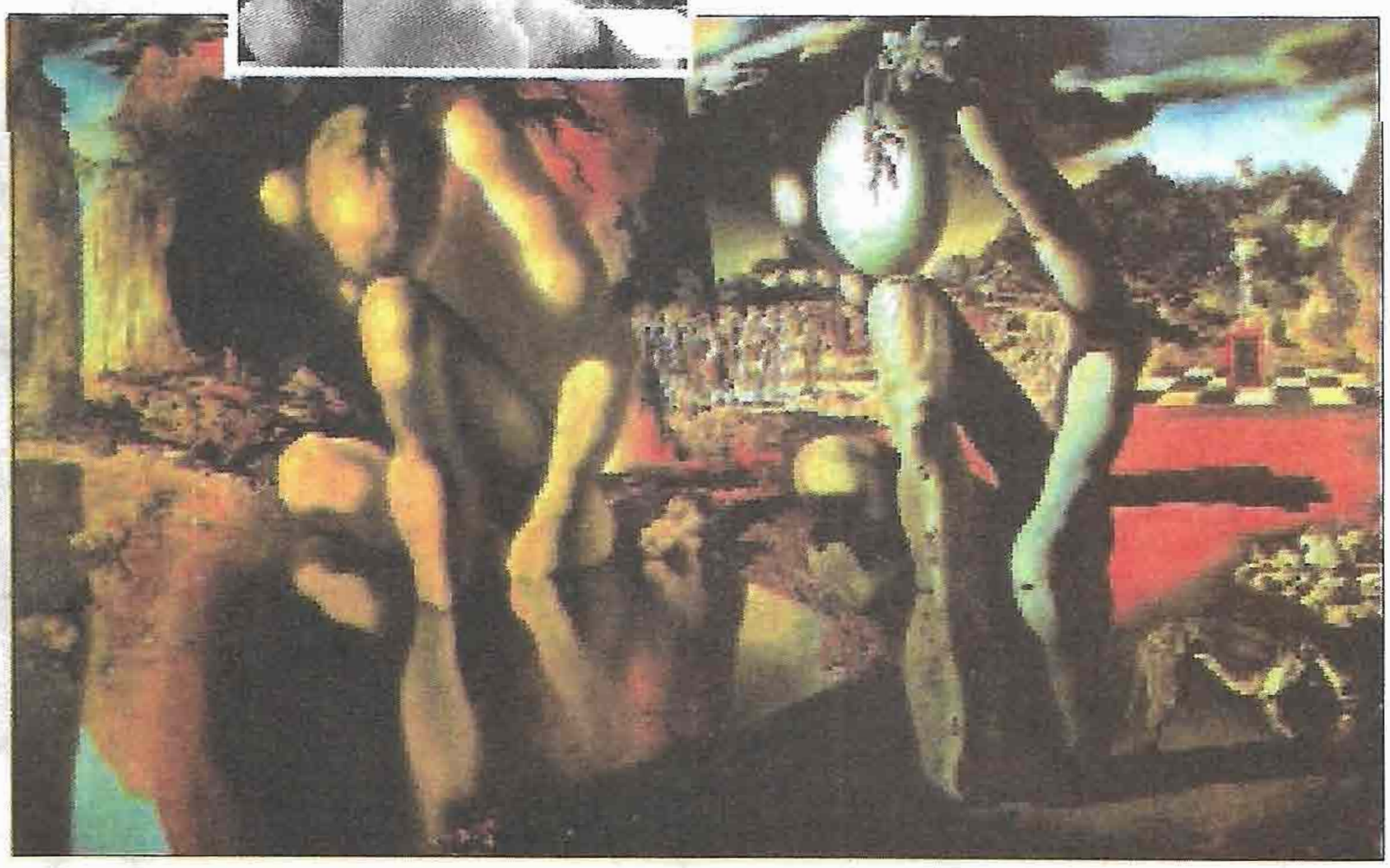

text **Mihail Gălăţanu**

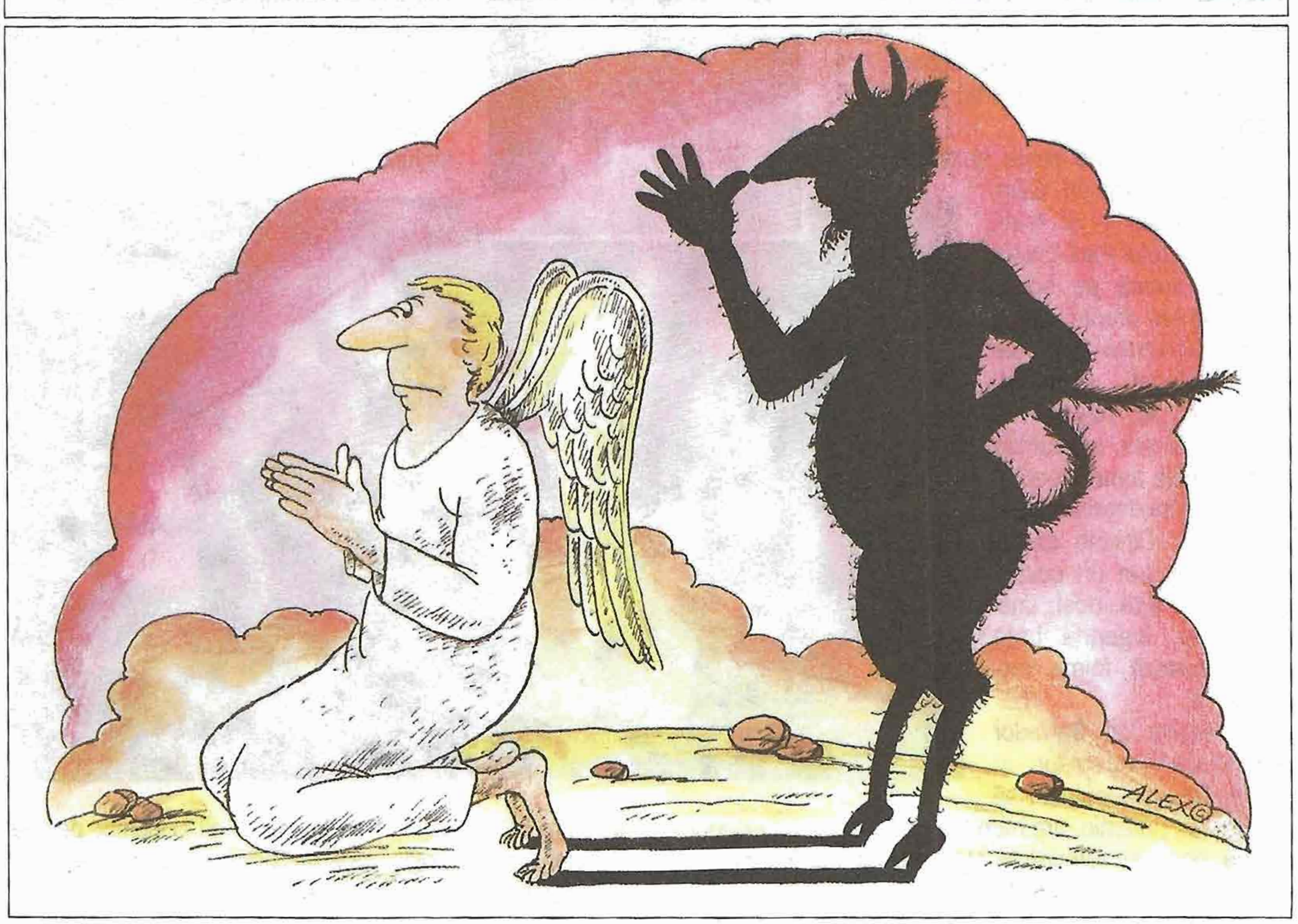

desene de **Aurel Ștefan Alexandrescu**

Indiciu fatal

de Patricia Cornwell (Colecţia *Suspans* – Editura *Nemira*)

Indiciu fatal, roman din seria *Scarpetta*, semnat de Patricia Cornwell şi apărut, în 2004, în engleză, s-a vândut până acum în peste 1.000.000 de exemplare. A primit Premiul Sherlock pentru cel mai bun detectiv creat de un autor american. Romanele Patriciei Cornwell sunt traduse în treizeci şi două de limbi, scriitoarea fiind considerată unul dintre cei mai mari autori internaţionali de bestseller. Romanele sale sunt deosebit de apreciate pentru documentarea minuţioasă şi felul în care insistă asupra fiecărui detaliu, în special în medicina legală. Patricia Cornwell face scufundări, motociclism, pilotează elicopterul, exact ca personajele sale: „Este important pentru mine să trăiesc în lumea despre care scriu. Dacă vreau ca un personaj să facă sau să ştie ceva, vreau ca şi eu să fac sau să ştiu bine acel lucru." La noi, romanul apare la Editura *Nemira*, în Colecţia SUSPANS. Iată ce scriu, despre el, canalele mediatice.

„Una dintre cele mai ticăloase şi mai înfiorătoare cărţi de la *Tăcerea mieilor* încoace, un neaşteptat amestec de sensibilitate cu ultimele tehnici ale celor mai experimentaţi detectivi." *(Post Dispatch)* Şi: „Patricia Cornwell îşi permite luxul de a o trimite pe Scarpetta în ghearele durerii. Mister şi tensiune, dincolo de limita suportabilului." – pe *www.cnn.com*.

Reautopsierea cadavrului unei fete de 14 ani o conduce pe Kay Scarpetta, medicul legist, spre o tulburătoare concluzie: fetiţa a fost ucisă cu bestialitate.

Două săptămâni la frigider încetiniseră procesul de descompunere, dar cu toate acestea cadavrul era deshidratat, se usca încetul cu încetul, intrând într-un proces de mumificare. Mirosul era pătrunzător, dar Scarpetta nu o ia ca pe ceva personal. Un miros neplăcut este doar un alt mod prin care cadavrul comunică, fără nici o ofensă, iar Gilly Paulsson nu are ce face, aşa arată, aşa miroase, e moartă şi pace. Cadavrul fetei este palid, cu o tentă vag verzuie, lipsit de sânge, iar faţa e emaciată din pricina deshidratării, ochii uşor deschişi, sclera de sub pleoape uscată până la înnegrire. Are buzele uscate, maro aproape, abia întredeschise, părul lung şi blond încurcat pe lângă urechi şi sub bărbie. Scarpetta notează lipsa traumatismelor externe în zona gâtului, incluzând în examenul ei şi posibilitatea celor provocate în cursul autopsiei, cum ar fi păcatul capital de a tăia o mică fantă – lucru ce teoretic n-ar trebui să se întâmple, dar care este făcut în realitate de cineva neexperimentat sau neglijent atunci când răsfrânge ţesut din interiorul gâtului pentru a scoate limba şi laringele şi în mod accidental înţeapă suprafaţa epiteliului. O tăietură la gât în cursul autopsiei nu e uşor

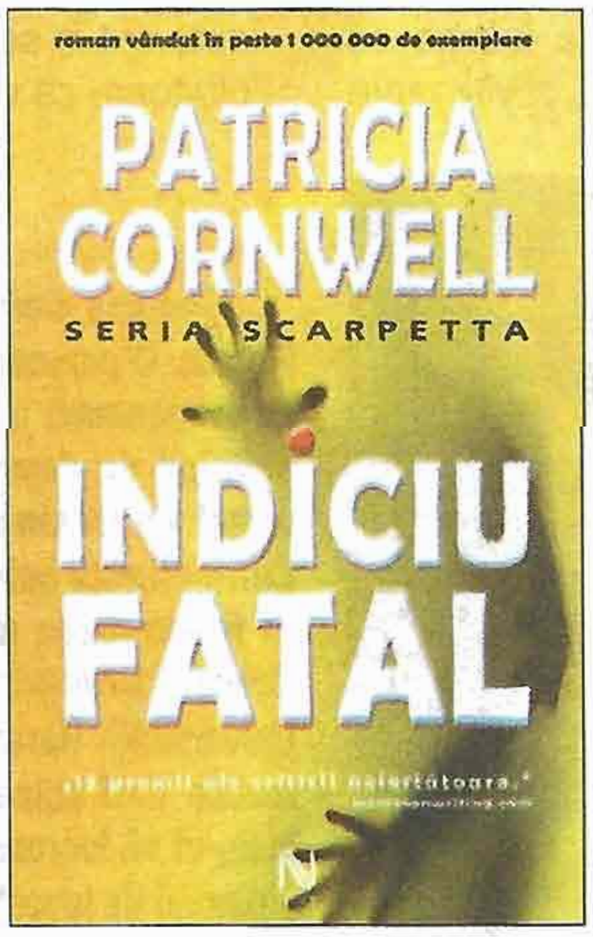

de explicat familiilor îndurerate. Incizia în formă de Y începe la capetele claviculei, cele două linii intersectându-se la stern, mergând apoi mai departe, ocolind ombilicul şi terminându-se la osul pubian. E cusută cu fir chirurgical pe care Fielding începe acum să îl taie cu un bisturiu, ca şi cum ar descoase cusăturile unei păpuşi de cârpă, în vreme ce Scarpetta ia dosarul cazului de pe o masă şi începe să consulte protocolul de autopsie al lui Gilly şi raportul iniţial al investigaţiei. Fata avea un metru cincizeci şi opt înălţime şi cântărea patruzeci şi şapte de kilograme; ar fi împlinit cincisprezece ani în februarie. Avea ochi albaştri. În raportul de autopsie întocmit de Fielding apărea în mod repetat fraza „în limite normale". Creierul, inima, ficatul şi plămânii fetei, toate organele interne erau exact aşa cum ar fi trebuit să fie la o adolescentă perfect sănătoasă. Totuşi, Fielding a descoperit urme ce acum ar trebui să fie şi mai evidente în urma pierderii de sânge, căci orice sânge rămas în ţesuturi în urma unei echimoze ar apărea foarte clar pe pielea palidă. Pe o schemă corporală, Fielding desenase contuzii pe faţa superioară a mâinilor. Scarpetta puse dosarul la loc pe masă în vreme ce Fielding ridică cu greu dinăuntrul cavităţii toracice punga de plastic în care se aflau organele secţionate. Scarpetta se apropie ca să o examineze cu atenţie şi ridică una

dintre mâini. Pielea e încreţită, palidă, rece şi umedă, iar Scarpetta o ia în mâinile ei înmănuşate, o întoarce cu faţa în sus, cercetând vânătaia. Mâna şi braţul sunt moi. *Rigor mortis* dispăruse, trupul nu mai păstrează încăpăţânarea înţepenită, viaţa este atât de departe, încât trupul nu mai rezistă morţii. Echimoza este de un roşu-închis pe fondul palorii cadaverice a pielii şi se întinde precis pe partea superioară a mâinii subţiri, stafidite, roşeaţa acoperind zona de la încheietura degetului mare la încheietura degetului mic. Mâna cealaltă, mâna stângă, prezintă o echimoză similară.

– O, da, rosti Fielding. Ciudat, nu? Ca şi cum ar fi ţinut-o cineva, poate. Dar ca să facă ce anume? Doctorul deznodă un fir care dubla închiderea etanşă a pungii şi deschizând-o lăsă să scape în încăpere mirosul amestecului de organe dinăuntru, oribil. Bleaa. Nu ştiu ce ai de gând să faci cu asta, dar te rog, poftеşte.

– Lasă-l, te rog, pe masă, ajung şi la el. Poate a legat-o. Cum a fost găsită? Descrie-mi poziţia în care a fost găsit cadavrul, îl îndemnă Scarpetta, trecând la chiuvetă şi luând de aici o pereche de mănuşi ce-i ajungeau până la coate.

– Nu sunt sigur. Când mama ei a ajuns acasă a încercat să o resusciteze. Zice că nu-şi aminteşte dacă Gilly era cu faţa în jos, sau întinsă pe spate, pe o parte, mă rog, plus că n-are nici cea mai mică idee de mâini, cum erau acestea.

Iar criminalul este încă în libertate...

Este ora 18 şi casa femeii dezbrăcate începe să lumineze în întunericul hrăpăreţ; aruncă o privire spre aleea ei trandafirie, spre porţile masive de fier forjat, spre uşile masive de sticlă de la intrare. Pogue înaintează relaxat şi îşi aduce din nou aminte de ea, lipită de fereastră, şi o urăşte din nou pentru că este urâtă şi dezgustătoare, că-şi etalează corpul urât, dezgustător. Oamenii ca ea cred că ei conduc lumea, nişte egoişti care îi fac unuia ca el un favor când împart cu el carnea şi toate celelalte, iar cucoana dezbrăcată este dintre cele mai egoiste. Este doar o faţadă, atât şi nimic altceva.

O ispită, aşa le spunea mama lui Pogue femeilor ca doamna dezbrăcată. Şi mama lui era o ispită, o ispită teribilă, tocmai de aceea tatăl său a ajuns să bea până s-a convins singur că e o idee nemaipomenită să se spânzure de o bârnă din garaj. Pogue ştie ce-i cu ispitele astea – dacă un bărbat cu cască de protecţie pe cap şi bocanci în picioare i-ar bate la uşă şi i-ar spune să termine ceea ce a început, cucoana ar urla ca din gură de şarpe şi ar alerta imediat poliţia. Aşa fac oamenii ca ea. O fac zi de zi şi nici măcar nu conştientizează asta.

Au trecut multe zile şi el nu a terminat ce a început. E prea mult. Înainte de zile trecuseră săptămâni, şi apoi trei luni, dar asta considerându-i pe cei pe care i-a dezgropat terminaţi. Presupunând că-i pune la socoteală şi pe oamenii aceia terminaţi pe care i-a cărat în cutiile lor prăfuite din subsolul Departamentului de anatomie, din lăcaşul său privat de acolo, opintindu-se cu zeci de cutii, cu plămânii încremeniţi luând foc, abia mai putând să respire, ieşind cu cutiile în parcare, lăsându-le acolo, intrând după altele, punându-le apoi pe toate în maşină, până la urmă toate ajungând în saci mari de gunoi, iar asta era în septembrie când a auzit ştirea, ştirea teribilă, uluitoare că vechea lui clădire va fi dărâmată.

Patricia Cornwell s-a născut pe 9 iunie 1956 în Miami, Florida. O personalitate complexă cu o viaţă palpitantă şi plină de evenimente: a avut o copilărie şi o adolescenţă zbuciumate, suferind de depresie şi anorexie; a trecut printr-un divorţ, a urmat un tratament într-un centru de dezalcoolizare. Patricia Cornwell este autoarea mai multor acte caritabile notabile, cum ar fi acordarea unor burse la Universitatea din Tennessee, la Colegiul Davidson, donarea unei colecţii personale de picturi Universităţii Harvard, donarea unui milion de dolari pentru animalele fără stăpân. A absolvit Davidson College în 1979 şi a început să lucreze pentru *Charlotte Observer*, ca realizatoare a paginii de investigaţii ale poliţiei, pentru care a primit Premiul Asociaţiei de Presă din Carolina de Nord. Este Directorul Departamentului de Ştiinţe Criminalistice Aplicate din cadrul Academiei Naţionale de Criminalistică a SUA. Primul său roman poliţist, *Postmortem*, a fost publicat în 1990 şi a devenit best-seller în timp record, fiind distins, într-un singur an, cu cele mai importante premii pentru literatură poliţistă: Edgar, Creasey, Anthony şi Macavity, precum şi French Prix du Roman d'Aventure. După acest succes răsunător, Patricia Cornwell a început Seria Scarpetta, care o are ca personaj principal pe Dr. Kay Scarpetta: *Body of Evidence* (1991), *All That Remains* (1992), *Cruel and Unusual* (1993), care a câştigat prestigiosul premiu britanic Gold Dagger pentru cel mai bun roman poliţist al anului, *The Body Farm* (1994), *From Potter's Field* (1995), *Cause of Death* (1996), *Unnatural Exposure* (1997), *Point of Origin* (1998), *Black Notice* (1999), *The Last Precinct* (2000), *Blow Fly* (2003), *Trace* (2004), *Predator* (2005) în pregătire la Editura *Nemira* şi *At Risk* (2006).

Momentul morţii, previzibil?

Astrologia, cât şi alte forme de anticipare ale viitorului au încercat să ofere unele răspunsuri legate de întrebarea, poate cea mai apăsătoare care planează asupra omului modern: este posibilă precizarea momentului morţii? Este viaţa unei persoane legată de un ceas tainic care începe încă din momentul naşterii numărătoarea inversă a timpului pe care aceasta îl mai are de trăit? Sau este moartea un eveniment aleatoriu dependent de o sumă de factori imposibil de stăpânit sau apreciat?

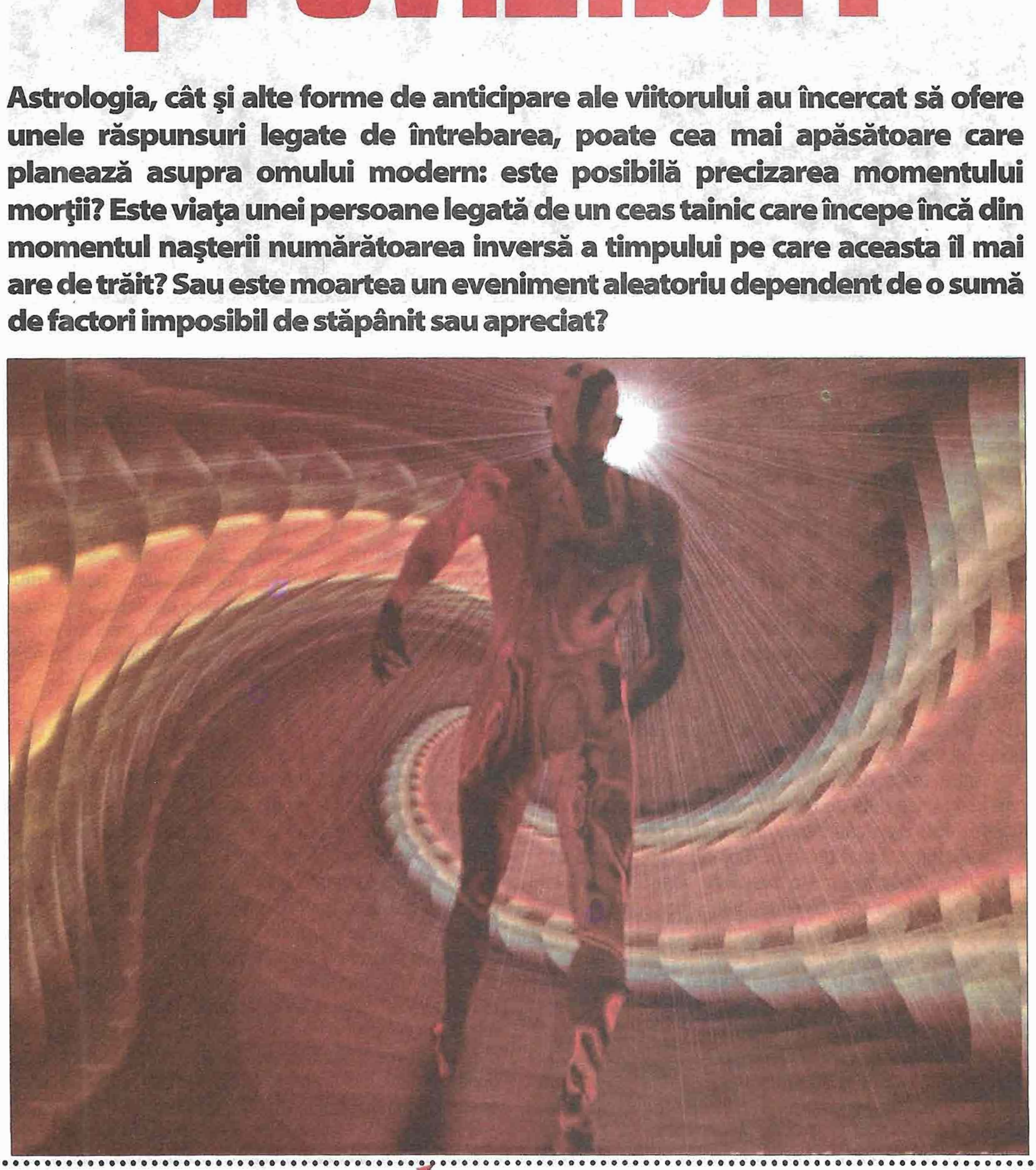

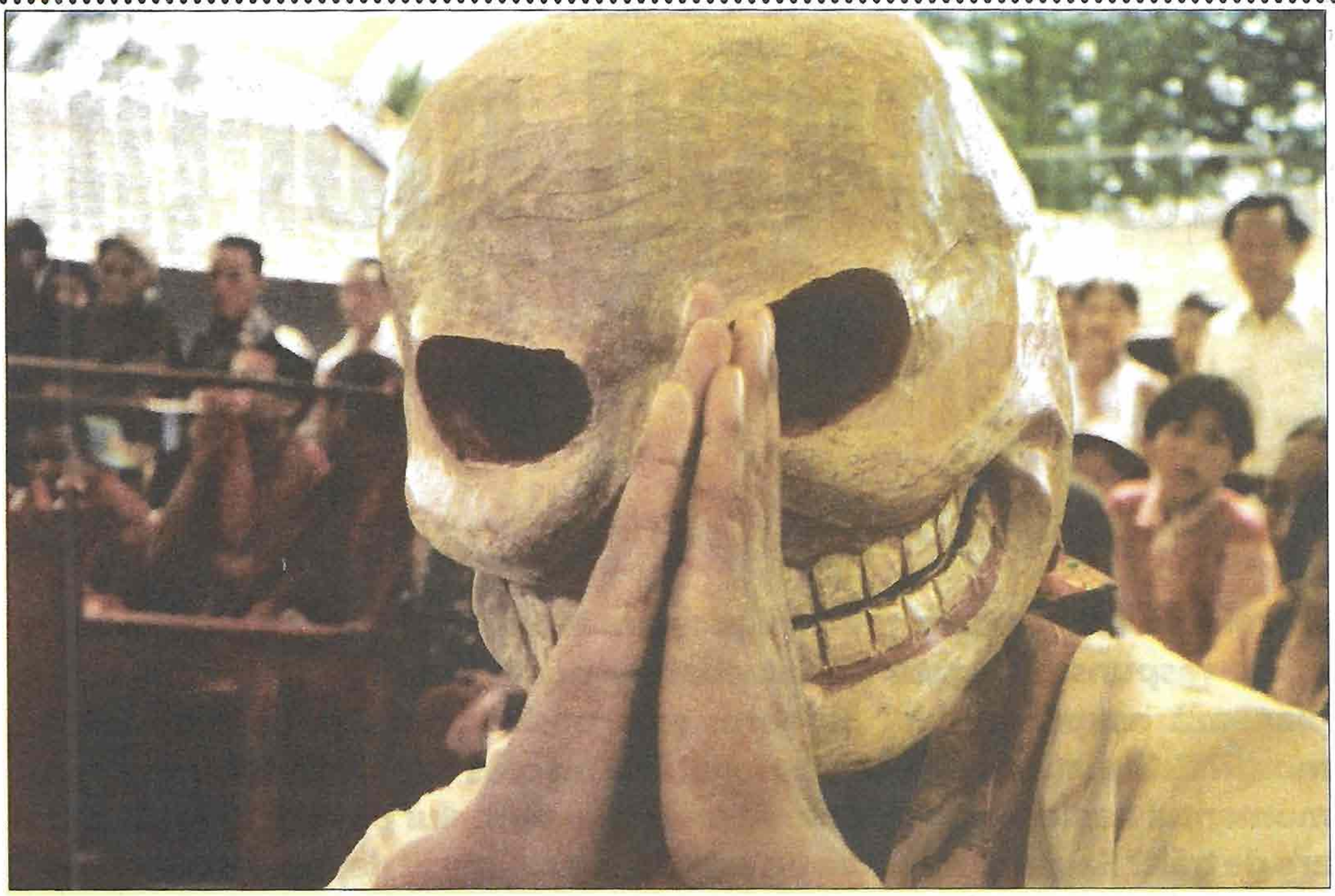

Desigur, întrebările pot curge la nesfârşit, iar pe cât de incitante ar fi uneori acestea, tot pe atât de nesigure vor fi răspunsurile şi tot mai numeroase îndoielile. Fără a ne propune a face lumină într-un domeniu atât de controversat, vom încerca o fixare a unor termeni dintr-o viziune mai mult filosofică decât pragmatică. Pentru că toate părerile, ideile, gândurile sau clarviziunile noastre sunt impregnate de FILONUL VIEŢII, iar seva ei ne împiedică să apreciem în totală cunoştinţă ce se va întâmpla când viaţa va înceta. Filosofia, religia, practicile oculte, magiile au încercat să creeze modele ale fenomenelor de „dincolo de viaţă", însă reperele lor sunt atât de diferite încât este imposibilă o trecere sumară sau o clasificare satisfăcătoare a tuturor soluţiilor oferite. Este moartea un eveniment traumatic sau unul eliberator? Încetarea vieţii este o dispariţie de existenţă sau începutul unei alte existenţe?

Dintre toate definiţiile oferite în Grecia antică ne vom opri la cea dată de David Armeanul care spunea că *filosofia este o pregătire pentru moarte*. Optica acestuia a fost răsturnată mai târziu de Spinoza care afirma că, din contră, filosofia este o *pregătire pentru viaţă*. Dar pentru a înţelege mai bine definiţia grecească, îl vom cita pe Platon: *filosoful îşi desprinde sufletul cât mai mult de tovărăşia sa cu trupul*. Desprinderea respectivă ar avea loc printr-o curăţire *(katharsis)*, o retragere tot mai accentuată a sufletului de trup. De aceea este justificată concluzia pe care o trăgea Socrate că *adevăraţii filosofi se deprind a muri*. Definiţia lui David Armeanul este pregătită de alte texte lămuritoare: *trupul – ca un lanţ al sufletului, iar corpul ca o închisoare şi un mormânt al lui*.

„Misterele de la Eleusis" şi purificarea filosofilor

Pasul de la filosofie la religie devine, printr-o astfel de definiţie, unul foarte mic. *Purificarea* filosofilor din Grecia antică se făcea prin nişte ceremonii speciale denumite *mistere*. Cele mai cunoscute erau cele practicate la Eleusis, lângă Atena, în celebrul sanctuar Telesterion. Începeau prin nişte invocaţii, formule liturgice, dar *nu ştim aproape nimic* – spune Mircea Eliade – *despre ritualurile efectuate în timpul celei de-a doua zile petrecute la Eleusis*. Din relatările diferiţilor filosofi greci se reţine că ţinta finală era obţinerea unei stări superioare numită *epopteia*, stare de contemplare a misterelor.

Un yoghin mai negociază şi el cu moartea...

Aceste practici ne îndreaptă gândul către budism, ale cărui metode de purificare a spiritului erau *nirvana* sau *iluminarea*. În practicile yoga, forma superioară a contemplaţiei profunde se numeşte *samadhi* şi reprezintă o experienţă imposibil de exprimat în cuvinte de către cei care au realizat-o. Ne uimeşte observaţia consecventă care ne precizează că într-o astfel de stare „spaţiul şi timpul nu există". Dar obiectivul fundamental al acestor practici este „eliberarea spiritului din lanţul reîncarnărilor". Filosofia orientală, destul de eclectică prin tipuri de şcoli şi curente filosofice – de la idealism la dualism şi apoi chiar materialism (!) – menţine constante două principii, indiferent de orientare: principiul karmei şi principiul reîncarnărilor. Într-o formulare mai tehnică şi mai europeană, *karma* ar echivala cu ceea ce se

numeşte în fizică principiul acţiunii şi reacţiunii. Orice faptă a noastră, bună sau rea, produce un efect care-şi retrimite reflexiile. Unele reacţii vin mai devreme, deci sunt imediat sesizabile, altele mai târziu şi sunt mai greu decelabile, dar efectele există şi se vor face cândva resimţite. Cu cât „karma este mai încărcată" omul este „mai condamnat" să se reîncarneze pentru a-şi eleva spiritul şi a elibera energiile pozitive care să anuleze faptele sale „negative". Aici moartea este doar părăsirea temporară a unui trup, care, precum o haină învechită, trebuie aruncat, pentru a face posibilă continuarea experienţelor până la deplina lor purificare. Printr-o faptă bună (karmă), un yoghin (practicant) îşi poate modifica momentul morţii, îl poate îndepărta sau apropia după propria sa voinţă.

„Punctele critice" ale hărţii natale

Nu putem să nu derulăm evenimentul cel mai profund pentru creştini, pe care-l celebrează în fiecare an, Învierea Domnului. Fizic sau metafizic, mesajul lui este acela al experienţei de după moarte, al exprimării vieţii prin voinţă şi iubire, dincolo de orice experienţă. Relaţia omului cu Universul, cu Divinitatea sau cu alţi semeni îl determină să privească fenomenul morţii cu responsabilitate şi speranţă. Deşi este percepută adesea ca o mare durere, în special când este vorba de apropiaţi, prieteni, rude sau cunoscuţi, moartea este mai degrabă o descătuşare, o eliberare dintr-o formă de existenţă pentru o alta.

Strămoşii noştri daci îi îngrozeau pe duşmani pentru că înfruntau moartea râzând. Râsul în faţa morţii le asigura nemurirea din partea zeului Zamolxis. Lumea islamică crede în războiul sfânt, Jihad, prin care, oricine îşi va da viaţa în lupta cu un inamic al religiei promovate de Zaratustra, va ajunge direct în Rai. Iată de ce, previzionarea momentului morţii este punctată de contradicţii pentru că fenomenul în sine este perceput fie ca o imensă tragedie, fie ca o supremă împlinire.

Oricum am lua-o, în faţa iminenţei unui fenomen care rămâne totuşi un mister, mai intervine o singură nuanţă: împăcarea individului cu sine însuşi. Adică, persoana care a decedat poate aprecia că şi-a îndeplinit rolul din viaţă, iar moartea sa, naturală sau provocată, a fost o determinare necesară ori implacabilă, sau, din contră, decedatul şi-ar mai fi dorit să trăiască în orice condiţii şi cu orice preţ. Dar chiar şi atunci când este vorba de o sanctificare, de o eliberare sau finală realizare, momentul morţii este primit cu o intensă emoţie şi cel mai adesea cu teamă. Este teama de necunoscut, este nesiguranţa în faţa unei alte forme de existenţă, este regretul de a părăsi lumea în care spiritul s-a acomodat, a evoluat şi a stabilit nivele de comunicare. Părăsirea celor dragi sau, prin reflexie, absenţa acestora, creează un sentiment de frustrare, îngrijorare şi întristare. Fiecare persoană care ne părăseşte goleşte ceva din universul propriu de valori, iar absenţa ei este, într-un fel sau altul, o pierdere. De aceea, în astrologie, evenimentul morţii este căutat cel mai adesea în preajma momentelor care activează în harta natală punctele „critice" sau „agresive" ale acesteia.

Tranzitarea punctului de moarte

În astrologia tradiţională, printre punctele astrologice numite arabe exista un punct al morţii. Acesta se obţinea din însumarea longitudinii Ascendentului cu cea a lui Marte, din care se scădea cea a lui Saturn (valori ale hărţii natale – adică ale poziţiilor planetare din momentul naşterii). Deşi punctele arabice sunt în număr de câteva sute, doar câteva dintre ele au reprezentat interes şi în astrologia modernă. Printre acestea, punctul amintit şi „punctul de noroc", care face o apreciere asupra oportunităţilor pe care le va găsi o persoană tocmai în elevarea spirituală sau în îndeplinirea rolului pe care l-ar avea de jucat în lumea aceasta. (Formula acestuia este Ascendentul plus Luna minus Soare.) Atunci când unele planete „agresive" precum Marte, Saturn, Pluto sau chiar

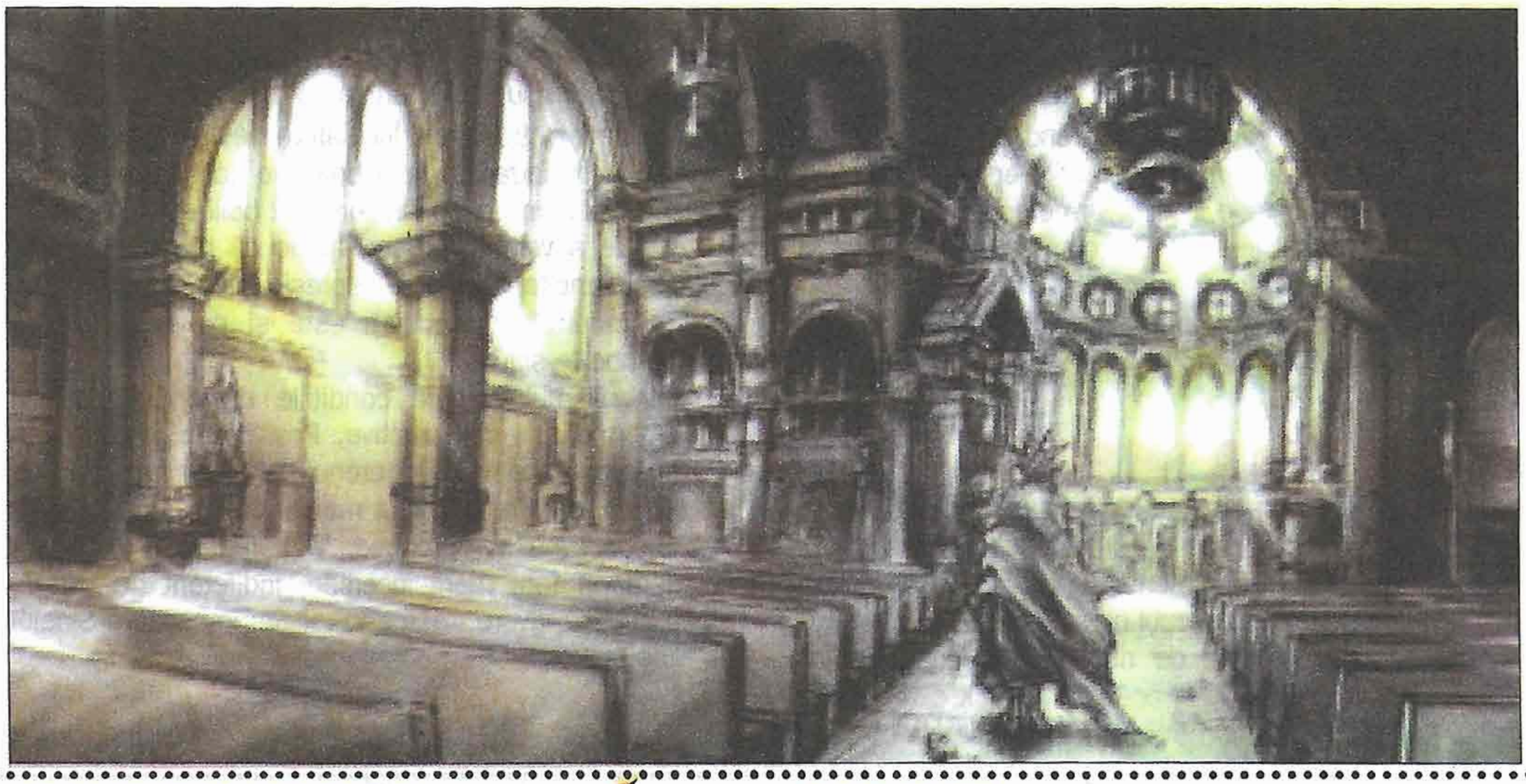

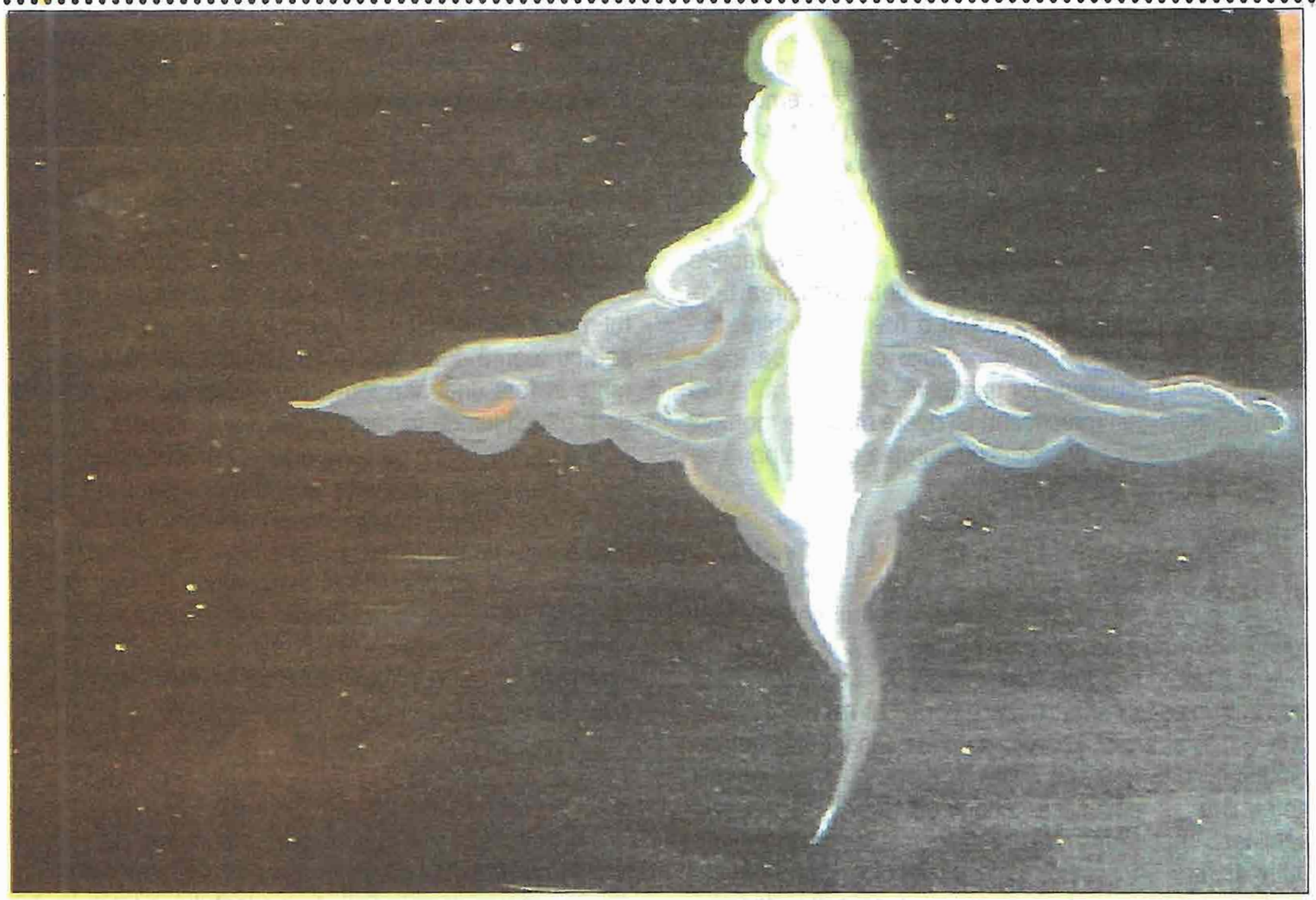

Uranus tranzitează punctul de moarte, un eveniment important, mai degrabă traumatic, poate fi semnalat de persoana în cauză. Aprecierea condiţiilor de sfârşit de viaţă sunt oferite de elementele care însoţesc Casa a VIII-a – definită ca fiind Casa morţii şi a moştenirilor – sau de Casa a XII-a – recunoscută drept Casa izolării, a azilului, spitalelor şi închisorii. O aglomerare de planete grele în aceste Case anticipează un sfârşit de viaţă punctat de frământări, încercări şi dificultăţi. Determinarea precisă a acestor Case într-o temă astrologică este legată de cunoaşterea exactă a momentului naşterii (ora şi minutul) şi poziţia geografică (localitatea) în care a avut loc aceasta. Studii statistice recente făcute pe un număr de câteva sute de subiecţi au reliefat o tendinţă sensibilă la unghiul de 352 de grade format de Lună în tranzit cu Soarele natal. Altfel spus, atunci când Luna se găseşte cu 8 grade înaintea poziţiei Soarelui. Pentru o persoană cu Soarele la 15 grade în Taur ar corespunde prezenţa Lunii la 7 grade tot în Taur. Dar cum aceste configuraţii se realizează la fiecare 27 de zile, nu putem vorbi de o determinare, ci doar de semnalarea unor premise care să producă un eveniment.

Împăcarea Sinelui cu Sine Însuşi

Trebuie subliniat că astrologia nu pretinde că o anumită configuraţie va produce cu necesitate un anumit efect, dar că marile evenimente se regăsesc în preajma unei aglomerări de configuraţii concurente. Astfel, pentru aprecierea unor „factori de risc" în producerea unor evenimente majore, şi prin aceasta implicit a morţii, ar trebui să existe minimum trei configuraţii simultane care să ofere aceleaşi indicaţii. Se vor suprapune atunci un număr de factori. O persoană mai în vârstă, având o boală „activă", cronică sau accidentală va fi mai expusă unor configuraţii „agresive", decât una mai tânără şi implicit mai viguroasă. Tot la fel, putem aprecia că omul este foarte sensibil la factorii de mediu mai ales în copilărie, la vârstele cele mai fragede, sensibilitate care scade odată cu creşterea în vârstă. Configuraţiile negative (conjuncţii, cuadraturi şi opoziţii) Marte – Soare, Marte – Saturn, Marte – Neptun sau Marte – Marte anunţă posibilitatea unor accidente, unele cu urmări dintre cele mai grave. Semnalarea din timp a unor astfel de configuraţii ar recomanda mai multă prudenţă persoanelor în acele momente, în acţiuni şi activităţi care implică riscuri, supraeforturi sau o degradare a sănătăţii. De asemenea, tranzitele lui Saturn peste Soarele natal anunţă o cronicizare a unor boli şi o accentuare a unor indispoziţii. Cum deseori fenomenul bolii este însoţit de o scădere a voinţei, putem spune că blazările, obstacolele prelungite, starea de depresie sunt ca o „pregătire pentru moarte", după cum este şi proverbul „boala lungă, moarte sigură".

Dinamismul asigură condiţiile exprimării vieţii în toate formele ei constructive. Pasivitatea, renunţarea, dezamăgirea, construiesc terenul care-l vor face pe individ tot mai vulnerabil în faţa marilor configuraţii. În fond, implacabilul se va produce. Dar rămâne un singur deziderat în faţa marii încercări, indiferent de vârstă, clasă socială, avere, rasă sau religie: împăcarea Sinelui cu Sine Însuşi.

text **Adrian Stanciu**

Farse de altădată

Farse, farse şi iar farse. Păcăleli aspre la adresa tuturor. Ştim cu toţii faimoasele farse ale lui Jugaru din vremea noastră, cele ale lui Buzdugan... Şi ne ferim de ele pe cât putem. Dar, pe la 1850, se făceau oare farse de asemenea amploare şi cu atât de mulţi complotişti?

Pe vremea aceea se întâlnea încă adevărata veselie. Oamenii râdeau cu toată inima. Farsele de atunci făceau epocă. Se vorbea de ele ani îndelungaţi şi tot se mai făcea haz.

Trăia pe vremea aceea un ***Ulysse Creţeanu***, care nu era doar un fecior de boier, om inteligent şi îndemânatic, o fiinţă amabilă şi plăcută în societate. Ulysse Creţeanu era o instituţie.

Ulysse Creţeanu era de toate: avocat, confident, om de afaceri, negustor, ştia tot, făcea tot, avea toate uşile deschise, în sfârşit, unul era Ulysse Creţeanu. După cum era avocat *sui generis*, tot la fel îi erau şi pledoariile. Într-o zi, trebuia să apere înaintea tribunalului o doamnă acuzată de soţ de adulter. Doamna era tânără şi frumoasă, iar bărbatul cam trecut. Care a fost pledoaria lui Creţeanu?

– *Domnilor judecători, onorat tribunal. Închipuiţi-vă fiecare că aveţi acasă o glastră cu o floare de endruşaim tânără şi frumoasă. Pentru ca floarea să crească, să trăiască şi să se facă tot mai frumoasă nu-i aşa că trebuie să fie udată în fiecare zi măcar o dată? Dacă floarea nu este udată se usucă şi moare. Tot aşa este şi cu noi, onorat tribunal. Grădinarul nostru nu ne uda nici în fiecare zi, nici măcar la câte două zile şi nici măcar mai rar. Din pricina asta, noi ne uscam şi eram gata să ne prăpădim. Văzând primejdia, ne-am ales alt grădinar care să ne ude mai bine şi mai des. Ce rău am făcut cu asta, onorate tribunal?*

Se spune că dibaciul avocat, urmându-şi pledoaria în mijlocul veseliei, care zguduia de la judecători până la aprozi, a câştigat procesul.

Ce vremuri fericite!

Dar Ulysse Creţeanu era de o extraordinară corpolenţă şi nu umbla niciodată pe jos. Pe deasupra, era şi mare gurmand. De aceea prietenii s-au gândit să îi facă o farsă.

Într-o zi, când complotiştii erau adunaţi la

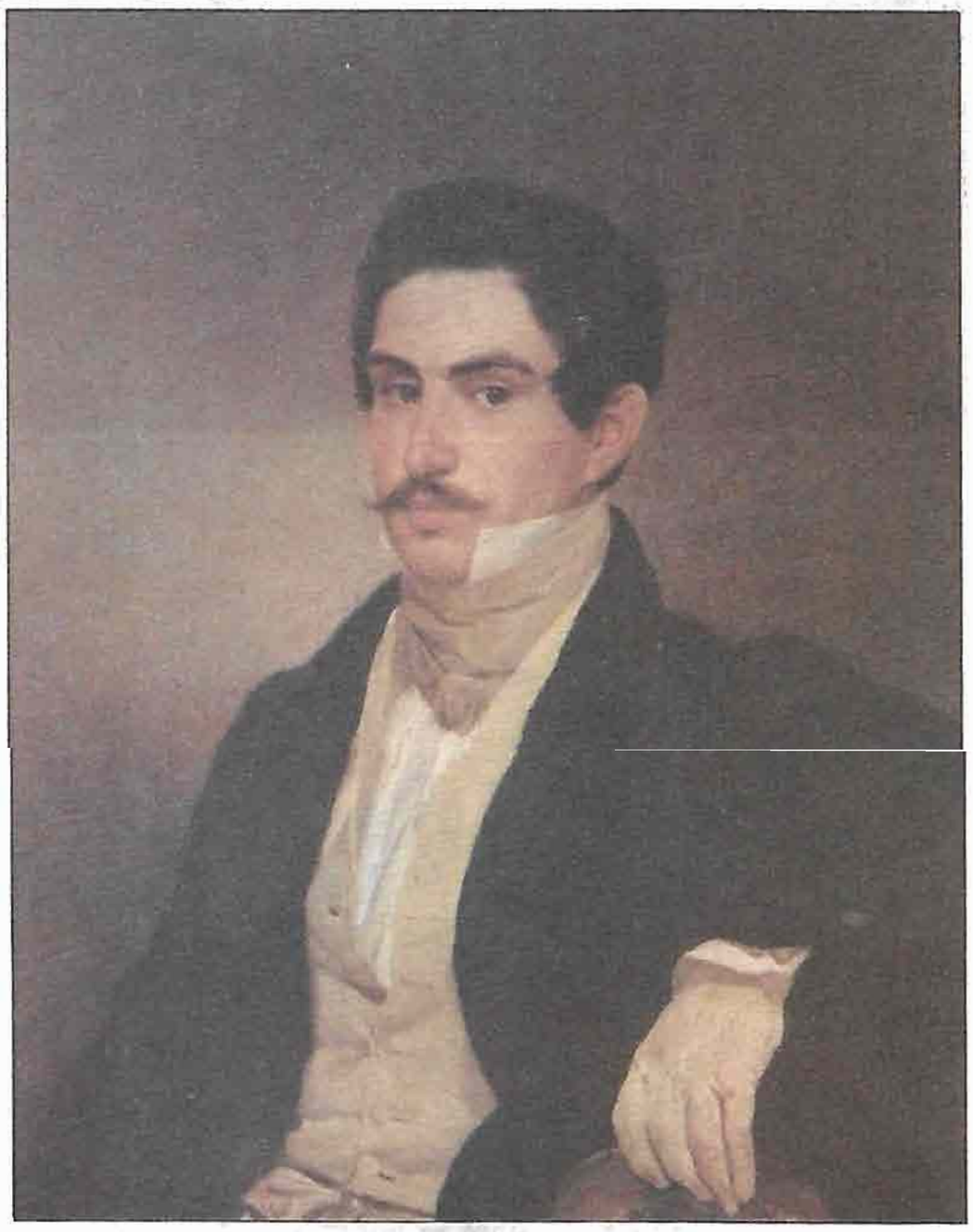

Hugues, alături de *Hotel Continental*, având printre ei pe Ulysse Creţeanu, iată că apare în faţa restaurantului un oltean cu nişte prepeliţe una şi una. Trece o dată, trece de două, şi se opreşte în faţa ferestrelor restaurantului în aşa fel ca să fie bine văzut dinăuntru. Reflexele admirative, voit făcute de comeseni, deşteptară poftele de sibarit ale lui Ulysse Creţeanu, care dorind să intre în posesia acelor galinacee, dădu poruncă unui chelner să-l cheme pe vânzător.

Acesta intrând şi după legiuitul „*Sărut mâna, cucoane Ulysse*“ aşteptă să i se vorbească. Ulysse

Creţeanu îşi arătă dorinţa de a cumpăra vânatul şi se pregătea să scoată banii fără tocmeală, când, spre marea lui mirare, olteanul cere iertare spunând că nu i le poate vinde.

La un *„De ce?“* răspicat al cuconului Ulysse, i se răspunse că au fost cumpărate. *„De cine oare?“ „De domnul Negroponte“* (de curând sosit în ţară şi necunoscut avocatului Ulysse Creţeanu). Acest răspuns avu darul să-l înfurie pe conul Ulysse şi ca urmare făcu o incursiune violentă şi variată în diferitele trepte genealogice ale neamului Negroponte, nevinovat ca pruncul nou-născut.

Prietenii, care mai de care mai indignat, hulesc împotriva veneticului care ia de sub nasul pământeanului acele bunătăţi, şi bat în struna cuconului.

Azi aşa, mâine aşa, numele Negroponte intervenea în orice afacere prefigurată de Ulysse Creţeanu. Ba un coş cu pepeni, ba un loc la teatru... De prisos să arăt supărarea bietului conu' Ulysse şi tăria răcnetelor sale ce erau „îndurate“ cu zâmbete ascunse de către complotişti.

Trebuie spus că domnul Negroponte nu era un fiştecine, ci era un vlăjgan de om, tuciuriu la faţă, de altfel bărbat frumos, bine îmbrăcat...

Într-una din seri, Ulysse Creţeanu era invitat, ca în fiecare săptămână, la masa mare a cucoanei Olimpia Lahovary, femeie frumoasă, foarte curtată, cu casa deschisă. Dar Creţeanu nu era unicul invitat, ci şi tot grupul de complotişti... Fulgerând de mânie după o săptămână de eşecuri, datorate boierului străin, conu' Ulysse povesti celor de faţă cum i-a convenit mai bine evenimentele, spre indignarea audienţei. Deşi toată lumea adunată, totuşi, nu se aşază la masă, spre marea tulburare aparentă a cucoanei Olimpia, din pricina lipsei unuia dintre comesenii poftiţi.

În cele din urmă, la semnul gazdei, invitaţii se îndreaptă spre sufragerie şi, când conu' Ulysse se apropie de scaun, gazda, cu un gest teatral, îl împiedică să se aşeze, scuzându-se că astăzi are un invitat străin căruia trebuie să-i dea acel loc, de altfel lângă dânsul.

La întrebarea cine este acel invitat i se răspunse: *„Un domn, Negroponte“*.

Ulysse Creţeanu a murit relativ tânăr şi nu de inimă, la mai puţin de şaptezeci de ani, totuşi, în acea clipă era să facă embolie, dar iată că, în acelaşi timp, uşa se deschide şi feciorul anunţă oaspetele întârziat şi apare omul tuciuriu de la teatru (care era, în realitate, bărbierul păcălitului, ţiganul Tănase, deghizat de complotişti). Ulysse Creţeanu, înmărmurit, cât pe ce să cadă din picioare.

Spre norocul lui, nimeni nu şi-a mai putut abţine râsul, şi abia atunci a înţeles el despre ce era vorba. Vrând, nevrând, va fi făcut haz de necaz, cruţat de societatea lui Negroponte, bine retribuit, care-şi îndeplinise minunat însărcinarea, în veselia tuturor, poate mai puţin a lui Ulysse Creţeanu.

text **Andreea Tudor**

Impulsivitatea copilului poate fi dată de ADHD

Copilul tău e un neastâmpărat? Nu vă mai înţelegeţi nici tu, nici soţul tău cu el? Nu-şi face lecţiile, la şcoală nu e deloc atent şi este pus numai pe năzdrăvănii? S-ar putea să-i treacă odată cu vârsta ori s-ar putea să sufere de *Deficit de Atenţie/Tulburare Hiperkinetică – ADHD!* Statisticile spun că un procent de 5% dintre copiii de vârstă şcolară prezintă tulburări comportamentale specifice *ADHD*. Afecţiunea debutează în copilărie – la unii dispare odată cu vârsta maturităţii – şi în 60% dintre cazuri prezintă simptome şi la vârsta de adult.

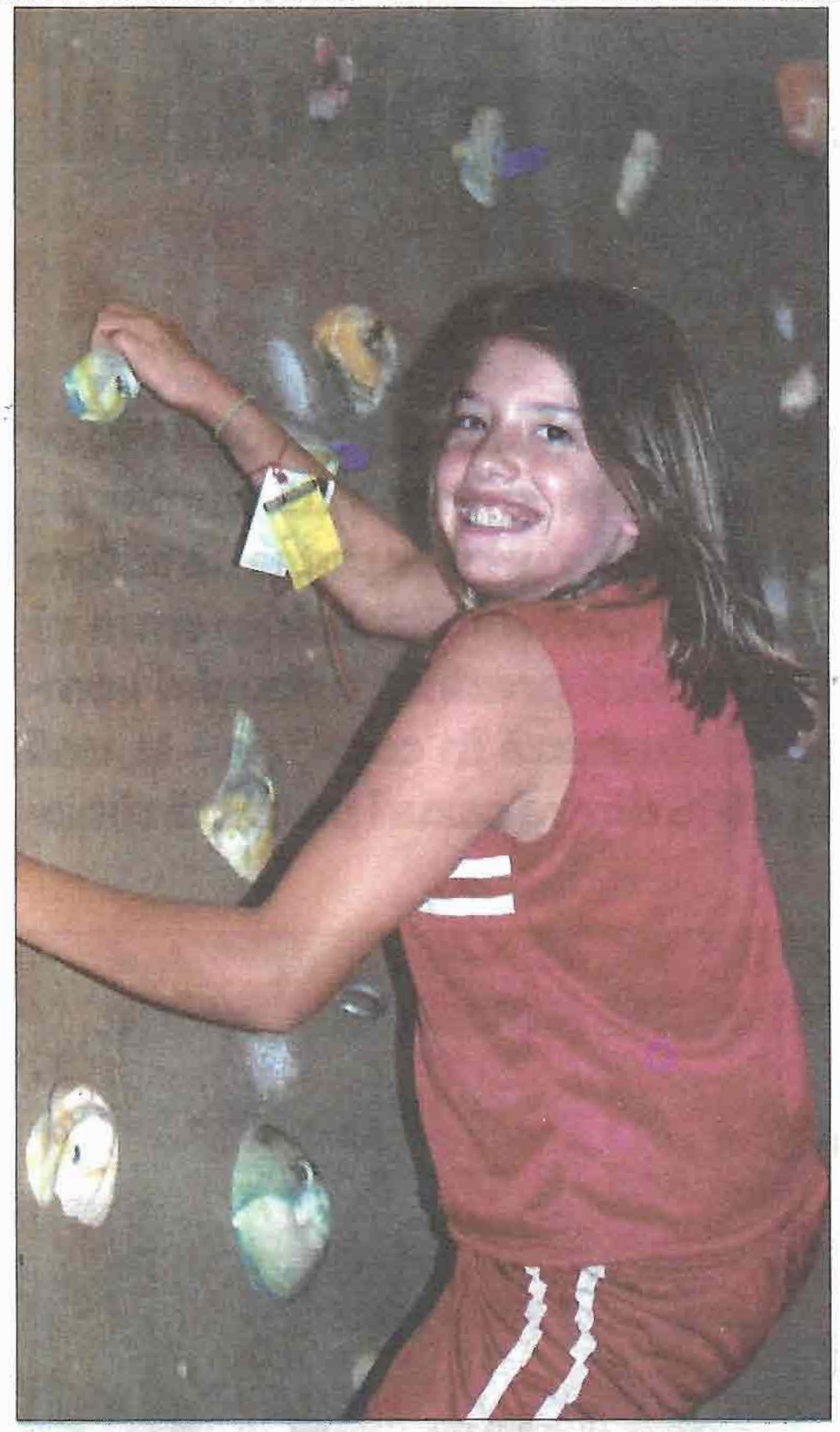

Adesea neascultarea, nesupunerea şi obrăznicia unora dintre copii şi adolescenţi a fost pusă pe seama proastei lor educaţii. Din nefericire, medicina neuropsihiatrică ne avertizează că astfel de manifestări pot fi cauzate de către *ADHD – Deficit de Atenţie/Tulburare Hiperkinetică*, iar această afecţiune pare a se datora unui dezechilibru chimic din creier. Deşi a existat mult timp percepţia greşită că băieţii ar fi mai vulnerabili la această boală decât fetele, situaţia este chiar invers, raportul fiind de patru fete la un băiat. Doar că la fetiţe, diagnosticul este mai dificil de stabilit. Trei tipuri de simptome caracterizează *ADHD*: lipsa atenţiei (copilul nu se poate concentra, greşeşte din neglijenţă, evită efortul intelectual susţinut, nu respectă regulile), hiperactivitate (micuţul e agitat fizic, vorbeşte mult, e neastâmpărat, întrerupe persoanele care vorbesc şi nu le poate urmări până la capăt în ceea ce spun) şi impulsivitate (acţionează din impuls, nu din raţiune). Toţi copiii pot prezenta unul sau mai multe dintre simptomele de mai sus, dar medicii pun diagnostic *ADHD* doar în cazul acelor copii care manifestă cel puţin şase astfel de simptome deodată şi în mod constant, sau la cei care au avut aceleaşi simptome şi înainte de vârsta de şase ani şi care, evident, le afectează activitatea zilnică şi nu reprezintă simptome ale altor boli. Deşi cauza reală pentru *ADHD* rămâne încă necunoscută, se pare că factorul genetic îşi spune cuvântul în proporţie de 25% în cazul acestei afecţiuni neurobiologice, lui alăturându-i-se şi alte elemente în proporţie de 20%: alcoolismul şi tulburările afective din familie. Ca o ciudăţenie a *ADHD*, se pare că unii dintre copiii suferinzi pot manifesta şi o hiperatenţie pentru anumite lucruri, ignorându-le total pe altele. Mai mult, în paralel cu *ADHD*, copilul poate suferi şi de alte afecţiuni precum incapacitatea de acumulare a informaţiei, un comportament ostil, nesupus faţă de orice formă de autoritate şi, în plus, copiii suferinzi de *ADHD* riscă mai uşor să facă depresii sau să cadă în stări de anxietate. Acestea fiind datele principale care însoţesc *ADHD*, următorul pas, după stabilirea diagnosticului corect de către medicul psihiatru, îl reprezintă tratamentul. De obicei se recurge la aşa-numita terapie comportamentală. Aceasta constă în apelarea la tehnici de învăţare de bază precum: condiţionarea, *biofeedback*-ul, consolidarea cunoştinţelor sau terapia aversivă, pentru modificarea comportamentului uman. De asemenea, se apelează şi la o medicaţie adecvată pe care o stabileşte numai medicul care se ocupă de copil/adolescent şi, în multe cazuri, se preferă o combinare a medicaţiei cu terapia comportamentală, iar aceasta din urmă pare să dea cele mai bune rezultate.

text **Alice-Claudia Gherman**

Boala oaselor de sticlă ne afectează bebeluşii

Cunoscută sub numele de *boala oaselor de sticlă, maladia Ekman-Lebstein* este o formă de osteoporoză cu determinare genetică, o fragilitate osoasă congenitală. Se mai numeşte *osteopsatiroză, osteogeneză imperfectă* şi este dată de anomaliile din structura colagenului (COL1A1 şi COL1A2) care generează deteriorarea ţesutului osos. Boala este prezentă şi în ţara noastră, ea afectând, anual, circa zece nou-născuţi.

Pacienţii au adesea o istorie în familie a unor probleme legate de densitatea oaselor. Adesea mulţi dintre membrii familiei au făcut fracturi în urma unor traume minore. Un screening sonografic prenatal al fătului poate indica probleme de natură osoasă. Ce înseamnă mai exact a suferi de *boala oaselor de sticlă*? Pacienţii care suferă de cumplita afecţiune au oasele moi, care se fracturează extrem de uşor, iar în foarte multe cazuri au loc fracturi ale oaselor chiar înainte de a se naşte bebeluşul. Cercetătorii au descoperit cel puţin patru tipuri de osteogeneză imperfectă, fiind descrise ca tipul I, II, III şi IV. Acestea se disting între ele printr-o serie de semne şi simptome. La acele patru tipuri ale bolii oaselor de sticlă se mai adaugă tipul V şi tipul VI, dar se pare că ele nu au determinare genetică. Tipul I de *maladie Lebstein* nu este atât de sever ca tipul II. În cazul tipului I, fracturarea oaselor în timpul copilăriei şi al adolescenţei este ceva comun în viaţa micilor pacienţi, frecvenţa ruperii oaselor scăzând în perioada maturităţii. La copiii afectaţi de tipul II de osteogeneză imperfectă, însă, multe dintre fracturi se produc chiar înainte de naştere, adesea pieptul le este strâmbat, coastele sunt

prea scurte, picioarele le sunt nedezvoltate, iar foarte mulţi dintre bebeluşi mor imediat după naştere din cauza incapacităţii de a respira. *Osteopsatiroza* de tipul III are, de asemenea, semne şi simptome relativ severe. Oasele micuţilor sunt subţiri şi fragile rupându-se atât în viaţa intrauterină, cât şi în primele luni de existenţă. Adesea rupturi ale coastelor determină grave probleme respiratorii, iar oasele dezvoltându-se anormal se deteriorează şi duc la imobilizare. Tipul IV al bolii este forma cea mai variabilă care poate da atât probleme medii cât şi extrem de severe. În acest caz aproape 25% dintre indivizii afectaţi au fracturi înainte de a veni pe lume efectiv. Alţii însă pot să nu aibă fracturi până în adolescenţă sau chiar în faza de adult. Alte tipuri de *boală a oaselor de sticlă* sunt asociate cu pierderea auzului, colorarea în nuanţă albăstruie ori gri a albului ochilor sau o deformare a coloanei. În lume sunt cam şase sau şapte cazuri de *maladie Lebstein* la 100.000 de indivizi. Tipul I şi II de *osteogeneză imperfectă* afectează cam 3-4 oameni din 100.000 de persoane, iar tipurile III şi IV sunt mai rare afectând 1-2 persoane la 100.000 de locuitori, la nivel mondial. La noi sunt, numai copii, 2.700 de suferinzi ai cumplitei maladii. Dincolo de datele statistice, pacienţii diagnosticaţi cu boala oaselor de sticlă trebuie să-şi trăiască viaţa printre oamenii normali. În prezent nu există medicamente pentru a vindeca *osteogeneza imperfectă.* Totuşi, prin fizioterapie se îmbunătăţesc şansele de a lupta împotriva fracturării oaselor. Pacienţii sunt sfătuiţi adesea să-şi schimbe poziţia corpului de-a lungul zilei pentru a permite balansul muşchilor şi oaselor solicitate şi a diminua astfel presiunea asupra oaselor. Cu un echipament medical adecvat – tije, cârje, suporţi adaptaţi pentru mâini – persoanele cu un astfel de handicap capătă o oarecare

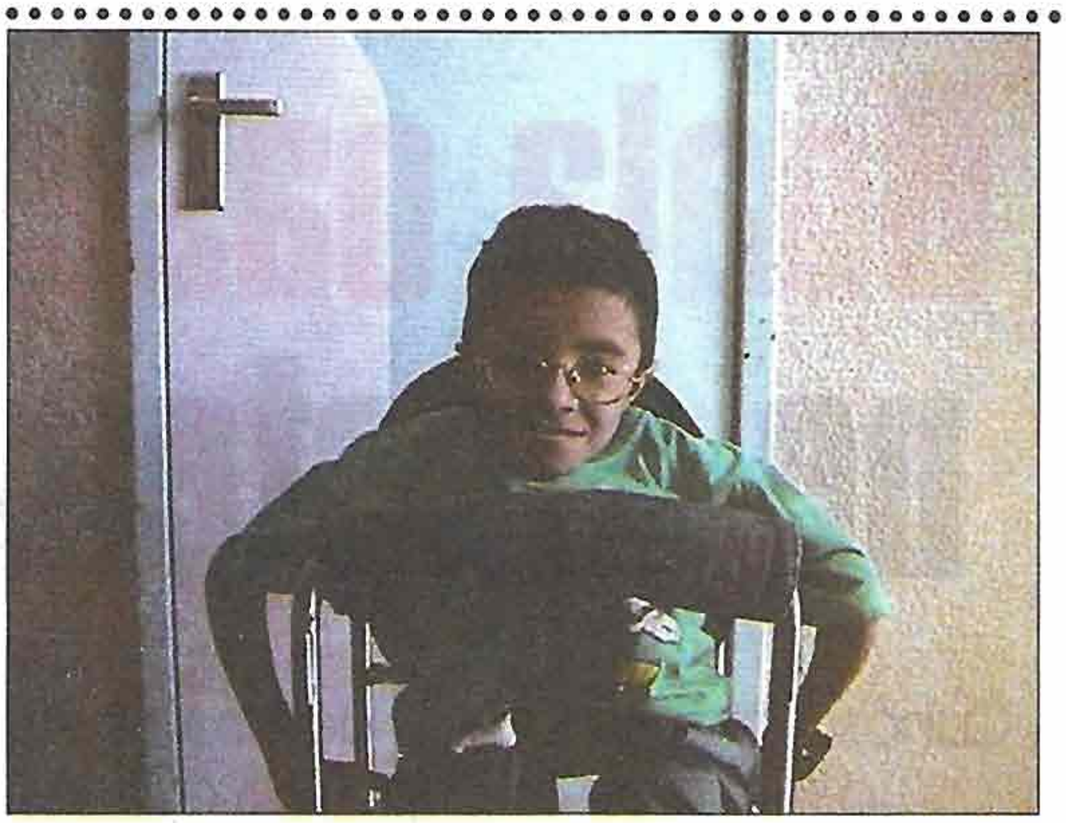

autonomie. Se poate face, sub supravegherea medicului, terapie cu biofosfonaţi, care pot fi administraţi oral sau prin injecţie, în scopul măririi masei osoase şi implicit al rezistenţei la fracturi. O altă metodă este cea chirurgicală prin care se introduc tije metalice de-a lungul oaselor pentru a le întări. Unii recomandă tratamente naturiste, ca în următorul exemplu: se pun seara la macerat, într-un litru de apă (într-un borcan), la temperatura camerei, 500 ml oţet de mere (de preferinţă preparat în casă) şi 25 g de coada calului şi 25 g troscot. După 12 ore se strecoară acest preparat şi se bea pe parcursul unei zile, îndulcit uşor cu miere naturală. Se foloseşte zece zile/lună, minimum şase luni.

text **Alice-Claudia Gherman**

Românii au inventat:

Cutia magică antiseismică

Salonul Invenţiilor Româneşti **din cadrul *TIB 2006* a avut la o vedetă incontestabilă: modulul individual de protecţie antiseismică. Autorii lui sunt doi ingineri români: Mircea Manolescu şi Mircea Ghiţescu. Ei au lucrat la proiect timp de şase ani, iar la salonul de invenţică de la Pitssburgh – *INPEX 2005*, cel mai mare salon de gen din lume – au obţinut medalia de aur, prezentând versiunea cu numărul patru. La actuala ediţie TIB ei au prezentat versiunea cinci.**

O cutie roşie din oţel şi fibră de sticlă a atras vizitatorii la ultimul salon al inventicii. Mircea Manolescu, unul dintre inventatorii modulului antiseismic, face demonstraţii şi dă explicaţii privind funcţionalitatea acesteia. În ce constă această cutie, denumită *modul individual de protecţie antiseismică*? O structură metalică, rezistenţă maximă la 1.200 kN (120 tone forţă) la compresie verticală, cu fibră de sticlă la exterior, care protejează utilizatorul de toate proiectilele posibile în timpul unui seism şi, la interior, este aplicat un strat de burete pentru a proteja omul în timpul căderii. Cutia măsoară 700x1.000x1.000 mm, cântăreşte 150 kg şi este dotată în interior cu: un **scaun** în formă de şezlong, dotat cu centuri de siguranţă, o **mască de oxigen** pentru primele zece minute după cutremur când este enorm de mult praf în jur, o **baliză electronică** pentru ca personalul echipelor de salvare să localizeze cu exactitate unde se află persoana sub dărâmături, un **aparat de emisie-recepţie** spre a ţine legătura cu echipajul salvator şi familia – un important factor psihologic în caz de cataclism, o **lanternă** şi un **radio** plus un **dinam** cu care se poate produce energie, dând la manivelă, în cazul în care ne lasă bateriile lanternei/radioului, o priză pentru încărcarea telefonului mobil, un **DVD player** pentru a vedea filme (dacă am avut inspiraţia să ne punem câteva anterior) spre a trece timpul mai uşor. Omul stă pe un scaun în formă de şezlong şi se leagă cu centura de siguranţă. „Am adaptat acest scaun, dotat cu centuri de siguranţă, după modelul unui şezlong de plajă fiindcă astfel conferă o poziţie mai relaxantă şi asigură continuitatea fluxului sanguin pentru cineva care este nevoit să stea mai mult de 20 de minute în adăpost“, explică Mircea Manolescu, unul dintre inventatorii cutiei antiseismice.

Încă aflat în perioada de omologare, inclusiv în SUA – unde există multe cereri pentru invenţia românească – modulul antiseismic a trecut deja prin trei tipuri de teste. „Timp de doi ani am făcut simulări pe calculator pentru a vedea care este cea mai bună structură de rezistenţă, un al doilea tip de teste au fost cele din laboratorul Facultăţii de Construcţii din Bucureşti, unde modulul a fost pus la presa de 300 de tone. A urmat testul adevărului: am amplasat cutia într-o clădire de 36 m înălţime, care urma să fie demolată prin implozie. Aşadar, l-am plasat într-o situaţie mai rea decât aceea a unui cutremur, fiindcă la cutremur pereţii nu cad dintr-o dată ci apar întâi fisuri premergătoare, cade întâi o parte, apoi o alta. Modulul antiseismic a rezistat perfect. Nu am făcut test însă cu un om în interiorul său. l-am testat exclusiv structura de rezistenţă, iar cea mai importantă caracteristică a sa a fost indeformabilitatea. Dacă vă gândiţi că persoana care s-ar afla în modul ar putea suferi accidentări grave din cauza căderii, trebuie să vă reamintesc fapul că, în caz de seism, cutia nu vine ca şi cum ai arunca-o din elicopter, ci, repet, apar mai întâi fisuri în plafoane, pereţii se crapă, deci o succesiune de şocuri mai mici sau mai mari care amortizează din căderea liberă şi permit supravieţuirea în interiorul carcasei. Sigur, eu nu spun că modulul este adus la sol de o palmă invizibilă care îl aşază lin, cel din interior va fi bine zguduit, dar în viaţă şi întreg“, ne asigură Mircea Manolescu.

Cât rezistă persoana după trecerea seismului? „Cutia este dotată cu orificii pe trei planuri astfel încât pe oricare suprafaţă ar cădea şi ar fi acoperită de moloz, mai rămân totdeauna două posibilităţi de împrospătare a aerului. Nu are cum să vină tot molozul pe cutie fiindcă, din ce am văzut până acum, de obicei cei care nu au supravieţuit la alte cutremure, au murit din cauza zdruncinăturilor mecanice ale corpului, nu din lipsă de aer. De obicei, când se năruie un bloc, aerul poate trece printre diferitele elemente de structură. Când este găsită în viaţă o persoană, în general aceasta e scoasă dintre spaţii mai mari, ca din mină. În funcţie de cantitatea de apă avută la dispoziţie în modul o persoană poate rezista trei-patru zile în condiţii confortabile, apoi, pe măsură ce timpul trece, confortul este tot mai scăzut, dar, cu suficiente cantităţi de apă, se poate rezista şi 30 de zile. Masca de oxigen se foloseşte în primele zece minute după seism, până ce se stabilizează praful“, explică inventatorul.

Având 70 cm lăţime, modulul încape pe orice uşă de apartament, ocupă cam 1% din suprafaţa unui apartament de 70 mp, iar pentru întreaga familie se pot cupla două sau trei module, unul lângă altul, pentru ca toţi membrii să fie salvaţi. La modul este ataşat un avertizor seismic, amplasat în general pe unul dintre pereţii structurii de rezistenţă ai imobilului, iar acesta citeşte unda seismică primară (cea care de obicei nu provoacă daune) cu 23-30 secunde înainte de sosirea celei secundare, aducătoare de dezastre. Acest avertizor poate închide gazul din afara casei pentru a nu se produce incendii şi explozii, declanşează un mesaj vocal care indică utilizatorului ce trebuie să facă la apropierea cutremurului, mai ales dacă acesta e buimăcit de somn, şi-l sfătuieşte unde şi cum trebuie să ajungă în adăpost. Preţul avertizorului seismic, construit în SUA, este de 190 de euro plus TVA, iar modulul costă 2.750 de euro cu TVA. Se face comandă şi se plăteşte în rate, iar livrarea are loc în 30 de zile de la încheierea contractului.

text şi foto **Alice-Claudia Gherman**

Roboţi, paratrăsnete, case inteligente

În ultimul sezon de târguri şi expoziţii, unul dintre evenimente – *International Electric&Automation Show 2006* – găzduit de Palatul Parlamentului în sălile Unirii, Tache Ionescu şi I.C. Brătianu – ne-a atras atenţia în mod deosebit. *IEAS* s-a aflat la cea de a II-a ediţie şi a reunit peste 75 de companii din şapte ţări: Portugalia, India, Italia, România, China, Austria şi Turcia. Printre brandurile de profil ce au susţinut activ manifestarea, s-au numărat firmele: *ABB*, *Schneider Electric* şi *Moeller Electric*. Numele de *show* al expoziţiei a fost dat de caracterul şi modul de prezentare al produselor, conceptul de expoziţie specializată fiind îmbinat cu elemente demonstrative de spectacol.

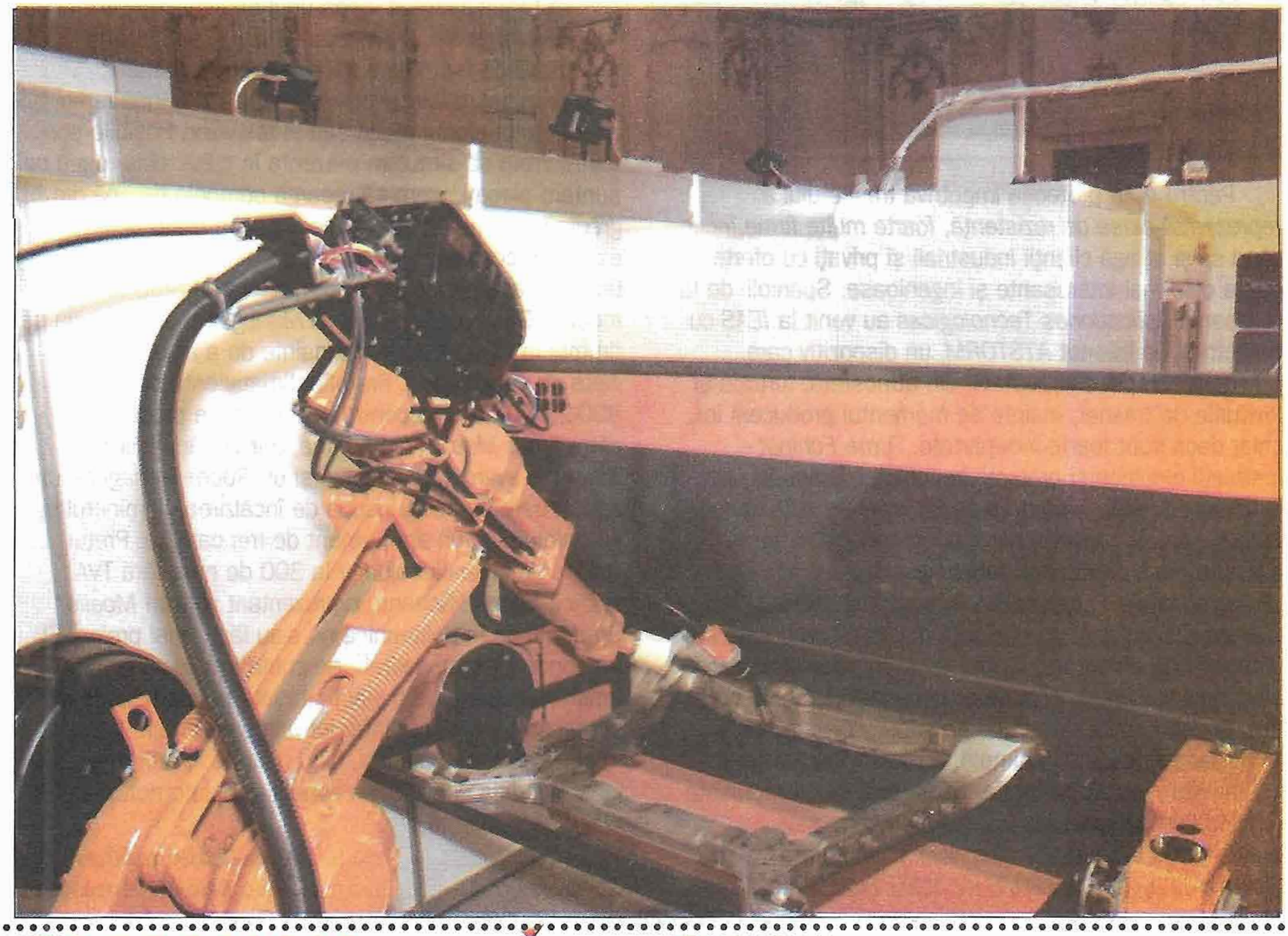

Pentru *IEAS* protecţia împotriva trăsnetului a reprezentat piesa de rezistenţă, foarte multe firme încercând să-şi atragă clienţii industriali şi privaţi cu oferte dintre cele mai interesante şi ingenioase. Spaniolii de la compania *Aplicationes Tecnologicas* au venit la *IEAS* cu detectorul de trăsnet *ATSTORM,* un dispozitiv care măsoară câmpul electrostatic din atmosferă, furtuna şi loviturile de trăsnet, înainte de momentul producerii lor, chiar dacă sunt foarte îndepărtate. Firma *Echipot* – instalaţii electrice şi protecţii împotriva trăsnetului, din Oradea, de pildă, a venit cu paratrăsnetele *PDA* tip *IONIFLASH.* Arcadiu Munkácsi, director general al firmei amintite, ne-a oferit informaţii în acest sens: „Paratrăsnetele *PDA IONIFLASH* sunt importate de la *Muratron*, Franţa, şi au eficienţă ridicată fiind dotate cu dispozitiv de amorsare, iar termenul de garanţie este de cinci ani. Nici un alt importator din acest domeniu nu are un asemenea termen de garanţie. *PDA* are fiabilitate foarte ridicată, tijă simplă, eficienţă foarte mare, 79 m este raza de protecţie. Le regăsiţi deja amplasate pe clădiri importante din România precum: sala maşinilor de la *Centrala Atomoelectrică* de la Cernavodă, şi staţia *220/6 kV ALRO Slatina*, pe nenumărate clădiri de birouri din Bucureşti, *Carrefour* Bucureşti, Constanţa, *Praktiker* Arad, Cluj etc. Paratrăsnetul în variantă ieftină costă 990 de euro fără TVA, iar în variantă mai puternică 1.500-1.600 de euro fără TVA.“ Tot în cadrul standului *Echipot*, vizitatorii au putut vedea una dintre cele mai performante staţii meteorologice profesionale *RainWise MK3* produsă de *RainWise Inc. USA.* „Staţia înregistrează parametrii meteo, începând de la temperatură, umiditate, viteza şi direcţia vântului, cantitatea de ploaie, are transmisie la 100-200 m faţă de display, interfaţă de calculator care menţine datele trei luni de zile şi costă în jur de 1.500 de euro. Pentru meteorologii amatori avem un echipament mai ieftin şi mai mic la 300 de euro, cu transmisie la 100 m faţă de unitatea centrală. Noi aducem şi echipamente care pot ajunge la 10.000-20.000 de euro, dacă suntem solicitaţi“, precizează Arcadiu Munkácsi.

Firma *Pro Energ* din Oradea a venit la rându-i cu o ofertă de şase tipuri de paratrăsnete denumite *Prevectron®2* produse de firma franceză *Indelec* şi având garanţie doi ani cu o rază de protecţie între 26 de metri (paratrăsnetele mici) şi 79 de metri (cele mari). „Ceea ce vedeţi aici este numai captatorul, dar un sistem complet împotriva trăsnetului cuprinde: captatorul, un catarg, fixarea catargului pe clădire, un conductor de coborâre de la vârf la priza de pământ şi fixarea acestora de clădire. Noi oferim soluţii complete, preţul depinde de beneficiar, de ce şi unde vrea el să-şi amplaseze paratrăsnetul, pentru o vilă costă cam 2.000 de euro“, a declarat inginer Pap Tibor, *Pro Energ Oradea.*

La târg s-a lansat ideea unui nou concept, acela de ***casă inteligentă***. Ce înseamnă el? „Casă inteligentă reprezintă de fapt ideea de a controla iluminatul, încălzirea, jaluzelele printr-o comandă în bandă radio, aşa ca la telefonul mobil sau la televizor. Posibile scenarii? Vrem să simulăm prezenţa în casă, chiar dacă noi suntem plecaţi, vrem să meargă pompele de apă din grădină deşi nu suntem acasă, pentru toate acestea există un computer – *Home Manager* – care gestionează asemenea acţiuni. Trimitem un SMS unui modem GSM cuplat la *Home Manager* şi de exemplu dă drumul la căldură cu o oră înainte de a ajunge noi în casa de vacanţă etc. Preţul estimativ este de 800-2.000 de euro pentru o vilă, totul e produs de către firma *Moeller* din Austria, dar pe lângă *Home Manager* avem spre vânzare şi un *Room Manager* – un aparat care se poate ocupa de încălzirea, iluminatul şi jaluzelele dintr-un apartament de trei camere. Preţul *Room Manager*-ului ajunge la 300 de euro fără TVA“, explică Andrei Văceanu, reprezentant vânzări *Moeller.* Studenţii de la Politehnică nu s-au lăsat mai prejos. Ei au conceput o modalitate de control al locuinţei prin internet, construind o placă ataşată la unitatea centrală de acasă şi legată la internet prin care putem stinge lumina, declanşa alarma, fiind oriunde în altă parte pe glob, condiţia doar să fim conectaţi la internet. Preţul plăcii? 50 de euro.

text **Alice-Claudia Gherman**

foto **Robert Hanciarec**

Răsfăţ exotic

Salată veneţiană

200 g peşte file
200 g Mozzarella
100 g capere
trei linguri ulei de măsline
o salată verde
un ardei roşu
trei roşii
zeama de la o lămâie
pătrunjel şi busuioc
făină de mălai, sare, piper

Peştele se împarte în bucăţele mici, care se dau prin făină de mălai, cu sare şi piper, şi se prăjesc în ulei încins. Într-un bol potrivit, se taie ardeiul, roşiile şi salata verde. Se adaugă cuburile de Mozzarella, caperele, uleiul de măsline, zeama de lămâie şi verdeţurile. Se amestecă bine, apoi se pune salata pe un platou. Deasupra se aşază bucăţelele de peşte prăjit. De obicei, salata veneţiană este însoţită de crutoane din pâine integrală, stropite cu o lingură de ulei de măsline.

Salată de varză cu şuncă

o varză mare
200 g şuncă de porc
două mere acrişoare
200 g iaurt
trei linguri ulei de măsline
zeama de la o lămâie
o linguriţă ghimbir, sare, piper
seminţe de floarea soarelui prăjite

Varza se taie mărunt, la fel merele, curăţate de coajă, şi şunca de porc. Se pun, apoi, într-un bol, şi se amestecă împreună cu sosul făcut din iaurt, ulei de măsline, zeamă de lămâie şi ghimbir. Se adaugă sare şi piper, după gust, şi, opţional, o linguriţă de zahăr brun. Peste salata astfel obţinută se presară seminţe de floarea soarelui prăjite.

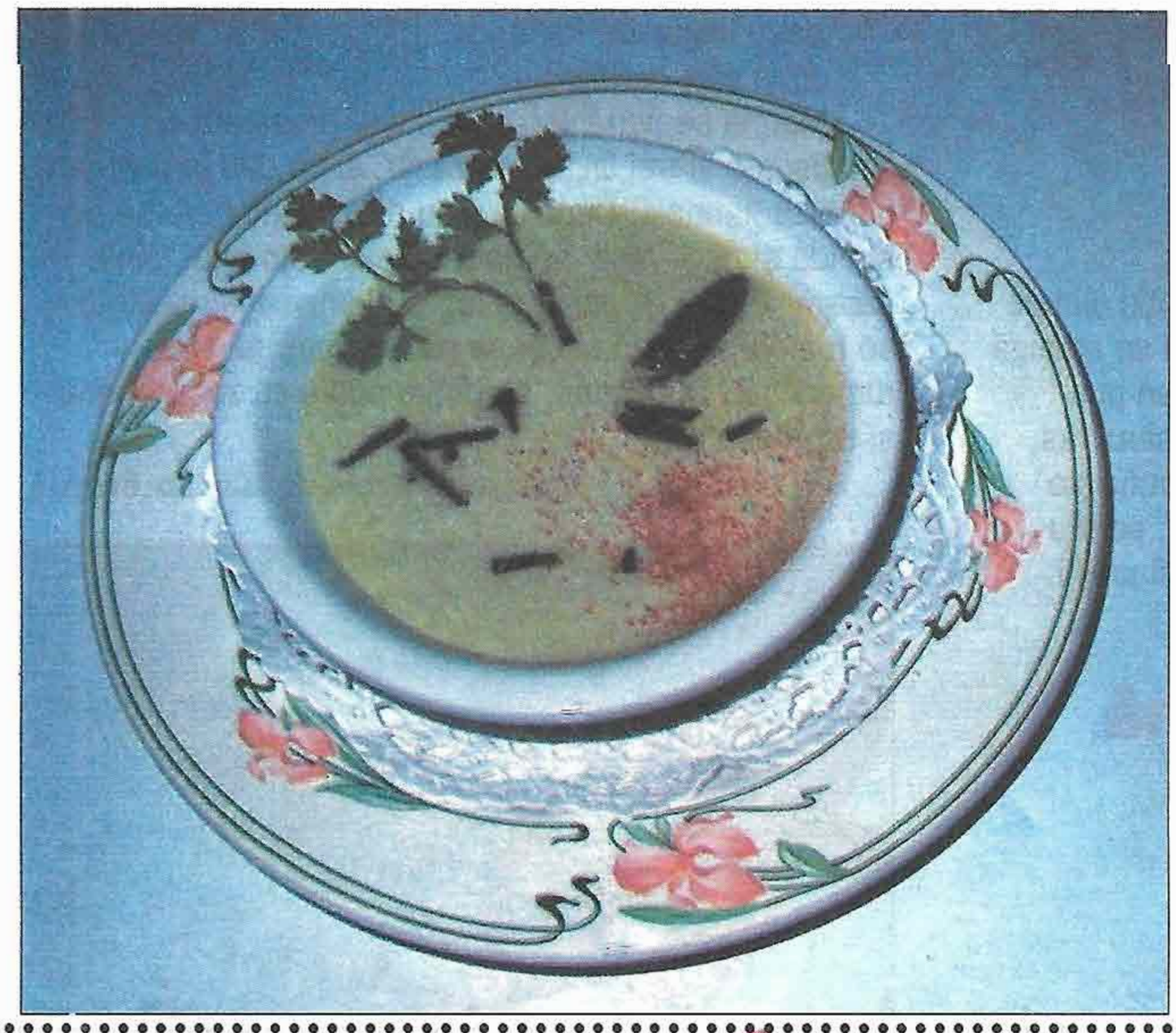

Supă de ton

o ceapă
o ţelină rasă
două linguri ulei de măsline
o lingură de făină
600 ml lapte degresat
o conservă de ton
o conservă de porumb
cimbru, pătrunjel, sare, piper

Ceapa, tăiată mărunt, se prăjeşte, împreună cu ţelina, în ulei. Apoi se adaugă făina şi, treptat, laptele. Se amestecă foarte bine, astfel încât să nu se formeze cocoloaşe. Când supa dă în clocot, se adaugă porumbul şi tonul. După zece minute de fiert, la foc mic, se pun cimbrul, pătrunjelul, sare şi piper. Opţional, în farfuria în care se serveşte supa, se poate rade puţin caşcaval.

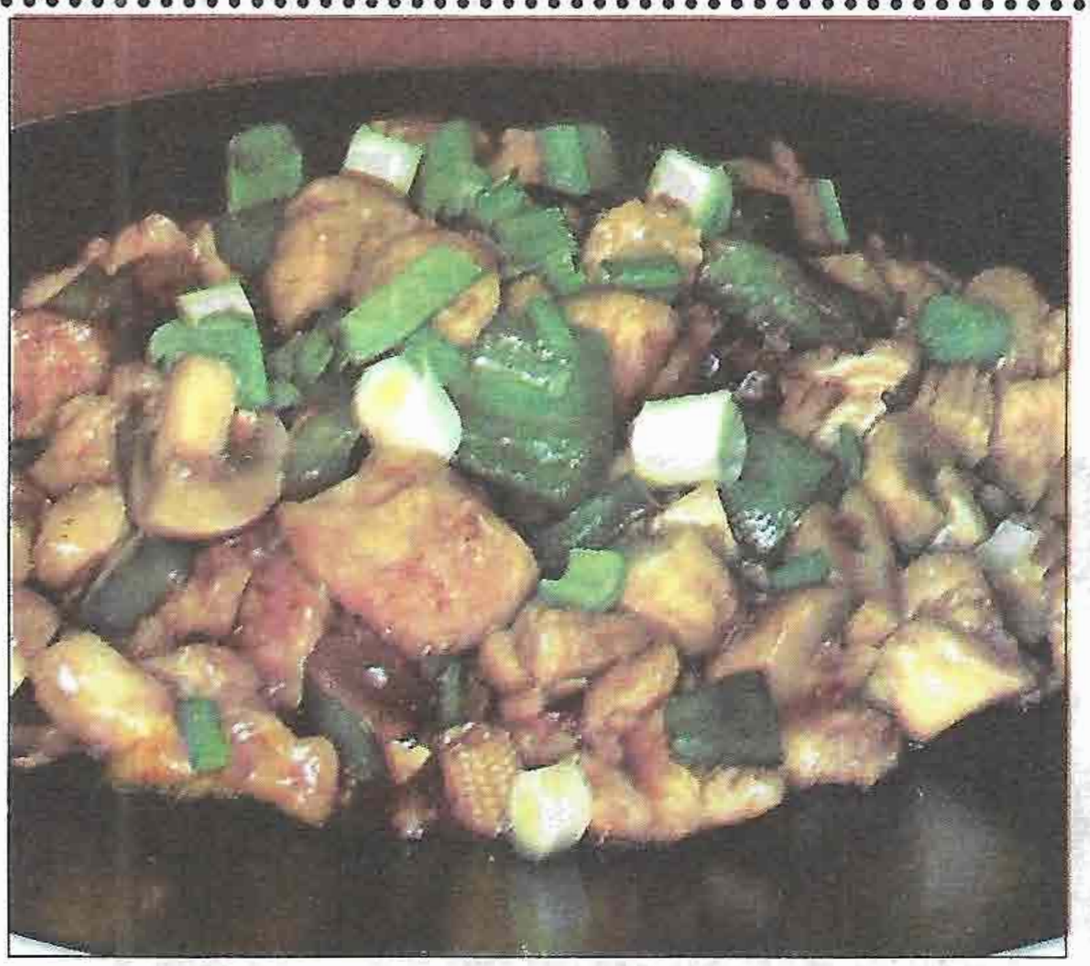

Pui cu morcovi şi fructe

două piepturi de pui tăiate felii
o linguriţă ghimbir
trei linguriţe sos de soia
doi morcovi raşi
o cană de bucăţi de ananas
o cană de cireşe (pot fi congelate)
suc de lămâie, piper

Pieptul de pui se marinează, o jumătate de oră, în sos de soia şi ghimbir. Apoi se adaugă morcovii, ananasul, cireşele, sucul de lămâie, sare şi piper. Se amestecă bine şi se dă la cuptor, la foc mic, preţ de 40 de minute. Se serveşte fierbinte, aşezat pe un pat de orez.

Mâncare caraibiană

două cepe tocate
doi căţei de usturoi
două linguri de curry
un kg carne de porc tăiată felii
trei roşii decojite
trei banane, 50 g stafide
un măr, o linguriţă ghimbir
trei linguri oţet, sare şi piper

Ceapa, usturoiul şi curry se călesc în puţin ulei de măsline. Se sting cu două căni de apă, apoi se adaugă carnea de porc feliată. După o oră de fiert, se pun roşiile şi bananele tăiate bucăţi, stafidele, mărul ras, ghimbirul şi oţetul. Se amestecă bine, se potriveşte gustul de sare şi piper. Apoi se dă la cuptor, pentru încă o oră. Se poate servi cu orez sau cartofi prăjiţi, fierţi, piure etc.

Vită gratinată africană

două linguri alune
două cepe tocate
un kg carne de vită tocată
trei linguri suc de lămâie
trei ouă
o conservă de lapte de cocos
două linguriţe de sos de soia
trei linguri de muştar
sare, piper, boia

Ceapa şi carnea tocată se călesc într-o cratiţă. Apoi se adaugă sucul de lămâie şi se amestecă bine. Compoziţia astfel obţinută se pune într-o tavă şi se „îmbracă" într-un sos obţinut din celelalte ingrediente. Se dă la cuptor, cam o jumătate de oră, până se rumeneşte. Apoi se taie bucăţi şi se serveşte cu cartofi şi salată verde.

Tartă cu mere

un kg de mere curăţate şi tăiate în patru
100 g stafide, 100 g nuci
patru linguri de zahăr
un praf de sare
o linguriţă de scorţişoară
patru ouă
patru linguri de făină
două căni de lapte

Merele se pun într-o tavă unsă, presărate cu scorţişoară şi trei linguri de zahăr, şi se dau la cuptor până se înmoaie. După ce s-au răcit, printre ele se pun stafide şi nuci. Apoi se bate un aluat din ouă, făină, sare, o lingură de zahăr şi lapte. Compoziţia rezultată se toarnă peste fructe şi se dă la cuptor până se rumeneşte. După gust, se poate pudra cu zahăr vanilat şi scorţişoară.

pagini realizate de **Liliana Petruş**

DIVERTISMENT

Evaluări

ORIZONTAL: 1) Îngroşare a mierii. **2)** Oacheşe – Aliaj care nu rugineşte. **3)** În duel! – Capabil – A se opri. **4)** Bot de porc – A brăzda terenul – În vise! **5)** Dezmierdate. **6)** Înclinate spre fapte rele. **7)** Bio! – Lui însuşi – Metal galben preţios. **8)** Au 12 luni – Astfel – Intrarea în gară! **9)** Tact – Artilerist. **10)** Valorificarea unui privilegiu, a unui drept.

VERTICAL: 1) Păsări. **2)** Arie de răspândire – Piatră semipreţioasă de culoare neagră. **3)** Început de hulă! – Gen – Fire de urzeală. **4)** Frânghie pescărească – Cafea solubilă – Mere! **5)** A reveni în ţară din străinătate după o absenţă îndelungată. **6)** A se deghiza. **7)** A şaptea notă muzicală – Fire în ac – Afară din joc. **8)** Individ – Epocă geologică – Simbolul sodiului. **9)** Se învârt pe osii – Copil de ţâţă. **10)** Enervare peste măsură.

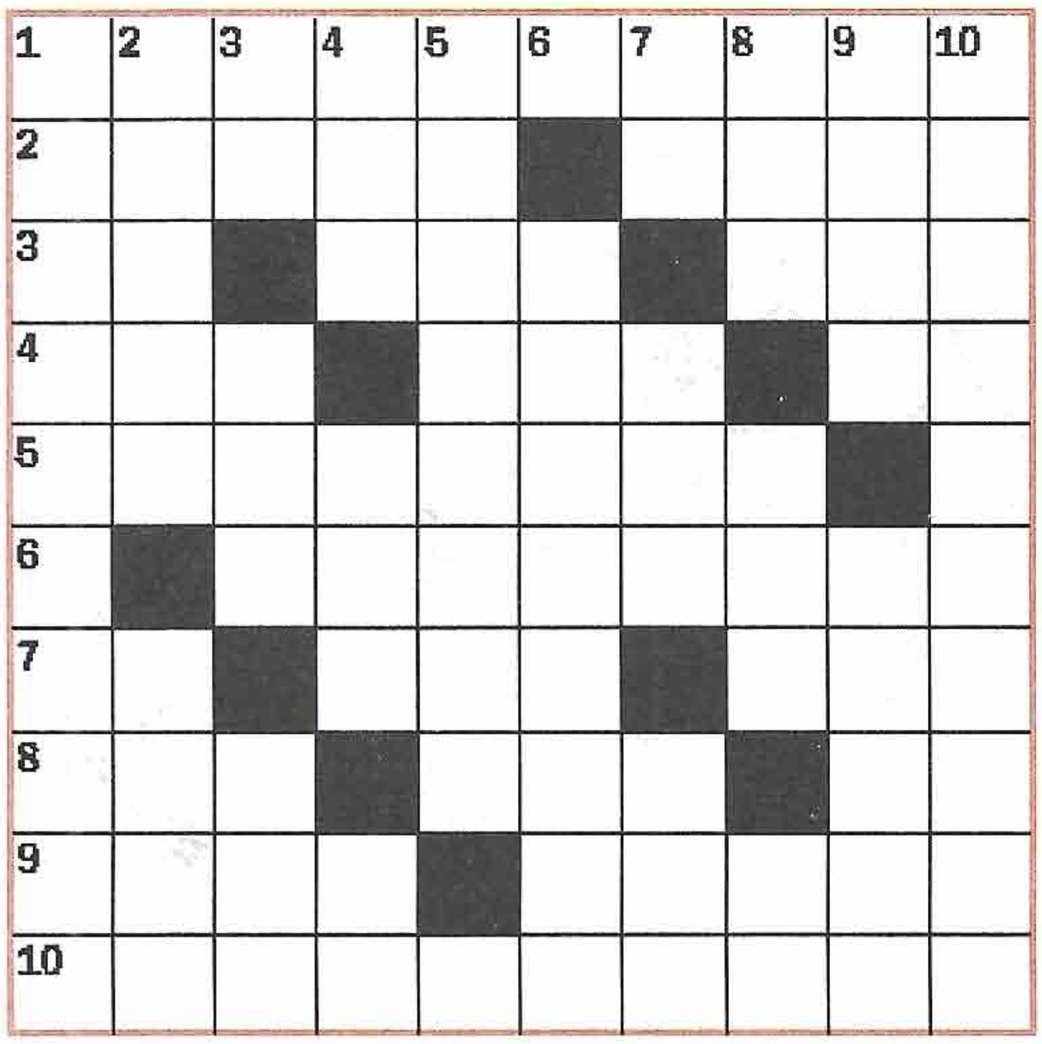

Dinamism

ORIZONTAL: 1) De care se bucură cineva toată viaţa, dar netransmisibil urmaşilor – Din nou. **2)** Ovule de peşte – Parte a piciorului de la genunchi până la labă (pl.). **3)** Tras de boi – Secol. **4)** În plen! – Carnet mic de buzunar. **5)** Măsura lui Cuza – Porc până la un an. **6)** Bune de măritat – Şi aşa mai departe. **7)** Masacre – În raid! **8)** Specific cultural – Orient. **9)** Raţional – Personalităţi. **10)** Epoca geologilor – Cunoscută doar de iniţiaţi.

VERTICAL: 1) Instrumente muzicale cu coarde din orchestră. **2)** În sticlă! – Linia de mijloc a Pământului. **3)** Resort – A anula o lege. **4)** Sticlă – Indivizi. **5)** A potrivi un sistem tehnic – În scop! **6)** Rege! – Plase de pescuit. **7)** A deţine – Marcat la rugby. **8)** Uriaşe – Voal. **9)** Mohorâtă – Curte! **10)** A se împăca.

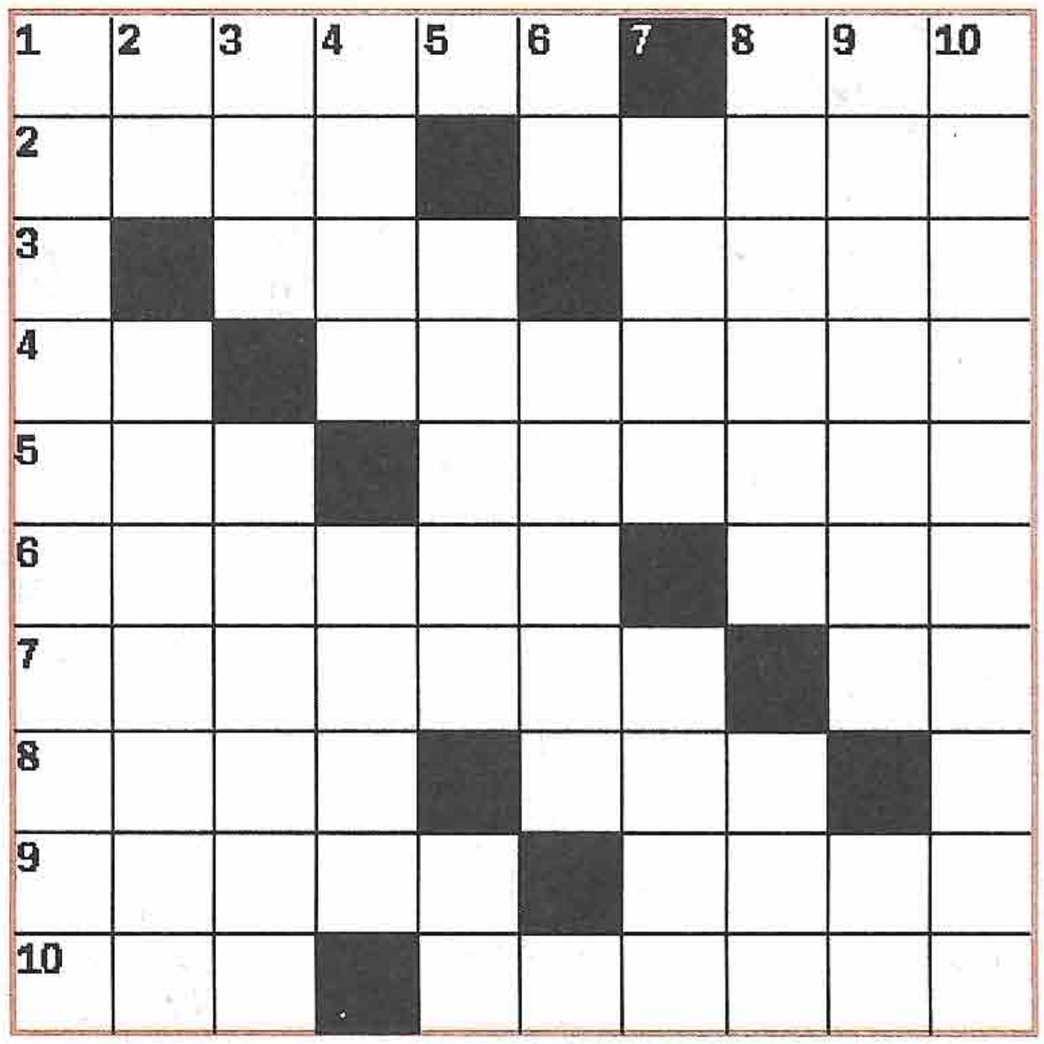

Puncte

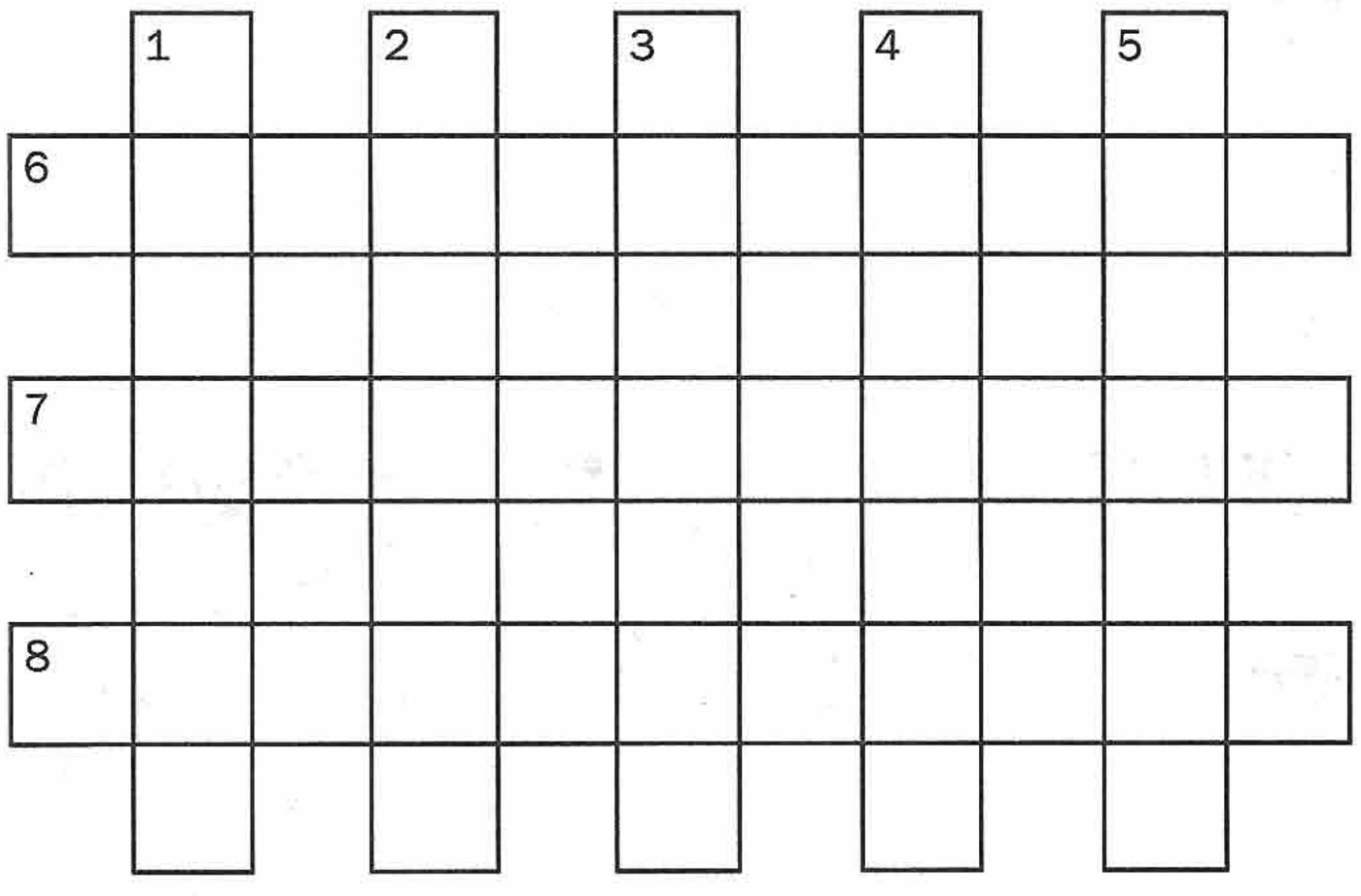

1) Ataşare. **2)** A aşeza la locul nimerit. **3)** Stări care necesită odihnă. **4)** Grabnice. **5)** Vase de bucătărie. **6)** Mişcare în vârtej. **7)** Ţesuturi crescute pe corpul omului sau al unui animal. **8)** Lipsă de seriozitate.

URĂRI

Orali / A vindeca — Sumară / Pretins — Stinghe-ritori

Categorie din natură / Vas de cafea

Maşină mică / A se ofili

Înclinaţi spre ceva / Colbuiţi — Fir din mai multe fibre / Suprafaţă — Cel din urmă / Mioare

În zvon! / Zeamă de legume

Vitejesc / A bate uşor vântul — Situaţie / Căpiţe

Ici / A separa complet

A proteja cu metal

Ziua trecută / Nes! — Parte a urechii / Timpuri

Care produc râsul

A arunca / Unește două con-tinente

În opis! / Cadrane cu ac magnetic — Foarte urât / Ceas

Scoase din canal! / Bazin gol!

Diform / A versifica

Doctor, pe scurt

A deveni mai hain

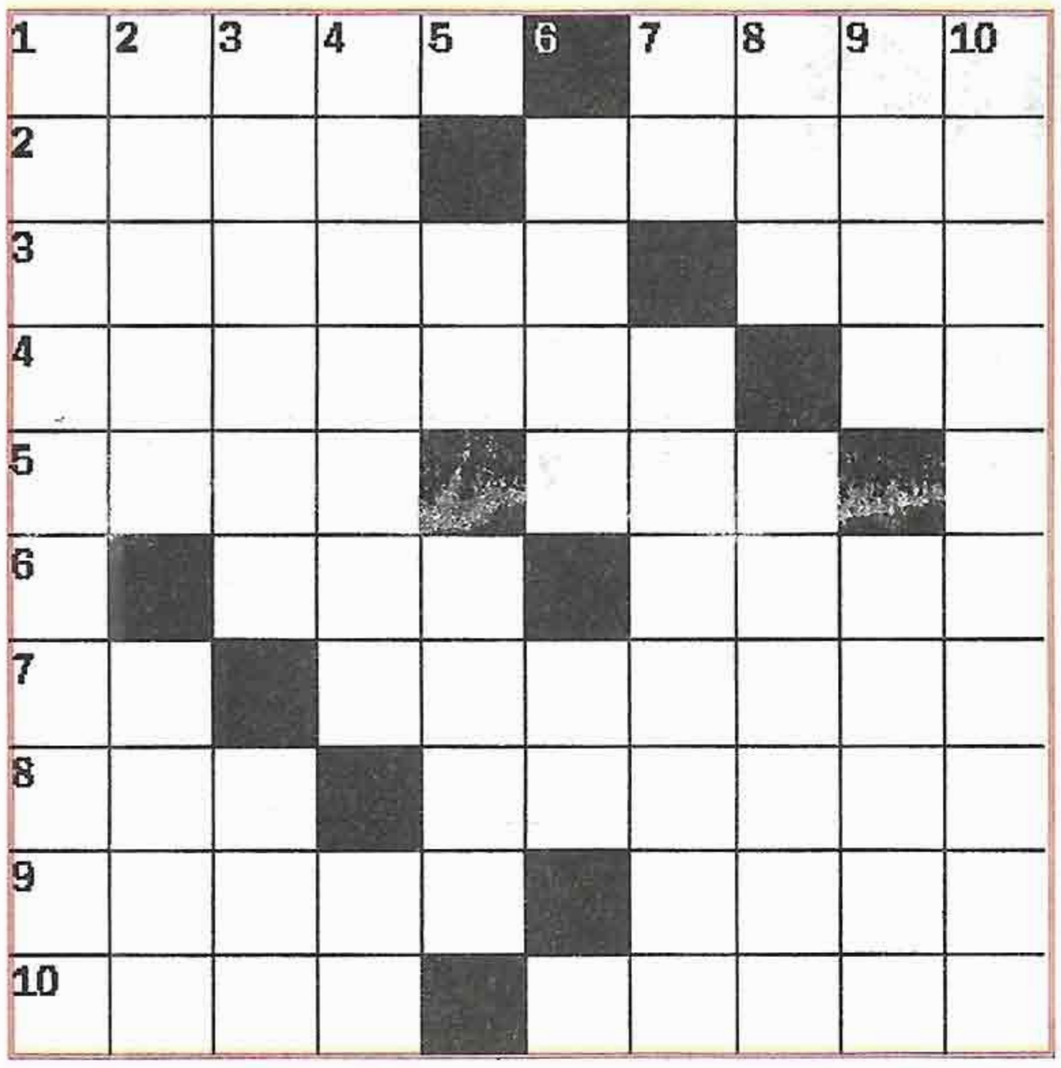

Oranjadă

ORIZONTAL: 1) Atac decisiv – Boală tropicală de nervi. **2)** Normă de drept – Cuvânt de apreciere. **3)** Ţarcuri – Calapod. **4)** Scobite – Scoase din sticlă! **5)** Pasăre răpitoare de zi – Dimie. **6)** Epoci geologice – Gametul-femel al animalelor. **7)** În pipă! – A proteja de boli. **8)** Păcălit de vulpe – Diac. **9)** Puţin – Aflaţi în formaţie completă. **10)** Preot arab – Ruptură apărută în scoarţa Pământului.

VERTICAL: 1) Scurte cuvântări ocazionale. **2)** Veac – Cel dintâi. **3)** Stare apropiată morţii – A se opri. **4)** Medicamente – În temă! **5)** În plan! – Doritor să egaleze pe cineva. **6)** Moneda bulgarilor – În şură! **7)** *Asia!* – *Produs solid electroizolant.* **8)** *Elev-marinar* – Legat de creşterea păsărilor. **9)** Camere – Roşi. **10)** Camera profesorilor la şcoală.

Intersecţii

ORIZONTAL: 1) Scrieri cu litere ca nişte cuie. **2)** Parâmă de tras vasele contra curentului apei – Popă. **3)** A potrivi din punct de vedere tehnic – Prefixul egalităţii. **4)** Amfiteatru – Bou din Tibet. **5)** În cadă! – Bucle de păr. **6)** Care impune sarcini – Rege! **7)** Unelte de cusut – În acest moment. **8)** Gaz de sondă – Extrem de uscate. **9)** Latin – Urmăreşte să egaleze pe cineva. **10)** Rostire.

VERTICAL: 1) Pătură de lână – A vântura. **2)** Pline de apă – Medic. **3)** A tăgădui – German. **4)** Porţile apelor – Fluier multiplu. **5)** Fel de a merge – Centru bancar! **6)** Capete de fibroscop! – A prevedea o sumă de bani dintr-un buget. **7)** Ceasuri – Nu prea greu. **8)** Formaţie de stânci submarine – A imita gesturile cuiva. **9)** Stofă ţesută din lână amestecată cu păr de capră angora – Rezistent. **10)** Moral – Dificile.

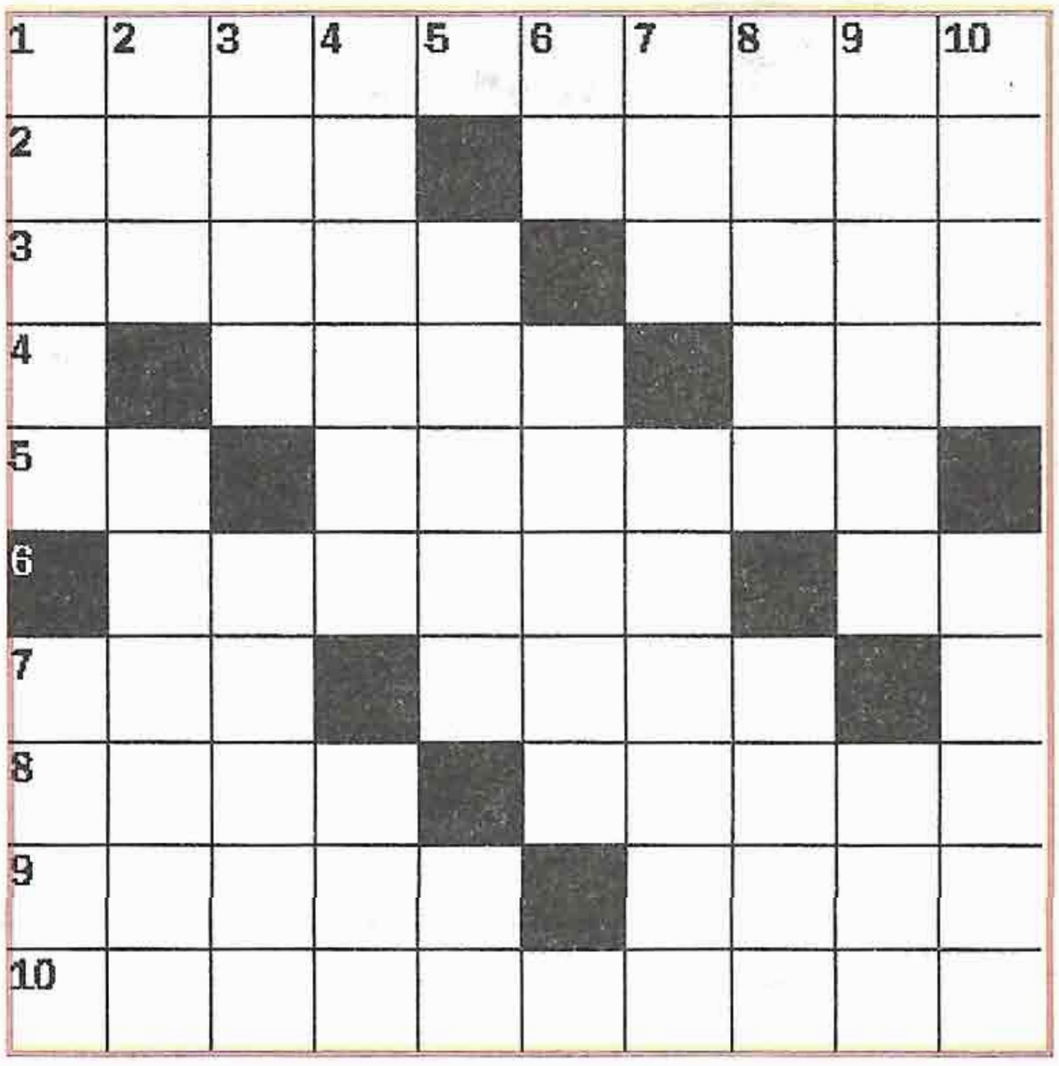

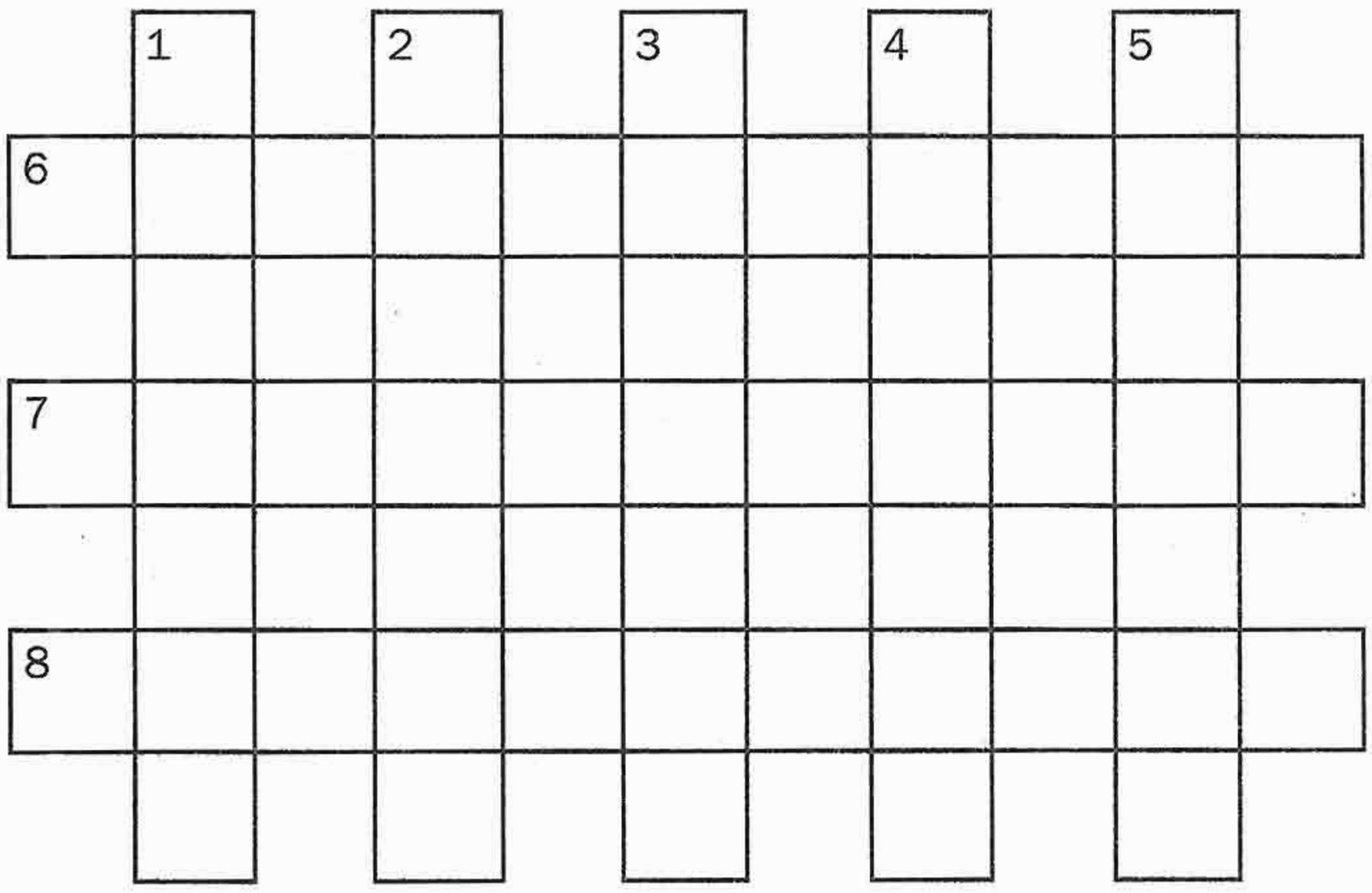

Puncte

1) Sol. **2)** Trestii. **3)** Faptă dusă cu bine până la capăt. **4)** A fi aproape de sfârşit. **5)** Împodobite cu cusături decorative. **6)** Meserii. **7)** Lăudăroşenie. **8)** Neaşteptate.

COLINDE

Bună creştere / Aplecaţi — **Poartă / Portmantou** — **Un om avut**

Omenesc / Spini

Aliaj inoxidabil

Brăzdat / A arăta în public

Seve! / Asia! — **Un număr nedefinit / A produce** — **Repre-zentanţi**

Sfârşire / Întrebare

Aceea / Caracter gras — **Diferenţa bărbat-femeie / Început**

Document / Puşi într-o parte — **Ţel / A iriga**

Spus la legănat / Peşte argintiu — **Răzor**

Foaie de tablă / Margini de bulevard! — **Imn / Deplasare** — **Salon gol! / Perso-nalităţi**

Hoinare / Za — **Tură la şah / Aere!**

Hainã — **Bot de porc**

Sec! / Învăţaţi

DE IGNAT

A scormoni / Plăci gradate

Acela / Spus la despărţire

Legate de popor

Irigat / Sau

Scriere persiflantă

Bătrâni / Drăgăstoşi

Specialistă în insecte / A se ghiftui

Lila / Lespezi

Gară goală! / Loc de păşunat

Spin / Ofiţeri otomani

Fire / Oală mică de lut

Cilindri de sfărâmat / Emisar

Mari unităţi militare de aviaţie

Bocire / Tonuri

Cartilaj ca un disc / Bio!

Campion / A se dărâma

Portar / Ratare

Fidel

Contingent / Zgomot de frunze

Amfiteatru / Vechiul chelner

Puiul caprei / Capete de monom!

Dac / Păcăleli la cărţi

Oţel de lovit cremenea

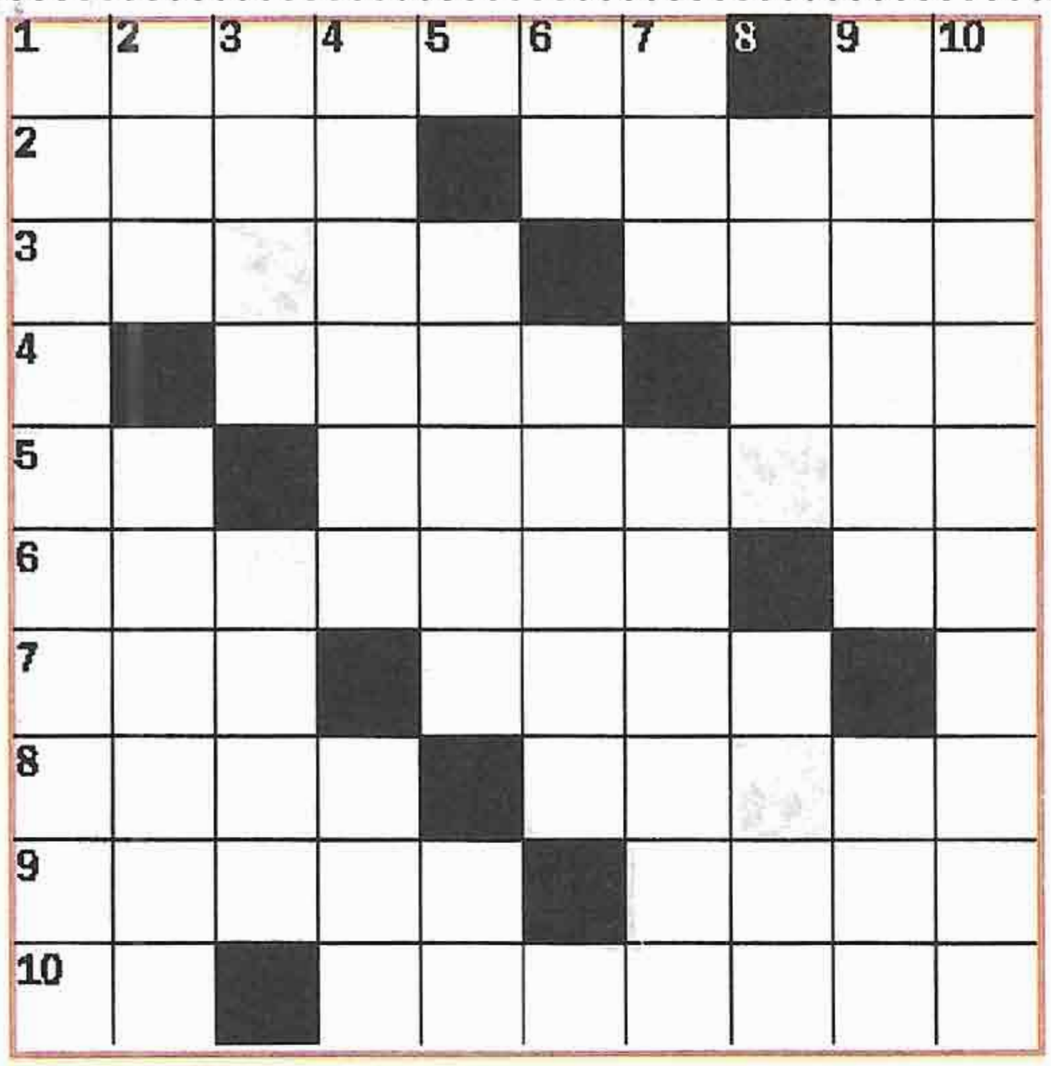

Portal

ORIZONTAL: 1) Bătăi din palme la spectacol – Mioare. **2)** Mirean – Imn religios biblic. **3)** Parâmă (var.) – Fuga calului. **4)** Hang – Pătrate agricole. **5)** În Cuba! – Plantă din care se extrage zahărul. **6)** Neîndemânatice (reg.) – Ediţie pe scurt. **7)** Fir de urzeală – Personalităţi. **8)** Jgheab la moară – Lipsă totală. **9)** Obicei rău – Chip. **10)** În orice sens! – Păţit (înv.).

VERTICAL: 1) Scurtă cuvântare ocazională. **2)** Mobilă de dormitor – Pasăre de baltă. **3)** Asociaţii sportive – Dafin. **4)** A trage vasul la mal – Aşezat pe gât. **5)** Legi – Cuvă! **6)** Extreme la zdup! – Smintit. **7)** Orient – Poliţişti cu stea în S.U.A. **8)** Brăzdat cu plugul – Preot musulman. **9)** Meşteşugul fabricării produselor ceramice – A se ivi. **10)** Obstrucţionat.

Ediţii

ORIZONTAL: 1) Zgomot de cădere – Par gros. **2)** Derbedei – Bolta cu stele. **3)** A se chercheli – Somnuri patologice. **4)** Ieşire! – Arbuşti cu lemnul foarte tare. **5)** Ramuri de dud! – Exploatează temporar o suprafaţă agricolă. **6)** Câmp de gheaţă – Curte! **7)** Iute – În vest! **8)** Care provoacă râsul – Poziţie de centru. **9)** Uzat – Spate (pl.). **10)** Protecţii – Asalt.

VERTICAL: 1) Sâcâire (fig.). **2)** Catedrală de mari dimensiuni – Discuţie în doi. **3)** Untdelemn – A se căi. **4)** Purtat de preoţi peste stihar. **5)** Cununi! – Cută pe obraz – Dune! **6)** Nota a şaptea la muzică – Acel – În cioc! **7)** A se transforma în lichid. **8)** Înţelegere între părţi – Ţeavă de legătură. **9)** Dulgher – Epocă. **10)** Din timpuri foarte vechi.

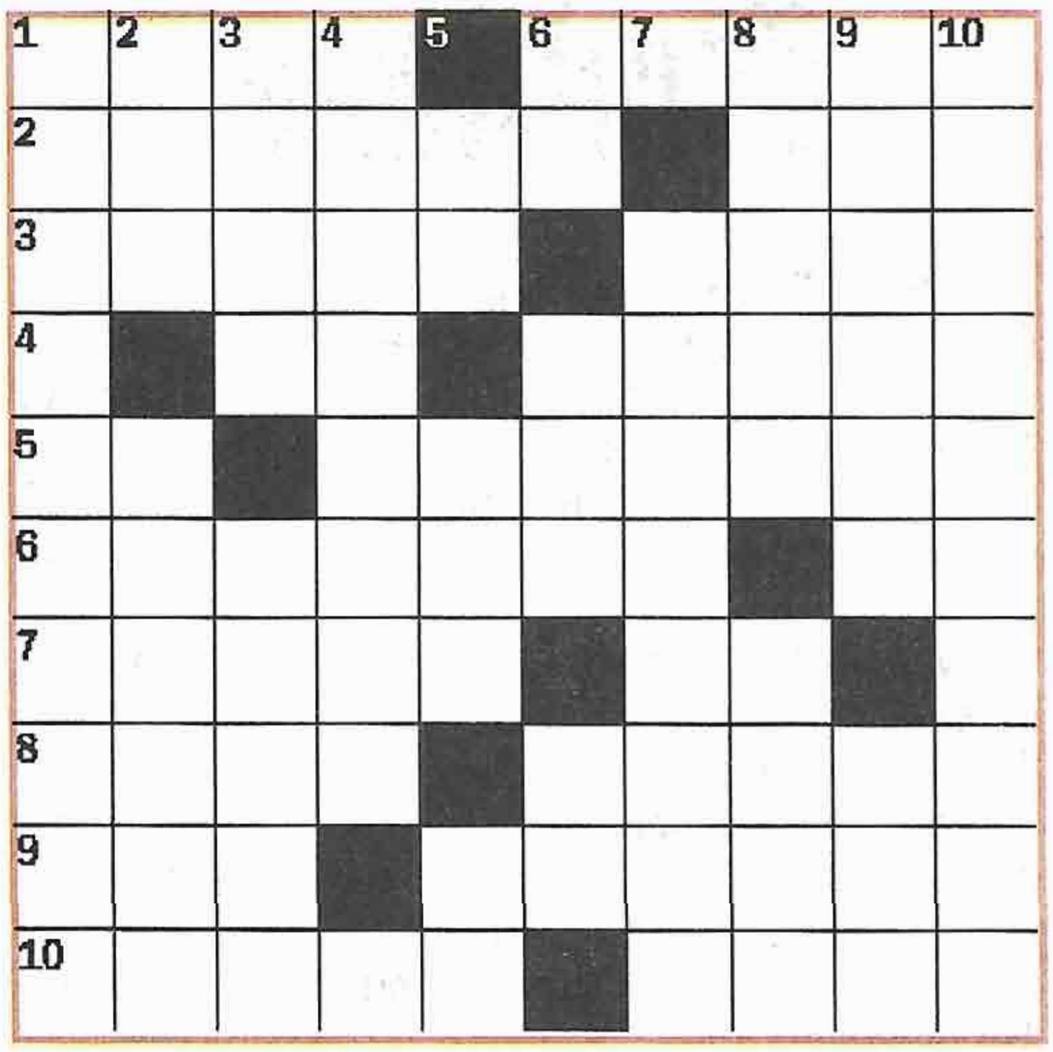

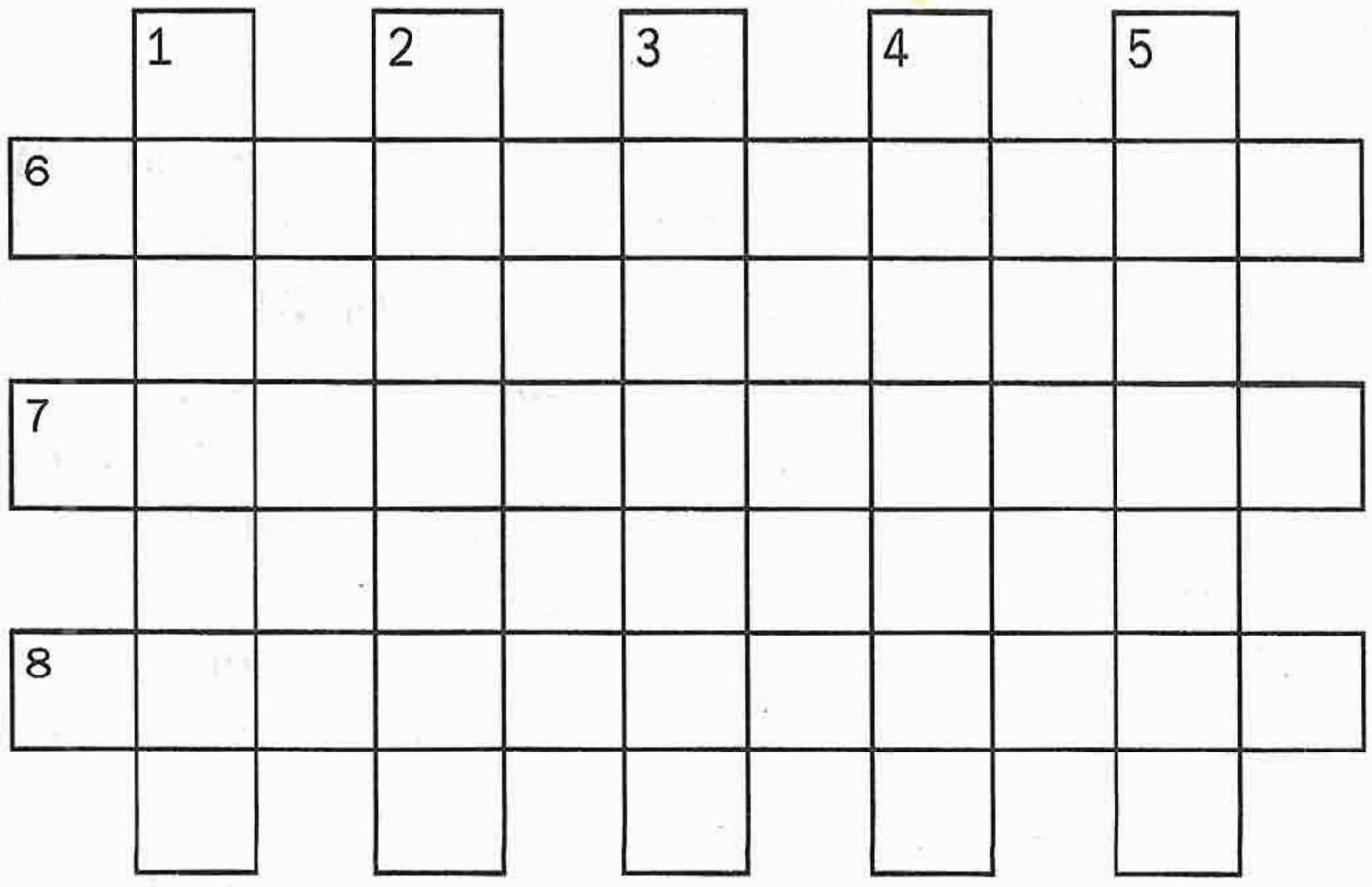

Puncte

1) Sferă de aluat în supă. **2)** Fuga din arest. **3)** Specialist în grimă. **4)** La fel ca altul. **5)** Masculul broaştei. **6)** Luare sub ocrotire (livr.). **7)** Unii cu burta mare. **8)** Care caută să pătrundă în adânc.

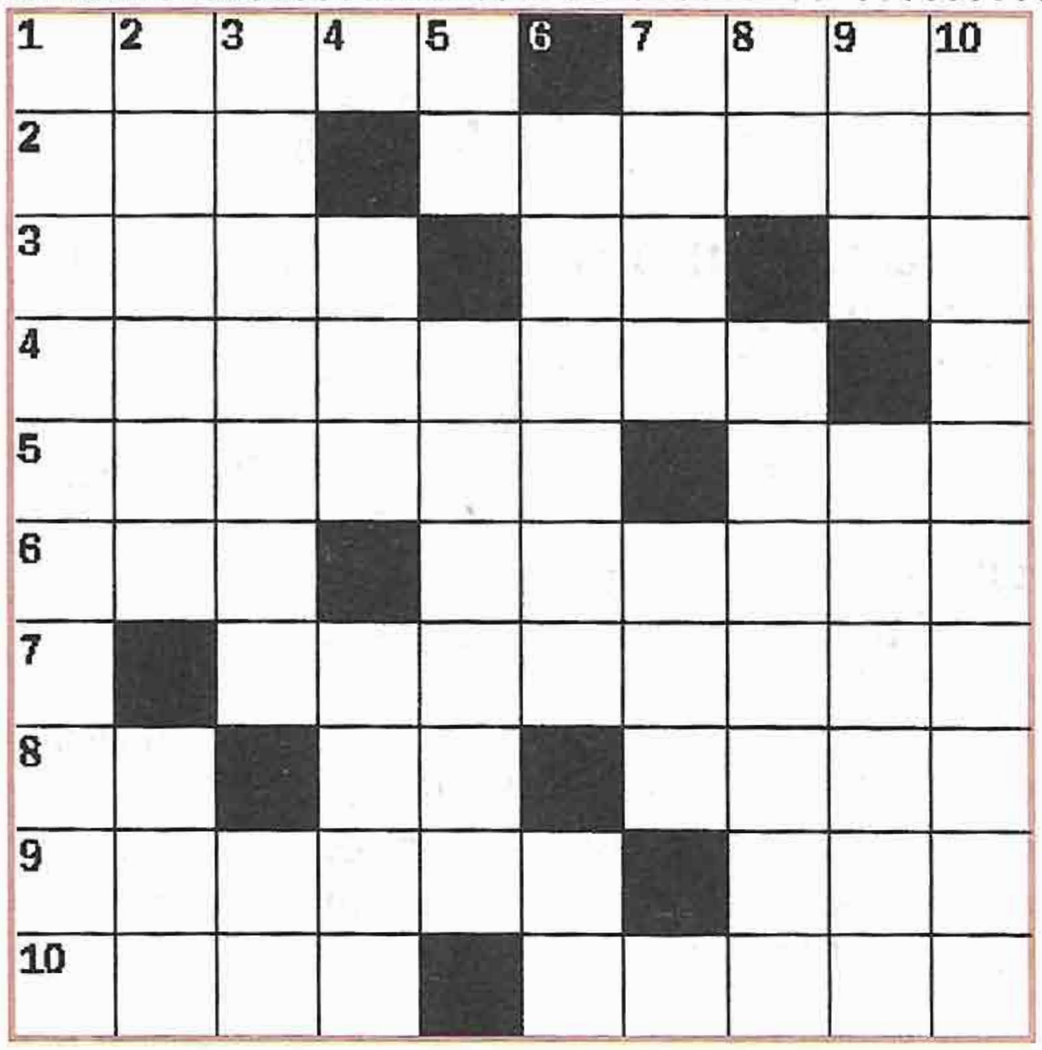

Simbioză

ORIZONTAL: 1) Rob – Combinaţie a oxigenului. **2)** Oiţă – A se fandosi (fam.). **3)** Mentă – Joc oriental – Bis! **4)** Luete. **5)** Distanţaţi – Fructul biblic. **6)** Cântec de greier – Venin. **7)** Bine făcut. **8)** Mijloc de oficiu! – Afirmaţie – Simţ diplomatic. **9)** Nou – Grup de albine în zbor. **10)** Narativ – Unele care cântăresc mult.

VERTICAL: 1) Plângere prefăcută. **2)** Reparator de pantofi – Dop la butoi. **3)** Clarificat – Dimpotrivă. **4)** Cărţi de valoare la joc – Parâmă de tras vasele contra curentului apei. **5)** Început de vijelie! – Supus al Porţii. **6)** Holbate – Periferii de târg! **7)** Crimă – Obicei religios. **8)** Fixe la capăt! – Degajare în aer. **9)** Un om oarecare – Legat de creşterea păsărilor. **10)** Agrement.

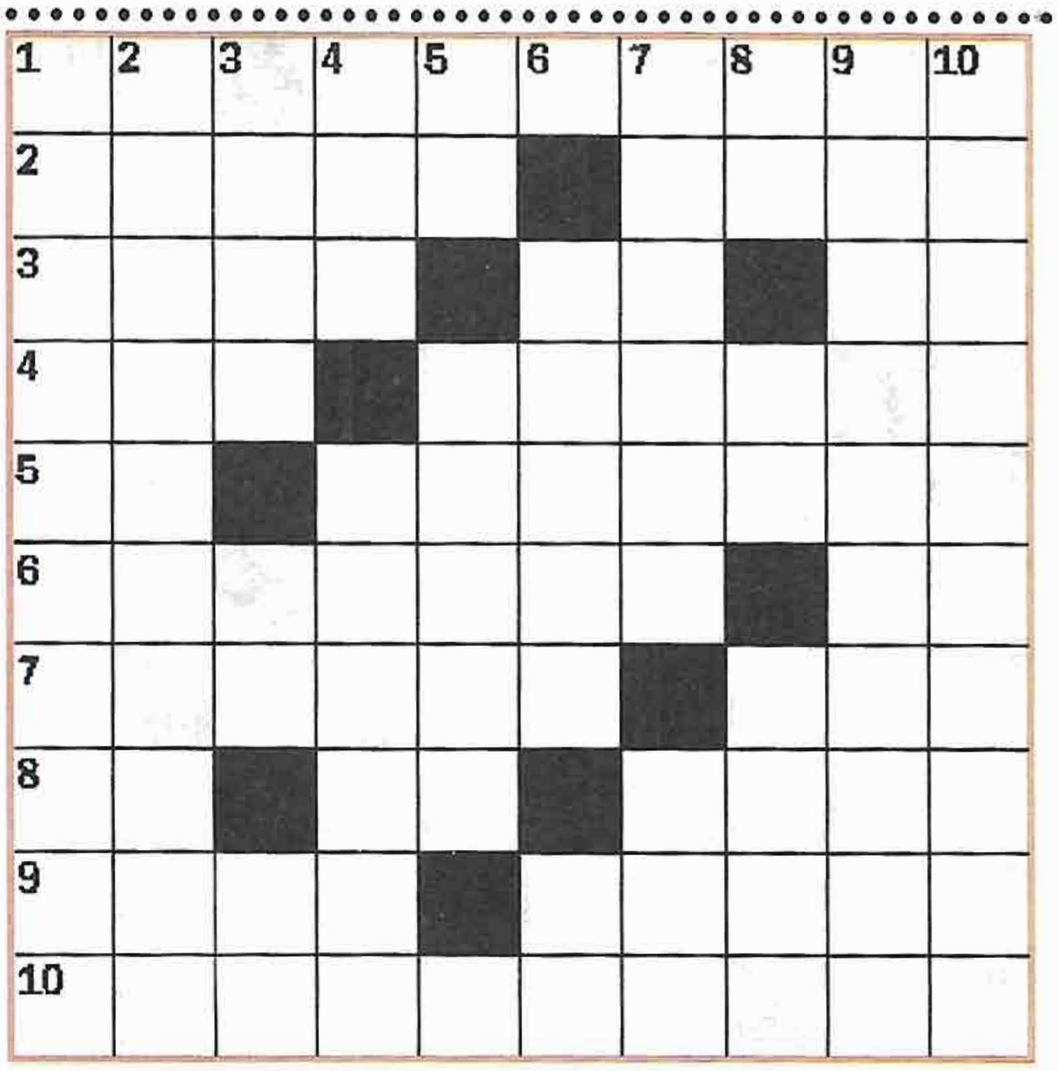

Simpatie

ORIZONTAL: 1) Tratare cu un reactiv chimic a unui film. **2)** Combinaţii organice lichide – Anexă la motocicletă. **3)** Vas de sânge – Bazin gol! – Zimţat pe margini! **4)** Pătrate agricole – A ornamenta (reg.). **5)** Saivan gol! – În nici un mod. **6)** Junime – Simbolul sodiului. **7)** Nitrat – Etaj. **8)** În stal! – În dotă! – Hoţi. **9)** Vin acrit – Sfârşit (înv.). **10)** Ieşitură în drum.

VERTICAL: 1) Nimicitor. **2)** Nemuriţi. **3)** A sosi – Prinse în snop! – Ediţie pe scurt. **4)** Studiată la geologie – Lipsiţi de minte. **5)** Lei în plic! – Corsar. **6)** Plâns de jale – Scrise în ziar! **7)** Urmărit pe ascuns – Cere linişte. **8)** Acut! – În rocă! – Chemarea câinelui. **9)** Revanşard. **10)** Care se referă la o evaluare (fem.).

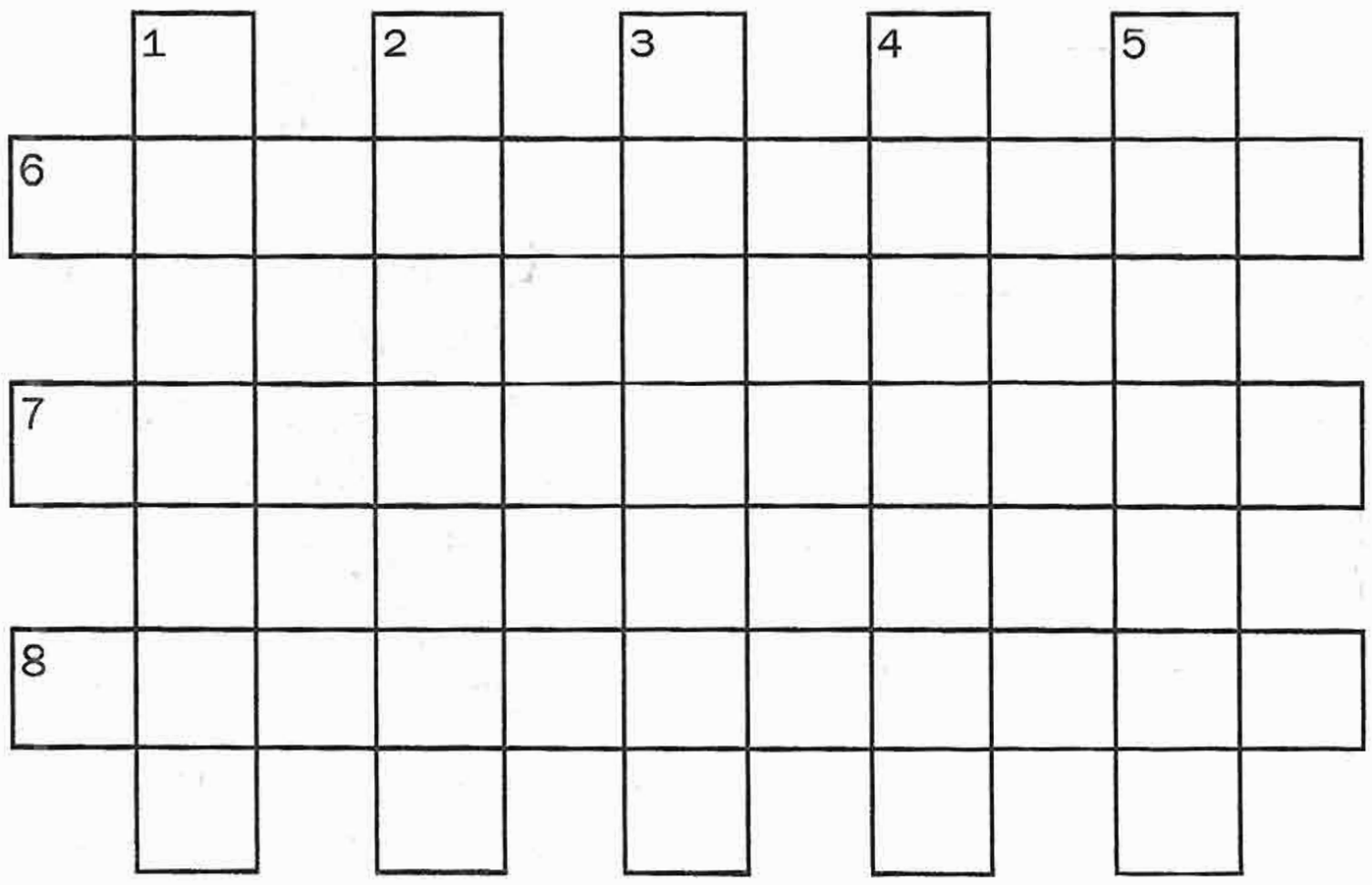

Puncte

1) Casa militarilor. **2)** Arbori uriaşi din Africa tropicală. **3)** A da unei afirmaţii caracter de normă. **4)** A face să miroasă frumos. **5)** Lucrare tipărită cu un număr redus de pagini. **6)** Planisfere. **7)** Festiv. **8)** Aducere în stare de nemişcare.

SORCOVA

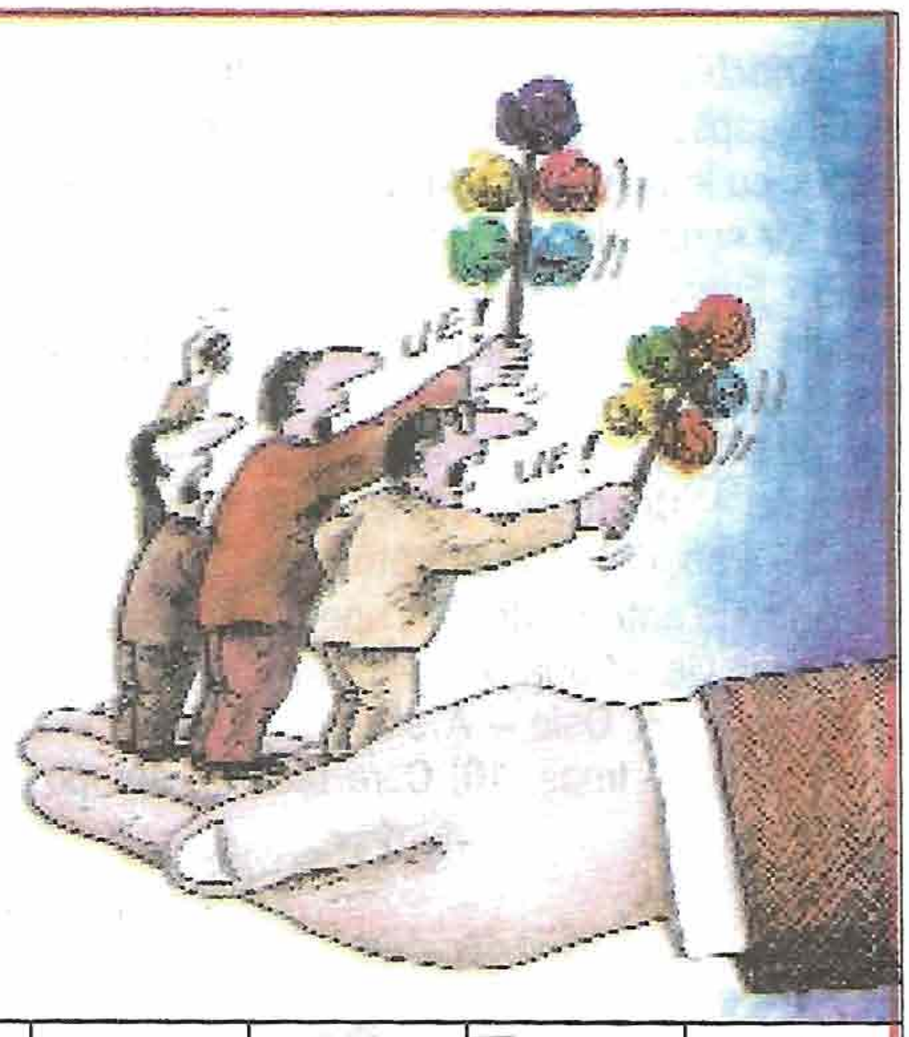

Utilizate / Mohorât ↓ — **Buhai / Sportiv cu spadă** ↓ — **Sărbătoare la 25 decembrie** ↓

Dafin / Şarpe veninos →

Ser! / Uricari → — **Căprioară** ↓

În lift! / Elev marinar ↓ — **Ceas / Imitaţie a blănii de urs** ↓ — **Care se expune riscului** ↓

Mari izbânzi / Întrebare →

Prima cifră / Adaos la o lucrare → — **Creangă / Perfect** →

Acut! / Tăinuit → ↓ — **Pumnal / Smoc de păr** → — **Aviatic** ↓

Numai / Divinitate feminină →

Doamna de la Paris (fam.) / Scud! → — **Farfurie zburătoare / Cârd** →

Capete de rând! / În balon! →

Astea / Produs lactat → — **Nicovale (reg.) / În crivăţ!** →

Holdă →

Pliat / Dă ajutor pe munte →

Poziţii

ORIZONTAL: 1) Îndulcită (livr.). **2)** Care ţine de rinichi – Pedeapsă cu plecarea din ţară. **3)** Prieten – Arbore exotic cu lemn preţios. **4)** Nev! – Sau – În vază! **5)** Autori ai unor scrieri despre viaţa cuiva. **6)** Înţelegător. **7)** Loc gol! – Eden – Tuns! **8)** Învârtit – În acel loc (pop.). **9)** Insulă de corali – Caldarâm. **10)** A ascunde o faptă reprobabilă.

VERTICAL: 1) Epocă geologică – Mireasmă. **2)** Vrednici – Chemarea câinelui. **3)** Care are un singur sens – Paner. **4)** Apă stătătoare – Cea mai mare dintre maimuţele antropoide. **5)** Capete de canal! – Împodobit. **6)** Pari în vie – Cupă! **7)** Formaţiuni de stânci submarine – Armăsar. **8)** Osie – A extenua. **9)** Tulpină aeriană a unei plante – Imaş. **10)** Care face un apropo – Lac de unghii.

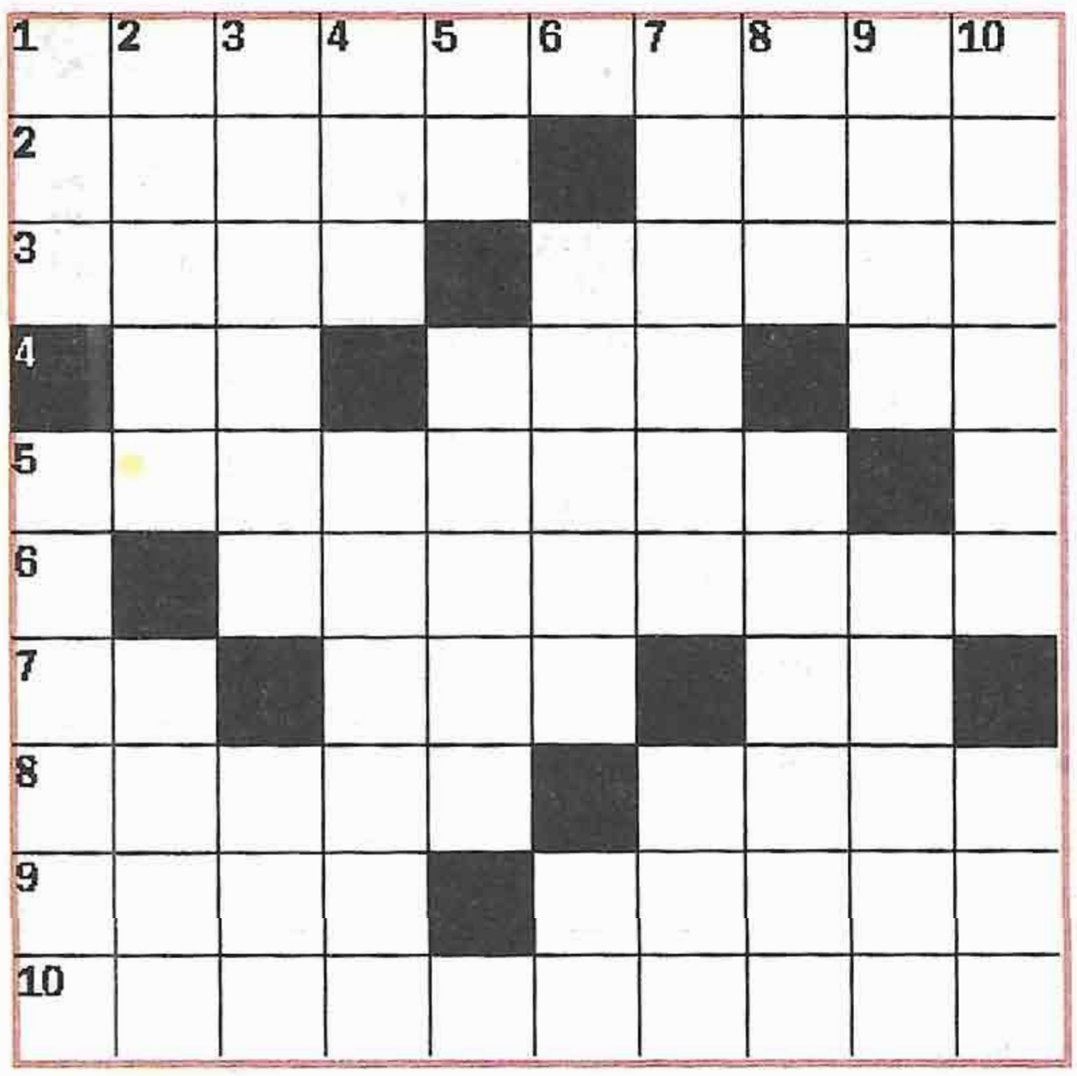

Tempo

ORIZONTAL: 1) Calculator cu bile – Porumbel (reg.). **2)** Ţărmul unei ape – Cârpe de spălat. **3)** Cusut în relief – Hărnicie în muncă. **4)** Prinse în cioc! – Ruginiri. **5)** Prefix al egalităţii – Lichid sanguin. **6)** Un om oarecare – Vase de sânge. **7)** Îndrăzneli maxime – Ţinute în şură! **8)** Cuprinşi în etate – A oferi sprijin. **9)** Conştientă – Holdă. **10)** Greacă – Sigur.

VERTICAL: 1) Legate de mediul înconjurător. **2)** Stil artistic cu ornamentaţie excesivă – Cineva oarecare. **3)** Vorbă la telefon – Legate de întrecerile cu cai. **4)** Poezii lirice specifice folclorului românesc – Plantă textilă. **5)** Lipsit de încordare – Lipsită de auz. **6)** Desiş – Haină. **7)** Scoase din cuvă! – Evaluare anticipată a cheltuielilor. **8)** Rănire – Dânsele. **9)** Locul fătului – Baza aritmeticii. **10)** Participant la un război.

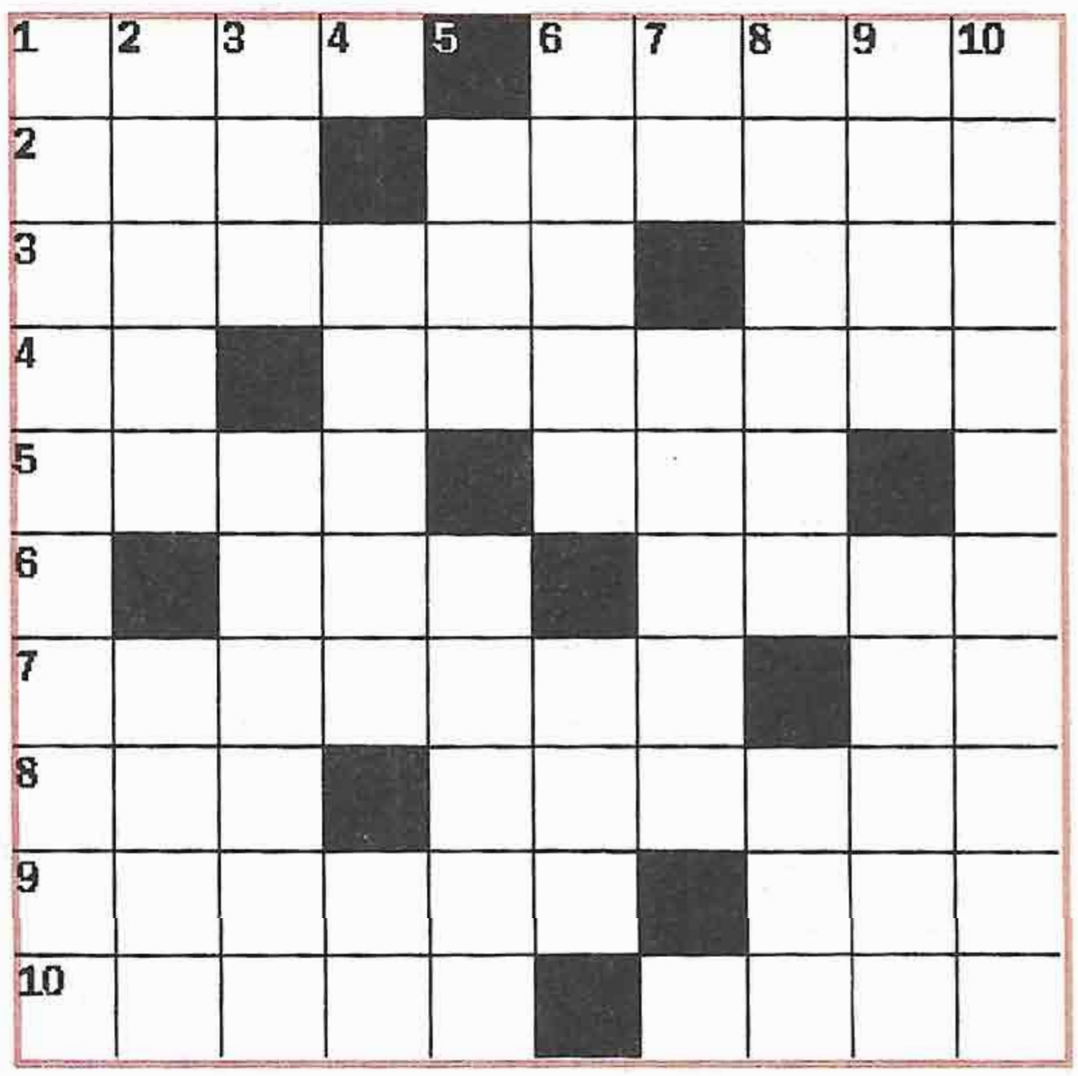

Puncte

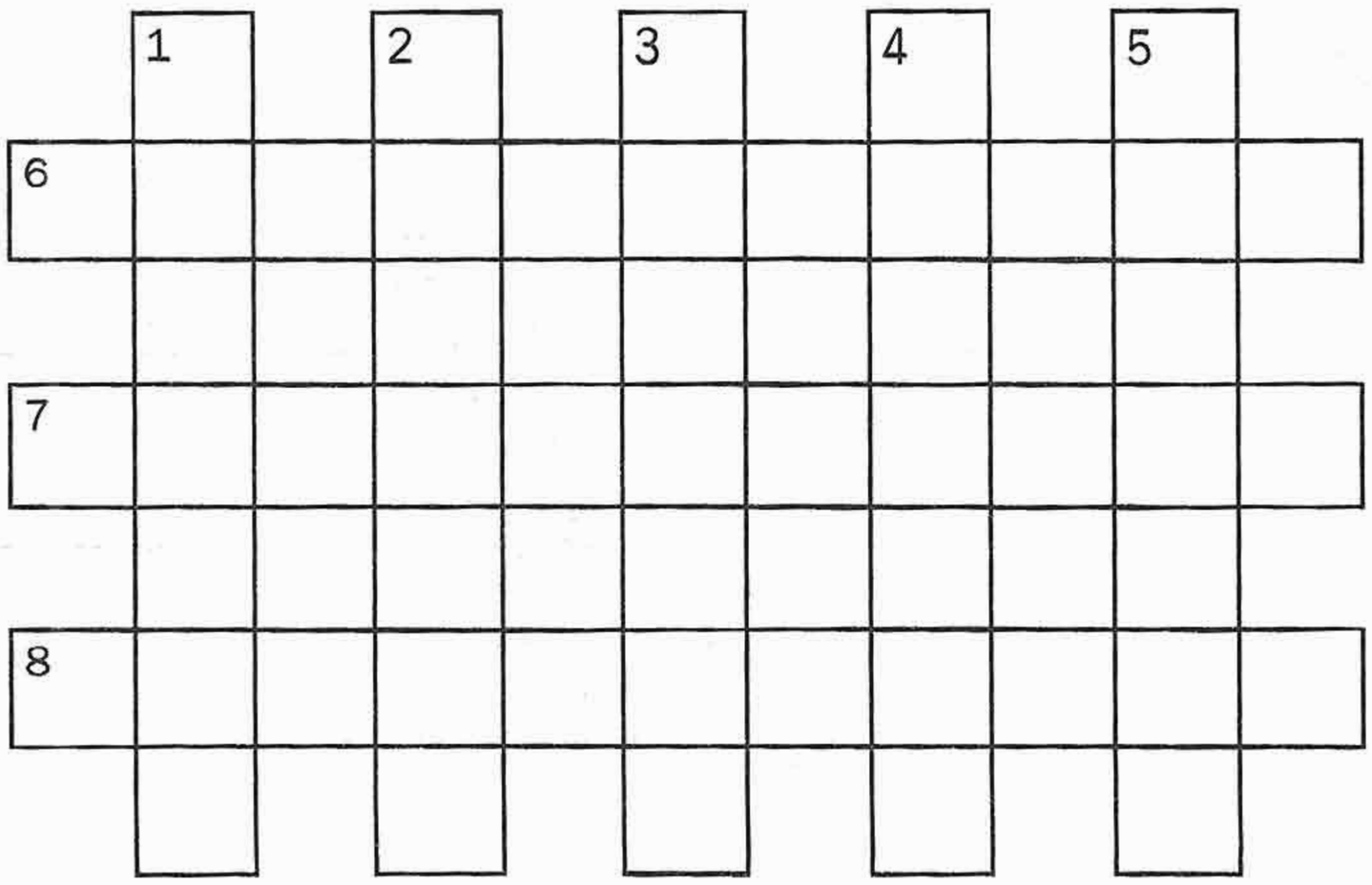

1) Strânge din tomberoane. **2)** A realiza o piesă muzicală. **3)** Adaos la o lucrare. **4)** A aduce veşti cuiva. **5)** Peştişor argintiu. **6)** Subalterne. **7)** Maşini de ridicat presiunea unui gaz. **8)** Final de poveste.

PICTURALĂ

Au ac ce indică nordul / Frânghii

A versifica / Plecate pe drumuri

Nedrepţi

Peşte răpitor / Lipsă de serviciu

În plan! / Sârguinţe

A scădea din greutate

Aspecte / Foarte puţină

Aţă / Natural

Micşorat / Luat cu o lovitură

Orient / A fi pe plac

Plăpândă / Cadou

În cuib! / Case de bătrâni

Maghiar / Tuciuri

A pieptăna calul

Arbore exotic / Ticăloşi

Înlocuitor de cafea / Individ

Dânşii / Urmă îngustă pe pământ

Verbal

Revoltător / Nu

Poartă / În teză!

Duşmănie / În Cuba!

Cerb nordic / Infamă

Sătesc

PEISAJ

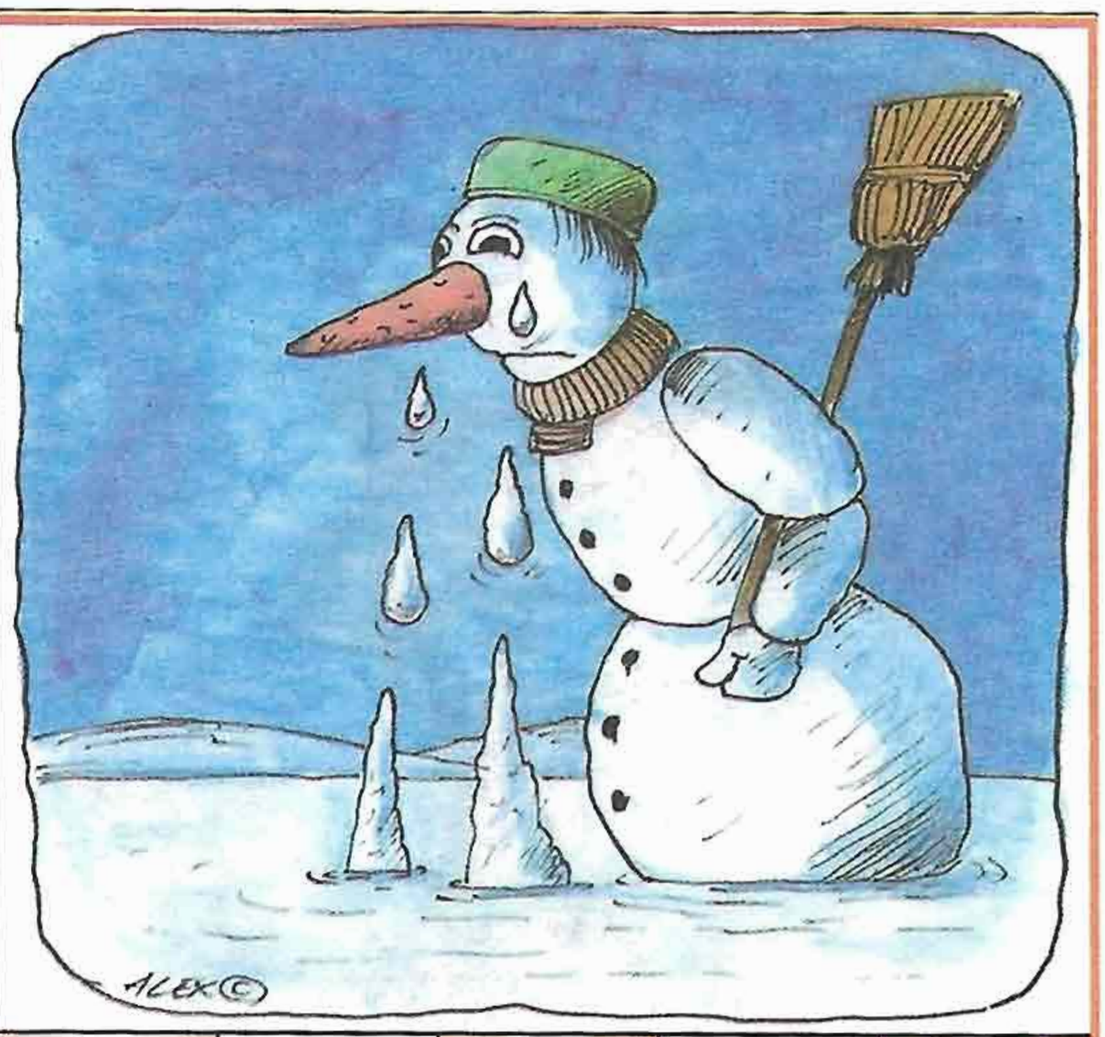

Punte fixă la ţărm / Pustnic

Câştig / Dimpotrivă

Are receptor de vorbit

A purta în mâini / În voal!

Dânsul / În colet!

Vase de apă / Conducător musulman

Creangă / Mic, ca prefix

Ode! / A lovi în ţintă

Odinioară

A revoca / Termen de comparaţie

Corduri / Sau

Obosit

Produs avicol / Indispensabili

Chemat / Căpşun

Natural / În acel loc

Untdelemn sfinţit / Jurnal

Măiestrie / Postav

Produs lactat / Fast

Atom cu sarcină / Ici

Culme! / A lăuda mult

Margini de vad! / Tuns!

Plin de zel

Cineva / Una ce alungă diavolul

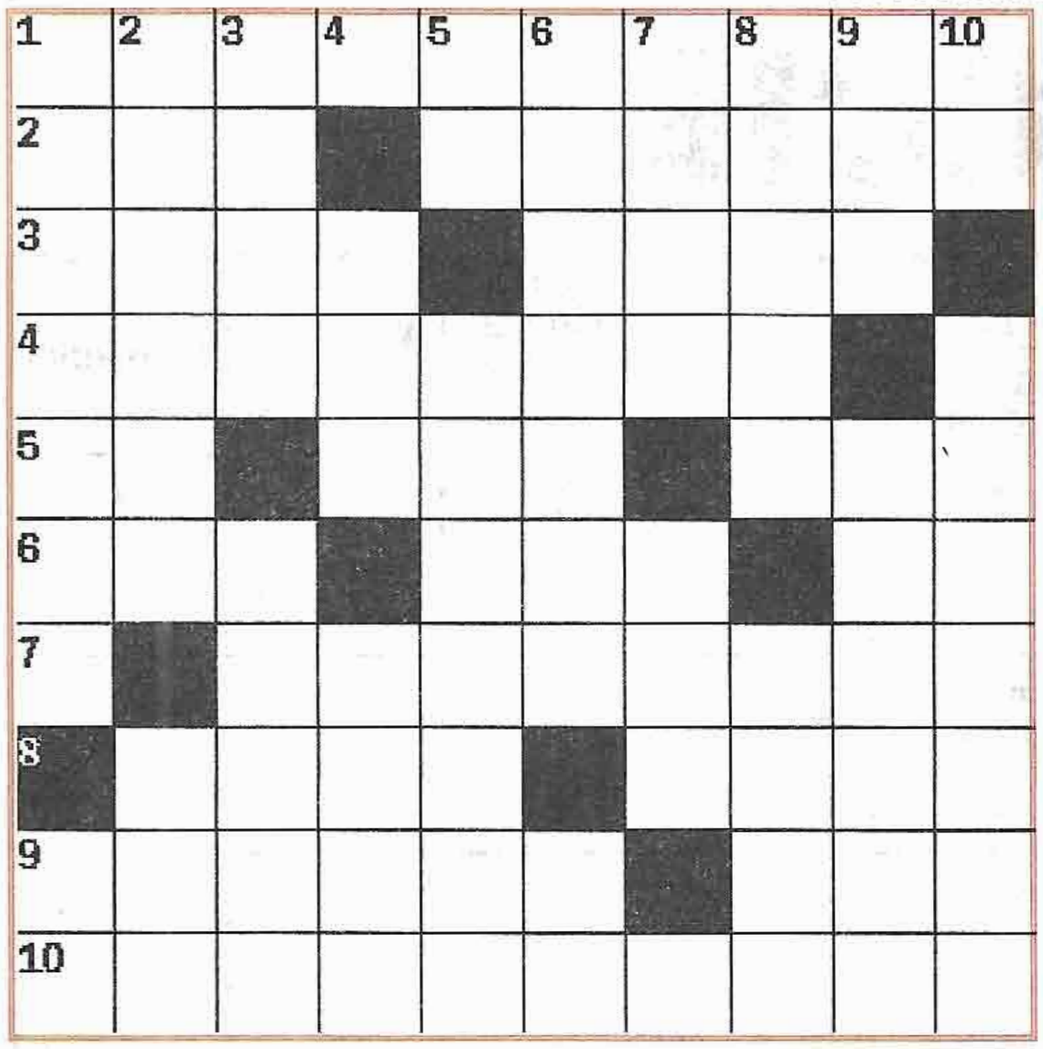

Condiţii

ORIZONTAL: 1) Judecător al ereticilor (od.). **2)** Egal cu zero – Toarcere. **3)** A deţine – Opacă. **4)** Continuu. **5)** Vas de lut – Spus la telefon – În balet! **6)** Puiul caprei – Astfel – Ieşire din fire! **7)** Care iau vederea. **8)** Cuvânt la despărţirea definitivă – Lacom. **9)** Aripă chitinoasă – În acest loc (pop.). **10)** Hoinăreală.

VERTICAL: 1) A returna – Centrul unor autovehicule! **2)** Scrieri mai ample decât schiţa – Acela. **3)** Preoţime – Vorbe fără şir. **4)** Lichidul vieţii – Tact muzical. **5)** În lift! – A da formă definitivă unei idei. **6)** Cu dinţişori pe margini (pl.) – Asin! **7)** Nicovală (reg.) – Fir în ac. **8)** A desena pe piele – Elipsă. **9)** Ceas – Poetică. **10)** Nota a doua la muzică – Care pare adevărat.

Trofee

ORIZONTAL: 1) Unii care arată bine. **2)** Cute! – A vâjâi – Înmânat. **3)** Eliptici – Asociaţie sportivă. **4)** Conducătoare – Marele şef (fam.). **5)** Aniversarea dintre ani (var.). **6)** Ticăloşii. **7)** Popă – Negru (pop.). **8)** Urcuş – Grup de persoane care reprezintă ce este mai valoros în societate. **9)** Poezie de laudă – Banul ultimului drum – Carte de valoare la joc. **10)** Diavolească.

VERTICAL: 1) Fibros – Material liant în construcţii. **2)** Drastic – Neam al cuiva. **3)** Bărbat cu multe aventuri. **4)** Extrem de credincios. **5)** Bătut cu ciocanul – Locul de unde răsare soarele – Puse în cont! **6)** Aşezaţi la coadă! – Zece sute – Epoci geologice. **7)** Împreună. **8)** Repauzări. **9)** Povestire a vechii literaturi scandinave – Dormitorul de la ţară. **10)** Pantaloni rustici – A transmite mingea unui coechipier.

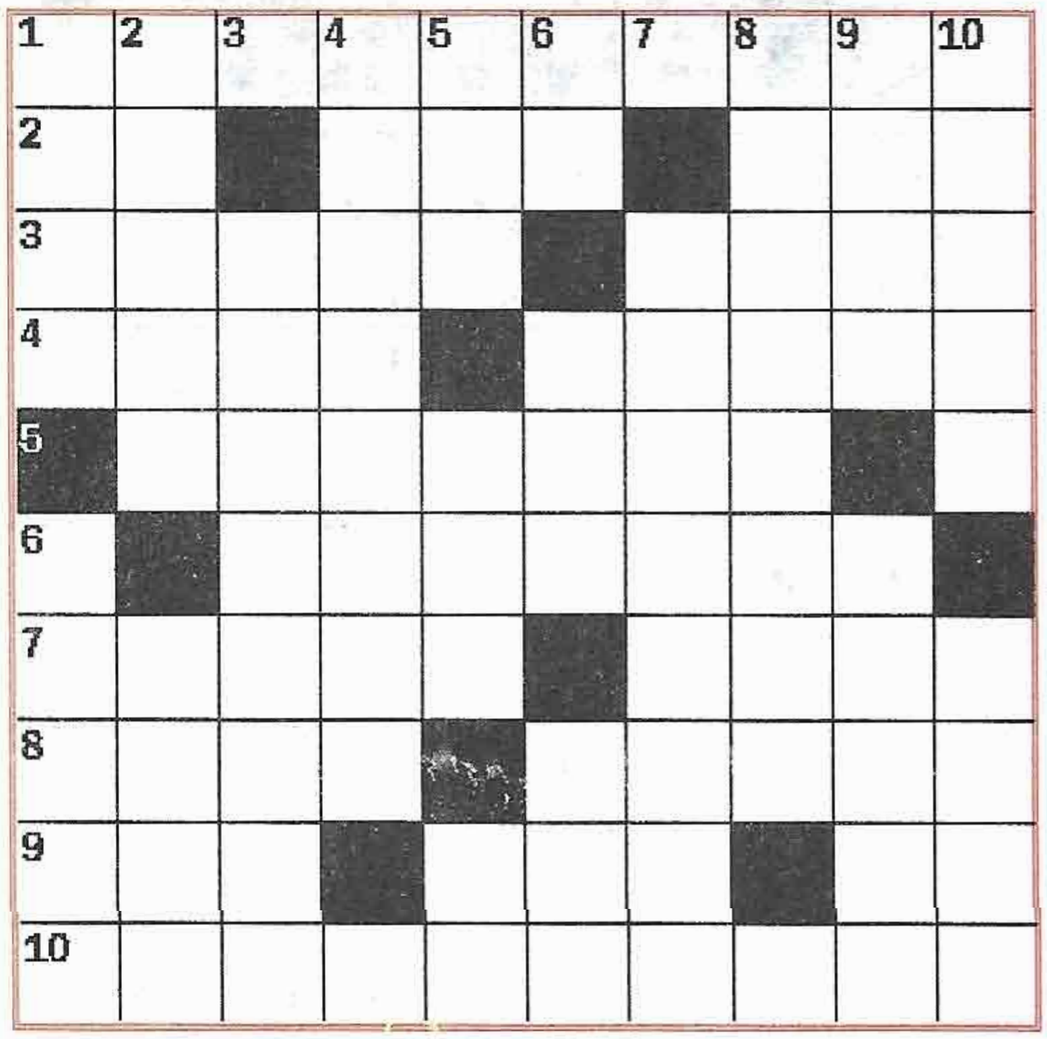

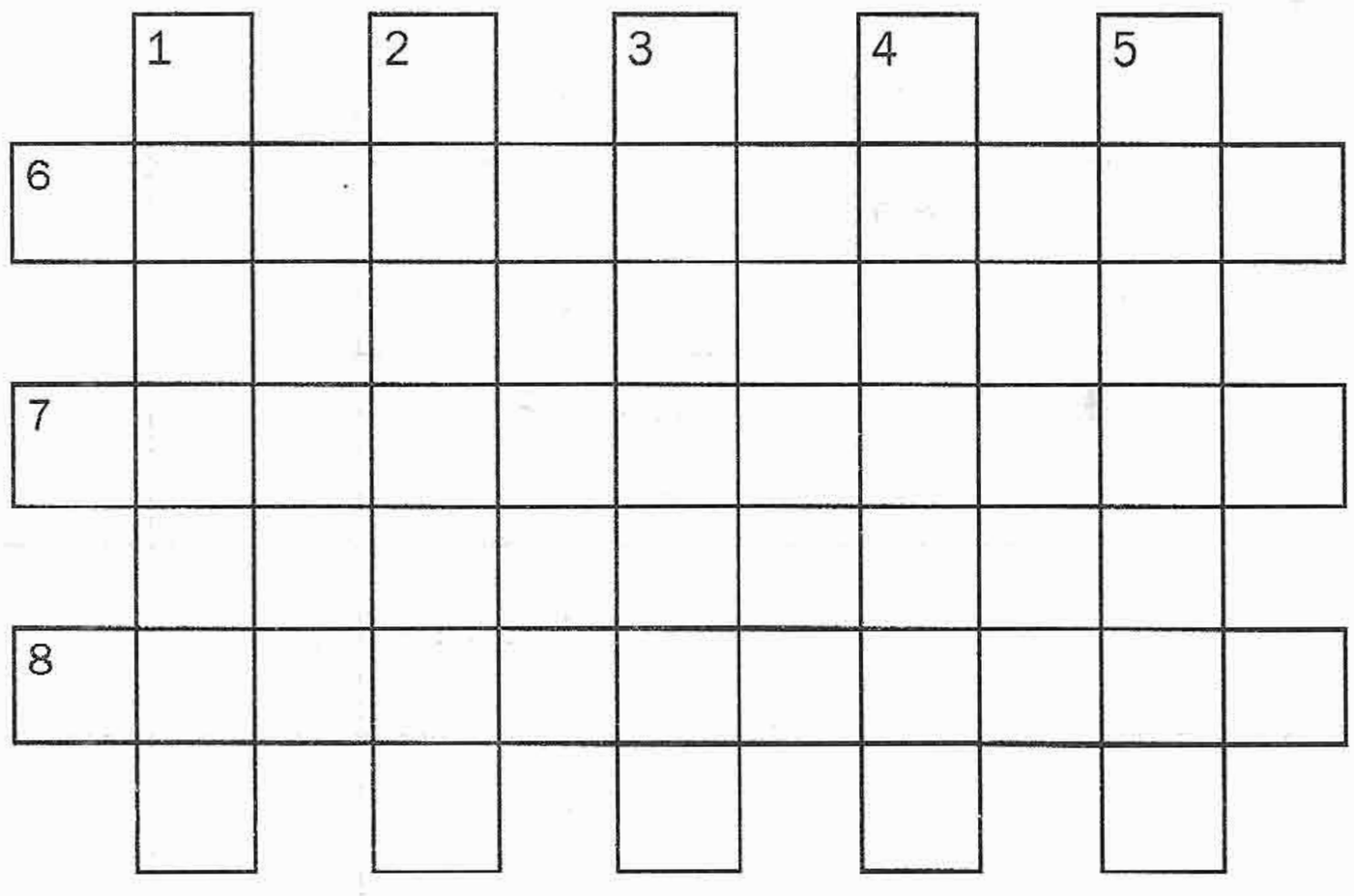

Puncte

1) Apucături rele.
2) Treabă realizată.
3) Apăsat cu degetul la o armă de foc.
4) Tricouri cu găurele.
5) Transperante la ferestre.
6) Demoralizate.
7) Pocire a feţei.
8) Însufleţire maximă.

DĂRNICIE

Fără lipsuri / Oprire pe drum

Cântec popular portughez / Mohorât

A observa

Gusturi la haine / Ghips

În plan! / Salvie-albă

Apă gazoasă

Viticultoare / Prăjitură de sărbători

Cuprinse în plocon! / Cap de zebră

Supărare / Şansă

Bună! / Joc de cărţi

Răscroială la rochie / În ligă!

La fel cu altul

Nevăzător / Crenvurşt în chiflă

Cântec de greier / A apuca

Centru autohton! / Auzit la rupere

Vas de bucătărie / Rest de pânză

A şuiera ca şarpele

Carele de pe cer / A se zbârci

Şi aşa mai departe / A zgândări

Porc / Curea!

Orient / Pere!

Plecate mereu / Neclară

În raid!

Os la joc

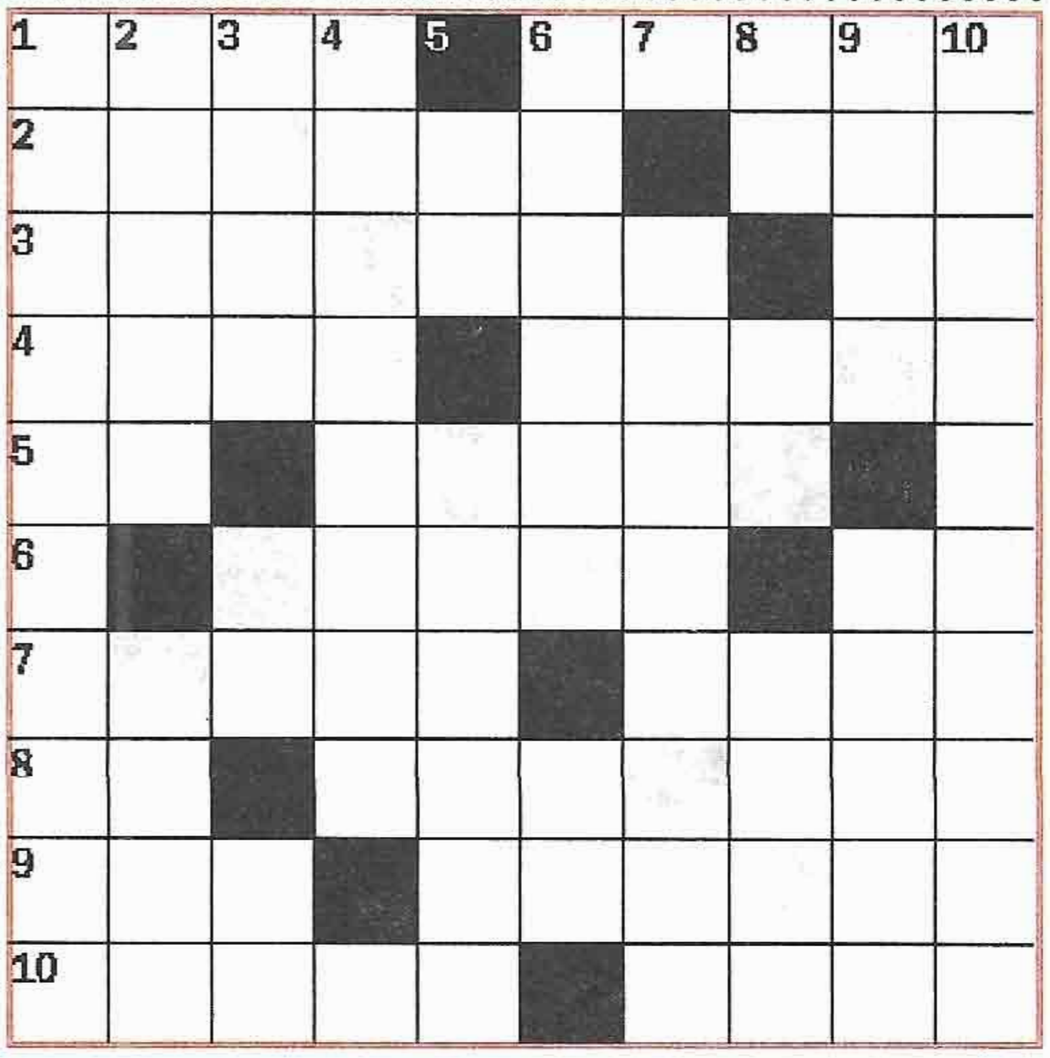

Tombolă

ORIZONTAL: 1) Hainele judecătorilor – Vlăstarul familiei. **2)** Probă de cunoştinţe la şcoală – Avantaj la cărţi. **3)** Urcat pe capră – Primele litere din alfabet. **4)** Paradis – A folosi în mod curent. **5)** A şasea notă muzicală – Paznic la harem. **6)** Prefix cu sensul de „între" – Firav la capete! **7)** Mânere – Aripă de elice. **8)** Fiinţă raţională – Cuprinde toate literele. **9)** Cută pe obraz – Oţetiţi. **10)** Ager – Pieptar.

VERTICAL: Care dezvăluie un adevăr ascuns (pl.). **2)** A se rugini – Uitat. **3)** Fundaţii – Perie! – Dinţat la margini! **4)** Cu calităţi intelectuale de excepţie (fem.). **5)** Pete! – Dotat. **6)** Alianţă – Margini de fişic! **7)** Însuşiri frauduloase ale unei calităţi. **8)** În umăr! – Ţinuţi în sticlă! – Descurcăreţ. **9)** Ajunge! – Uşor de păcălit (pl.). **10)** Aflat sub apă.

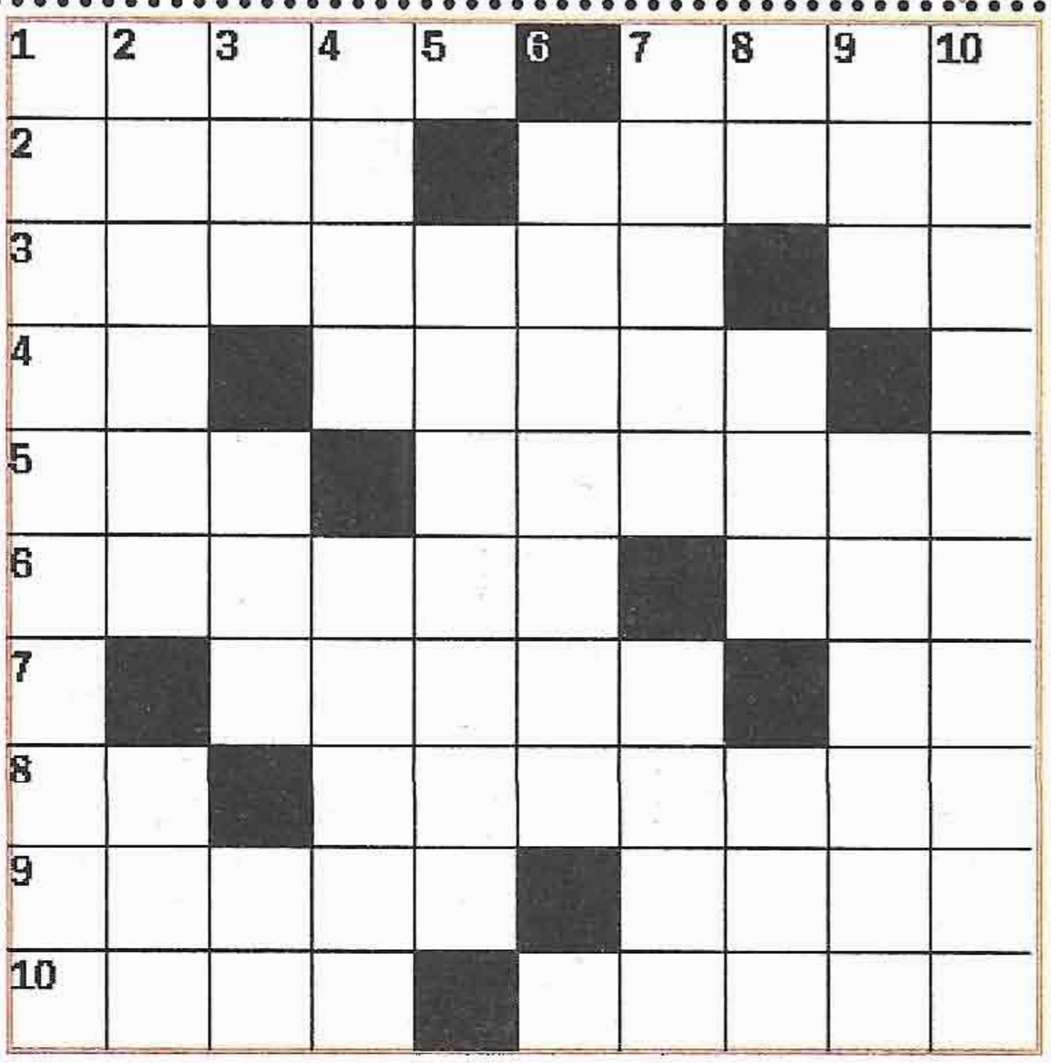

Argumente

ORIZONTAL: 1) Orăşenesc – Calculator cu bile. **2)** Tub de sticlă luminos – Vas mic de război. **3)** A face să fie cuprins de frica divulgării unui secret – Cămăşi populare. **4)** Capete de pârleaz! – Apărate de boli. **5)** Patruped nordic – Călit. **6)** A pleca într-o altă ţară – Epoci geologice. **7)** Coroană papală – Ieşire! **8)** Început de episod! – Pleoştite. **9)** Luntre sportivă uşoară – Păşune. **10)** Vechiul grec – A păcăli adversarul.

VERTICAL: 1) Lotul de fotbal. **2)** Sprijin – Galben la faţă. **3)** Hârtie de plată – Cui bont – Simbolul nichelului. **4)** Prefix cu sensul „împotrivă" – Maimuţă din pădurile tropicale. **5)** Lipsite de etică. **6)** Susţinere. **7)** Aprige (pop.) – Instituţie care menţinea odinioară ordinea publică în ţările române. **8)** Bei! – Dânsele – Cântec naţional. **9)** Ziua curentă – Enervat. **10)** A stimula interesul cuiva pentru ceva.

Puncte

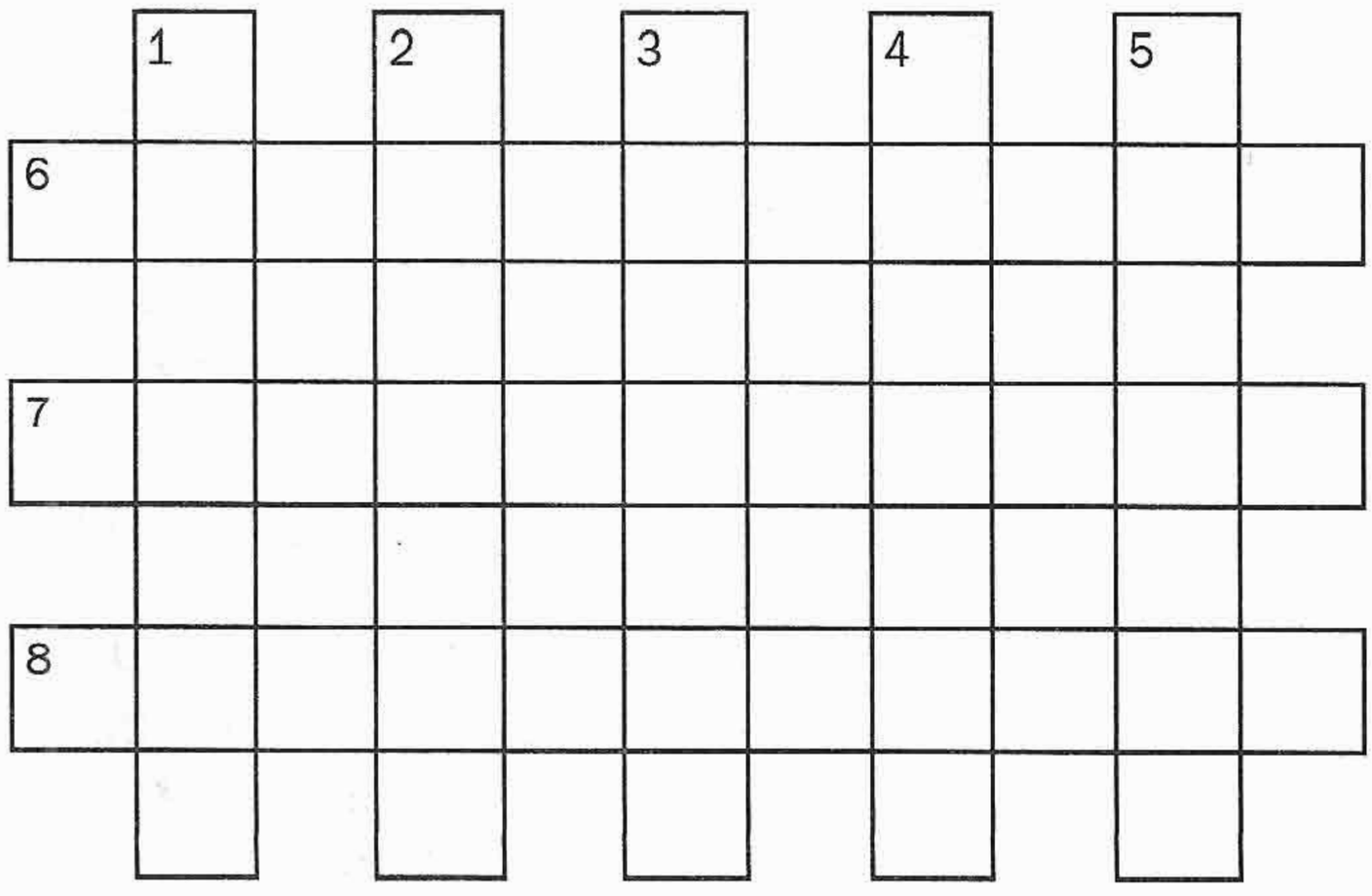

1) Haină de sport. **2)** A obţine victoria. **3)** Legături cu diverse obiecte. **4)** Arbori uriaşi din Africa tropicală. **5)** Expresie care imită o melodie vocală. **6)** Animale preistorice. **7)** Unele care nu pot fi învinse. **8)** Unele care nu pot fi ajunse.

Staţii

ORIZONTAL: 1) Laudă exagerată – Colb. **2)** Surogat de cafea (pl.) – Acela. **3)** Dragoste – Mâl. **4)** Străduinţă mare în muncă – A merge cu maşina. **5)** Care separă complet – Acum la amiază! **6)** În voal! – Pliate. **7)** Încă de pe acum – Naş. **8)** Dude (reg.) – Bogat. **9)** Holdă – Junǎ. **10)** Cat – Divinitate rustică din mitologia elenă.

VERTICAL: 1) Întâmplătoare. **2)** Panou pe care se aşază un tablou – Susţine capul. **3)** În acel loc – Deal de nisip în deşert. **4)** Aducător de ploaie – Cântec liric. **5)** Pătrat agricol – Zâmbet strâmb. **6)** A se acoperi de ape – Campion... la tenis. **7)** Violă – Frânghie pescărească. **8)** Cadru de tablou – Povaţă. **9)** Vorbă la telefon – Cărţi de valoare la joc. **10)** Insolvabil.

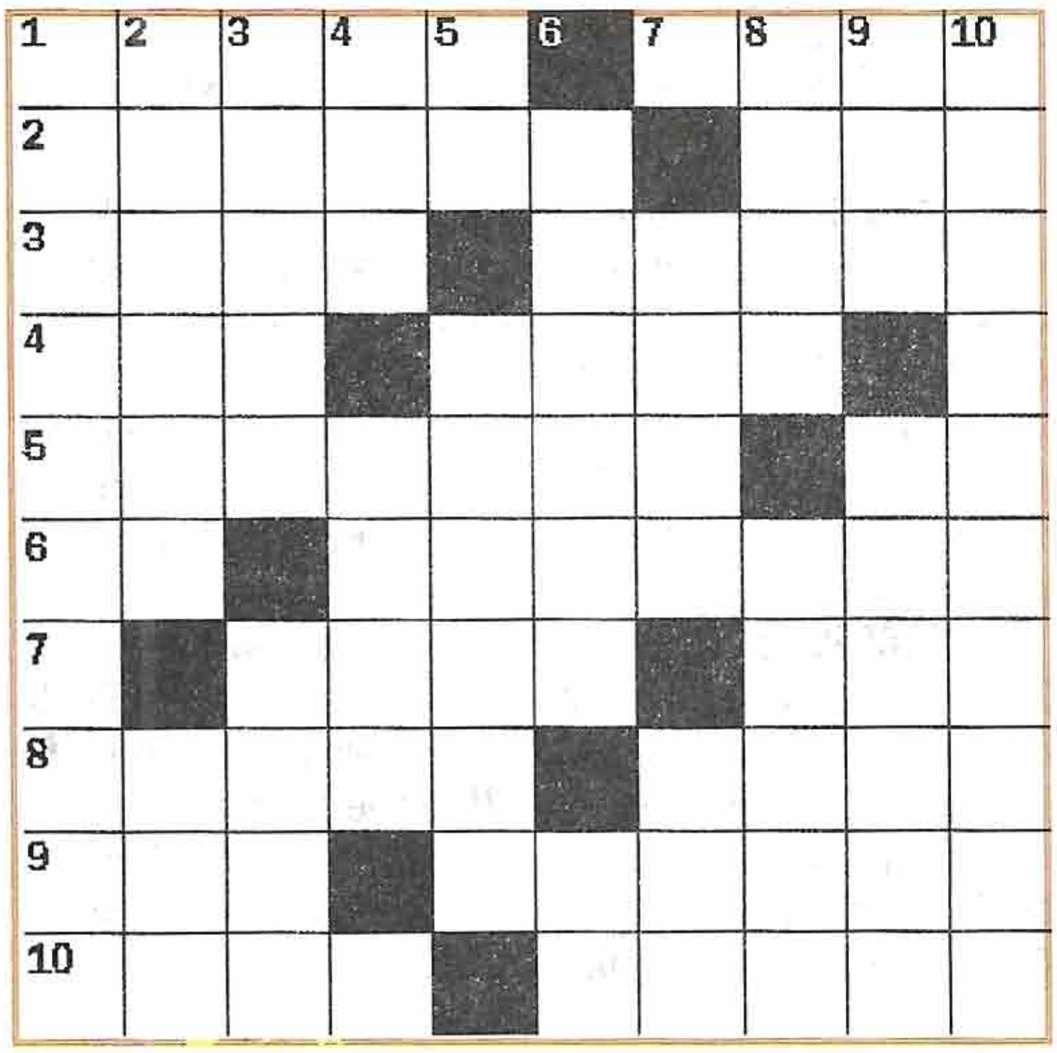

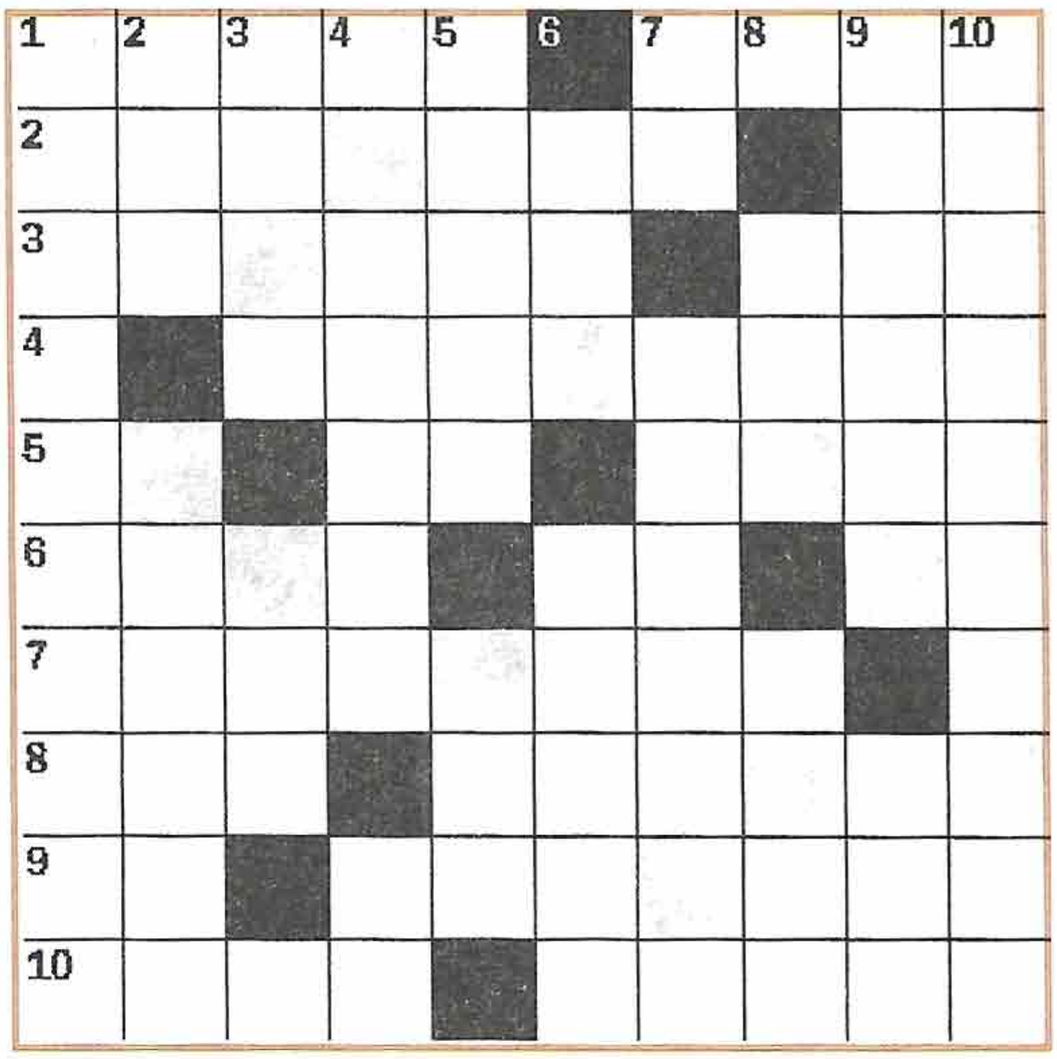

Conturi

ORIZONTAL: 1) Scoarţă de copac – Zăpadă. **2)** Pus sub observaţie – În atac! **3)** Toporaş – Răsucit la ceas. **4)** Ajuns la răzmeriţă. **5)** Scoase din sticlă! – Teşite! – Monarhi. **6)** Naşe – Aflate în vogă! – Seci la miez! **7)** Reptilă uriaşă care trăieşte în fluviile din ţările tropicale. **8)** Cântec naţional – Raze tăioase de lumină. **9)** Doar la mijloc! – Alcoolic. **10)** Costum de baie – Anexe la motocicletă.

VERTICAL: 1) Bine crescut. **2)** Semnul înmulţirii – Arbore exotic din familia palmierilor. **3)** Dragostea poeţilor – Prefix negativ. **4)** Cărbuni aprinşi – Capete de bronhoscop! **5)** Deţinere sub pază legală – Încurajare la coridă. **6)** Bou tibetan – Cândva. **7)** Date în dotă! – Oropsit. **8)** În balet! – Moneda de la bulgari. **9)** A face să vină la sine – Bărbierit. **10)** Specialiste în planuri de luptă.

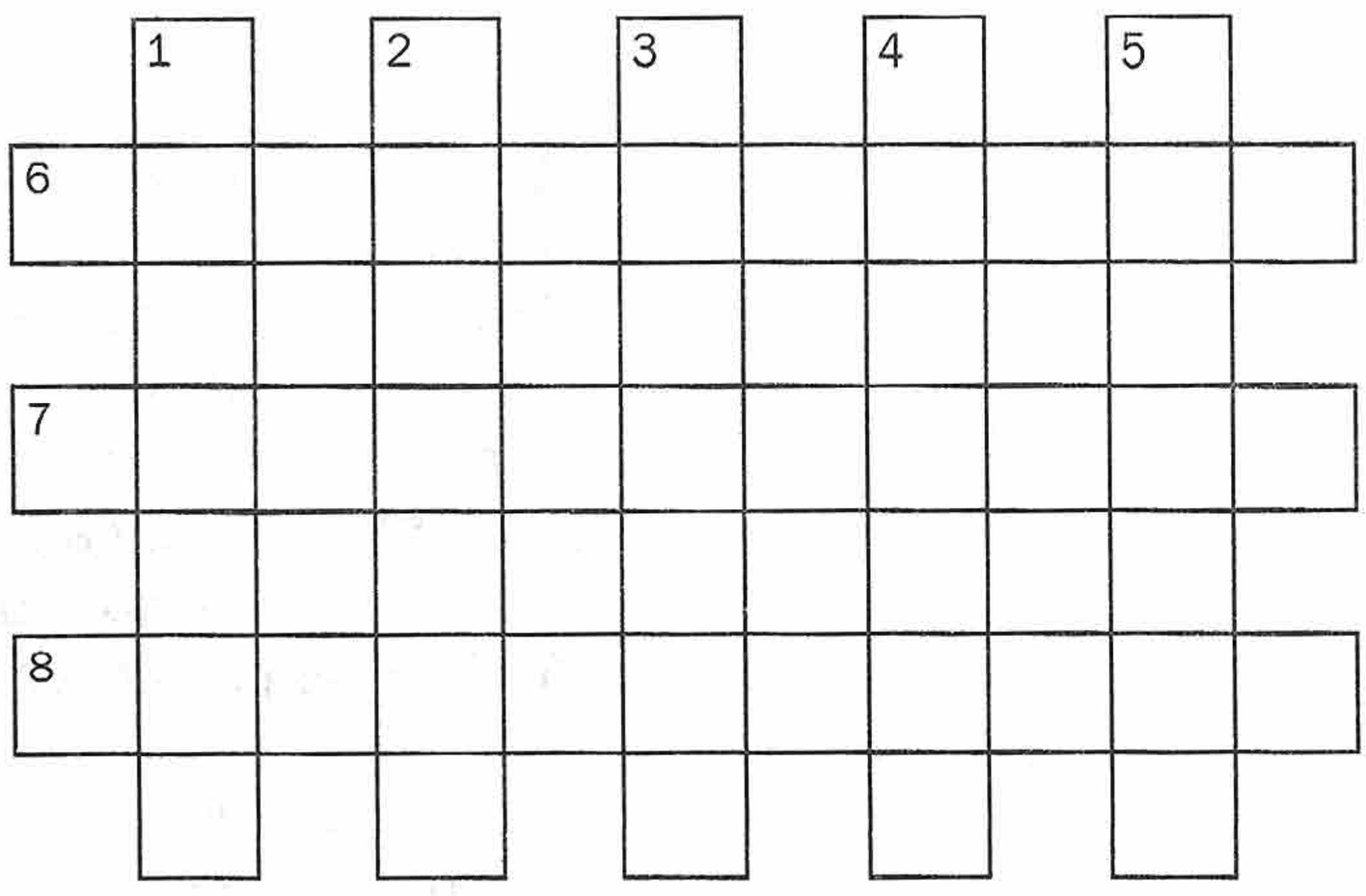

Puncte

1) Trecute prin sită. **2)** Versuri. **3)** Stări de epuizare fizică. **4)** Cântăreaţă la violă. **5)** Pânză peste platforma unui camion. **6)** Holuri la casă. **7)** Stări de aglomeraţie. **8)** Lipsă de fecunditate.

FULGUIELI

Strop de sudoare / Curajoasă

A se iţi / Baltă

Atriu

Drog din mac / Dimie

Lacom la masă

Au tuburi muzicale / Vas sportiv

Clăi / Măsura lichidelor

În temă! / În şură

Demodată

A indispune / Termen de comparaţie

Laptele-cucului / Aliaje de fier

În cete!

În fond! / Tăiat de chirurg

Periferii de târg! / Tip de insecticid

Epocă / A cădea fulgii

Aflată între tâmple / Sărutat

Smoc de păr / Mantii greco-romane

Locuinţă

Lungime britanică / Atom cu sarcină

A boci / Frânţi

Păsări răpitoare / Cununi!

Cinstit

Stat / Uriaşi legendari

Asia!

LA ODIHNĂ

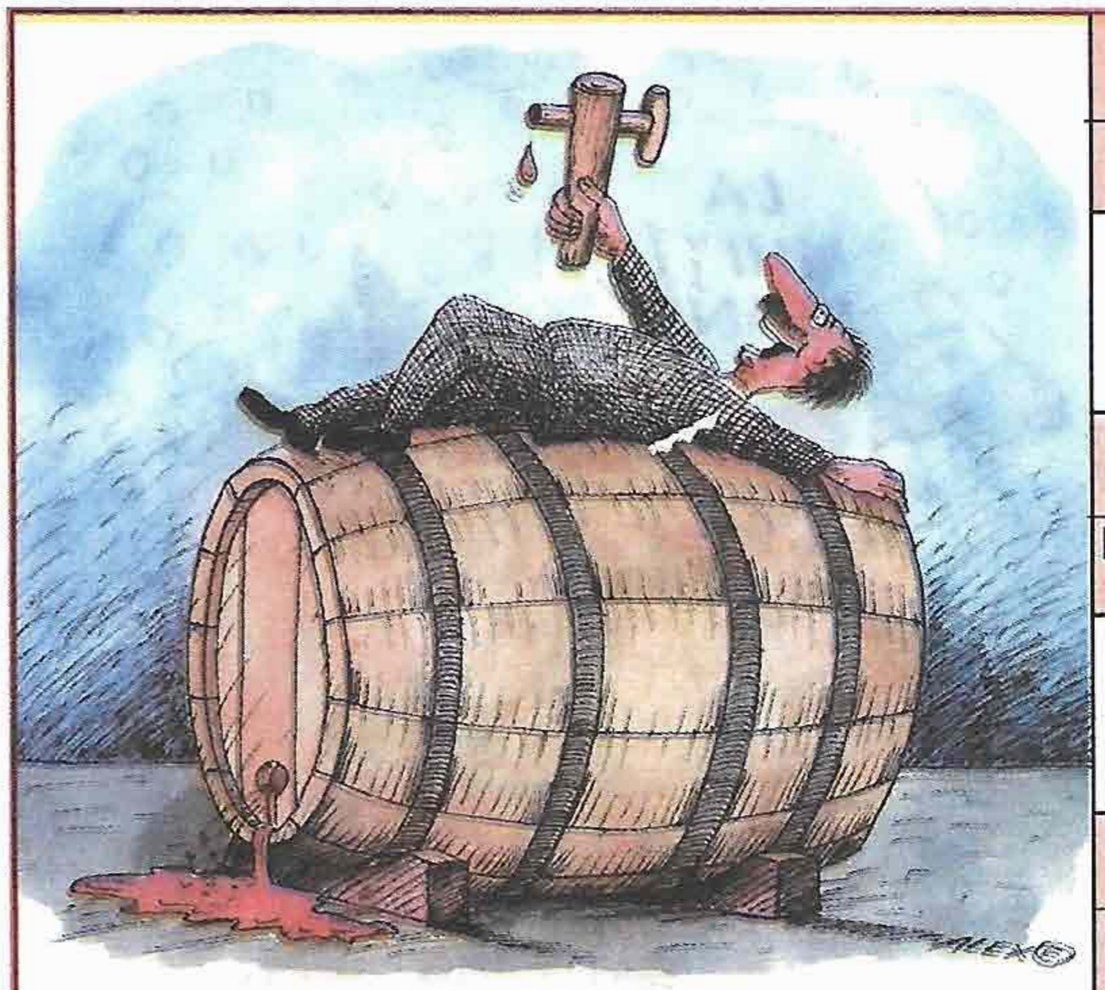

Cuvânt de scuză / Instabil

Pocită / Bufniţă

Specialişti în broaşte

Hainã de corp / De circumstanţă

Timpul unui fapt / Standard de stat

Unele ce nu se topesc / Foarte murdar

Injust / Hoţi

Salon gol! / În scop!

Munte! / A drege

Hain / Joc rebusist cu imagini

Transpiraţie / Măsură de presiune

Vas de sticlă cu gât strâmt

Chipie / Poznaş

Cântec liric / Ba

Petrecere cu dans / În colet!

După patru

Profet / Nitrogen

Berbec castrat / Omonim

În sanie! / Cal cu pete mari albe

Dop / Cute!

Divan gol! / Leu!

Joc de noroc / Infirmităţi

Plumb de vânătoare

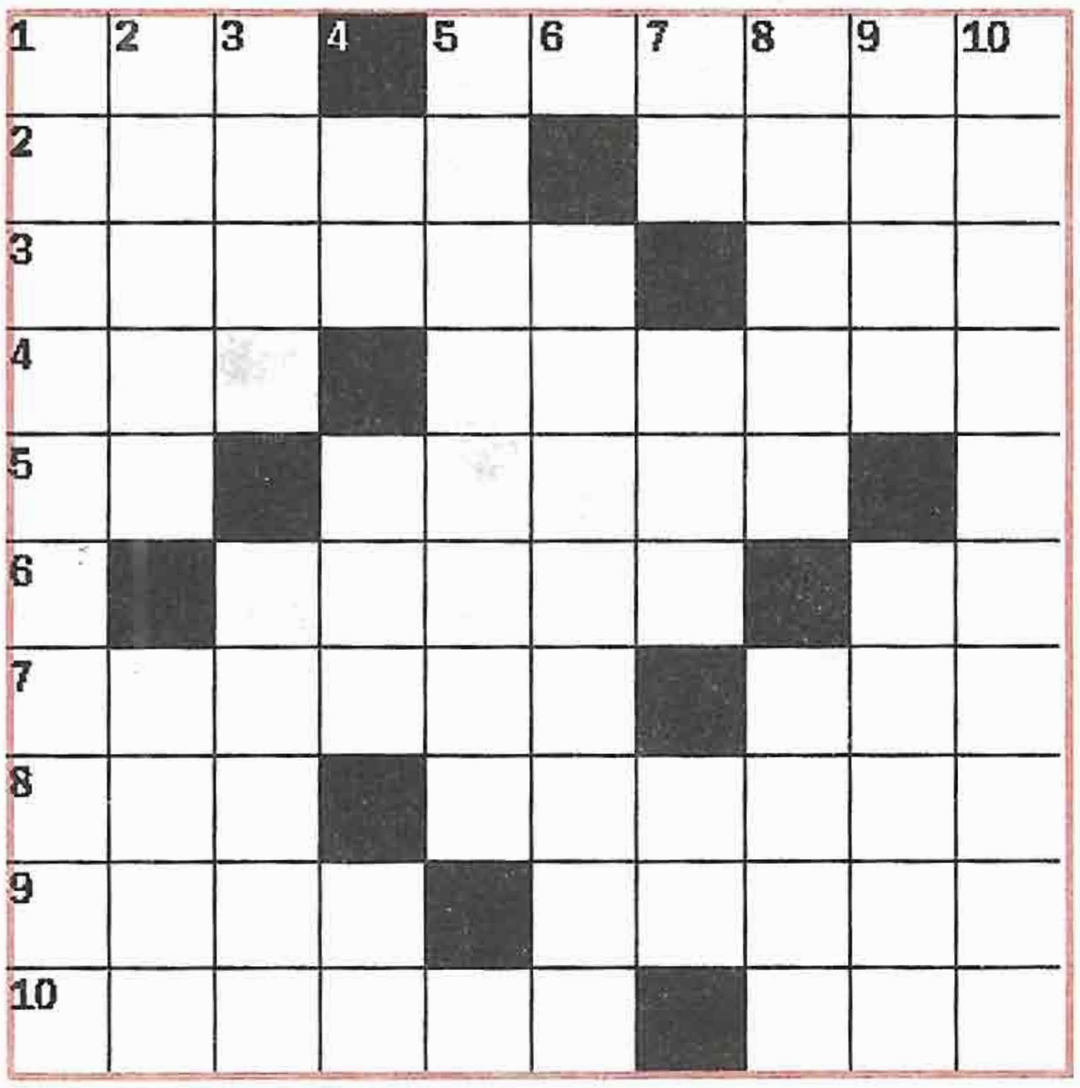

Verdict

ORIZONTAL: 1) Vapor – Ştampile de doctor. **2)** Poveste adolescentină de dragoste – Piatră semipreţioasă neagră. **3)** Afurisită (pop.) – Linie dublă de desen. **4)** Dânsele – Fără barbă. **5)** Cult! – Nemişcat. **6)** Asemenea – Cuter! **7)** Cele două părţi ale feţei – Epocă geologică. **8)** Acela – Mic cartonaş cu numele. **9)** Unelte agricole – Înştiinţare scrisă. **10)** Rădăcina unui cuvânt – Unelte de cusut.

VERTICAL: 1) Năvalnice. **2)** Matur – Foaie de aluat pentru tort. **3)** Căpiţe de fân – Negri (pop.). **4)** A şasea notă muzicală – Fir de urzeală – În temă! **5)** Locuri unde poţi aluneca pe gheaţă. **6)** Locuitor din S.U.A. **7)** În troc! – Apelativ popular – În lună! **8)** Indicaţie tipărită în partea de sus a unei foi – A rata. **9)** Exemplu de tărie – Auzit... cu zgomot. **10)** Pline de vioiciune.

Examen

ORIZONTAL: 1) Copil iubit – Japonez. **2)** Lipsite de haine. **3)** Cântec naţional – Poem epic. **4)** Han gol! – Pom fructifer – Bile! **5)** Mâl – Puse în vază! **6)** Miez de nucă! – Pădurice de arbori tineri. **7)** Capete de tarod! – Instrument muzical de suflat din orchestră – În voal! **8)** Mică aşezare urbană – Băutură alcoolică tare. **9)** Rezultat prin reflexia sunetului. **10)** Bijuterii pe deget – Ceea ce este pozitiv.

VERTICAL: 1) Care refac puterile. **2)** Vrednică – Canal de scurgere. **3)** Farfurie zburătoare – Mijloc de ramură! – Plase de pescuit. **4)** Curbe! – Monedă franceză de aur (înv.). **5)** Adevărat – Băutură amăruie. **6)** Mâncaţi de porci – Praf. **7)** Monede turceşti – Gheb în spate! **8)** Lipici de cizmar – Inel de lanţ – Alb-negru. **9)** Aliaj al fierului – Mulţime. **10)** Lipsite de şic.

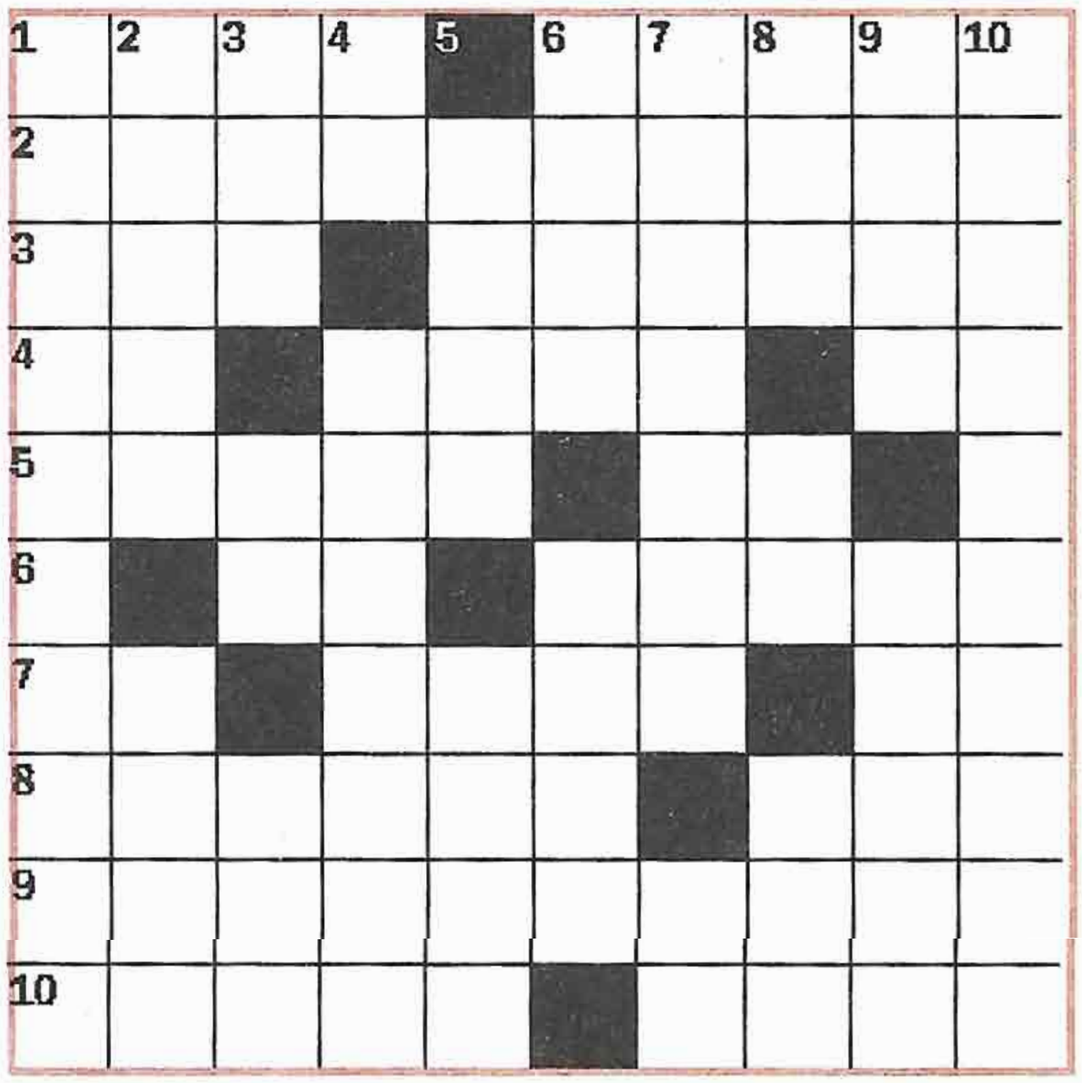

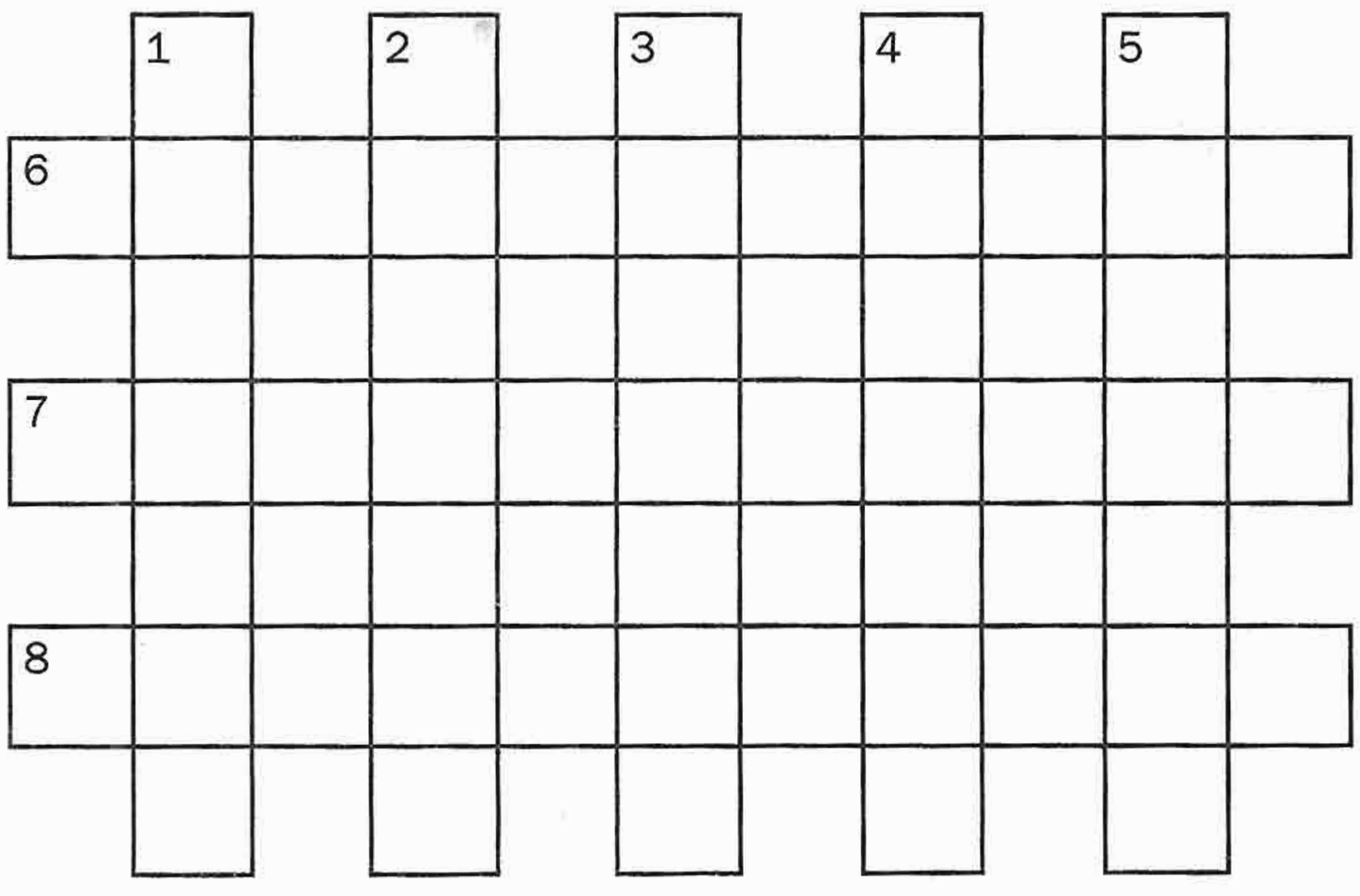

Puncte

1) Eronat. **2)** Falsificat. **3)** Mamifer rozător cu blană roşcată-cafenie. **4)** Particulă atomică neutră. **5)** Peşte la conservă. **6)** Promisiuni de a realiza ceva. **7)** Care lămuresc. **8)** Strâmbat de durere.

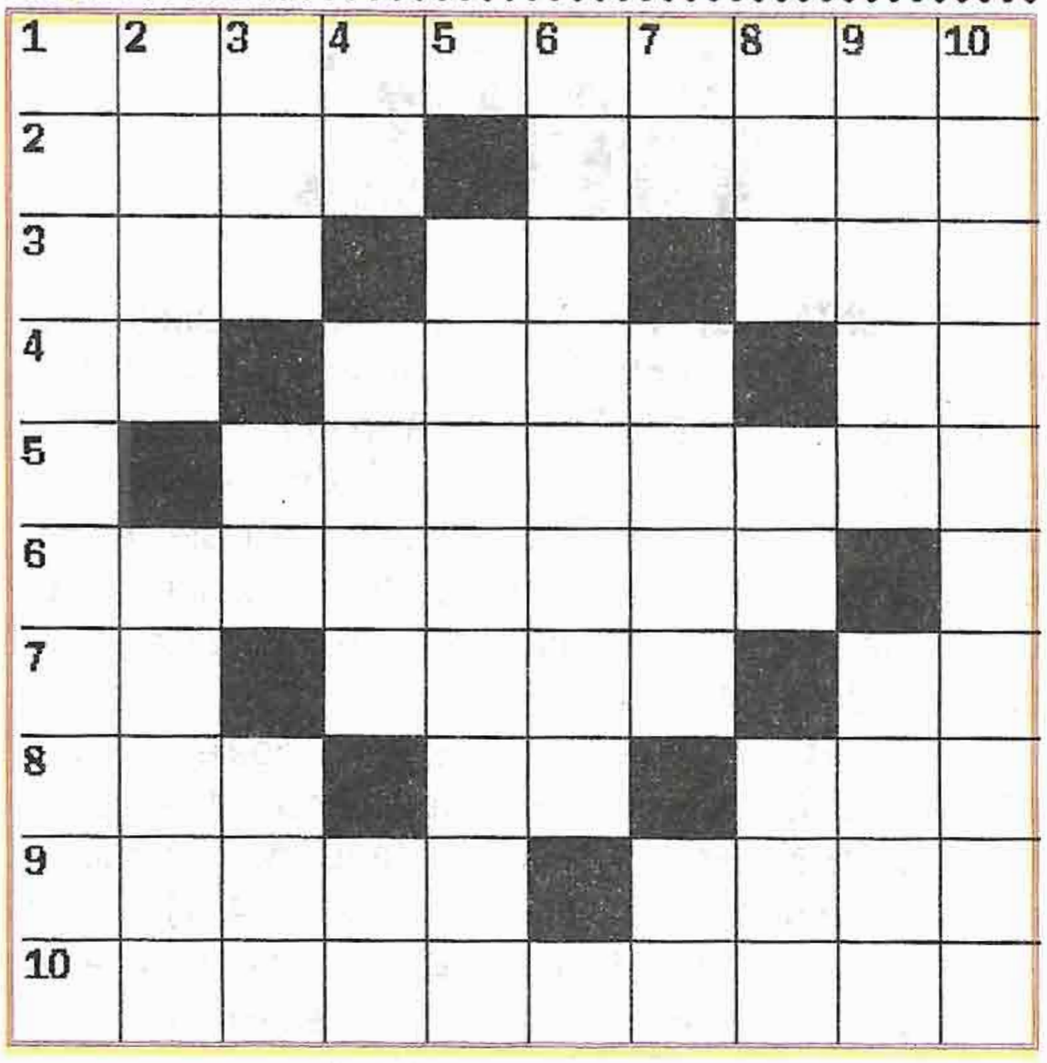

Senzaţii

ORIZONTAL: 1) Zgomote de lanţuri. **2)** Ameţit de alcool – De cea mai mică valoare. **3)** Păcălit de vulpe – Intrarea în companie! – Masculul caprei. **4)** Scurtă întrebare – Partea laterală a unei nave – Date în plus! **5)** Specialist în socoteli cu banii. **6)** Lipsă de memorie (pl.). **7)** Mese! – Rotiţe – A exista. **8)** Vorbă spusă la telefon – Curea! – Abis. **9)** Burghiu de filetat – Pasăre cu coada în formă de evantai. **10)** Domesticire.

VERTICAL: 1) Frământaţi. **2)** O chestiune dubitativă – Religia mahomedană. **3)** Slav din est – Cete! – Nevăzător. **4)** Nete! – Taur sălbatic – Vas de lut. **5)** A se potrivi. **6)** Siminoc. **7)** Tei! – Lespezi – Capete de *pârleaz!* **8)** *Produs lactat – Bei! – Cuvânt de* chemare. **9)** Monede în Iran – Fierar (pop.). **10)** Imbold (var.).

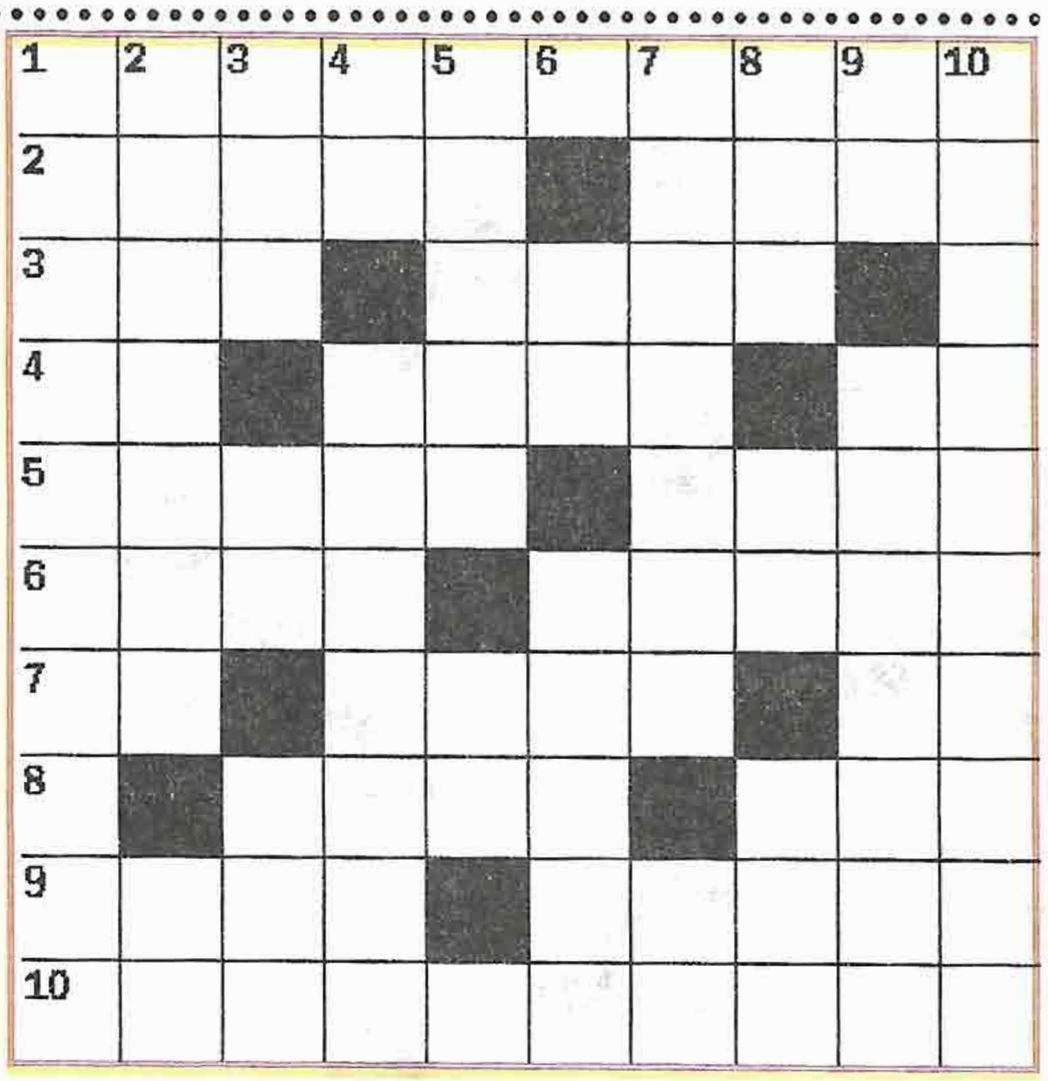

Viziuni

ORIZONTAL: 1) Derutate. **2)** Tineri foarte frumoşi – Narativ. **3)** Idoli păgâni – Insecte mici. **4)** Spin – Căderi de stropi din nori – Scurtă întrebare. **5)** Aştri nopţilor – Vechiul decret domnesc. **6)** Tulpina aeriană a plantelor – Mănunchiuri de paie. **7)** Servit pe centru! – Femei de la ţară – Tras pe mijloc! **8)** Cauciuc la maşină – Garanţie. **9)** Camere – Preot care conduce o enorie. **10)** Loviri cu vârful biciului.

VERTICAL: 1) Catastrofal. **2)** Concret – Capete de dermatograf! **3)** Guvernator musulman – Sfârşit de vârtej! – Tulpina cerealelor. **4)** În Cuba! – Cel care achită. **5)** Prescurtare convenţională (pl.) – Capete de axe! **6)** În haos! – Căsuţe de albine. **7)** Rană – În *căuş!* **8)** *Curg prin matcă – În scop! – Alb-negru.* **9)** Aflaţi la coadă! – Animal rumegător sălbatic. **10)** Clerici care au în grijă rânduiala serviciului religios.

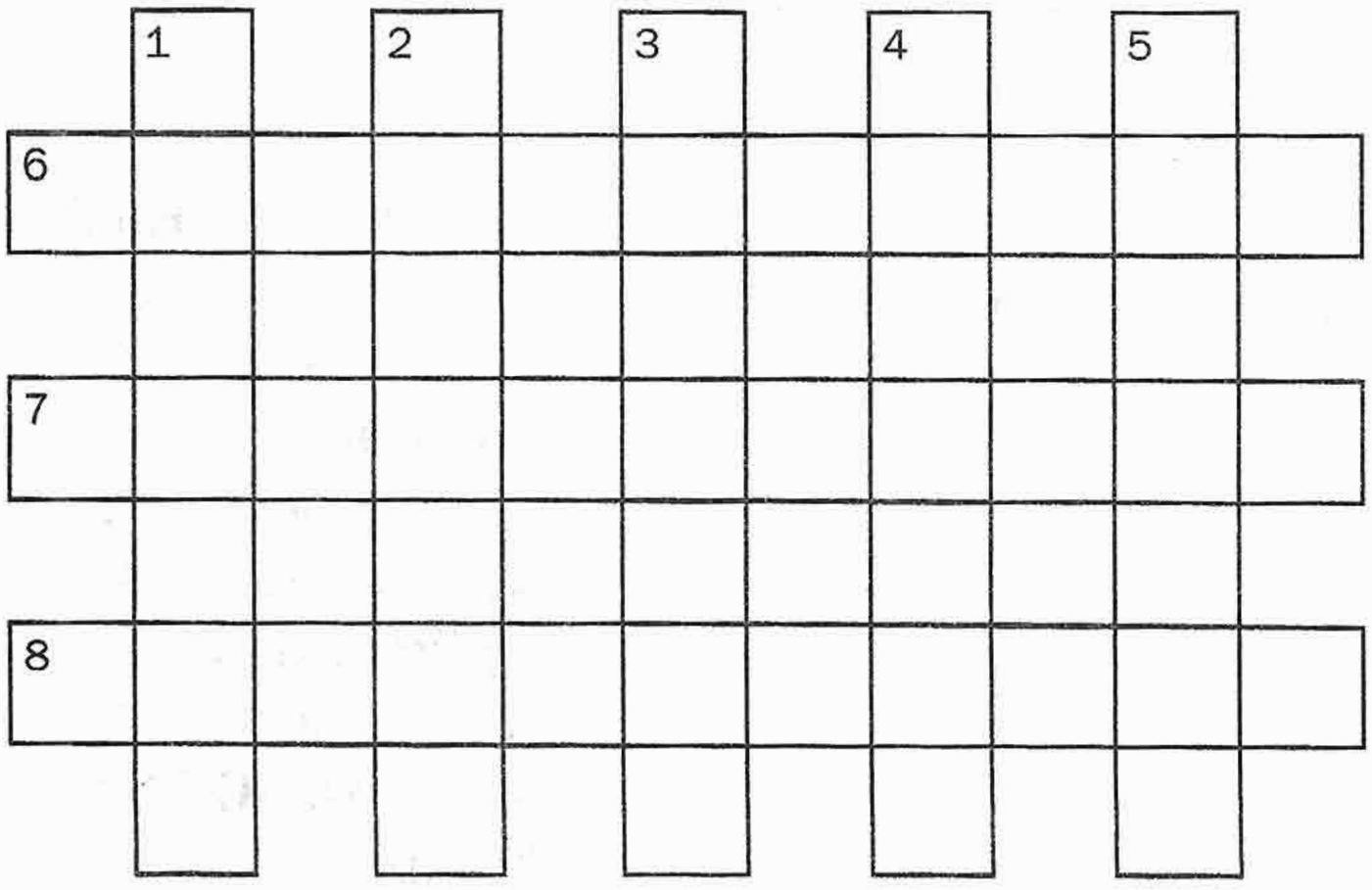

Puncte

1) Crenel al cetăţii.
2) Publicaţie anuală cu un calendar şi un bogat material beletristic.
3) Specialist agricol.
4) Puse în cozonac.
5) Ieşire din adormire.
6) Pasionaţi de rebus.
7) Schimbare completă.
8) Neînţelegeri.

SĂNIUŞ

Rezerve de alimente / A domni

Ţine de ziua de naştere / Individ

Partener de afacere

Uitat / Seve!

În zvon! / Naş

Asfixiere în apă / Mirosuri neplăcute

Ba / Atacatori în haită

Bucăţică / Violent

Unii care merg

Dăunător sănătăţii / Notă muzicală

Avantaj / Deformate

Creangă / Punct în spaţiu

Ser! / Aberant

Simbolizat cu Pb / Minimul adunării

Rest de copac / Imaculat

Rujeolă

Larg / Curajos

Mantie scurtă / Fosă nazală

Parcelă / Obicei religios

Componentă militară / Loc apărat de soare

Început de joc! / În scut!

Copist

Nevăzător / Purtări imorale

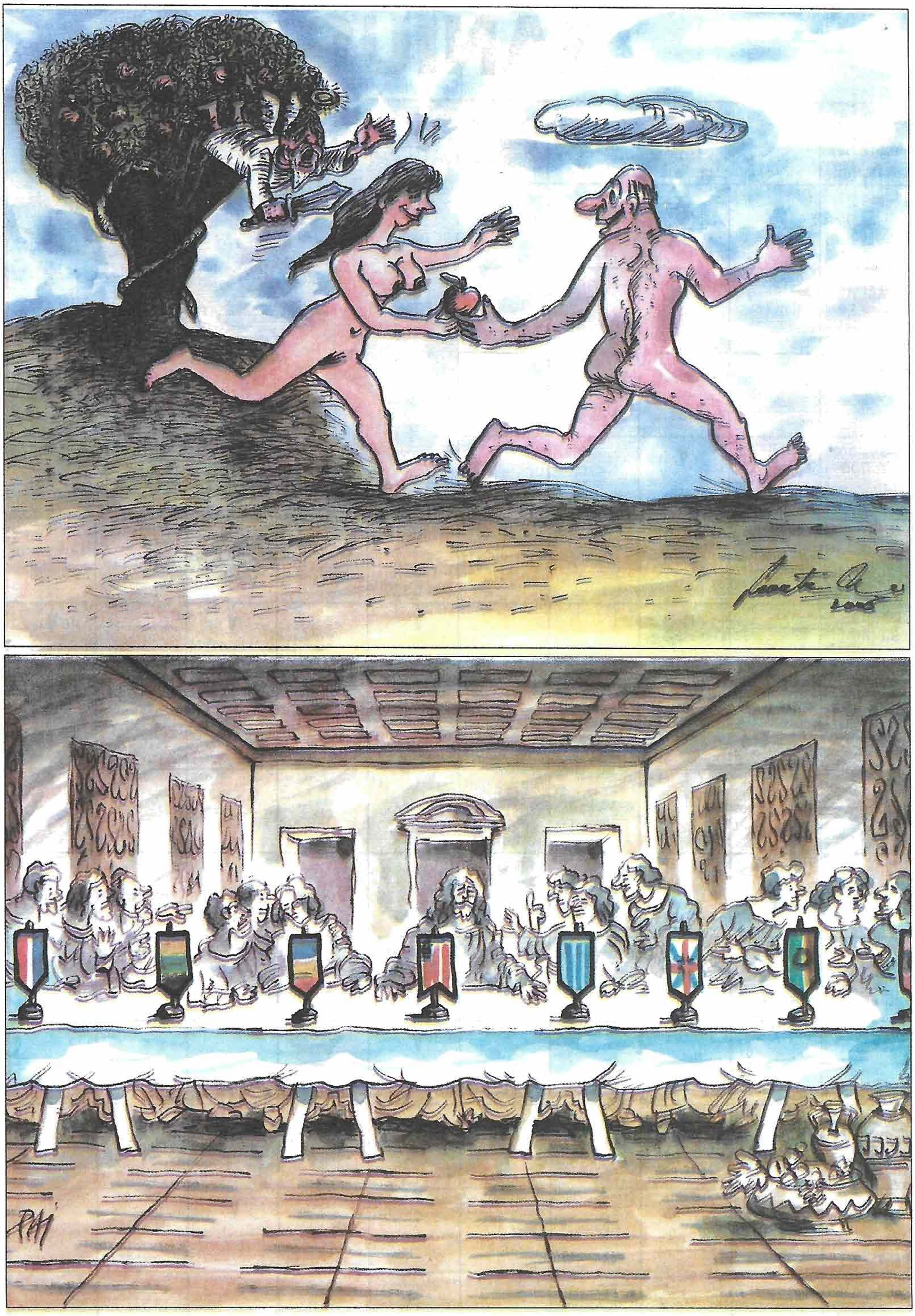

desene de **Leonte Năstase** și **Iulian Pena – PAI**

... dar nu e râsul vostru

Bulă se duce la peşte ca omul şi hop-ţop, prinde peştişorul de aur. Scoate peştişorul capul din găleată şi-i spune lui Bulă:

– Dă-mi drumul şi, dacă mă cruţi, îţi îndeplinesc trei dorinţe.

Bulă, mirat, îi dă drumul şi peştişorul îl întreabă care e prima dorinţă:

– Vreau să am un cap de elefant.

Îi face peştişorul un cap de elefant, după care îi spune:

– Zi-mi a doua dorinţă.

Bulă:

– Vreau să am un gât aşa lung de girafă.

Îi face peştişorul un gât de girafă, după care îl întreabă de a treia dorinţă.

Bulă, arătând deja ca vai de capul lui:

– Vreau să am şi nişte picioare de struţ. Îi face peştişorul picioare de struţ. Acum peştişorul, mirat din cale-afară, îl întreabă:

– Dar bine, măi Bulă, de ce ai avut dorinţele astea bizare? Cei care m-au mai prins mi-au cerut case, bani, maşini, femei, iar tu te-ai hidoşit în halul ăsta...

La care Bulă, bălăngănindu-se întruna, clătinându-şi capul de elefant pe gâtul de girafă şi picioarele de struţ, răspunde mirat:

– Aaaa, hai mă, păi se putea şi din astea?

Un tip moare şi ajunge în iad. După câteva ore de stat de-o parte bombănind şi înjurând, un drăcuşor se aproprie de el şi îl întreabă de ce e trist şi supărat. Tipul răspunde:

– Păi, de ce-aş fi fericit? Sunt în iad!

Drăcuşorul îl contrazice: Păi, să ştii că nu-i aşa de rău aici... Ţie îţi place să bei?

Tipul: Bineînţeles! !

Drăcuşorul: Atunci lunea şi marţea te vei distra de minune... Avem open-bar... tequila, gin, rom, vodkă, bere la discreţie şi nu îţi va face rău, că doar eşti deja mort!

Tipul: Ce mişto!

Drăcuşorul: Fumezi?

Tipul: Da.

Drăcuşorul: Atunci miercurea şi joia o să-ţi placă mult... Ţigări din toată lumea, tutun exotic, narghilea, pipe şi ţigări de nu se mai termină şi nu o să-ţi facă nici un rău, că doar eşti deja mort.

Tipul: Bineeeeee!

Drăcuşorul: Îţi plac drogurile?

Tipul: Bineînţeles, altfel nu aş fi ajuns aici...!

Drăcuşorul: Perfect, vinerea şi sâmbăta avem *party drog,* ecstasy, iarbă, haşis, heroină, ciuperci halucinogene, tot ce vrei şi ce nu vrei, de calitate nemaîntâlnită şi sigur fără riscul de a muri de supradoză... hihihi!

Tipul: Uauu!

Drăcuşorul: Eşti gay?

Tipul: Nu!

Drăcuşorul: Păcat, atunci nu cred că duminica o să te distrezi prea tare!

Vorbeau un francez, un american şi un rus cum să afle ei dacă îi înşală nevestele.

Francezul zice: Eu vin acasă şi o întreb dacă m-a înşelat şi ea, normal, zice că nu, şi eu o întreb, dar cu... şi zic orice nume, ce ai făcut? Şi ea îmi povesteşte!

Americanul zice: Eu vin acasă şi o întreb dacă m-a înşelat şi ea, normal, zice că nu, şi eu îi spun că nu-i mai dau nici un ban şi ea îmi povesteşte totul!

Rusul zice: Eu vin acasă şi sun întâi la vecina şi o fac curvă şi ea începe: dar nevastă-ta ...

Te iubesc, mi-e dor de tine... Vreau să te văd. Îmi doresc să te ating, să îţi simt fiecare vibraţie. Vreau să te am şi să fii sclavul meu. Vreau să te perpelesc în călduri, vreau să te tăvălesc în tot patul, vreau să te fac să transpiri. O să te am şi îţi promit că zece zile nu ai să ieşi din casă. Ai să fii doar al meu şi ai să mă simţi în fiecare părticică a corpului tău!

Te sărut, GRIPA.

La poarta Raiului ajunge un inginer. Sf. Petru îl întreabă:

Tu cine eşti?

– Sunt inginer şi vreau să intru.

– Nu aici, locul tău e jos.

Ajunge inginerul în iad. Cum se plictisea, începe să meşterească: scări rulante, aer condiţionat, piscine, pune la punct o reţea internet. Peste o vreme, Cel de Sus discută cu Talpa Iadului la telefon.

– Şi ce mai e nou?

– E excepţional. Am un inginer care a făcut minuni *(şi-i povesteşte invenţiile)*. Dumnezeu, evident agasat, îi răspunde:

– Dar ce caută acolo un inginer, locul lui e aici la Mine. Să ştii că te dau în judecată!

La care Talpa Iadului îi răspunde:

– Şi unde crezi că vei găsi un avocat?

☺

Ghici, ghicitoare:
Ziua latră, noaptea-noată?

– Proteza soacră-mii.

☺

O bere şi un coniac se întâlnesc într-un stomac.

– Salut, bere!

– Cine eşti?

– Sunt cinstea lui Costică.

Stau ce stau şi apare un lichior.

– Salut lichior, cine eşti?

– Cinstea lui Costică.

Stau ce stau şi apare un vin.

– Salut vin! Cine eşti?

– Cinstea lui Costică.

Da' berea către ceilalţi:

– Hai să ieşim să vedem cine-i Costică ăsta.

☺

Două călugăriţe au ieşit de la mânăstire ca să vândă prăjituri.

Una era sora Matematică (M), şi cealaltă sora Logică (L).

M : Se apropie noaptea şi suntem încă departe de mânăstire.

L: Soră, ţi-ai dat seama că ne urmăreşte un bărbat de peste o jumătate de oră?

M : Da, ce o vrea de la noi?

L: Este logic. Vrea să ne violeze.

M: Oh, Doamne! Calculez că dacă vom continua să mergem în acest ritm, ne va ajunge în 15 minute. Ce putem face?

L: Unicul lucru logic pe care îl putem face este să mergem mai repede.

M : Nu cred să funcţioneze asta!

L: Bineînţeles că nu, pentru că şi el a făcut ultimul lucru logic pe care-l putea face, a început şi el să meargă mai repede.

M: Şi acum, ce vom face? O să ne ajungă într-un minut.

L: Unicul lucru logic pe care îl putem face este să ne separăm, dumneavoastră o luaţi pe acolo şi eu pe aici; nu va putea să ne urmărească pe amândouă!

Atunci, bărbatul s-a decis s-o urmărească pe sora Logică. Sora Matematică a ajuns la mânăstire preocupată de ceea ce s-o fi întâmplat cu sora Logică, dar după un timp a sosit şi ea.

M: Sora Logică!!! Mulţumesc lui D-zeu că aţi ajuns cu bine. Povestiţi-mi ce s-a întâmplat?

L: S-a întâmplat ceea ce era logic. Bărbatul nu putea să ne urmărească pe amândouă, aşa că a optat pentru mine.

M: Şi, ce s-a întâmplat după aceea?

L: Ceea ce era logic. Am început să fug cât mai repede, şi el după mine, la fel.

M: Şi?

L: Din nou ceea ce era logic. M-a ajuns.

M: Dumnezeule, şi d-voastră ce aţi făcut?

L: Am făcut ceea ce era logic, mi-am ridicat fusta.

M: Dumnezeule, şi omul ce a făcut?

L: Şi el a făcut ceea ce era logic, şi-a dat jos pantalonii.

M: Oh, nu! Ce s-a întâmplat după aceea?

L: Păi, nu este logic, soră? O călugăriţă cu fusta ridicată fuge mult mai repede decât un bărbat cu pantalonii în vine!

☺

O tipă avea soţ un comis-voiajor. Într-o luni acesta pleacă în altă localitate şi-i spune nevestei că vine tocmai sâmbătă. Femeia îşi chemă amantul, dar vineri se aude cheia în uşă. Sare ca arsă şi îşi pune amantul să facă pe statuia în hol. Bărbatul intră obosit de la serviciu şi-şi întreabă soţia:

– Ce-i chestia aia pe hol?

– O statuie, ce, nu ştii că şi Georgeasca are una la fel?

Bărbatul aprobă şi se duce să mănânce. Se întoarce cu un pahar de apă şi zice spre statuie:

– Hai, bea. Nimic.

– Hai mă, bea dacă îţi dau.

Nimic. Statuia nemişcată.

– Hai mă, bea, că la Georgeasca am stat însetat o săptămână.

☺

La balul bobocilor, Bulă invită o fată la dans:

– Nu dansez cu un copil!

– Mă iertaţi, nu ştiam că sunteţi însărcinată!

☺

La piaţă, Ion vinde un cocoş. Un cumpărător îl întreabă:

– Da' găinile le calcă?

– Calcă găini, raţe, hulubi, curcani, chiar şi porci!

– Atunci de ce îl vindeţi?

– De la o vreme se uită chiorâş la mine...

☺

Doi microbi stăteau de vorbă. Unul zice către celălalt:

– Astăzi sunt bolnav.

– Dar ce ai?

– Penicilină.

Horoscop 2007

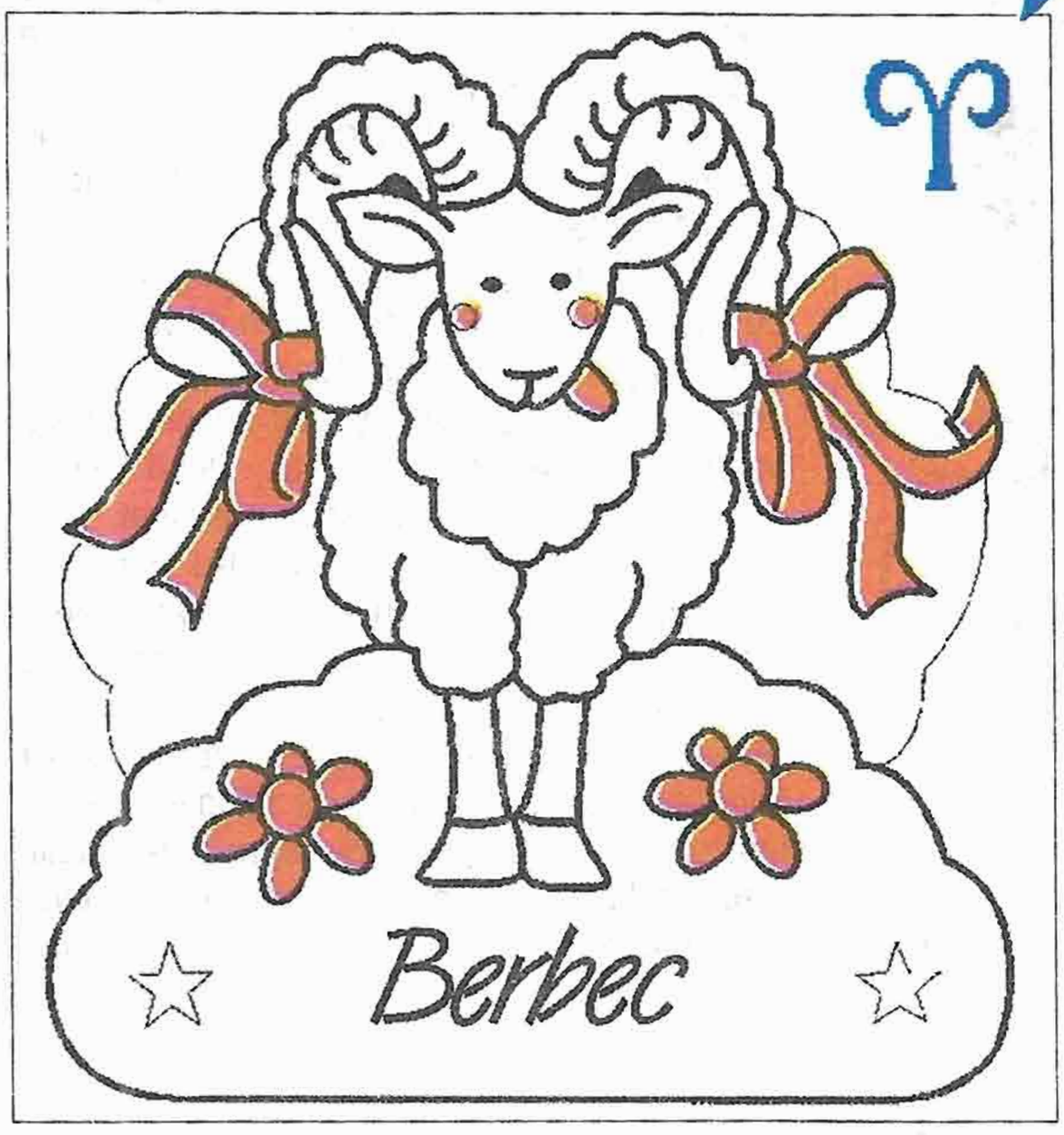

Berbec

Anul 2007 va fi unul excelent pentru dv. Din punct de vedere intelectual veţi funcţiona la capacitatea maximă, veţi putea să vă puneţi în valoare cunoştinţele şi veţi face faţă cu brio tuturor cerinţelor. Este posibil să aveţi succes în cazul în care va trebui să daţi examene sau veţi fi implicat în nişte lucrări mai dificile. Veţi fi optimist, încrezător şi această stare va influenţa parcă şi evenimentele. Lucrurile vă vor ieşi uşor iar eforturile dv. vor fi încununate de succes fără o prea mare insistenţă. În cazul în care doriţi să faceţi o călătorie lungă, eventual în străinătate, cu siguranţă lucrurile vor ieşi aşa cum vă doriţi. În general, contactul cu străinătatea se va dovedi favorabil indiferent că este vorba de călătorii, studii sau afaceri. Nemulţumirile pe care le-aţi avut până în 2007 în plan sentimental se vor rezolva. Veţi putea călători în compania persoanei iubite, dar n-ar fi exclus nici să vă îndrăgostiţi de o persoană de pe alte meleaguri sau care călătoreşte mult. Şi copiii ar putea avea succes în ceea ce priveşte examenele sau alte activităţi de natură intelectuală. Conjunctura aceasta favorabilă va ţine pe tot parcursul anului, aşa că va fi o perioadă în care veţi putea realiza multe.

Taur

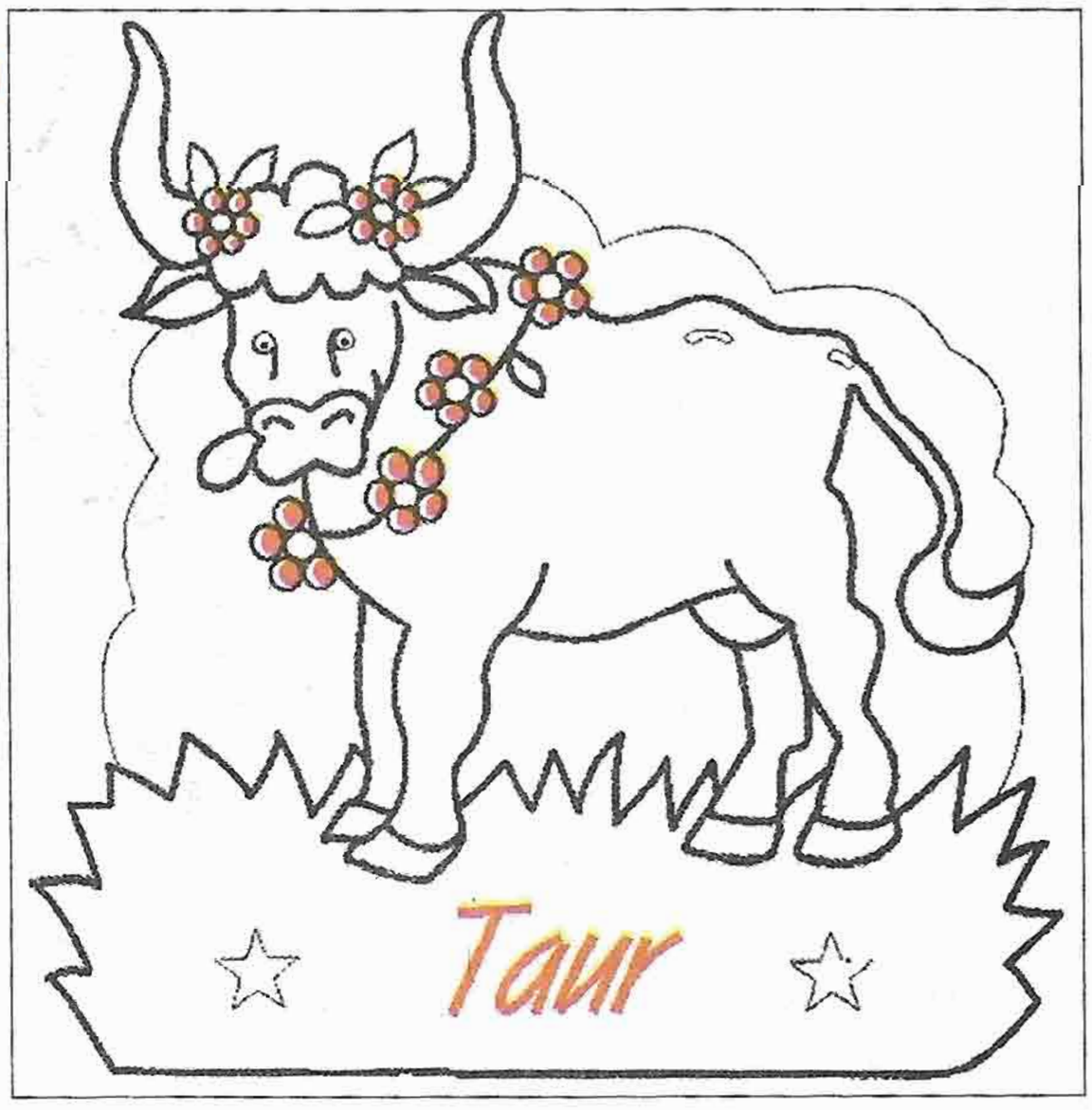

Anul 2007 nu va fi unul dintre cei mai fericiţi. Saturn se va afla în continuare în zodia Leului obstrucţionându-vă iniţiativele şi creându-vă un sentiment acut de nemulţumire, de frustrare, de însingurare. Vă veţi confrunta cu o mulţime de situaţii dificile şi va trebui să munciţi din greu pentru a pune la punct câte ceva. Nu este cazul să aşteptaţi un ajutor substanţial din afară, încercaţi să faceţi singur tot ceea ce se poate. Cele mai mari neplăceri pot să apară în plan familial sau legate de casă. În cazul în care doriţi să faceţi unele schimbări în apartament efortul va fi deosebit de mare, iar lucrările vor dura mai mult decât vă aşteptaţi. Relaţia cu părinţii va fi şi ea destul de dificilă o bună perioadă de timp iar încercările de a demonstra că numai dv. aveţi dreptate vor fi sortite eşecului. Unele soluţionări ar putea să apară în lunile martie-aprilie şi chiar mai. În acest interval ar putea să apară oportunitatea unor finalizări la care aproape că nici nu mai speraţi. Şi atmosfera în casă se va relaxa în aceste luni. Şansa dv. din acest an se va vedea, mai ales, în plan financiar. Veţi avea posibilitatea de a câştiga sume importante din colaborări, activităţi de parteneriat sau prin intermediul partenerului de viaţă. De asemenea, în cazul în care aveţi nevoie de o sponsorizare, de un împrumut, cu siguranţă veţi reuşi să găsiţi persoane care să vă susţină.

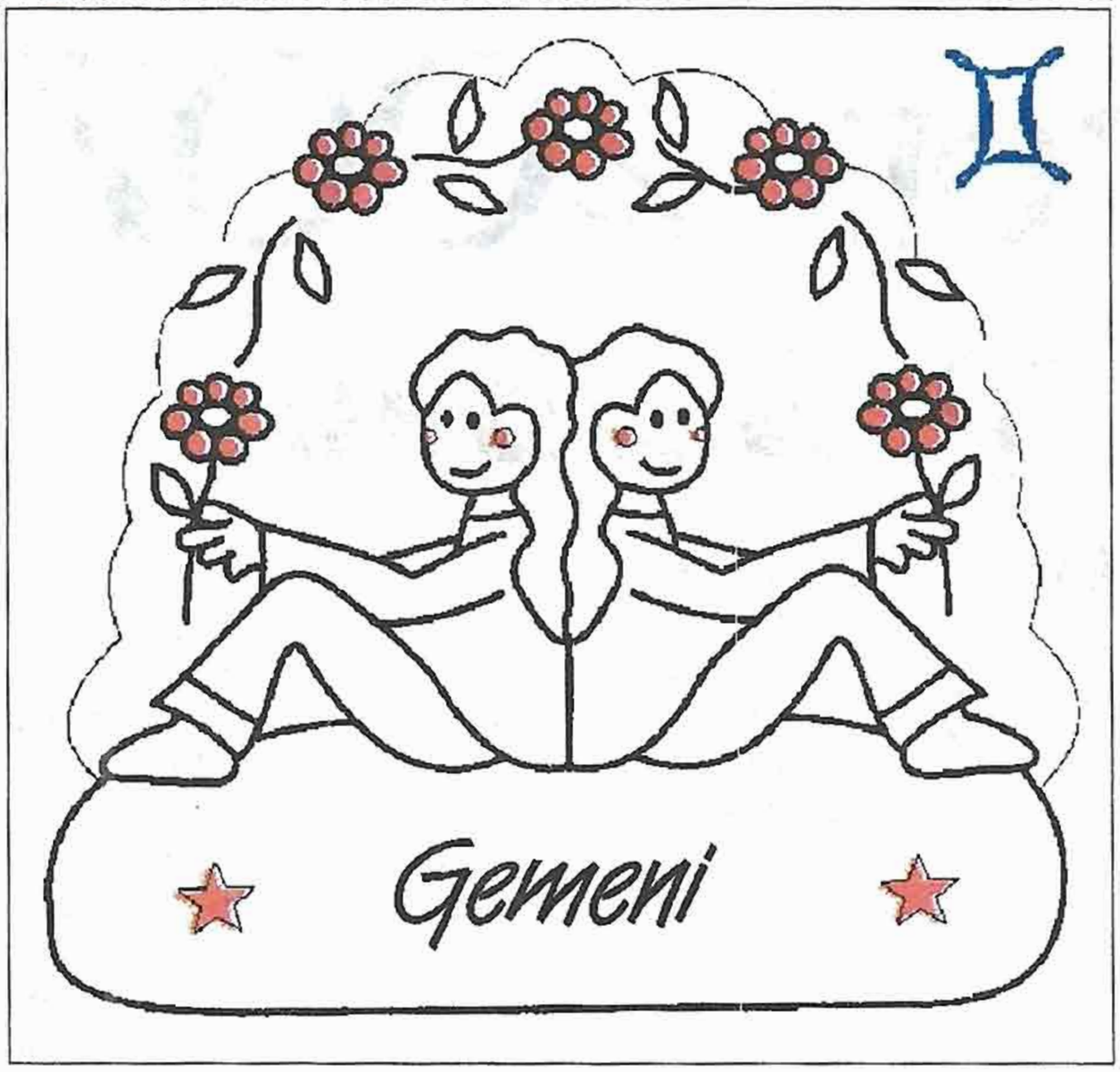

Gemeni

Anul 2007 va fi unul al cooperării, al activităţilor de parteneriat şi nu în ultimul rând al consolidării relaţiilor cu partenerul de suflet. Veţi avea ocazia să vă implicaţi în activităţi cât se poate de diverse ceea ce vă va face mare plăcere. Un succes deosebit ar putea să apară în primăvara acestui an ca urmare a finalizării unei activităţi intelectuale. Oricum, mintea dv. va funcţiona excelent pe tot parcursul anului dacă veţi avea de dat examene, cu siguranţă rezultatele nu vă vor face de ruşine. Unele neplăceri pot să apară începând cu luna septembrie, când Saturn îşi va începe tranzitul prin zodia Fecioarei. Ar fi bine ca tot ceea ce doriţi să realizaţi mai deosebit să o faceţi până la această dată. După aceea lucrurile vă vor ieşi mai greu, mai încet, va fi necesar un efort deosebit pentru a realiza ceea ce v-aţi propus. În cazul în care doriţi, totuşi, să vă implicaţi într-o nouă activitate după luna septembrie, nu trebuie să vă aşteptaţi la rezultate imediate. Va trebui să învăţaţi să aveţi răbdare, să fiţi perseverent şi, mai ales, să vă depăşiţi tendinţa spre superficialitate. Sfârşitul anului, în schimb, va reprezenta debutul unei perioade în care şansa dv. de câştig în plan material va creşte simţitor.

Rac

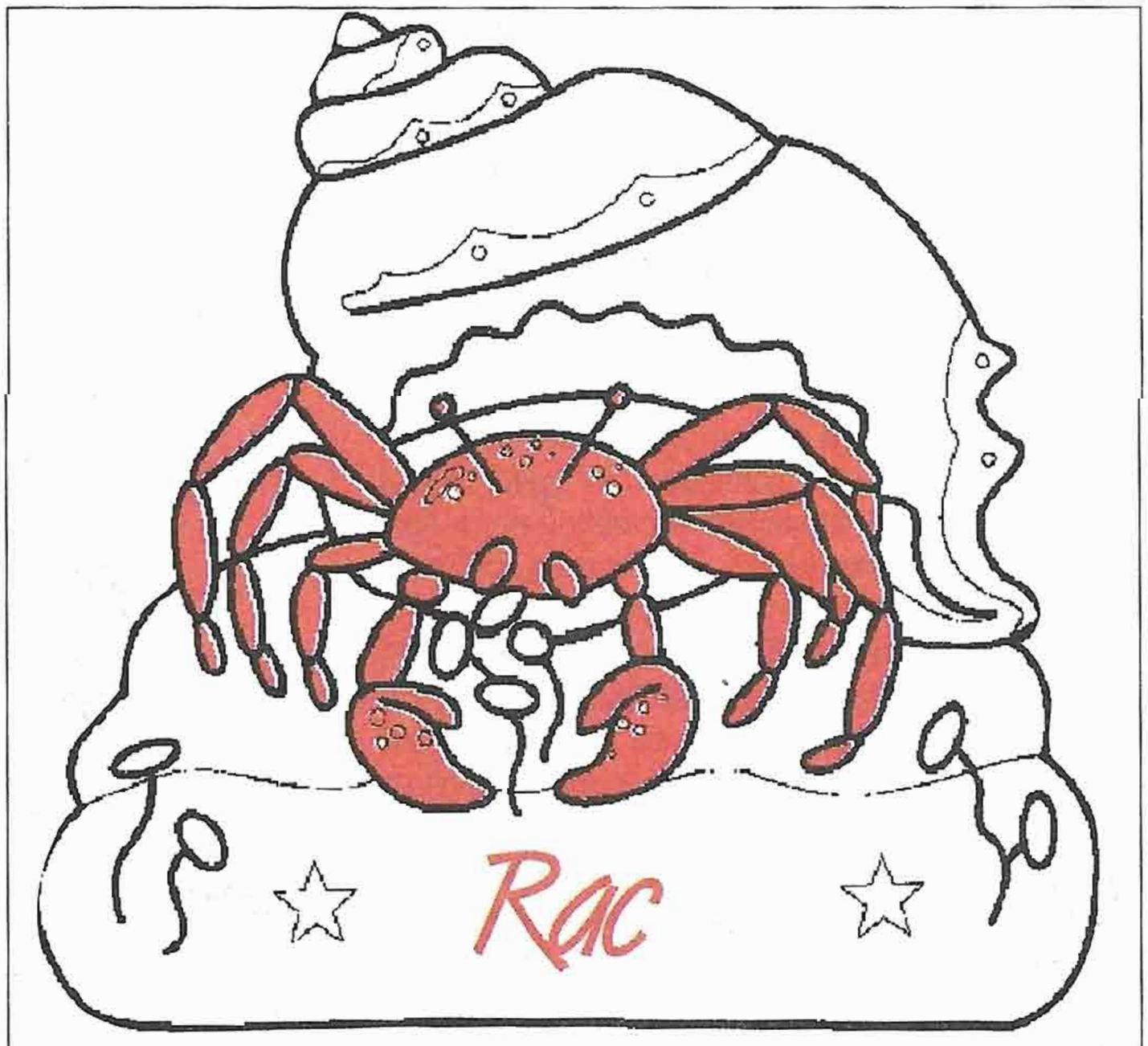

Anul 2007 va reprezenta o perioadă în care nu vă veţi confrunta cu probleme deosebite chiar dacă din punct de vedere material veţi fi în continuare nemulţumit. Câştigurile pe care le veţi aştepta vor întârzia să apară totuşi veţi reuşi să vă descurcaţi destul de bine, aşa că nu este cazul să vă faceţi probleme. N-ar fi exclus să faceţi unele investiţii şi să vă fie foarte greu să returnaţi banii. Pe la mijlocul anului pot să apară oportunităţi legate de activităţi intelectuale, lucrări mai deosebite, decizii sau chiar continuarea studiilor. Zona cea mai favorizată va fi cea legată de serviciu. Deşi veţi munci mult, atmosfera la serviciu va fi destul de plăcută şi veţi reuşi să faceţi şi lucruri mai deosebite, care vă vor da satisfacţii. N-ar fi exclus ca spre sfârşitul anului să apară unele realizări care să aducă şi o îmbunătăţire a situaţiei materiale. Oricum, după luna septembrie nu vă veţi mai simţi atât de strâns cu uşa în ceea ce priveşte chestiunile financiare.

Sfârşitul anului va reprezenta debutul unei perioade în care veţi putea să vă implicaţi în unele colaborări de succes. Totodată, este foarte posibil ca partenerul de viaţă să aibă realizări sau, dacă nu sunteţi căsătorit, să vă decideţi să faceţi pasul cel mare.

Leu

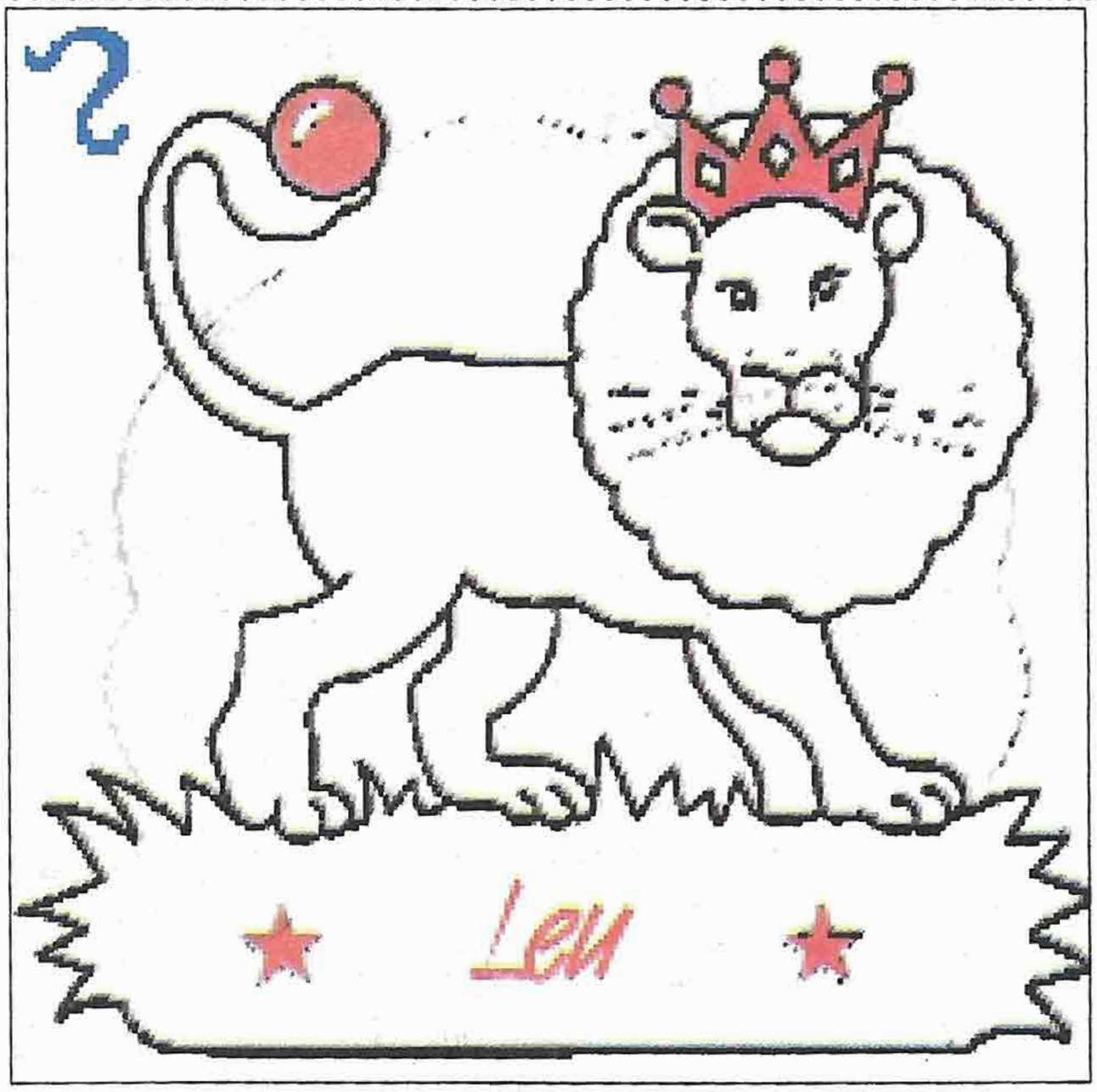

Anul 2007 va fi oricum mai favorabil decât 2006, chiar dacă de greutăţi nu veţi duce lipsă. Faptul că Jupiter se va afla în trigon cu zodia dv. de naştere vă va ajuta să rezolvaţi măcar o parte dintre problemele cu care v-aţi confruntat până acum. În plus, Saturn va părăsi zodia dv. de naştere în luna septembrie şi după aceasta încetul cu încetul lucrurile vor intra pe făgaşul normal. Zona cea mai favorizată rămâne cea sentimentală. Farmecul personal îşi va spune cuvântul şi oriunde vă veţi duce vă veţi bucura de aprecierile celor din jur. Nu vor lipsi ocaziile de a vă distra, de a petrece clipe excelente în compania partenerului de suflet şi a altor prieteni. De asemenea, este posibil să vă gândiţi să vă consolidaţi relaţia de dragoste în continuare şi chiar să luaţi o decizie în sensul oficializării acesteia. Colaborările v-ar putea aduce şi ele unele avantaje atât în ceea ce priveşte situaţia materială cât şi cea socială. Nu este exclus să vi se propună tot felul de lucrări care vi se vor părea interesante şi care vă vor tenta în mod special.

Începând din luna septembrie pot să apară diverse probleme legate de situaţia dv. financiară. Sumele de bani ce vi se datorează vă vor parveni cu întârziere, ba chiar măririle promise ar putea să nu mai apară. Aşa, deci, spre sfârşitul acestui an aţi face bine să fiţi foarte prudent cu investiţiile şi să nu vă asumaţi nici un fel de riscuri.

Fecioară

O bună parte a anului 2007 vă va fi deosebit de favorabilă în cazul în care doriţi să îmbunătăţiţi ceva în casă sau în familie. Relaţia cu rudele apropiate se va relaxa şi veţi beneficia de deplina înţelegere a acestora. De asemenea, este posibil ca un membru din familie să aibă o realizare de care se va bucura întregul clan.

Tot în acest an puteţi face multe în apartamentul dv. Puteţi să-l redecoraţi sau puteţi să îmbunătăţiţi confortul şi, nu în ultimul rând, dacă vă doriţi, puteţi să vă schimbaţi casa. Oricum, este un an în care investiţiile pe care le veţi face în cămin se vor dovedi inspirate şi vă vor aduce satisfacţii.

Între lunile ianuarie şi septembrie va trebui să aveţi mai multă grijă de sănătatea dv. Vă puteţi confrunta cu tot felul de simptome care, dacă nu le veţi trata corespunzător, v-ar putea aduce neplăceri serioase.

După luna septembrie conjunctura astrală nu vă va prea favoriza. Saturn va intra în zodia dv. de naştere şi totul vă va ieşi mai greu şi mai încet. Va trebui să munciţi mult pentru chestiuni pe care altădată le realizaţi aproape fără efort şi veţi trăi un sentiment de nemulţumire şi însingurare.

Balanţă

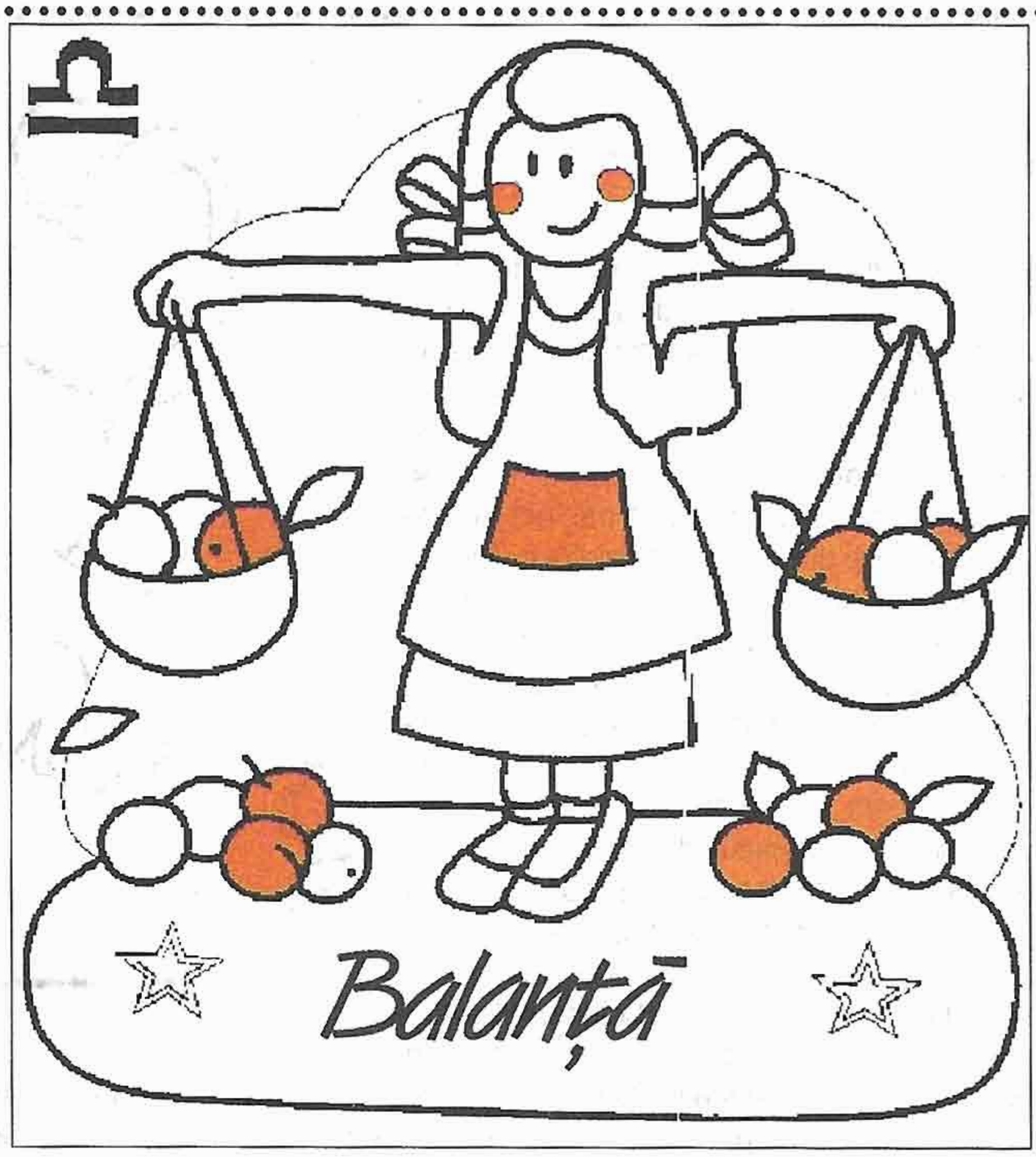

Puteţi fi de pe acum încrezător în şansa pe care o veţi avea în anul 2007. Jupiter va fi de partea dv. pe aproape tot parcursul anului căci va traversa zodia Săgetătorului. Aşa, deci, în acest an veţi fi mai optimist, mai entuziast şi gata să luaţi startul în orice direcţie. Eforturile dv. se vor concretiza rapid în realizări durabile. Este o conjunctură cu care nu vă întâlniţi foarte des, aşa că ar fi bine să vă stabiliţi clar care vă sunt priorităţile. Nu de alta, dar ar fi păcat să vă risipiţi în activităţi minore care nu vă vor aduce cine ştie ce rezultate. Comunicarea cu cei din jur va evolua excelent şi parcă toată lumea vă va simpatiza şi aprecia într-o mai mare măsură decât până acum. În plan intelectual succesele nu se vor lăsa câtuşi de puţin aşteptate. Examenele pe care le veţi da în această perioadă se vor dovedi de succes deoarece inteligenţa vie, inspiraţia şi capacitatea de concentrare vor ieşi în evidenţă parcă mai mult ca niciodată. Nu vor lipsi nici ocaziile de a câştiga bani din activităţi intelectuale sau în urma unor examene pe care le-aţi luat cu brio. De asemenea, aţi putea pleca într-o călătorie de studii sau aţi putea face faţă unor lucrări mai deosebite la serviciu.

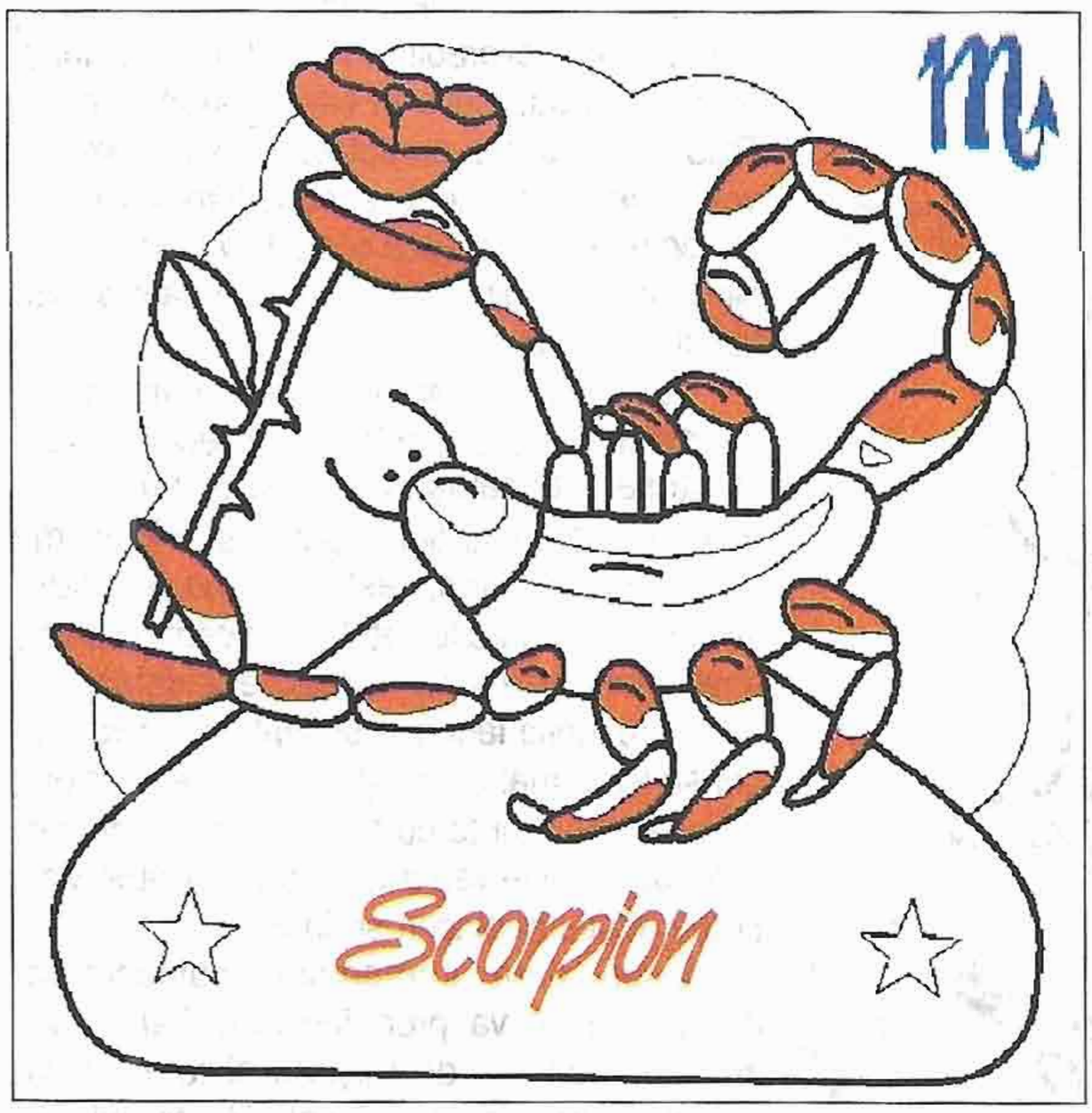

Scorpion

Pentru a începe într-un mod mai optimist trebuie să ştiţi că acest an va fi mai bun, mai ales pentru cei născuţi în prima jumătate a zodiei. Problemele cu care v-aţi confruntat până acum vor continua să vă apese până în luna septembrie. Dar după această dată încetul cu încetul ele se vor rezolva. Cei născuţi în prima jumătate a zodiei vor beneficia de aceste rezolvări chiar mai devreme, şi până în septembrie se vor simţi deja relaxaţi, eliberaţi de stres.

Şansa dv. în anul 2007 se va vedea mai ales în plan material. Este foarte posibil să vă implicaţi în tot felul de activităţi care vă vor aduce câştiguri, uneori chiar peste aşteptări. Ceva de bine se va rezolva şi în familie, iar rudele apropiate vă vor susţine din toate punctele de vedere. În cazul în care doriţi o schimbare de mai mare anvergură în serviciu, de-abia în acest an o veţi face astfel încât ea să vă avantajeze. Toate eforturile pe care le-aţi făcut până acum la serviciu vor începe în sfârşit să fie apreciate iar finalizarea lucrărilor demarate de mai mult timp nu se va mai lăsa mult aşteptată.

Spre sfârşitul anului veţi avea posibilitatea să puneţi la punct un plan care va aduce mai multă stabilitate şi siguranţă în viaţa dv. Tot atunci veţi deveni mai profund, mai serios, dar şi mai implicat în activităţile intelectuale.

Săgetător

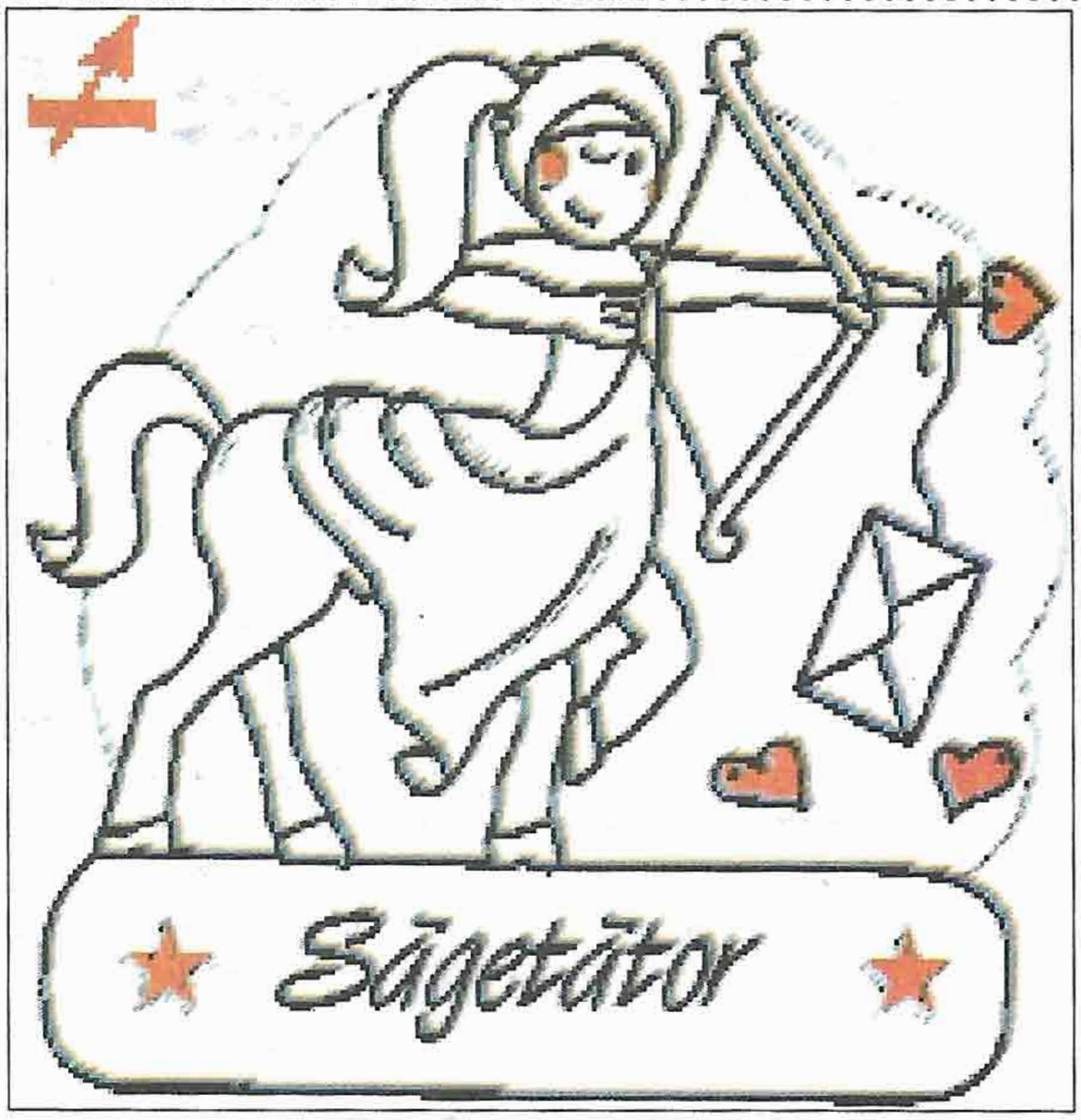

În 2007 Jupiter va fi alături de dv. în sensul că vă va parcurge zodia şi vă va ajuta în tot ceea ce doriţi să întreprindeţi. Saturn va rămâne în continuare în trigon cu zodia dv. de naştere aşa că se poate spune că este o perioadă în care va trebui să faceţi destul de multe eforturi, dar tot ce veţi face până în luna septembrie se va concretiza în realizări durabile care vă vor aduce avantaje pe termen lung. Este o şansă deosebită de care vă veţi bucura, aşa că nu trebuie să o irosiţi pe nimicuri şi trebuie să încercaţi să vă puneţi în practică acele proiecte care, dv. personal, vi se par cu adevărat consistente.

Nu vor lipsi ocaziile de a face călătorii avantajoase, de a vă implica cu succes în activităţi intelectuale, dar şi de a obţine câştiguri însemnate de bani. În ceea ce priveşte îmbunătăţirea situaţiei materiale, deosebit de avantajoase pot fi colaborările şi activităţile de parteneriat. N-ar fi exclus nici ca partenerul de viaţă să înregistreze un boom financiar.

Luna septembrie se va caracteriza prin intrarea planetei Saturn în zodia Fecioarei, ceea ce va îngreuna mult lucrurile. După această dată va trebui să munciţi destul de mult pentru a vă pune proiectele în practică, mai ales cele legate de sfera socio-profesională. Este posibil şi să vi se repartizeze la serviciu sarcini deosebite care vor tinde să depăşească posibilităţile dv. umane. Aşa, deci, faceţi un efort şi rezolvaţi tot ceea ce v-aţi propus până în luna august când şansa vă va surâde într-o mai mare măsură.

Capricorn

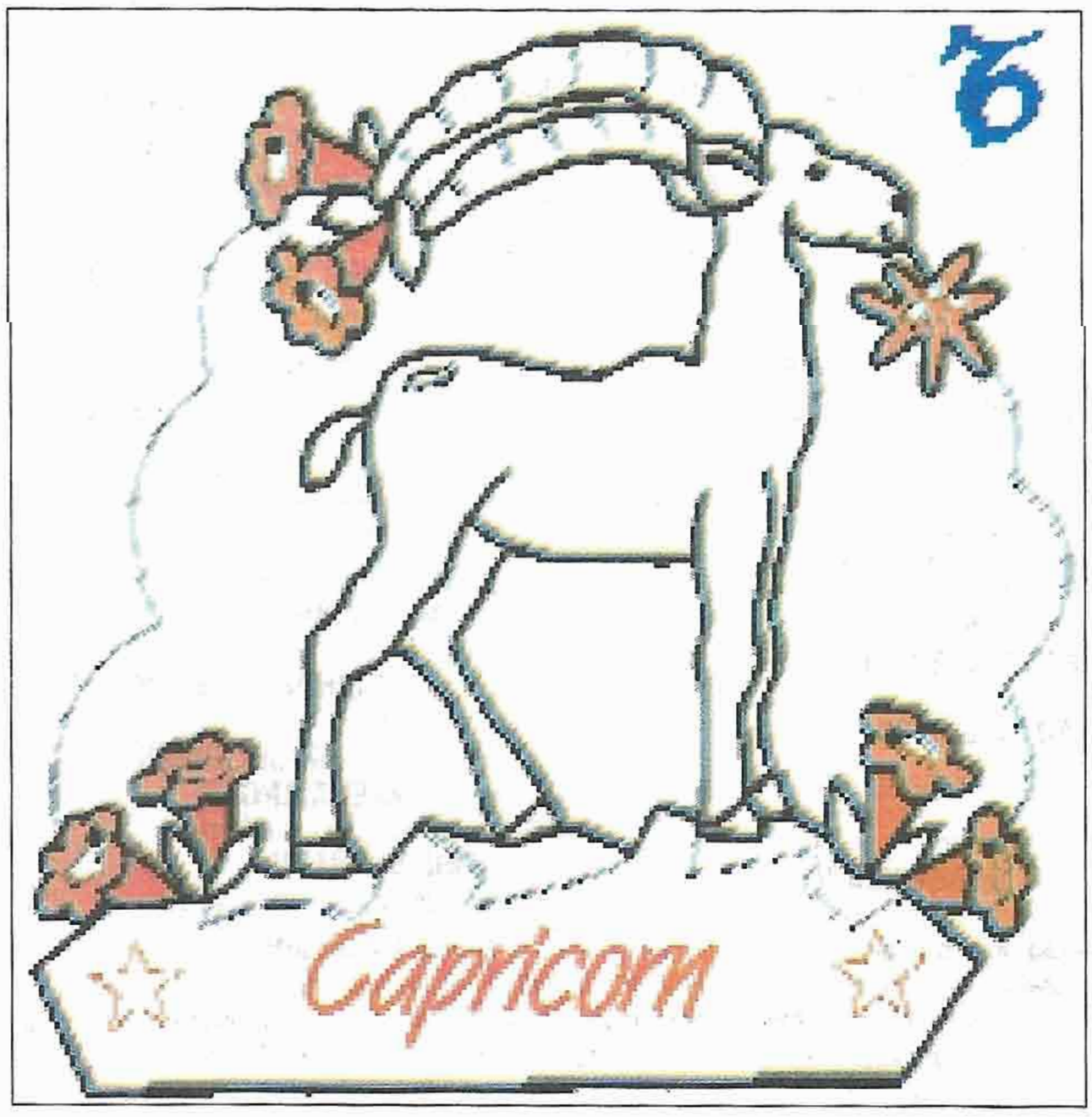

Anul 2007 va fi pentru dv. unul dintre anii fără probleme, dar şi fără realizări deosebite. Zona în care veţi investi cea mai mare parte a energiei dv. va fi cea financiară. Vă veţi confrunta cu probleme de tot felul şi, uneori, vi se va părea că nu veţi reuşi să vă mai descurcaţi. Va trebui să fiţi foarte atent în cazul în care doriţi să faceţi investiţii deoarece lucrurile pot lua şi o întorsătură neaşteptată. Pentru sumele pe care le veţi câştiga veţi avea parte de multă alergătură şi, uneori, chiar vă veţi întreba dacă a meritat. Activităţile intelectuale vă vor fi în continuare deosebit de favorabile căci vă vor da posibilitatea să vă puneţi în valoare capacitatea de sinteză, nivelul de cunoştinţe, dar şi aptitudinea de a vă pune ideile în practică. Vor exista câteva luni în care veţi avea o şansă deosebită de a rezolva chestiunile financiare – în luna mai. Este o perioadă excelentă pentru dv. din punct de vedere material, perioadă în care aţi putea să obţineţi, în sfârşit, rezultatele meritate pentru eforturile dv. Oricum, ceva se va întâmpla şi din acel moment lucrurile o vor lua pe un făgaş care vă va mulţumi. Începând cu luna septembrie Saturn va părăsi zodia Leului iar neplăcerile cu care v-aţi confruntat până acum cu banii vor ajunge să devină doar o amintire.

Vărsător

În anul 2007 vă veţi confrunta cu probleme, unele dintre ele fiind o continuare a celor din 2006. Din fericire, Jupiter se va afla în acest an în zodia Săgetătorului şi acest lucru va fi în avantajul dv. Aşa, deci, veţi avea parte de un an destul de greu, cu probleme de tot felul care vă vor obliga la eforturi deosebite. Dar Jupiter va veghea asupra dv. şi vă va permite să găsiţi soluţii inspirate şi eficiente astfel încât ele vor fi rezolvate cel mai târziu până în luna septembrie. Ar mai trebui menţionat faptul că mai avantajaţi sunt nativii din prima jumătate a zodiei, care vor scăpa de necazuri mult mai devreme.

Şansa dv. în acest an se va vedea mai ales în ceea ce priveşte relaţiile sociale. Veţi reuşi să vă bucuraţi de o creştere a popularităţii, oriunde vă veţi duce oamenii vă vor simpatiza şi vă vor aprecia calităţile. Veţi avea ocazia să vă lărgiţi cercul de prieteni dar şi să vă faceţi relaţii care vă vor sprijini în tot ceea ce veţi dori să întreprindeţi.

Luna mai va fi una dintre cele mai bune luni ale acestui an căci trigonul Jupiter-Saturn vă va da posibilitatea de a rezolva ceva deosebit.

Începând din luna septembrie, Saturn va părăsi zodia Leului şi veţi putea, în sfârşit, să respiraţi uşurat. Aşa cum am mai spus, problemele dv. se vor rezolva, dar nu veţi reuşi să vă relaxaţi dintr-o dată ci cu încetul.

Pești

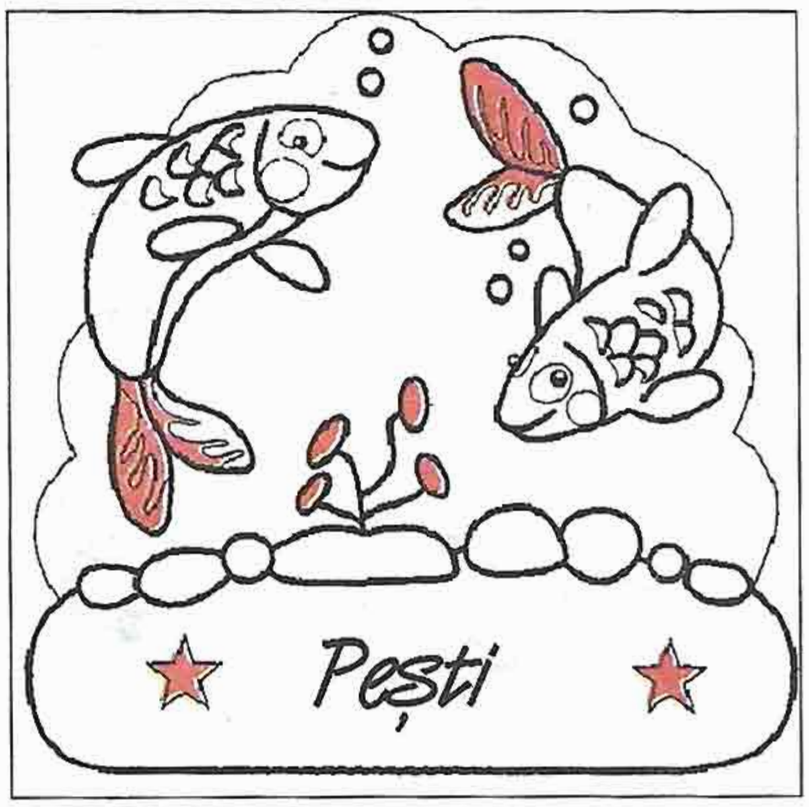

Se poate spune că pentru dv. cel mai favorizat domeniu în anul 2007 va fi cel socio-profesional. Chiar de la începutul anului este posibil să vi se dea noi însărcinări, semn că vă sunt apreciate calităţile. Veţi munci mult, dar cum meritele nu vor rămâne neobservate, efortul nu vă va obosi. În general, relaţia cu persoanele cu funcţie va evolua cât se poate de bine, aşa că puteţi miza pe sprijinul acestora ori de câte ori aveţi nevoie. Şansa vă va surâde şi dacă doriţi să vă schimbaţi apartamentul sau să vă cumpăraţi o casă. Totuşi, dacă doriţi să demaraţi noi activităţi, ar fi bine să nu amânaţi după luna septembrie, când conjunctura astrală nu vă va mai avantaja în aceeaşi măsură. Începând cu data de 3 septembrie, Saturn îşi va începe tranzitul prin zodia Fecioarei, ceea ce vă va obliga la un efort susţinut pentru orice nimic. Relaţia cu colaboratorii s-ar putea deteriora şi ar fi preferabil să încercaţi să faceţi totul de unul singur. N-ar fi exclus nici ca partenerul de viaţă să se confrunte cu situaţii dificile, ceea ce vă va afecta în bună măsură şi pe dv.

ALMANAH FLACĂRA 2007

Almanah anual al revistei FLACĂRA
Fondată în 1911 de Constantin Banu

Director
ALEXANDRU ARION
Redactor-şef:
MIHAIL GĂLĂŢANU
office@publicatiileflacara.ro

Editor-coordonator almanah
ALICE-CLAUDIA GHERMAN
Senior editor
LILIANA PETRUŞ
Foto
Octavian Tibăr, Robert Hanciarec
Secretar general de redacţie
PETRUŢ STOIAN
Coordonare pagini divertisment
DAN POPA
Ilustraţii
AUREL ŞT. ALEXANDRESCU
Grafică şi tehnoredactare
LAURA TIBĂR

Corectură
Pompiliu L. DUMITRESCU
Colaboratori:
Sorin Cehan, Nichita Danilov, Claudia Golea, Călin Hentea, Lora Haranaciu, Ovidiu Ilies, Victor Ionescu, Mircea Pricăjan, Vasile Savin, Andreea Tudor

Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus, Rebus, Almanah Rebus, Rebusache, Rebus Bis, Rebus de buzunar, Almanah Estival Rebus sunt mărci înregistrate ale SC Publicaţiile Flacăra SA

Consiliul de Administraţie:
Preşedinte – director general:
GEORGE ARION
george.arion@publicatiileflacara.ro
Vicepreşedinte: **ALEXANDRU PĂSĂRIN**
alexandru.pasarin@publicatiileflacara.ro
Director distribuţie: **GABRIEL BUMB**
Contabil şef: **ELENA ANGHEL**
Director publicitate şi marketing:
EMIL DUMITRU
emil.dumitru@publicatiileflacara.ro

Foarte important!
Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru conţinutul articolului aparţine autorului. De asemenea, în cazul unor agenţii de presă şi personalităţi citate, responsabilitatea juridică le aparţine.

ISBN-10: 973-7900-20-0
ISBN-13: 978-973-7900-20-3
Tiparul: OLIMP PRINTING SERVICES SRL

Preţ: 6,00 lei

ASIBAN S.A.

SIGURARE - REASIGURARE

De fiecare dată
când te urci la volan ești altul...
...dar nu știi când se poate rupe filmul.
Ar fi bine să treci mai întâi
pe la noi !

DE CARE AVEȚI NEVOIE !

ASIGURAREA D

www.asiban.ro

— 14 ani

— 11 ani

— 8 ani

— 5 ani

— 2 ani

Eximbank România
împlinește 14 ani de când crește
împreună cu afacerile dumneavoastră.

EXIMBANK
ROMANIA

Partenerul tranzacțiilor de succes.

EximBank Romania
Splaiul Independentei, nr. 15, Sect. 5, București
Tel: +4021 405 31 38
Fax: +4021 405 33 88
E-mail: pr@eximbank.ro